

EESTI VABARIIGI TARTU ÜLIKOOLI
TOIMETUSED

ACTA ET COMMENTATIONES
UNIVERSITATIS TARTUENSIS
(DORPATENSIS)

C

ANNALES

I—III

EESTI VABARIIGI TARTU ÜLIKOOLI
TOIMETUSED

ACTA ET COMMENTATIONES
UNIVERSITATIS TARTUENSIS
(DORPATENSIS)

C

ANNALES

I—III

Sisukord. — Contenta.

- I 1. Ettelugemiste kava 1921. aasta I poolaastal.
 - I 2. Ettelugemiste kava 1921. aasta II poolaastal.
 - I 3. Dante pidu 14. IX. 1921. (Dantefeier 14. IX. 1921.)
 - R. Gutmann. Dante Alighieri.
 - W. Schmied-Kowarzik. Dantes Weltanschauung.
 - II 1. Ettelugemiste kava 1922. aasta I poolaastal.
 - II 2. Ettelugemiste kava 1922. aasta II poolaastal.
 - III 1. Ettelugemiste kava 1923. aasta I poolaastal.
 - III 2. Ettelugemiste kava 1923. aasta II poolaastal.
-

EESTI VABARIIGI

TARTU ÜLIKOOI ETTELUGEMISTE KAVA

1921. AASTA I POOLAASTAL

Ülikooli valitsus.

Ülikooli kuraator: prof. **Peeter Pöld.** Kõnetunnid: ülikoolis
äripäeviti 12—1. Elukoht: Munga tän. 2.

Ajutine nõukogu: juhataja — rektor, liikmed — dekaanid.

Rektor: prof. **H. Koppel.** Kõnetunnid: ülikoolis äripäeviti
12—1. Elukoht: Suurturg 7.

Dekaanid: 1. Usuteaduskonnas prof. **J. Köpp.** Kõnetunnid:
ülikooli lektoriumis, k., n., r. 1—2.

2. Õigusteaduskonnas prof. k. t. **N. Maim.** Kõnetunnid: deka-
naadis e., l. 12—1.

3. Arstiteaduskonnas prof. **K. Konik.** Kõnetunnid: dekanadis
äripäeviti 9—10.

4. Filosoofiateaduskonnas prof. k. t. **J. Jõgewer.** Kõnetunnid:
dekanadis e., t., l. 1— $\frac{1}{2}$ 2.

5. Matemaatika-loodusteaduskonnas prof. **M. Wittlich.** Kõne-
tunnid: ülikoolis, tehnoloogiakabinetis, e., k., r. 12—1.

6. Loomaarstiteaduskonnas prof. **K. Happich.** Kõnetunnid: loo-
maarstiteaduskonna kantseleis (Wene tän. 18—32) äripäeviti 12—1.

7. Põllumajandusteaduskonnas prof. k. t. **J. Mägi.** Kõnetunnid;
ülikoolis, III korral, e., t., k., r. 1—2.

**Ülikooli „Toimetuste“ (*Acta et Commentationes*) toime-
kond:** prof. **J. Köpp**, dotsent **J. Uluots**, prof. **A. Sommer**, prof. **M. Vas-
mer**, prof. **J. G. Granö**, prof. **J. Waldmann**, prof. k. t. **J. Mägi.**

Toimetaja: prof. **Granö.** Kõnetunnid: geograafiakabinetis
(Aia tän. 38a) äripäeviti 2—3; ülikooli lektoriumis k. 12—1.

Kantselei on avatud äripäeviti 11—2.

Nõukogu asjade sekretär: **W. Tiedemann.**

Majandusnõunik: **K. Laagus.**

Arveamet ja kassa on avatud äripäeviti 11—2.

Raamatupidaja: **K. Wilhelmson.**

Kassahoidja: **J. Kangus.**

Eksekuutor: **E. Meltser.**

Tähtpäevad 1921. aasta I poolaastal.

- 1) Ülikooli sisseastumise sooviavaldused tulevad ülikooli valitsusele kuni 15. jaanuarini sisse anda.
- 2) Immatrikulatsiooni päevaks on 20. jaanuar.
- 3) Viimaseks tähtajaks, mil rektori poolt maksvaks tunnistatud põhjustel immatrikulatsioon tagant järele lubatud, on 1. veebruar.
- 4) Õpemaksudest vabastamise ja abiraha saamise sooviavalduste sisseandmise viimaseks tähtpäevaks on 5. veebruar. Teateid abirahade kohta jagab ülikooli sekretär.
- 5) Õpemaksude ja praktiliste tööde maksude õiendamise kui ka ettelugemistele kirjutamise viimaseks tähtpäevaks on 15. veebruar. Instituutides võetakse üliõpilased praktilistele töödele selles järjekorras vastu, kuidas nad kassas oma laboratooriumimaksu on õiendanud.
- 6) Ettelugemised ja muu õpetöö algavad hiljemalt 25. jaanuaril ja võivad lõppeda varemalt 7. mail.

Ettelugemise kava.

Usuteaduskond.

Bulmerincq, A. v., Mag. theol., Dr. of Divinity, Vana Testamendi teaduse ja Semi keelte professor. 1) Hebr. Grammatik, II, 3 t., t., n., l. 9—10. 2) Geschichte des Volkes Israel, II, 3 t., e., k., r. 9—10. 3) Arabische Syntax, 1 t., aeg määratakse pärast. 4) Kursorische Lektüre der Genesis, 2 t., k. l. 8—9 h. 5) Alttestamentliche Übungen (Das Hohelied), 1 t., aeg määratakse pärast. Audit. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis äripäeviti peale loenguid.

Baron Stromberg, A., Mag. theol., Uue Testamendi teaduse professor. 1) Leben Jesu (Schluss), 2 t., n., r. 10—11. 2) Auslegung des Evang. Johannis, 2 t., e., t. 10—11. 3) Praktikum: Probleme der Berichte über die Auferstehung und Herrlichkeitsgeschichte Jesu, 2 t., l. 10—12. Audit. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Sild, O., Mag. theol., ajaloolise usuteaduse professor. 1) Kirikuluugu, vana aeg (järg), 4 t., e., t., k., r. 4—5. 2) Dogmade ajalugu (järg), 3 t., e., k., n. 5—6. 3) Praktikum: Confessiones Augustini, 1 t., t. 5—6. Audit. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis pärast loenguid, kodus (Tiigi tän. 21) n. 3—4.

Rahamägi, H. B., Cand. theol., süstem. usutead. dotsent. 1) Dogmaatika ajalugu, 2 t., t., n. 8—9 h. 2) Sotsiaal-eeetika,

2 t., aeg määratakse pärast. 3) Süstem. semin. harjutused: Schleiermacher'i „Der christliche Glaube“, 2 t., r. 5—7. Audit. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid, kodus (Wepleri tän. 1) n. 4—5.

Gruehn, W., Cand. theol., süstemat. usuteaduse eradotsent. Vorlesung über Religionspsychologie, II, 2 t., e., t. 11—12. Audit. 3. — Kõnetunnid: kodus (Riia tän. 52) iga päev $\frac{1}{2}3$ — $\frac{1}{2}4$.

Kõpp, J., Cand. theol., tegelise usuteaduse professor, dekaan. 1) Homileetika, 3 t., k. 10—11, n., r. 11—12. 2) Kultuse õpetus, III, 1 t., r. 12—1. 3) Praktikum: Püha kiri tegelikus elus, 2 t., 11—1. Audit. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis k., n., r. 1—2.

Tennmann, E., uskude loo. usupsüholoogia ja usufilosoofia dotsent. 1) Brahmanism, buddism, hinduism, 2 t., n. 12—2. 2) Praktikum: Rudolf Eucken'i „Wahrheitsgehalt der Religion“, 2 t., n. 3—5. Audit. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis n. 11—12.

Tiisik, K., Mag. theol., apostliku õigeusu dogmaatika prof. k. t. Dogmaatika kursus, 6 t., e., t. 1. 12—2. Audit. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis e., t., l. 11—12.

Õigusteaduskond.

Seeler, W., Dr. jur., Rooma õiguse professor, Rooma õiguse dogma. Loengute aeg antakse pärast teada.

Uluots, J., Rooma õiguse dotsent. 1) Õiguse üleüldine teooria, 2 t., k. 11—1, Aud. 2. 2) Rooma õiguse ajalugu, 4 t. n., r. 11—1. Aud. 2. 3) Algharjutused Rooma õiguses („Institutiones Justiniani“), 2 t., n. 4—6. Aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis pärast loenguid.

Maim, N., riigiõiguse magistrand, riigiõiguse prof. k. t., dekaan. 1) Üleüldine riigiõpetus ja positiivne riigiõigus, 4 t., r., l. 10—12. 2) Administratiivne õigus, 2 t., k. 9—10, n. 11—12. Aud. 1. — Kõnetunnid: dekanaadis e., l. 12—1.

Tjutrumov, J., tsiviilõiguse ja tsiviilprotsessi professor. 1) Гражданское право, 3 t., kahe nädala tagast, e., t., k., 4—6. Aud. 5. 2) Гражданское судопроизводство, 2 t. kahe nädala tagast, e., k. 10—12. Aud. 5. 3) Торговое право, 1 t. kahe nädala tagast, t. 11—1. Aud. 5. 4) Практическія занятія по гражданскому праву и судопроизводству, 1 t. kahe nädala tagast, t. 6—8. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis e., t. 3—4.

Bjerre, A., Cand. phil., Dr. jur., kriminaalõiguse professor. 1) Strafrecht, 3 t., t. 11—1, n. 12—1. Aud. 1. 2) Rechtsphilosophie, 2 t., r. 4—6. Aud. 5. 3) Kriminalpsychologie, 1 t., kahe nädala tagast l. 4—6. Aud. 5. — Kõnetunnid: kodus (Riia tän. 32a) t. 12—1.

Berendts, E., finantsõiguse Dr., finantsõiguse professor. 1) Финансовое право (Учение о государственномъ и общественномъ хозяйствѣ съ юридической и политической точекъ зрѣнія), 4 t., e., n., 9—11. Aud. 2. 2) Политическая экономія, 4 t., t., r. 9—11. Aud. 5. 3) Практическія занятія по соглашенію со слушателями. Aud. antakse pärast teada. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis t. 11—12.

Piip, A., rahvusvahelise õiguse magistrand, rahvusvahelise õiguse professor. Rahvusvaheline õigus. — Loengute aeg antakse pärast teada.

Filippov, J., ökonoomilise poliitika ja poliitilise ökonoomia prof. k. t., professori õigustega. Экономическая политика (kaubandusteadlastele), 4 t., e., l. 3—5. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis l. 5—6.

Arstiteaduskond.

Sommer, A., Dr. med., anatoomia professor. 1) Анатомія человека, II, 5 t., e., t., k., n., r. 8—9 h. 2) Практическія занятія по анатоміи, e., t., k., n., r. 3—6. 3) Гистология и эмбриология, 4 t., e., k., n., r., 10—11. 4) Практическія занятія по гистологіи, 4 t., e. 11—1, k. 10—12. Vanas anatoomikumis (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Lipschütz, A., Dr. med., füsioloogia professor. 1) Physiologie des Menschen, II, 6 t., e., t., k., n., r., l. 9—10. 2) Physiologisches Praktikum, II, 4 t., t., r. 11—1. 3) Wissenschaftliche Arbeiten im Laboratorium, äripäeviti. 4) Physiologisches Seminar für Vorgerücktere, 2 t., 8—10 ö. Uues anatoomikumis (Savi tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Loewe, J., Dr. med., farmakoloogia professor. 1) Farmakoloogia, 6 t., äripäeviti 11—12. Vanas anatoomikumis (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Patoloogia õpetool vakant. Loeb ülesandel prof. **A. Ucke.** 1) Allgemeine Pathologie mit Demonstrationen, 6 t., äripäeviti 5—6 (IV ja VI semestri üliõpilastele). 2) Pathologisch-histologischer Kursus, 2 t., aeg antakse pärastpoole teada (VI sem. üliõpilastele). 3) Klinische Sektionen (materjali

ulatus järele), hommikutundidel, vastavalt kliinikutele (VI, VIII ja X semestri üliõpilastele). 4) Arbeiten im Pathologischen Institut (edasijõudnutele). Patoloogia-instituudis (Savi tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas pärast loenguid.

Masing, E., Dr. med., sisehaiguste professor. 1) Medizinische Klinik, e. t. k., n., r. $\frac{1}{2}$ 10—11. 2) Diagnostik, 3 t., t. k., r. 6—7 õ. Sisehaiguste kliinikus (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Koppel, H., Dr. med., sisehaiguste professor, ülikooli rektor. 1) Sisehaiguste polikliinik, 6 t., t. k., n., r. 3— $\frac{1}{2}$ 5. Polikliinikus (Jakobi tän. 2). — Kõnetunnid: rektoraadis äripäeviti 12—1.

Konik, K., Dr. med., kirurgia professor, dekaan. 1) Teaduskonna haavakliinik, äripäeviti 12—2. Haavakliinikus (Doomemäel). — Kõnetunnid: arstiteaduskonna dekanaadis äripäeviti 9—10.

Wanach, R., Dr. med., kirurgia professor. 1) Госпитальная хирургическая клиника, 6 t., äripäeviti 11— $\frac{1}{2}$ 1. Hospitalhaavakliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Blumberg, J., Dr. med., kirurgilise patoloogia ja operatiiv-kirurgia dotsendi k. t. 1) Üldine kirurgiline patoloogia, 3 t., t., r. l. 10—11. 2) Operatiiv-kirurgia topograafilise anatoomiaga, 4 t., e., n. 3—5. Vanas anatoomikumis (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Blessig, E., Dr. med., silmahaiguste professor. 1) Silmahaigused, 6 t., äripäeviti $\frac{1}{2}$ 9— $\frac{1}{2}$ 10 e. l. Silmakliinikus (Maarjamõisa tän. ja Vallikraavi tän. nurgal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Miländer, J., Dr. med., gүнäkoloogia professor. 1) Sünnitamise ja naistehaiguste õpetus, 3 t., e., r. 8— $\frac{1}{2}$ 10 h. Naistekliinik, 6 t., t. k., n., l. 8— $\frac{1}{2}$ 10 h. Naistekliinikus (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti $\frac{1}{2}$ 10—10.

Bresowsky, M., Dr. med., psühiaatria prof. k. t. 1) Общая психопатология, 2 t., t., r. 5—6. Naistekliinikus (Doomemäel). 2) Клиника душевных болезней, 2 t., t., r. 11—1. Vaimuhaig. kliinikus (Puiestee tän. 1). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Pussep, L., Dr. med., neuropatoloogia professor. 1) Патология нервной системы, 2 t. Aeg antakse pärastpoole teada. 2) Общая клиника нервных болезней, 2 t., t., r. 10—11. Sisehaiguste hospital-kliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Paldrock, A., Dr. med., naha- ja suguhaiguste professor. 1) Naha- ja suguhaigused, 4 t., t., k., n., r. 11—12. Polikliinikus (Jakobi tän. 2). — Kõnetunnid antakse pärast teada.

Kõrva-, nina- ja kurguhaiguste õpetool vakant. Loeb ülesandel prof. **H. Koppel.** Kõrva-, nina- ja kurguhaigused, 4 t., e. l. 3—5. Polikliinikus (Jakobi tän. 2). — Kõnetunnid: rektoraadis äripäeviti 12—1.

Lüüs, A., arst, lastehaiguste dotsendi k. t. 1) Lastehaigused, 3 t., e., k., r. 11—12. Lastekliinikus (Veski tän. 6). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Rammul, A., Dr. med., hügieeni professor. 1) Hügieen 4 t., e., n. 5—7. 2) Hügieeni prakt. tööd, e., n. 7— $\frac{1}{2}$ 9 ö. Hügieeni-instituudis (Aia tän. 38a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Schlossmann, K., Dr. med., bakterioloogia dotsent. 1) Üldine bakterioloogia, 3 t., e., k., r. 10—11. Hügieeni-instituudis (Aia tän. 38a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Ucke, A., Dr. med., kohtuliku arstiteaduse prof. k. t. 1) Gerichtliche Sektionen, k. 8 h. peale (materjali ulatuse järel) X sem. üliõpilastele. 2) Colloquium über gerichtlich-medizinische Fragen im Anschluss an die Sektionen (X sem. üliõpilastele). Vanas anatoomikumis (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Talvik, S., Dnd. med., eradotsendi k. t. 1) Kohtulik arstiteadus, 4 t., t., n. 11—12, l. 10—12. 2) Kohtuliku arstiteaduse prakt. tööd. Vanas anatoomikumis (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Stamm, J., Mag. pharm., farmaatsia prof. k. t. 1) Фармакогнозия, 5 t., t., k., r. 12—1, l. 11—1. 2) Фармакогнозия (практическія раб.) 4 t., e., n. 11—1. 3) Судебная химія (практическія раб.), 6 t., k., n. 5—8. 4) Качественный химический анализ (ühes eradotsent H. Metsapa'ga), 6 t., t., r. 5—8. Rohuteaduse-instituudis (Rüütli tän. 2). Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti k. 1— $\frac{1}{2}$ 2.

Metsapa, H., Magnd. pharm., farmaatsia eradotsent. Rohuteadusline propädeutika, 1 t., t. 11—12. Rohuteaduse-instituudis (Rüütli tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Filosoofiateaduskond.

Jõgewer, J., Cand. phil., Eesti keele prof. k. t., dekaan. 1) Eesti murded, 4 t., e., t. 11—1. 2) Seminaariharjutused (ühe vanema Eesti kirjaniku keelelised iseäraldused, kokku leppides osavõtjatega), 2 t., l. 11—1. Aud. 6. — Kõnetunnid: filosoofiateaduskonna dekaaadis e., t. l. 1— $\frac{1}{2}$ 2.

Weski, J., Eesti keele lektor. 1) Tegelik Eesti keele kursus ja harjutused, 3 t., e., n., l. 3—4. 2) Eesti kirjandus-

100 peajooned, 2 t., t., r. 3—4. Aud. 5. 3) Eesti keele õppimise kursus (muulastele), 3 t., e. 1—2, k. 3—4, l. 4—5. Aud. 6. — Kõnetund: ülikooli lektoriumis n. 4—5.

Kettunen, L., Dr. phil., Lääne-Soome keelte professor. 1) Liivi keel, 2 t., t., r. 4—5. 2) Vepsa keel, 1 t., t. 5—6. 3) Üleüld. fonetika, 1 t., r. 5—6. 4) Seminaariharjutused, iga teine nädal, k. 4—6. Aud. 4. 5) Instrumentaalfonetika tööd. Füsioloogia-instituudis — aja kohta osavõtjatega kokku leppides. — Kõnetunnid: kodus (Vabriku tän. 3) e., n. 5—6.

Kettunen, H., Soome keele lektori k. t. 1-a) Algkursus I rühm, 3 t., t. 2—3, n. 12—1, l. 12—1. Aud. 4. I-b) Algkursus II rühm, 3 t., k., r., l. 1—2. 2) Kursus edasijõudnutele, 3 t., t. 1—2, n. 1—3. Aud. 5. — Kõnetunnid: kodus (Vabriku tän. 3) e., n. 5—6.

Mark, J., Mag. phil., Urali keele prof. k. t. Annab oma ettelugemised peale Tartusse jõudmist üles.

Shakow, K., Magnd. phil., Sürjani keele lektor. Annab oma tunnid semestri algusel üles.

Bergman, J., Dr. phil., Ladina filoloogia professor. 1) Lateinische Literatur: a) Tacitus. Germania, 2 t., t., k. 9—10; b) Horatius, De arte poetica, 1 t., n. 9—10. Aud. 6. 2) Seminarübungen für Vorgeschrittenere (über verschiedene, im Einvernehmen mit dem Professor von den Teilnehmern gewählte Themata), 2 t., kahe nädala tagast, n. 3—5, kunstimuseumis (ülikoolis). 3) Lateinische Lautlehre, historisch dargestellt, 1 t., r. 9—10. Aud. 6. 4) Römische Geschichte, 2 t., n., k. 10—11. Aud. 1. 5) Einführung in die klassische Archäologie, 1 t., n. 10—11. Kunstimuseumis. — Kõnetunnid: kunstimuseumis t., k., n., r. $\frac{1}{2}$ 12—12.

Seeberg-Elverfeldt, F., Ladina keele lektor. 1) Общий курсъ, 4 t., e., t., n., r. 6—7. Aud. 6. 2) Latein für Fortgeschrittene, 4 t., e. aud. 2., t. aud. 6., n. aud. 6., r. aud. 5. 5—6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis pärast ettelugemisi.

Baumann, P., Cand. phil., Kreeka keele dotsent. Annab oma ettelugemised semestri algul teada.

Freymann, W., Cand. phil., eradotsent. Loeb ülesandel Kreeka keele lektori kursust. 1) Algajatele 4 t., t. 8—9 õ., k. 7—8 õ., n. 8—9 õ., l. 6—7 õ. 2) Edasijõudnutele 4 t., e., k., r. 8—9 õ., l. 7—8 õ. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis pääle ettelugemisi.

Gutmann, R., Mag. phil., Romaani keelte prof. k. t. 1) Vana Prantsuse keel, kirjandus ja tekstid. Seminaar, 2 t., e. 10—12. Aud. 4. 2) Romaani keelte grammatika, 1 t., n. 10—11. Aud. 6. 3) Prantsuse keele ajalooline grammatika, 1 t., n. 11—12. Aud. 6. 4) Vana Provansaali kirjandus ja tekstid, 2 t., r. 10—12. Aud. 4. 6) Vana

- Prantsuse kirjandus ja tekstid, I, 1 t. (kokkuleppel osavõtjatega). — Kõnetund: kodus (Vallikraavi tän. 6) n. 1—2.
- Sivers, S. v.**, Dr. phil., Prantsuse keele lektor. 1) I kursus, 4 t., e., t., k., n. 6—7 õ.; 2) II kursus, 2 t., t., k. 7—8 õ.; 3) III kursus, 2 t., e., n. 7—8 õ. Aud. 5. — Kõnetunnid: kodus (Karlova tän. 24) äripäeviti $\frac{1}{2}$ 3—3.
- Wiget, W.**, Dr. phil., Saksa filoloogia professor. 1) Althochdeutsche Grammatik (Fortsetzung), 2 t., e., r. 12—1. 2) Deutsche Literaturgeschichte bis zum 12. Jahrh., 2 t., e., k. 1—2. Aud. 4. 3) Gunnlaug orms tungusaga als Einleitung ins Altisländische, 2 t., e., r. 5—6. Aud. 6. 4) Mittelhochdeutsche Seminarübungen, 2 t., k. 12—1, r. 1—2. Aud. 4. — Kõnetunnid: kodus (Tiigi tän. 50) äripäeviti 3—4.
- Sabler, G. v.**, Dr. phil., Saksa filoloogia eradotsent. Loeb ülesandel. Geschichte der deutschen Sprache (II Hälfte), 3 t., e., t., r. 7—8 õ. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis e., t., r. 8— $\frac{1}{2}$ 9 õ.
- Bettac, F.**, Saksa keele lektor. 1) Deutsche Sprachübungen für weniger Vorgeschrittene, 3 t., t., r. 5—6, aud. 1, n. 5—6, aud. 5. 2) Deutsche Sprache für Vorgeschrittene, 2 t., t., r. 6—7, Aud. 4. 3) Ausgewählte Abschnitte aus der deutschen Literaturgeschichte des 19. Jahrh. (kõigi teaduskondade kuulajatele), 1 t., e. 5—6. Aud. 1. — Kõnetund: ülikooli lektoriumis n. peale etelugemisi.
- Mutschmann, H.**, Dr. phil., Inglise filoloogia professor. 1) Marlowe and the Early Elizabethan Drama. 2) Practical Course of English Phonetics. Teised praktilised harjutused, loengute aeg ja koht määratakse edaspidi.
- Leidig, J.**, Inglise keele lektori k. t. 1) I-a kursus kaubandusteadlastele, 3 t., t. 8—9, l. 8—10 h., aud. 1; I-b kursus kaubandusteadlastele, 3 t., k., n., l. 10—11. Aud. 4. 2) Üleüldine algkursus, 3 t., n. 7—9 h., r. 8—9 h. Aud. 1; II kursus, 3 t., e. 8—10, r. 10—11. Aud. 6; III kursus, 3 t., k. 8—10, r. 9—10. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale ettelugemisi.
- Masing, L.**, Dr. phil., Slaavi filoloogia professor. 1) Сравнительная грамматика славянскихъ языковъ (морфология, окончание), 3 t., l., k., r. 9—10. 2) Сербо-хорватскій языкъ (тексты и грамматика), 2 t., t., n. 9—10. 3) Практическія занятія, l. 9—10. Kunstmuuseumis. — Kõnetunnid: kodus (Tallinna tän. 41) äripäeviti 8—9 h.
- Ernits, V.**, Slaavi filoloogia eradotsent. 1) Soome-Slaavi keelelistest kokkupuutumistest (bibliograafia, kokkupuutumiste kronoloogia), II 1 t., e. 12—1. Aud. 5. 2) Etümologiseeri-

misharjutused. Vene laensõnad Eesti keeles 1 t., l. 11—12. Aud. 2. 3) Vene keele ajalugu, 2 t., l. 12—2. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale ettelugemisi.

Prawdin, B., Vene keele lektor. 1) Курсъ русской литературы (классич. періодъ, II), 2 t., l. 4—6. Aud. 3. 2) Практическія занятія по новѣйшей русской литературѣ, 2 t., k. 4—6. Aud. 6. — Kõnetunnid: kodus (Tähe tän. 31) e. 3—4, ülikooli lektoriumis k. peale ettelugemisi.

Vasmer, M., Dr. phil., Indo-Euroopa keeleteaduse professor. 1) Einleitung in die Sprachwissenschaft, 2 t., e. 10—12. 2) Altindische Grammatik (Formenlehre), 2 t., t., l. 3—4. 3) Altindische Texte (Stenzler), 2 t., t., l. 4—5. 4) Die Lehnwörter in den slavischen Sprachen, 2 t., r. 3—5. Aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale ettelugemisi.

Suits, G., Eesti ja üleüldise kirjanduselo professori k. t. 1) Juhatus kirjandusteadusesse, 2 t., t. 10—11 ja r. 12—1. Aud. 6. 2) Seminaar: võõrad mõjud Eesti kirjanduses, 2 t., n. 6—8 Seminaari ruumides (ülikoolis). 3) Shakespeare, Hamlet, hiljemini — Voltaire, Candide, 2 t., k., l. 6—7 (kõigi fakultetide kuulajatele). Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale ettelugemisi.

Anderson, W., Dr. phil., Eesti ja võrdleva rahvaluule professor. 1) Methode der vergleichenden Märchenforschung (Forts.), 2 t., l. 6—8. Aud. 2. 2) Volkskundliche Archive und ihre Organisation (Forts.), 2 t., e. 6—8. Aud. 2. 3) Volkskundliches Praktikum, 2 t., k. 6—8. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale ettelugemisi.

Eisen, M. J., Eesti rahvaluule isikl. professor. 1) Eesti mütooloogia (järg). 2 t., l. 11—1. Aud. 5. 2) Kalevipoeg (järg). 1 t., r. 11—12. Aud. 6. 3) Kalevala, sissejuhatus (järg). 1 t., k. 11—12. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli kantseleis k., r. l. peale ettelugemisi.

Tallgren, A. M., Dr. phil., Eesti ja põhjamaade muinasteaduse professor. 1) Eestimaa ajaloolistest mälestustest, 2 t., k. 8—10. 2) Muuseumide korraldamisest ja antikvaariste harrastuste ajaloost põhjamaades, 2 t., l. 8—10. 3) Seminaariharjutused (aeg määratakse edaspidi). Meteoroloogia-aud. (Jakobi tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas pärast ettelugemisi.

Oldekop, H., Dr. phil., üleüldise ajaloo professori k. t. 1) Keskaja linna elu arenemine kuni renaissance'i ajani, 2 t., e. 4—6. Aud. 4. 2) Reformatsioon ja vastureformatsioon, 2 t., n. 4—6. Aud. 4. 3) Seminaariharjutused, 2 t., l. 4—6. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale ettelugemisi.

Cederberg, A. R., Dr. phil., *Eesti ja põhjamaade ajaloo professor.

1) Üleüldine kursus Soome ajaloos, 2 t., k. l. 10—11. Aud. 6. 2) Sissejuhatus Rootsi ajaloosse, 2 t., e. n. 9—10. Aud. 1. 3) Harjutused vanade allikate lugemises, 2 t., k. 11—1. Aud. 1 või linnaarhiivis. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis või linnaarhiivis pärast loenguid.

Sepp, H., ajaloo stipendiaat. Eesti ajalugu Rootsi aja lõpuni (peaasjalikult kaubandusteadlastele), 1 t., n. 4—5. Aud. 2. — Kõnetunnid: kodus (Päeva tän. 1a) t., r. 3—4.

Sildnik, A., ajaloo eradotsent. Talurahva vabastamine ja Eesti XIX aasta sajajal (peaasjalikult kaubandusteadlastele), 1 t., t. 12—1. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale ettelugemisi t. 1—2; kodus (Vabriku tän. 5) äripäeviti 12—1.

Pridik, A., Dr. phil., prof. emer., loeb ülesandel. 1) История архитектуры всѣхъ временъ (история художественныхъ стилей), 2 t. 2) История живописи итальянскаго ренессанса, 2 t. Loengute aeg ja koht määratakse hiljem.

Põld, P., Cand. theol., kasvatusteaduse professor, ülikooli kuraator. 1) Üleüldine kasvatusteadus: füüsiline ja intellektuaalne kasvatus, 2 t., t., n. 5—6. Aud. 2. 2) Kasvatusteadusajaloolised seminaariharjutused J. H. Pestalozzi üle, 1 t., l. 5—6. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli suures nõukogu-saalis äripäeviti 12—1.

Riemer, E., kasvatusteaduse eradotsent. Loengute aeg antakse hiljem teada.

Ramul, K., filosoofia dotsent. 1) Loogika, ühes harjutustega, 2 t., e. n. 9—10. 2) Lühikene sissejuhatus eksperimentaal-psühholoogiasse, ühes harjutustega, 2 t., t. 9—11. 3) Filosoofiline seminaar: Hume, Inquiry concerning Human Understanding, 2 t., l. 4—6. Aud. 4. — Kõnetunnid: kodus (Puiestee tän. 84) pühap. 11—1.

Freymann, W., Cand. phil. filosoofia eradotsent. Platon, Phaidon, 2 t., n. 6—8 ö. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale ettelugemisi.

Matemaatika-loodusteaduskond.

Väisälä, K., Dr. phil., matemaatika professor. 1) Valitud peatükid uuemast funktsiooniteooriast ja analüütilisest arvuteooriast, 4 t., k., l. 8—10 h. 2) Harjutused, 2 t., n. 4—6. Aud. 13. — Kõnetunnid: matemaatikakabinetis (Jakobi tän. 2) peale loenguid.

Sarv, J., Cand. math., matemaatika prof. k. t. 1) Differentsiaal-geomeetria, 3 t., t. 12—2, n. 12—1. 2) Harjutused, 1 t., e.

1—2. 3) Kujutav geomeetria, 3 t., k. 12—2, n. 1—2.
4) Harjutused, 2 t., r. 12—2. Aud. 13. — Kõnetunnid: matemaatikakabinetis (Jakobi tän. 2) l. 12—1.

Aleksejew, W., Dr. math., prof. emer. Loeb matemaatika eradotsendina. Теорія инвариантовъ, 3 t., k. 5—7, r. 5—6. Aud. 13. — Kõnetunnid: sealsamas pärast loenguid.

Jaakson, H., Cand. math., matemaatika dotsent. 1) Differenttsiaalvõrrandid osatuletistega, 2 t., k. 10—12. 2) Harjutused, 1 t., e. 12—1. 3) Analüütiline differenttsiaalvõrrandite teooria, 4 t., e., r. 10—12. Aud. 13. — Kõnetunnid: matemaatikakabinetis (Jakobi tän. 2) k. 12—1.

Rägo, G., Cand. math., mehaanika õpetooli prof. k. t. 1) Kõrgem analüüs. II, 4 t., e., r. 8—10. 2) Harjutused kõrgemas analüüsis, 2 t., k. 8—10. 3) Mehaanika (keemikutele), 4 t., e., r. 4—6. Füüsika-aud. (ülikoolis). 4) Seminaar: Variatsiooniarvutus ja kõrgem dünaamika, 2 t., 5—7. Aud. 13. — Kõnetunnid: matemaatikakabinetis (Jakobi tän. 2) t., e. 6—7.

Kupffer, W., Cand. math., mehaanika dotsendi k. t. Loeb ülesandel. 1) Теоретическая механика, II, 4 t., t., n. 10—12. 2) Упражнения по теоретической механикѣ, 2 t., l. 12—2. 3) Семинарій по вариационнымъ исчислениямъ и высшей динамикѣ, 2 t., t. 5—7. Aud. 13. — Kõnetunnid: matemaatikakabinetis (Jakobi tän. 2) n. 12—1.

Rootsman, D., Cand. math., astronoomia prof. k. t. 1) Sfääriline ja praktiline astronoomia, 4 t., e., r. 8—10 h. 2) Kõrgem geodeesia, 2 t., t. 8—10. Aud. 13. 3) Astronoomilised tööd. Tähetornis (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 10—11.

Koch, K., Cand. math., meteoroloogia ja geofüüsika dotsent. 1) Метеорология (общій курсъ), 3 t., n. 5—7, l. 5—6. 2) Упражнения, 2 t., r. 4—6. 3) Метеорология (для агрономовъ), 2 t., k. 5—7. 4) Упражнения, 1 t., l. 6—7. Meteoroloogiakabinetis (Jakobi tän. 2). — Kõnetunnid: kodus (Tiigi tän. 42) n. 2—3.

Letzmann, J., Cand. phys., meteoroloogia eradotsent. Климатология, 1 t., n. 5—6. Meteoroloogiakabinetis (Jakobi tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Wilip, J., Cand. phys., füüsika prof. k. t. 1) Üldine füüsika, 6 t., äripäeviti 11—12. Aulas. 2) Harjutused, äripäeviti 4—7. Füüsikakabinetis (ülikoolis). — Kõnetunnid: füüsikakabinetis äripäeviti 12—1.

Landesen, G., Mag. chem., keemia professor. 1) Аналитическая химія, 4 t., e., t., r. l. 9—10. 2) Физическая химія, 3 t., e. 12—1, k., n. 9—10. Keemia-aud. (ülikoolis). 3) Практи-

чекскія занятія, т., к., н., р. 9—1, l. 9—1 ja 4—7. Keemia-laboratooriumis. — Kõnetunnid: omas kabinetis (ülikoolis) äripäeviti 11—¹/₂12.

Narbutt, J., Mag. chem., prof. Loeb ülesandel. 1) Органическая химія, 6 t., äripäeviti 10—11. Aulas. 2) Практическія занятія, е., т., к., н., р. 9—1 ja 4—7, l. 9—1. Keemialaboratooriumis. — Kõnetunnid: omas kabinetis (ülikoolis) e. 11—12.

Wittlich, M., Ing. techn., tehnilise keemia professor, dekaan. 1) Ан-органическая химическая технология, 5 t., е., т., к., н., р. 11—12. Keemia-aud. (ülikoolis). 2) Практическія занятія е., т., к., н., р. 9—1 ja 4—7, l. 9—1. Tehnilise keemia laboratooriumis. — Kõnetunnid е., к., р. 12—1 omas kabinetis (ülikoolis).

Scupin, H., Dr. phil., mineraloogia professor. 1) Formationslehre, 3 t., е., т., к. 9—10. 2) Spezielle Mineralogie, 3 t., е., т., к. 10—11. 3) Uebungen in der Geologie, 4 t., н., р. 9—11. 4) Uebungen in der Mineralogie, 2 t., l. 9—11. Geoloogia-aud. (Aia tän. 38a). — Kõnetunnid: sealsamas е., н. 11—¹/₂12.

Bucholtz, Th., Dr. bot., botaanika professor. 1) Морфология и систематика цвѣтныхъ растеній, 3 t., е. 3—4, н. 8—10. 2) Упражнения, 2 t., к. 8—10. 3) Физиология размноженія и наследственность растений, 2 t., р. 8—10. Botaanika-instituudi aud. 4) Упражнения въ опредѣленіи растений и экскурси (съ натуралистами), 2 t., р. 3—5. 5) то-же съ фармацевтами, 2 t., kokkuleppe järele kuulajatega. 6) Специальныя практическія занятія для старшихъ курсовъ, äripäeviti, kokku leppides kuulajatega. 7) Коллоквиумъ, 1 t., kokku leppides kuulajatega. — Kõnetunnid: botaanika-instituudis (Lai tän. 38) äripäeviti 10—11.

Spohr, E., Cand. rer. nat., botaanika eradotsent. Loeb ülesandel. Физиология растений, 2 t., 8—10. Botaanika-instituudi aud. — Kõnetunnid: sealsamas pärast loenguid.

Kennel, J. v., Dr. phil., zooloogia professor. 1) Spezielle Zoologie der Avertebraten, 5 t., е., т., к., н., р. 12—1. 2) Zoologisches Practicum für Anfänger, 8 t., т., р., 3—7. Zoologiakabinetis (Aia tän. 38a). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Piiper, J., Cand. rer. nat., zooloogia prof. k. t. 1) Selgrooliste zooloogia, 5 t., е., т., к., р. l. 11—12. Aud. (Aia tän. 38a). 2) Harjutused 1 t., н. 11—12. Zoologiakabinetis (Aia tän. 38a). — Kõnetunnid: sealsamas l. 12—1.

Reichenbach, H., Cand. rer. nat., zooloogia dotsent. 1) Zoologia erikursus agronomidele, 4 t., е., т., н., р. 8—9 h. 2) Praktiline planktoloogia. Tunnid teatatakse edaspidi. Kõnetunnid: Zoologiakabinetis (Aia tän. 38a) e. 11—12.

Granö, J. G., Dr. phil., geograafia professor. 1) Uldine geograafia, 3 t., e., t., l. 8—9 h. 2) Fennoskandia maadeteadus, 2 t., t., l. 6—7. Geologia-aud. (Aia tän. 38a). Seminaariharjutused, 2 t., k. 6—8. 4) Geograafia prakt., äripäeviti 1—3. Geograafiakabinetis (Aia tän. 38a). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 2—3.

Loomaarstiteaduskond.

Holtzmann, K., Mag. med. vet., anatoomia ja histoloogia professor. Zootoomia, 6 t. Loengute aeg antakse pärast Tartusse jõudmist teada. Teadusk. Theatrum zootomicumis (Vene tän. 18—32), II korral.

Mahlmann, A., loomaarst, prosekotor. 1) Диссекционные занятия, äripäeviti 4—6. 2) Экстерьеръ, 3 t., e., t., n. 6—7. Teaduskonna peahoones (Vene tän. 18—32). — Kõnetunnid: kodus (Tallinna tän. 2)l. 2—3.

Gutmann, W., Mag. med. vet., kirurgia professor. 1) Акушерство, 2 t., e. 9—10, n. 5—6 (VI ja VIII semestri üliõpilastele). 2) Хирургия, 2 t., t. 5—6, k. 9—10. 3) Клиника мелкихъ животныхъ, äripäeviti 10—12. Loengud teadusk. peahoones, prakt. tööd väikeste loomade kliinikus (Vene tän. 18—32). — Kõnetunnid: väikeste loomade kliinikus äripäeviti 10—12.

Saral, K., loomaarst, kirurgia dotsent. 1) Operatiiv-kirurgia, 2 t. Aeg määratakse pärast. Oma kabineti aud. 2) Haavakliinik, 12 t., äripäeviti 10—12. Teadusk. haavakliinikus (Vene tän. 18—32). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 10—12.

Schröder, E., Mag. med. vet., spetsiaalse patoloogia, teraapia ja diagnostika professor. 1) Частная патология и терапия, 3 t., t., n., l. 9—10. 2) Клиника внутреннихъ болезней, 12 t., äripäeviti 10—12. Teadusk. terap. audit. — Kõnetunnid: sisemiste haiguste kliinikus (Vene tän. 18—32) äripäeviti 10—12.

Waldmann, J., Mag. med. vet., patoloogilise anatoomia ja kohtuliku loomaarstiteaduse professor. 1) Патологическая анатомия, 4 t., k. 12—1, n. 12—2. 2) Мясовѣдѣніе, 3 t., e., r., l. 12—1. 3) Surnud loomade lahtilõikamine, äripäeviti 11—2. Teadusk. Theatrum zootomicumi I korral. — Kõnetunnid: patoloogilise anatoomia kabinetis (Vene tän. 18—32) enne loenguid.

Ainson, J., loomaarst, patoloogilise anatoomia dotsent. 1) Kohtulik loomaarstiteadus, 2 t., t., n. 8—9 h. Teadusk. Theatrumzootomicumi I korral. — Kõnetunnid: patoloogilise anatoomia kabinetis (Vene tän. 18—32) peale loenguid.

Happich, K., Mag. med. vet., epizootoloogia, bakterioloogia ja politseilise loomaarstiteaduse professor, dekaan. 1) Эпизоотология съ ветеринарной полицией, 2 t., n., l. 9—10. Teadusk. uue

hoone ülem. aud. 2) Эпизоотология, 2 t., k., r. 9—10 (põllumajanduse üliõpilastele). — Kõnetunnid: teaduskonna kantseleis (Vene tän. 18—32) äripäeviti 12—1.

Heinrich, G., loomaarst, bakterioloogia dotsendi k. t. 1) Частная бактериология и серология, 2 t., t. 9—10, k. 8—9 h. 2) Практическія занятія по бактериологін, 4 t., k., r. 5—7. Teadusk. uue hoone (Vene tän. 18—20) aud. — Kõnetunnid: bakterioloogiajaamas (Vene tän. 18—32) k. 10—12.

Rängel, A., loomaarst, hobuserautamise ja kabjahaiguste dotsendi k. t. 1) Hobuserautamise ja kabjahaiguste õpetus, 2 t. Aeg määratakse pärastpoole. 2) Prakt. tööd sepikojas, 3 t. Aeg määratakse pärastpoole. — Kõnetunnid: sepikojas (Vene tän. 18—32) äripäeviti 10—12.

Feyerabend, A., proviisor, teaduskonna apteegi juhataja. 1) Praktilised tööd apteegis, äripäeviti 10—12. 2) Farmaatsia, 2 t., t., n. 5—6. 3) Farmakognoosia, 1 t., k. 5—6. — Teaduskonna apteegis. — Kõnetunnid: apteegis (Vene tän. 18—32) äripäeviti 10—12.

Põllumajandusteaduskond.

Teräsvuori, K., Dr. phil., taimekasvatuse ja sordiparanduse professor. 1) Taimekasvatus ja sordiparandus, 3 t., n. 3—5, l. 10—11. 2) Praktilised harjutused, 4 t., r. 10—12 ja 3—5. Taimekasvatuse- ja sordiparanduse-instituudis (Vene tän. 22). — Kõnetunnid: sealsamas pärast loenguid.

Nõmmik, A., I järgu õpetatud agronoom, mullateaduse ja põllumajanduskeemia dotsent. 1) Maaharimise ja väetuse õpetus, 4 t., e., t. 10—11, n., l. 9—10. 2) Praktilised harjutused agrikultuurkeemias, 5 päeval nädalas pärast lõunat. Ülikooli peahoones, III korral. — Kõnetunnid: sealsamas pärast loenguid.

Mägi, J., I järgu õpetatud agronoom, loomakasvatuse õpetooli prof. k. t., dekaan. 1) Zootehnika, 4 t., e. 12—1, k. 10—11, r., l. 12—1. 2) Praktilised harjutused, 2 t., n. 5—7. Zootehnika-instituudis (Peterburi tän. 76). — Kõnetunnid: sealsamas pärast loenguid.

Kõpp, P., põllumajandusteaduse dotsent. Põllumajandusteadus, 3 t., t., k. 11—12, n. 10—11. Ülikooli peahoones, III korral. — Kõnetunnid: sealsamas pärast loenguid.

Schneider, G., Dr. phil., prakt. zooloogia professor. Entomoloogia, 3 t., e., t., l. 8—9 h. Aia tän. 38a. — Kõnetunnid: sealsamas pärast loenguid.

Mathiesen, A., I järgu õpetatud metsateadlane, metsaasjanduse õpetaja. 1) Geodeesia, 3 t., k. 8—10, l. 1—2. 2) Harjutused, 2

korda nädalas pärast lõunat. Aeg kokkuleppe järele. 3) Üldine metsateadus, 3 t., t. 9—10, r., l. 12—1. 4) Dendroloogia, 1 t., n. 8—9. Ülikooli peahoones, III korral. — Kõnetunnid: sealsamas pärast loenguid.

Regel, K., I järgu dipl. loodusteadlane, põllumajanduslise botaanika ja heinakasvatuse õpetaja. 1) Taimede süstemaatika, 3 t., e., r. 12—1, l. 11—1. 2) Harjutused, 8 t., e., t., k., n. 3—5. 3) География растений, 2 t. 4) Harjutused, 4 t. Aeg määratakse pärastpoole. Botaanika-instituudis (Lai tän. 38). — Kõnetunnid: sealsamas pärast loenguid.

Luksepp, A., põllutöö masinateadmise õpetaja. 1) Põllutöö-riistade ja -masinate tundmine, 2 t., t., k. 12—1. 2) Praktilised harjutused, 2 t., t. 3—5. 3) Põllumajandusline ehitusõpetus, 2 t., e. 9—10, n. 11—12. 4) Harjutused, 2 t., e. 3—5. Loengud ülikooli peahoones, III korral, harjutused Aia tän. 38a. — Kõnetunnid: ülikoolis, III korral, pärast loenguid.

Rüütel, J., tegeliku aiatöö ja mesilastepidamise õpetaja. 1) Aiatöö, 2 t., e., l. 11—12. Taimekasvatuse- ja sordiparanduse-instituudis (Vene tän. 22). 2) Praktilised harjutused, 3 k. nädalas, aeg kokkuleppimise järele. Raadimõisas. — Kõnetunnid: taimekasvatuse- ja sordiparanduse-instituudis pärast loenguid.

Auhinnatööde ained 1921. aasta peale.

I. Usuteaduskonna poolt:

- 1) „Der Charakter der lukanischen Sondergleichnisse.“ („Luuka evangeeliumi eri-tähendamissõnade laad.“)
- 2) „Religioon — kas 'era-asi' või 'rahva hinge-asi'?“
- 3) „Rudolf Kallas'e usuilm“.

II. Õigusteaduskonna poolt:

- 1) „Ueber die Todesstrafe.“ („Surma nuhtlus.“)
- 2) „Die Wertzuwachs-Steuer.“ („Maks väärtuste juurekasvu pealt.“)
- 3) „Объ имущественныхъ отношеніяхъ между супругами въ связи съ дѣйствующими по другимъ гражданскимъ кодексамъ системами имущественныхъ отношеній между супругами.“ („Varanduslikkudest vahekordadest abielu-inimeste vahel ühenduses teiste tsiviilkodeksite järele maksvate süsteemidega varanduslikkude vahekordade kohta abielu-inimeste vahel.“)

III. Arstiteaduskonna poolt:

- 1) „Tartu linn tervishoiulisest küljest.“
- 2) „Vererõhumise muutused neerupõletiku juures ja selle põhjused.“
- 3) „Valgete vereliblede formel nahahaiguste juures.“

- 4) „Katseline uurimine närvikiudude arvu üle, mis ärrituvad lihakse kaudsel ärritusel mitmesuguste ärrituste juures.“
- 5) „Mikroorganismiline floora arstirohtudes ja nende sterilisatsioon.“

IV. **Filosoofiateaduskonna** poolt:

- 1) „Eesti keele häälik-kvantiteet instrumentaal-foneetika valgustusel.“
- 2) „Was kann aus den antiken Schriftquellen über die Aussprache der lateinischen C, G und Q festgestellt werden?“ („Mis võib antiiksete kirjaallikate põhjal ladina C, G ja Q hääldamise kohta kindlaks määrata?“)
- 3) „Feststellung des Datums des phidiasischen Zeusbildes in Olympia.“ („Phidiase Olümpia Zeusi kuju datumi kindlaks-määramine.“)

V. **Matemaatika-loodusteaduskonna** poolt:

- 1) „Riemann'i tõendamatu hüpotees ζ -funktsiooni nullpunktide kohta“.
- 2) „'Status nascendi'-nähtuste süstemaatiline uurimine mõne näituse varal.“
- 3) „Põlevkivi õli küllastamata ainete hüdratiseerimise võimaluse uurimine.“
- 4) „Viljandi oruveelahe.“

VI. **Loomaarstiteaduskonna** poolt:

- 1) „Tartu müügipiima läbivaatamine uuemate uurimisviiside järele.“
- 2) „Vere prätsipitatsiooni kui tuberkuloosi diagnostikumi ja prognostikumi praktiliselt tarvitusele võtmise järelekatsumine veiste juures.“
- 3) „Eestis müügile tulevate juustusortide standart'i sisseseadmise katse.“

VII. **Põllumajandusteaduskonna** poolt:

- 1) „Kas Eestis tehtud võrdluskatsed kultuurtaimede sortidega vastavad nüüdse aja nõuetele?“
- 2) „Kui palju vastab meie karjatoitmise tehnika toiduportsjonite kokkuseadmise poolest praeguse aja teaduslikele nõuetele?“
- 3) „Tammemetsade seisukord kodumaal enne ja nüüd ja selle muutumise põhjused.“

Teadus- ja õpeasutused.

Ülikooli raamatukogu (Doomemäel) on avatud iga argipäev 12—3.
Lugemissaal on avatud 9—3.

Raamatukogu juhataja: Puksov, Fr., cand. phil. Kõnetunnid:
raamatukogus äripäeviti 10—12.

Raamatukogu hoidjad: Ivask, U., cand. rer. arch.

Weltmann, K., cand. rer. pol. et rer. com.

Assistendid: Nuth, A., Dr. phil.

Freymuth, O.

Aavakivi, V.

Sisehaiguste kliinik. (Doomemäel).

Juhataja: Masing, E., prof.

Van. assistendid: Moritz, E., arst.

Sõber, H., arst.

Noor. assistent: Ojakäär, T., arst.

Haavakliinik. (Doomemäel).

Juhataja: Konik, K., prof.

Van. assistent: Prisko, J., arst.

Noor. assistendid: Sorgenfrei, E., arst.

Kull, J., arst.

Noor. assist. k. t.: Prikul, A.

Naistekliinik. (Doomemäel).

Juhataja: Miländer, J., prof.

Van. assistent: Bernakoff, R., arst.

Noor. assistendid: Sossi, A., arst.

Neggo, G., arst.

Noor. assist. k. t. Krull, V.

Hospital-haavakliinik. (Maarjamõisa väljal).

Juhataja: Wanach, R., prof.

Noor. assistendid: Rosenfeldt, A., arst.

Pobol, A., arst.

Stamm, A., arst.

Niggol, K., arst.

Sisehaiguste hospital-kliinik. (Maarjamõisa väljal).

Juhataja: vakant.

Noor. assistendid: Wadi, W., arst.

Willemi, K., arst.

Peterhof, R., arst.

Närvikliinik. (Maarjamõisa väljal, sisehaiguste hospital-kliinikus).

Juhataja: Pussep, L. prof.

Assistent: Lindeberg, W., arst.

Vaimuhaiguste kliinik. (Puiestee tän. 1).

Juhataja: Bresowsky, M., prof. k. t.

Van. assistent: Schwalbe, K., arst.

Noor. assistendid: Toomingas, K., arst.

Lellep, K., arst.

Silmakliinik. (Maarjamõisa tän. ja Vallikraavi tän. nurgal).

Juhataja: Blessig, E., prof.

Van. assistent: Osolin, J., arst.

Noor. assistent: Vogel, K., arst.

Lastekliinik. (Veski tän. 6).

Juhataja: Lüüs, A., arst.

Noor. assistent: Lepp, F., arst.

Dermatoloogia-polikliinik. (Polikliiniku hoones, Jakobi tän. 2).

Juhataja: Paldrock, A., prof.

Van. assistent: Kook, A., arst.

Polikliinik. (Jakobi tän. 2).

Juhataja: Koppel, H., prof.

Van. assistent: Schultzenberg, A., arst.

Kõrva-, nina- ja kurguhaiguste kliinik. (Polikliinikus, Jakobi tän. 2).

Juhataja: Koppel, H., prof.

Van. assistent k. t. Saaberg, E., arst.

Rohuteaduse-instituut. (Rüütli tän. 2).

Juhataja: Stamm, J., prof. k. t.

Van. assistent: Metsapa, H., Magnd. pharm.

Noor. assistent: Langer, K., prov.

Anatoomia-instituut. (Doomemäel).

Juhataja: Sommer, A., prof.

Noor. assistendi k. t. Assmuth, W.

Histoloogia- ja võrdleva anatoomia instituut. (Vanas anatoomikumis, Doomemäel).

Juhataja: Sommer, A., prof.

Van. assistent: Aunap, E.

Operatiivse kirurgia instituut. (Vanas anatoomikumis, Doomemäel).

Juhataja: Blumberg, J., dots. k. t.

Van. assistent: Kleitzmann, R., arst.

Patoloogia-instituut. (Savi tän. 2).

Juhataja k. t.: Ucke, A., prof.

Prosektor: Waldes, A., arst.

Noor. assistent: Vilms, J., arst.

Hügieeni-instituut. (Aia tän. 38a).

Juhataja: Rammul, A., prof.

Van. assistent: Fehrmann, E., Dr. med.

Noor. assistent: Sibbul, E.

Hügieeni-bakterioloogia-laboratoorium. (Aia tän. 38a). Tervishoidliste ja bakterioloogiliste juurdluste tarvis avalikuks tarvitamiseks.

Juhatajad: Rammul, A., prof.

Schlossmann, K., dots.

Happich, K., prof.

Kohtuliku arstiteaduse instituut. (Vanas anatoomikumis, Doomemäel).

Juhataja: Ucke, A., prof.

Van. assistent: Madisson, H., arst.

Füsioloogia-instituut. (Savi tän. 2).

Juhataja: Lipschütz, A., prof.

Assistent: Tamm, R.

Noor. assistent: Jaakson, E.

Vabat. assistent: Audova, A.

Bakterioloogiakabinett. (Aia tän. 38a).

Juhataja: Schlossmann, K., dots.

Farmakoloogia-instituut. (Vanas anatoomikumis, Doomemäel).

Juhataja: Loewe, J., prof.

Arstiteaduskonna apteek. (Sisehaiguste kliinikus, Doomemäel).

Juhataja: Melkert, A., Mag. pharm.

Juhataja abi: Frensdorff, J.

Filoloogiline seminaar. (Ülikooli peahoones, 3. korral). Raamatukogu on avatud äripäeviti 10—1 l.

Juhataja: Vasmer, M., prof.

Raamatukoguhoidja: Perlus, Th.

Kunstimuuseum. (Ülikooli peahoones). Avatud pühapäeviti 12—2.

Juhataja: Bergman, J., prof.

Botaanika-instituut ja -aed. (Lai tän. 38).

Juhataja: Bucholz, Th., prof.

Õpet. aednik: Lundström, E.

Van. assistent: Spohr, E., cand. ner. nat.

Noor. assist. k. t.: Vilberg, G.

Zooloogia-instituut ja -muuseum. (Aia tän. 38a).

Juhataja: v. Kennel, J., prof.

Van. assistent: Poska, L.

Noor. assist. k. t.: Männik, H.

Keemia-instituut. (Ülikooli peahoones).

Juhataja: Landesén, G., prof.

Van. assistent: Wilpert, A.

Noor. assistent: Mark, R.

Meteoroloogia-instituut. (Tiigi tän. 17).

Juhataja: Koch, K., dots.

Van. assist. k. t.: Pimenov, G.

Kurrik, W.

Tõllassepp, A.

Inspektor: Kusnetsov, W.

Vaatlejad: Sresnevskaja, N.

Liedemann, H.

Tähetorn. (Doomemäel). Avatud astronoomia õppijaile äripäeviti, publikumile n. 7—8, aja kontrollseerimiseks l. 12—1. — Aja signaali andmine telegraafiteel kodumaa telegraafijaamadele iga päev 12 lõun.; aja signaali vastuvõtmine raadio abil iga päev Greenwich'i aja järele.

Juhataja: Rootsmann, D., prof. k. t.

Noor. assistent: Pohla, A.

Flüüsikakabinett. (Ülikooli peahoones).

Juhataja: Wilip, J., prof. k. t.

Van. assistent: Neugard, E.

Noor. assistent: Kilkson, E.

Mineraloogia- ja Geoloogiakabinett. (Aia tän. 38a).

Juhataja: Scupin, H., prof.

Van. assist. k. t.: Duhmberg, K.

Noor. assist. k. t.: Heinrichson, F.

Geograafiakabinett. (Aia tän. 38a). Joonistussaal avatud õppijale
äripäeviti 12—3, raamatukogu 10—3.

Juhataja: Granö, J. G., prof.

Van. assistent: Mieler, A.

Matemaatikakabinett. (Polikliiniku hoones, Jaakobi tän. 2).

Juhataja: Jaakson, H., dots.

Tehnoloogiakabinett. (Ülikooli peahoones).

Juhataja: Wittlich, M., prof.

Noor. assist. k. t.: Sossi, H.

Bakterioloogiajaam. (Vene tän. 18—32).

Juhatajad: Happich, K., prof.

Heinrich, G., dots.

Pasteuri-instituut. (Vene tän. 18—32). Haigete vastuvõtmine iga päev
11—1.

Juhataja: Happich, K., prof.

Arst: Hansen, J., arst.

Assistent: Mahlmann, A., prosektoir.

Seerumi valmistamise instituut (Vene tän. 18—32).

Juhataja: Heinrich, G., dots.

Seerumi valmistamise riiklik kontroll-komisjon:

Esimees: Rammul, A., prof.

Liikmed: Schlossmann, K., dots.

Happich, K., prof.

Peale nende veel nimetatavad liikmed Tervishoiu Peavalitsuse ja Põllutöoministeeriumi Loomatervishoiu Peavalitsuse poolt, kummagi poolt üks.

Piimaasjanduse-laboratoorium. (Vene tän. 18—32).

Juhataja: Happich, K., prof.

Assistent: Kima, A.

Loomaarstiteadusk. anatoomia-instituut. (Vene tän. 18—32).

Juhataja: Holtzmann, K., prof.

Prosektoir: Mahlmann, A.

Loomaarstiteadusk. patoloogilise anatoomia instituut. (Vene tän. 18—32).

Juhataja: Waldmann, J., prof.

Loomaarstiteadusk. haava-kliinik. (Vene tän. 18—32).

Juhataja: Saral, K., dots.

Assistent: Grünwald, G., Dr. med. vet.

Väikeste loomade kliinik. (Vene tän. 18—32).

Juhataja: Gutmann, W., prof.

Loomaarstiteadusk. sisemiste haiguste kliinik. (Vene tän. 18—32).

Juhataja: Schröder, E., prof.

Sepikoda. (Vene tän. 18—32).

Juhataja: Rängel, A., dots. k. t.

Sepp: Kottis, J.

Loomaarstiteadusk. apteek. (Vene tän. 18—32).

Juhataja: Feyerabend, K., prov.

Taimekasvatuse- ja sordiparanduse-instituut. (Vene tän. 22).

Juhataja: Teräsvuori, K., prof.

Assistent: vakant.

Zootehnika-instituut. (Peterburi tän. 76).

Juhataja: Mägi, J., prof. k. t.

Mullateaduse ja põllumajanduslise keemia kabinett. (Ülikooli peahoones, 3. korral).

Juhataja: Nõmmik, A., dots.

Assist. k. t.: Öunmann, J.

Metsaasjanduse- ja geodeesiakabinett. (Ajutiselt ülikooli peahoones, 3. korral).

Ajut. juhataja: Mathiesen, A.

Noor. assist. k. t.: Witsut, J.

Kalastusekabinett. (Aia tän. 38a).

Juhataja: Schneider, G., prof.

Põllutööriistade ja -masinate kogu. (Ajutiselt ülikooli peahoones, 3. korral).

Juhataja k. t.: Luksepp, A.

Ülikooli mõisad.

Valitseja: Kalkun, H. (Raadimõisas).

Ülikooli raamatukogu ajutised määrused.

(Kinnitatud ülikooli ajut. nõukogu poolt 8. X. 1919.)

§ 1.

Tartu Ülikooli raamatukogu on avatud igal äripäeval kella 12—3 peale lõunat.

§ 2.

Raamatukogu võivad tarvitada: 1) Ülikooli õpeasutused, 2) ülikooli õpejõud ja ametnikud, 3) üliõpilased ja kuulajad, 4) teaduslikud ja valitsusasu-

tused ja teised raamatukogud, kes pakuvad hoiukindlustust ja vastuvahetust, 5) eraisikud, kes teatavat kindlustust võivad tuua.

T ä h e n d u s: Eraisikutele antakse esialgu raamatuid ainult iseäranis tungival põhjustel.

§ 3.

Iga üliõpilane peab, raamatuid võttes, iga kord oma isikutunnistuse ette näitama.

§ 4.

Raamatuid antakse tarvitamiseks kas raamatukogu ruumides või kodus.

§ 5.

Keegi ei tohi ise raamatuid kappidest või riulitelt võtta.

§ 6.

Ülikooli raamatukogust antakse välja ainult teadusliku sisuga raamatuid. Kõiki järelevaatamis-raamatuid, nagu sõnaraamatuid, entsüklopeediaid, reaal-leksikonisid, bibliograafilisi töid võib tarvitada ainult raamatukogu ruumides, samuti ei anta raamatukogust välja käsikirju, iluväljaandeid ja suure väärtusega raamatuid.

T ä h e n d u s: Erandina on eespoolnimetatud raamatute väljaandmine lubatud õpetstarvetel lühikeseks ajaks ülikooli õpejõududele.

§ 7.

Üliõpilased ja eraisikud võivad esialgu kuni raamatukogu lõpuliku korralduseni soovitud raamatuid ainult järgmisel päeval kätte saada. Sel otstarbel peavad nad päev varemini sedelid, millel üles tähendatud on soovitud raamatu autor ja tiitel, võtja nimi ja aadress, raamatukogu ukse juures olevasse kirjakasti panema.

§ 8.

Raamatuid võib anda kviitungi vastu õpejõududele kuni 25 annet semestri lõpuni, üliõpilastele ja eraisikutele kuni 5 annet 3 nädala peale.

§ 9.

Üliõpilased ja eraisikud, kes soovivad raamatuid kauemini kui 4 nädalat pidada, on kohustatud väljaanni kviitungi pikendama. On aga nõudmine teise isiku poolt selle raamatu peale sisse antud, siis ei pikendata laenutähte.

§ 10.

Kui keegi ülikooli õpejõududest tarvitab raamatut, mis välja on antud, siis on võtja kohustatud raamatukoguhoidja sellekohase teate peale raamatu tagasi tooma.

§ 11.

Aadressi vahetusel on üliõpilased, kuulajad ja eraisikud kohustatud sellest kohe raamatukogu valitsusele teatama.

§ 12.

Üliõpilastele ja eraisikutele, kes määratud tähtsuseks võetud raamatut tagasi pole toonud, tuletatakse seda kirjalikult meele. Ei ole meeletuletuse peale raamat tagasi toodud, saadetakse ühe nädala pärast teine meeletuletus. Iga meeletuletuse eest tuleb maksta 15 marka (Ülikooli Nõukogu otsus 22. X. 20).

§ 13.

Kui raamat kahekordse meeletuletuse järele tagasi ei ole toodud, loetakse ta kadunuks.

§ 14.

Kui raamat kaduma on läinud või ära lõhutud ehk rikutud, siis on see isik, kelle käes ta tarvitada oli, kohustatud kas uue asemele muretsema või kahjutasu maksma, mille suuruse kindlaks määrab raamatukogu valitsus.

Tä h e n d u s: Kui raamatuvõtja näeb raamatu juures mõnda puudust ehk riket, siis tähendagu ta seda, ametnikule näidates, väljaanni sedelile.

§ 15.

Iga semestri lõpul tehakse raamatutele revisjon; sellepärast peavad kõik raamatud selleks ajaks tingimata tagasi toodud olema.

§ 16.

Igaüks peab oma kohuseks lugema raamatukogu ruumides ennast vaikselt ja korralikult üles pidada.

§ 17.

Raamatukogu hoidjal on õigus raamatute väljaandmist lõpetada, kas ajutiselt või jäädavalt, neile isikutele, kes neid määrusi ei täida.

§ 18.

Raamatute laenuks andmine väljapoole Tartut on võimalik ainult rektori loal.

Määrused auhinnatööde ja auhindade kohta.

(Kinnitatud ülikooli ajut. nõukogu poolt 5. I. 1921.)

§ 1. Üliõpilastele pannakse ette iga aasta teaduskondade poolt auhinna-ülesanded, mille eest rahuloldavaks tunnistamise puhul nende väärtust mööda autasuks antakse: esimese auhinnana 5000 marka, teise auhinnana 3000 marka, kolmanda auhinnana kiituskiri.

Auhindade arvu määrab ülikooli nõukogu iga aasta kindlaks.

§ 2. Kirjatööd auhinna-ülesannete üle tulevad asjaomase teaduskonna dekaanile mingi märgusõnaga pealkirjas varustatult hiljemalt 1. novembriks ära anda. Kirjatöödele lisatakse juure kinnises pitseeritud ümbrikus, mis sama märgusõna kannab, autori nimi ja perekonna nimi ja õpiaine.

§ 3. 1. detsembril, ülikooli aastapäeval, avatakse pidulikult aktusel nende tööde kohta käivad ümbrikud, mis teaduskondade poolt auhinnaväärilisteks arvatud, ja kuulutatakse nende autorite nimed. Ümbrikud, mis auhinnast ilma jäetud tööde juure kuuluvad, põletatakse ära koosoleku ees ilma lahti tegemata.

Samal koosolekul antakse järgmise aasta jaoks määratud auhinna-ülesanded teada.

§ 4. Kui teaduskondade poolt kaks või mitu tööd sama auhinna vääriliseks on arvatud, siis võidakse nõukogu otsusel kõigile vastav autasu määrata.

§ 5. Auhinnaga kroonitud töid võib asjaomase teaduskonna ettepanekul ülikooli toimetustes trükkida, kui nad laiema teadusilma tähelepanu väärt on.

§ 6. Auhinnatööde keele kohta maksavad ülikooli põhikirja XI peatüki määrused väitekirjade keele asjus.

Õpejõudude nimekiri.

	Lhk.
Aavik, J., eradotsent, Kuressaares	—
Ainson, J., dotsent, Tallinna tän. 2	15
Aleksejew, W., prof. emer., Kastani tän. 26	13
Anderson, W., professor, Lossi tän. 15, k. 7	11
Baumann, P., dotsent, Kastani tän. 6a, k. 3	9
Berendts, E., professor, Vallikraavi tän. 18	6
Bergman, J., professor, Küütri tän. 1, k. 3	9, 21
Bettac, F., lektor, Vallikraavi tän. 22	10
Bjerre, A., professor, Riia tän. 32a	6
Blessig, E., professor, pole veel kohale jõudnud	7, 19
Blumberg, J., dotsendi k. t., Tallinnas	7, 20
Bresowsky, M., prof. k. t., Närvikliinik (Vana tän. 4)	7, 19
Bucholtz, T., professor, Botaanika-aed (Lai tän. 38)	14, 21
Bulmerincq, A. v., professor, Tähe tän. 10, k. 2	4
Cederberg, A. R., professor, Tiigi tän. 4	12
Eisen, M. J., isikl. professor, Näituse tän. 10	11
Ernits, V., eradotsent, Filosoofi tän. 21, k. 3	10
Filippov, J., prof. k. t., Vallikraavi tän. 18	6
Freymann, W., eradotsent, Peterburi tän. 36	9, 12
Granö, J. G., professor, Lepiku tän. 9, k. 4	3, 15, 22
Gruehn, W., eradotsent, Riia tän. 52	5
Gutmann, R., prof. k. t., Vallikraavi tän. 6, k. 5	9
Gutmann, W., professor, Peterburi tän. 133, k. 2	15, 23
Happich, K., professor, Vene tän. 18, k. 1	3, 15, 20, 22
Heinrich, G., dotsendi k. t., Tallinna tän. 2	16, 22
Holtzmann, K., professor, pole veel kohale jõudnud	15, 22
Jaakson, H., dotsent, Karlova tän. 29a, k. 3	13, 22
Jögewer, J., prof. k. t., Riia tän. 131	3, 8
Kennel, J. v., professor, Veski tän. 22	14, 21
Kettunen, H., lektori k. t., Vabriku tän. 3	9
Kettunen, L., professor, Vabriku tän. 3	9
Koch, K., dotsent, Tiigi tän. 42	13, 21
Konik, K., professor, Haavakliinik (Doomemäel)	3, 7, 19
Köpp, J., professor, Vabriku tän. 5, k. 3	3, 5
Köpp, P., dotsent, Tiigi tän. 31, k. 1	16
Koppel, H., professor, rektor, Suurturg 7	3, 7, 8, 20
Kupffer, W., dotsendi k. t., Maarjamõisa tän. 11	13
Landesen, G., professor, Tähe tän. 19	13, 21
Leidig, J., lektori k. t., Uus-Kastani tän. 16	10
Letzmann, J., eradotsent, Maarjamõisa tän. 26, k. 3	13
Lipschütz, A., professor, Savi tän. 1	6, 20
Loewe, J., professor, pole veel kohale jõudnud	6, 21
Luksepp, A., põllutöö masinateadmise õpetaja, Tiigi tän. 31, k. 1	17, 23
Lundström, E., õpetatud aednik, Botaanika-aed (Lai tän. 38)	21
Lüüs, A., dotsendi k. t., Kalda tän. 4	8, 19
Mahlmann, A., prosekto, Tallinna tän. 2	15, 22
Maim, N., prof. k. t., Vabriku tän. 3, k. 16	3, 5
Mark, J., prof. k. t., Helsingis	9
Masing, E., professor, Riia tän. 117, k. 2	7, 19
Masing, L., professor, Tallinna tän. 41, k. 2	10
Mathiesen, A., metsaasjanduse õpetaja, Viljandi tän. 7, k. 2	16, 23
Metsäpa, H., eradotsent, Rüütli tän. 2	8, 20
Miländer, J., professor, Naistekliinik (Doomemäel)	7, 19
Mutschmann, H., professor, pole veel kohale jõudnud	10
Mägi, J., prof. k. t., Lootuse tän. 2a, k. 3	3, 16, 23

	Lhk.
Narbutt, J., professor, Era tän. 1	14
Nõmmik, A., dotsent, Tähe tän. 69	16, 23
Oldekop, H., prof. k. t., Kroonuaia tän. 56	11
Paldrock, A., professor, Küütri tän. 2	7, 20
Piip, A., professor, Tallinnas	6
Piiper, J., prof. k. t., Näituse tän. 22, k. 3	14
Prawdin, B., lektor, Tähe tän. 31	11
Pridik, A., prof. emer., Tiigi tän. 24	12
Pussep, L., professor, Tähe tän. 80	7, 19
Pöld, P., professor, kuraator, Munga tän. 2	3, 12
Rahamägi, H., dotsent, Pepleri tän. 1	4
Rammul, A., professor, Hetzeli tän. 3	8, 20, 22
Ramul, K., dotsent, Puistee tän. 84	12
Regel, K., põllumajanduse õpetaja, Tiigi tän. 42	17
Reichenbach, H., dotsent, Jakobi tän. 56	14
Riemer, E., eradotsent, Tallinnas	12
Rootsman, D., prof. k. t., Kroonuaia tän. 20	13, 21
Rägo, G., prof. k. t., Tähe tän. 55	13
Rängel, A., dotsendi k. t., Tallinna tän. 2	16, 23
Rüütel, J., tegeliku aiapidamise õpetaja, Herne tän. 19	17
Sabler, G. v., eradotsent, Jaama tän. 69	15
Sarat, K., dotsent, Jakobi tän. 8	15, 23
Sarv, J., prof. k. t., Tähe tän. 80, k. 5	12
Schlossmann, K., dotsent, Lai tän. 36	8, 20, 22
Schmied-Kovartzik, A., professor, pole veel kohale jõudnud	—
Schneider, G., professor, pole veel kohale jõudnud	16, 23
Schröder, E., professor, Kivi tän. 15	15, 23
Scupin, H., professor, Vallikraavi tän. 19	14, 22
Seeberg-Elverfeldt, P., lektor, Aia tän. 55	9
Seeler, W., professor, pole veel kohale jõudnud	5
Sepp, H., eradotsent, Päeva tän. 1a	12
Shakov, K., lektor, Kommertshotel	9
Sild, O., professor, Tiigi tän. 21	4
Sildnik, A., eradotsent, Vabriku tän. 5	12
Sivers, S. v., lektori k. t., Karlova tän. 24	10
Sommer, A., professor, Kastani tän. 7	3, 6, 20
Spohr, E., eradotsent, Botaanika-aed (Lai tän. 38)	14, 21
Stamm, J., prof. k. t., Veski tän. 11	8, 20
Stromberg, A. Baron, professor, Riia tän. 52	4
Suits, G., prof. k. t., Rüüti tän. 4	11
Tallgren, A. M., professor, Pepleri tän. 15	11
Talwik, S., eradotsent, Kalda tän. 5	8
Tennmann, E., dotsent, Jüri	5
Teräsvuori, K., professor, Tiigi tän. 31, k. 6	16, 23
Tisik, K., prof. k. t., Aleksandri tän. 41c	5
Tjutruimow, J., professor, Tähe tän. 3	5
Ucke, A., prof. k. t., Küütri tän. 8b	68, 20
Uluots, J., dotsent, Aleksandri tän. 40	3, 5
Waldmann, J., professor, Vene tän. 18	3, 15, 22
Wanach, R., professor, Riia tän. 6	7, 19
Vasmer, M., professor, Tiigi tän. 19	3, 8
Weski, J., lektor, Vabriku tän. 5	10
Wiget, W., professor, Tiigi tän. 50	13, 22
Wilip, J., prof. k. t., Vabriku tän. 3	3, 14, 22
Wittlich, M., professor, Tiigi tän. 54	11, 21
Väisälä, K., professor, Pepleri tän. 15	12

Sisukord.

	Lhk
Ülikooli valitsus, „Toimetuste“ toimekond. Kantselei. Arveamet, kassa .	3
Tähtpäevad 1921. aasta I poolaastal	4
Ettelugemiste kava	4
Usuteaduskond	4
Õigusteaduskond	5
Arstiteaduskond	6
Filosoofiateaduskond	8
Matemaatika-loodusteaduskond	12
Loomaarstiteaduskond	15
Põllumajandusteaduskond	16
Auhinnatööde ained 1921. a.	17
Teadus ja õpeasutused	18
Ülikooli raamatukogu ajutised määrused	23
Määrused auhinnatööde ja auhindade kohta	25
Õpejõudude nimekiri	26

EESTI VABARIIGI

TARTU ÜLIKOOI ETTELUGEMISTE KAVA

1921. AASTA II POOLAASTAL

Sisukord.

	Lhk.
Ülikooli valitsus	3
„Toimetuste“ toimkond. Kantselei. Arveamet ja kassa. Tähtpäevad 1921.	
aasta II poolaastal	4
Ettelugemiste kava	5
Usuteaduskond	5
Õigusteaduskond	6
Arstiteaduskond	7
Filosoofiateaduskond	10
Matemaatika-loodusteaduskond	14
Loomaarstiteaduskond	17
Põllumajandusteaduskond	18
Teadus- ja õppeasutused	19
Ülikooli raamatukogu ajutised määrused	25
Õppejõudude nimekiri	27

Ülikooli valitsus.

Ülikooli kuraator: prof. **Peeter Põld**. Kõnetunnid: ülikoolis äripäeviti 12—1. Elukoht: Munga t. 2., tel. 268.

Ajutine nõukogu: juhataja — rektor, liikmed — dekaanid.

Rektor: prof. **H. Koppel**. Kõnetunnid: ülikoolis äripäeviti 12—1. Elukoht: Suurturg 7, tel. 341.

Teaduskondade dekaanid ja sekretärid:

1. Usuteaduskonnas prof. **J. Kõpp**. Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis k., n., r. 1— $1\frac{1}{2}$ 2. Sekretär: prof. **O. Sild**. Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid, kodus (Tiigi t. 21), n. 3—4.

2. Õigusteaduskonnas prof. k. t. **N. Maim**. Kõnetunnid: deканаadis e., l. 12—1. Sekretär: dotsent **J. Uluots**. Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

3. Arstiteaduskonnas prof. **K. Konik**. Kõnetunnid: deканаadis äripäeviti 9—10. Sekretär: vakant.

4. Filosoofiateaduskonnas prof. k. t. **J. Jõgever**. Kõnetunnid: deканаadis e., k., l. 1— $1\frac{1}{2}$ 2. Sekretär: prof. k. t. **H. Oldekop**. Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

5. Matemaatika-loodusteaduskonnas prof. **M. Wittlich**. Kõnetunnid: ülikoolis, tehnoloogiakabinetis e., k., r. 12—1. Sekretär: prof. k. t. **J. Piiper**. Kõnetunnid: zooloogiakabinetis (Aia t. 38-a) peale loenguid.

6. Loomaarstiteaduskonnas prof. **K. Happich**. Kõnetunnid: loomaarsiteaduskonna kantseleis (Vene t. 18—32, tel. 184) äripäeviti 12—1. Sekretär: dots. **J. Ainson**. Kõnetunnid: patoloogilise anatoomia kabinetis (Vene t. 18—32) peale loenguid.

7. Põllumajandusteaduskonnas dots. **A. Nõmmik**. Kõnetunnid: ülikoolis, III korral, e. 12—1, n., l. 10—11. Sekretär: vakant.

Ülikooli „Toimetuste“ (*Acta et Commentationes*) toimkond: prof. J. Köpp, dotsent J. Uluots, prof. A. Sommer, prof. A. M. Tallgren, prof. J. G. Granö, prof. J. Waldmann, prof. k. t. J. Mägi.

Toimetaja: prof. Granö. Kõnetunnid: geograafiakabinetis (Aia t. 38-a) äripäeviti 2—3; ülikooli lektooriumis k. 12—1.

Kantselei (ülikooli peahoones, tel. 147) on avatud äripäeviti 11—2.

Nõukogu asjade sekretär: vakant.

Majandusosakonna juhataja: W. Tiedemann, Hetseli t. 1., tel. 71.

Teaduskondade (usu-, õigus-, filosoofia-, mat.-loodus-, põllumajandus-) kantselei (ülikooli peahoones), avatud äripäeviti 11—2.

Arstiteaduskonna kantselei (ülikooli peahoones), avatud äripäeviti 11—2.

Loomaarstiteaduskonna kantselei (Vene t. 18—32, tel. 27), avatud äripäeviti 11—2.

Arveamet ja kassa (ülikooli peahoones), avatud äripäeviti 11—2.

Pearaamatupidaja: K. Wilhelmson, Aia t. 24-b, k. 1, tel. 96.

Kassahoidja: J. Kangus, Viljandi t. 11, k. 1.

Tähtpäevad, 1921. aasta II poolaastal.

1) Ülikooli sisseastumise sooviavaldused tulevad ülikooli valitsusele kuni 1. septembrini sisse anda.

2) Immatrikulatsioonipäevaks on laupäev, 10. september.

3) Viimaseks tähtajaks, mil rektori poolt maksvaks tunnistatud põhjustel immatrikulatsioon tagant järele lubatud, on laupäev, 24. september.

4) Õppemaksudest vabastamise ja abiraha saamise sooviavalduste sisseandmise viimaseks tähtpäevaks on esmaspäev, 26. september.

Tä h e n d u s : Ülikooli määrsummadest stipendiumide saajad on õppemaksust vabad.

Üliõpilased, kes omavalitsuse või erisummadest stipendiumi ja peale selle veel õpperahast vabastamist soovivad, peavad kummagi soovi kohta eriti sooviavalduse sisse andma ja nimelt ülikooli kantseleist saadavatel iseäralistel teatelehtedel. Õpperahast vabastamine sünnib õppeaasta peale, mispärast sügissemestril õpperahast vabastatud üliõpilasel kevadsemestril ei tarvitse uuesti õpperahast vabastamise sooviavaldusega esineda.

5) Õppemaksude ja praktiliste tööde maksude õiendamise kui ka ettelugemistele kirjutamise viimaseks tähtpäevaks on esmaspäev, 3. oktoober.

6) Kõik ettelugemised ja muu õppetöö peavad hiljemalt neljapäevani, 15. septembrini alganud olema ja võivad lõppeda mitte enne kolmapäeva, 7. detsembrit.

7) Kõik üliõpilased on kohustatud hiljemalt 2 nädala jooksul pärast õppetöö algust oma aadressi ülikooli kantsleis saadaval aadressilehel üles andma. Sünnib korteri muutmine õppeaja vältusel, teatatakse uuest aadressist hiljemalt 3 päeva pärast korteri vahetamist ülikooli kantsleisse.

Ettelugemiste kava.

Usuteaduskond.

Bulmerincq, A. v., Dr. theol., Vana Testamendi teaduse ja Semi keelte professor. 1) Einleit. ins Alte Testament, T. I, 3 t., e., k., r. 9—10. 2) Auslegung der Psalmen, 3 t., t., n., l. 9—10. 3) Hebr. Grammatik, T. I, 3 t., e. 8—9, k. 10—11, l. 8—9. 4) Arabisch: Erklärung ausgewählter Suren des Korân, 1 t., t. 6—7. 5) Alttestamentliche Übungen (Buch Ruth), 1 t., e. 6—7. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis äripäeviti k. 10.

Baron Stromberg, A., Mag. theol., Uue Testamendi teaduse professor. 1) Auslegung des Römerbriefs (c. I—II), 4 t., e., t., n., r. 10—11. 2) Neutestamentliche Gräzität und praktische Übungen, 2 t., l. 10—12. 3) Ausgewählte Abschnitte aus der Apokalypse Joh., 1 t., aeg määratakse pärast. Aud. 3. — Kõnetunnid: kodus (Riia t. 52) igapäev 4—5, lektuuriumis pärast loenguid.

Sild, O., Mag. theol., ajaloolise usuteaduse professor. 1) Kõrikulugu, keskaeg, 4 t., e., t., k., r. 4—5. 2) Kodumaa kirikulugu I, 2 t., e., n. 5—6. 3) Praktikum: Augustini Confessiones II, 1 t., t. 5—6. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis pärast loenguid, kodus (Tiigi t. 21) n. 3—4.

Rahamägi, H. B., Cand. theol., süstem. usuteaduse prof. k. t. 1) Teoloogiline tuntusteooria, 2 t., e., t. 11—12. 2) Teoloogilise stuudiumi sissejuhatus (teoloogiline entsüklopeedia), 1 t., r. 1—2. 3) Dogmaatika ajalugu II (protestantliku teoloogia ajalugu), 1 t., n. 8—9. 4) Praktikum: Schleiermacher'i „Der christliche Glaube“ II, 2 t., r. 5—7. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid e., t., n., kodus (Pepleri t. 1) n. 3—4.

Gruehn, V., Cand. theol., süstem. usutead. eradotsent. 1) Aufgaben der system. Theologie in der Gegenwart, 3 t., aeg antakse pärast teada. 2) Praktikum: Neuerscheinungen der Religionspsychologie, 2 t., aeg antakse pärast teada. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Köpp, J., Cand. theol., tegeliku usuteaduse professor, dekaan. 1) Hinge hoid, 2 t., n., r. 11—12. 2) Diakoonika, 2 t., n., r. 12—1. 3) Praktikum: Pühakiri tegelikus elus, 2 t., k. 11—1. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis k., n., r. 1— $\frac{1}{2}$ 2.

Tennmann, E., uskuloo, usupsüholoogia ja usufilosoofia dotsent. 1) Persia ja Hiina usud, 2 t. 2) Praktikum: V. James'i usupsüholoogia, 2 t., aeg määratakse pärast. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Tiisik, K., Mag. theol., apostliku õigeusu dogmaatika prof. k. t. Dogmaatika kursus, 6 t., e., t., l. 12—2. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Õigusteaduskond.

Seeler, W. v., Dr. jur., Rooma õiguse professor. 1) System des römischen Rechts, 6 t., e., t., k., n., r., l. 1—2. Aud. 5. 2) Praktische Übungen im römischen Recht, 2 t., k. 5—7. (seminaris). 3) Estländische Rechtsgeschichte, 4 t., e., t., n., r. 12—1. Audit. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Uluots, J., Rooma õiguse dotsent. 1) Õiguse üldõpetus, 2 t., k., r. 10—11. Aud. 2. 2) Rooma õiguse ajalugu, 4 t., n. 11—1, l. 12—2. Aud. 2. 3) Praktilised tööd Rooma ja tsiviilõiguses, aegkokkuleppel kuulajatega. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Maim, N., riigiõiguse magistrand, riigiõiguse prof. k. t., dekaan. 1) Üleüldine riigiõpetus ja positiivne riigiõigus, 4 t., r., l. 10—12. Aud. 1. 2) Administratiivne õigus, 4 t., k. 9—11, n. 10—12. Aud. 1. 3) Praktilised tööd riigiõiguses, 1 t., aeg määratakse edaspidi. — Kõnetunnid: dekaanis e., l. 12—1.

Tjutjumov, J., tsiviilõiguse ja tsiviilprotsessi professor. 1) Гражданское право, 6 t., kahe nädala tagast, e., t., k., n., r. 4—6 ja r. 9—11. Aud. 5. 2) Практическія занятія по гражданскому праву, 1 t., kahe nädala tagast, t. 6—8. Aud. 3. 3) Торговое право, 2 t., kahe nädala tagast, t. 11—12, k. 11—1, r. 11—12. Aud. 5. 4) Практическія занятія по торговому праву, 1 t., kahe nädala tagast, k. 6—8, Aud. 3. 5) Гражданскій и торговый процессы, 3 t., kahe nädala tagast, e., t. 9—11, n. 10—12. Aud. 5. 6)

Практическія занятія по гражданскому и торговому процессу, 1 t., kahe nädala tagast, n. 6—8. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Bjerre, A., Dr. jur., kaelakohtulise õiguse professor. 1) Strafrecht, 4 t., e., t. 11—1. Aud. 1. 2) Rechtsphilosophie, 2 t., k. 12—2. Aud. 2. 3) Seminar, 1 t., kahe nädala tagast, n. 6—8. Aud. 1. — Kõnetunnid antakse edaspidi teada.

Berendts, E., finantsõiguse Dr., finantsõiguse professor. 1) Финансовое право, 4 t., e., n. 9—11. Aud. 2. 2) Практическія занятія по финансовому праву, 1 t., k. 10—11. Aud. 5. 3) Политическая экономія, 4 t., t., r. 8—10. Aud. 1. 4) Практическія занятія по политической экономіи, 1 t., k. 9—10. Aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis t. 10—11.

Piip, A., rahvusvahelise õiguse magistrand, rahvusvahelise õiguse professor. Rahvusvaheline õigus. — Loengute aeg antakse pärast teada.

Korsakov, F., rahvusvahelise õiguse magistrand. Loeb ülesandel. 1) Международные договоры, въ особенности позднѣйшіе торговые и мирные трактаты, 4 t., r. 12—2, l. 10—12. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Melnikov, A., kaelakohtu-õiguse ja -protsessi tegelik õpetaja. Loeb ülesandel. 1) Практическій курсъ особенной части дѣйствующаго уголовного права, 3 t., n. 12—2, l. 12—1. Aud. 1. 2) Практическій курсъ уголовного процесса по дѣйствующему законодательству, 3 t., t. 4—6, k. 4—5. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Filippov, J., ökonoomilise poliitika prof. k. t., professori õigustega. Loeb ülesandel. 1) Экономическая политика, 6 t., e., r., l. 3—5. Aud. 2. 2) Экономическая географія, 2 t., t. 11—1. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis l. 5—6.

Arstiteaduskond.

Sommer, A., Dr. med., anatoomia professor. 1) Анатомія человека, 1, 5 t., e., t., k., n., r. 8—9 h. 2) Практическія занятія по анатоміи, e., t., k., n., r. 3—6 p. l. 3) Гистологія и эмбриологія, 4 t., e., k., n., r. 10—11. 4) Практическія занятія по гистологіи, 4 t., e. 11—1, k. 10—12. Vanas anatoomikumis (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Lipschütz, A., Dr. med., füsioloogia professor. 1) Physiologie des Menschen, 1, 5 t., e., t., k., n., r. 9—10. 2) Physiologi-

sches Praktikum, I, 4 t., gruppides, e., t., n., r. 11—1. 3) Wissenschaftliche Arbeiten im Laboratorium, äripäeviti. 4) Physiologisches Seminar für Vorgerücktere, 2 t., r. 8—10 ö. Füsioloogainstituudis (Savi t.). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Loewe, S., Dr. med., farmakoloogia professor. 1) Pharmakologie I, 6 t., e., r. 9—10, t., k., n., l. 12—1. 2) Pharmakologie u. Toxikologie f. Pharmazeuten, 3 t., e., n. l. 6—7 ö. Vanas anatoomikumis (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Ucke, A., Dr. med., patoloogia professor. 1) Pathologische Anatomie, 6 t., äripäeviti 11—12 (V ja VII poolaasta üliõpilastele). 2) Pathologisch-histologischer Kursus, 2 t., aeg antakse pärastpoole teada (V poolaasta üliõpilastele). 3) Klinische Sektionen (materjali ulatuse järele), hommikutundidel, vastavalt kliinikutele (V, VII, IX poolaasta üliõpilastele). 4) Arbeiten im Pathologischen Institut (edasijõudnutele). Patoloogia-instituudis (Savi t.). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Masing, E., Dr. med., sisehaiguste professor. 1) Medizinische Klinik, e., t., k., n., r. $\frac{1}{2}$ 10—11. Sisehaiguste kliinikus (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Koppel, H., Dr. med., sisehaiguste professor, ülikooli rektor. 1) Sisehaiguste polikliinik, 6 t., t., k., n., r. 3— $\frac{1}{2}$ 5. Polikliinikus (Jakobi t. 2). — Kõnetunnid: rektoraadis äripäeviti 12—1.

Konik, K., Dr. med., kirurgia professor, dekaan. 1) Teaduskonna haavakliinik, äripäeviti 12—2 (6 t., igapäev 12—1, ja 6 t. lisana, igapäev 1—2). Haavakliinikus (Doomemäel). — Kõnetunnid: arsti-teaduskonna dekaanaadis äripäeviti 9—10.

Wanach, R., Dr. med., kirurgia professor. 1) Госпитальная хирург. клиника, 6 t., äripäeviti 11— $\frac{1}{2}$ 1. Hospitaal-haavakliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Blumberg, J., Dr. med., kirurgilise patoloogia ja operatiiv-kirurgia dotsend k. t. 1) Allgemeine chirurg. Pathologie u. Desmurgie, 3 t., e., n. $\frac{1}{2}$ 4—5 p. l., 2) Operative Chirurgie mit topographisch. Anatomie, 3 t., t., r. $\frac{1}{2}$ 4—5 p. l., 3) Operationslehre, 4 t., e. 5—7, l. 3—5 p. l. Vanas anatoomikumis (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Blessig, E., Dr. med., silmahaiguste professor. 1) Klinik der Augenkrankheiten, 6 t., äripäeviti 9—10. 2) Ophthalmologische Diagnostik (Ophthalmoskopie und Funktionsprüfungen), Praktikum, 3 korda nädalas, silmakliinikus (Maarjamõisa tän. ja Vallikraavi tän. nurgal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Miländer, J., Dr. med., gүнäkoloogia professor. 1) Sünnitamise ja naistehaiguste õpetus, 3 t., e., r. 8— $\frac{1}{2}$ 10 h. 2) Naiste-

- kliinik, 6 t., t., k., n., l. 8— $\frac{1}{2}$ 10 h. 3) Naistehaiguste diagnostika. Prakt. kursus, n., l. 5—7. Naistekliinikus (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti $\frac{1}{2}$ 10—10.
- Bresovsky, M.**, Dr. med., psühiaatria professori k. t. 1) Клиника душевных болезней, 4 t., kolm. 5—7, püh. 11—1, vaimuhaiguste-kliinikus (Puiestee tän. 1). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.
- Pussep, L.**, Dr. med., neuropatoloogia professor. 1) Üldine neuropatoloogia ja semiootika ühes diagnostikaga, 2 t., k. 5—7. 2) Närvikliinik, 2 t., t., r. 10—11. Närvikliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Sisehaiguste hospitaal - kliiniku õppetool:** vakant. Ettelugemiste aeg antakse teada edaspidi.
- Paldrock, A.**, Dr. med., naha- ja suguhaiguste professor. 1) Nahahaigused, 4 t., t., k., n., r. 1—2. Polikliinikus (Jakobi tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Kõrva-, nina- ja kurguhaiguste õppetool:** vakant. Loeb ülesandel prof. H. Koppel. Kõrva-, nina- ja kurguhaigused, 4 t., e., l., 3—5. Polikliinikus (Jakobi tän. 2). — Kõnetunnid: rektoraadis äripäeviti 12—1.
- Lüüs, A.**, Drnd. med., lastehaiguste dotsendi k. t. 1) Lastehaigused, 3 t., e., k., r. 11—12. Lastekliinikus (Veski t. 6). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Rammul, A.**, Dr. med., hügieeni professor. 1) Hügieen, 4 t., t., r. 5—7. 2) Hügieeni prakt. tööd, t., r. 7— $\frac{1}{2}$ 9 ö. Hügieeni-instituudis (Aia t. 38-a.) — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Schlossmann, K.**, Dr. med., bakterioloogia dotsent. 1) Üldine bakterioloogia, 3 t., e., k., r. 10—11. 2) Prakt. tööd bakterioloogias, 4 t., e., r. 12—2. Hügieeni-instituudis (Aia t. 38-a.). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Talvik, S.**, Dr. med., kohtuliku arstiteaduse dotsendi k. t. 1) Kohtulik arstiteadus (VII semestrile), 4 t., e., k. 3—4, l. $\frac{1}{2}$ 10—11. 2) Kohtu-arstilised sektsioonid (IX semestrile) materjali ulatuse järele lõunatundidel 1—3. 3) Colloquia kohtu-arstiliste küsimuste üle (IX semestrile), 1 t. nädal, kokkuleppel kuulajatega. 4) Sissejuhatus arstiteaduse ajaloosse (vabatahtl., 1 t., k., aeg kokkuleppel kuulajatega). Vanas anatoomikumis (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Stamm, J.**, Mag. pharm., farmaatsia professori k. t. 1) Судебная химия rohuteadl. (III poolaasta), 4 t., t., k., n., r. 12—1. 2) Судебная химия (практич. работы) II osa rohuteadl. (V poolaasta), 6 t., k., n. 9—12. 3) Качественный химический

анализъ arstiteadl. (III poolaasta) (ühes eradotsent H. Metsapa'ga), 6 t., t., r. 5—8. Rohuteaduse-instituudis (Rüütli t. 2). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 1— $\frac{1}{2}$.

Rohuteaduse dotsentuur: vakant. 1) Rohuteadusline keemia, I osa, rohuteadl. (III poolaasta), 5 t., e., t., k., n., r. 11—12. 2) Kvantitatiivne keemiline analüüs (prakt.) rohuteadl. (III poolaasta), 4 t., l. 9—1 h. 3) Kvalitatiivne keemiline analüüs, I osa (prakt.) rohuteadl. (I poolaasta), 6 t., t., r. 5—8 p. l. Rohuteaduse-instituudis (Rüütli t. 2).

Metsapa, H., Magnd. pharm., farmaatsia eradotsent. Rohuteaduse ajalugu, rohuteadl. (III poolaasta), 1 t., e. 12—1. Rohuteaduse-instituudis (Rüütli t. 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Filosoofiateaduskond.

Jõgever, J., Cand. phil., Eesti keele professori k. t., dekaan. 1) Vo-kaalid Eesti murretes, 2 t., e. 11—1 (seminariharjutused). 2) Eesti häälikute ajalugu, 2 t., k. 11—1. 3) Eesti keele uurimise ajalugu, 2 t., l. 11—1. Aud. 6. — Kõnetunnid: filosoofia-teaduskonna dekanadis e., k., l. 1— $\frac{1}{2}$.

Weski, J., Eesti keele lektor. 1) Eesti kirjandusloo peajooned, 2 t., t., r. 3—4. Aud. 3. 2) Tegelik Eesti keele kursus, 3 t., e., n., l. 3—4. Aud. 5. 3) Eesti keele kursus muulastele, 3 t., e., l. 2—3, k. 3—4. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Kettunen, L., Dr. phil., Läänemere Soome keelte professor. 1) Liivi keel, 2 t., t., r. 4—5. 2) Vadjakeel, 1 t., r. 5—6. 3) Vepsakeel, 1 t., t. 5—6. 4) Lause liikmed (harjutustega), 1 t., k. 4—5. Aud. 4. 5) Soovijaile juhatus instrumentaalfoneetika töis (füsioloogia-instituudis, kokkulepitaval ajal) ja harjutusainete kirjutuses (kodus, vastuvõtm. ajal). — Kõnetunnid: kodus (Vabriku t. 3) e., n. 5—6.

Kettunen, H., Soome keele lektori k. t. 1) Soome keele algkursus, 3 t., e., k., r. 12—1. Aud. 4. 2) Kursus edasijõudnutele: a) Kaubandusteadlastele, 2 t., k., r. 1—2. Aud. 4. b) Teiste teaduskondade üliõpilastele, 2 t., t., n. 1—2. Aud. 2. c) Soome kirjandusloo peajooned (kõikide teaduskondade üliõpilastele), 1 t., n. 12—1. Aud. 6. — Kõnetunnid: kodus (Vabriku t. 3) e., n. 5—6.

Mark, J., Mag. phil., Uurali keelte prof. k. t. Mordva keel, 4 t., t., r. 8—10. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Bergman, J., Dr. phil., Ladina filoloogია professor. 1) Römische Literatur: Die Annalen des Tacitus, 2 t., t., k. 10—11.

2) Horatii Ars poetica ja hiljemini semestri jooksul: Ausgewählte Hymnen des Prudentius, 2 t., n., r. 10—11. 3) Lateinische Grammatik mit stilistischen Übungen, 1 t., t. 11—12. 4) Römische Kulturgeschichte: Das Zeitalter des römischen Weltfriedens, 1 t., k. 11—12. 5) Seminarübungen für Vorgeschrittenere (Lateinische Paläographie), 2 t., r. 5—7. Kunstmuuseumi aud. — Kõnetunnid: muuseumi kabinetis e., t., k., n., r. 12— $1\frac{1}{4}$.

Seeberg-Elverfeldt, F., Cand. phil., vanade keelte lektor. 1) Младший курсъ, 3 t., e., t., n. 6—7. 2) Oberkursus (für Vorgeschrittene): Horaz, 2 t., t., n. 5—6. 3) Lateinische Stilübungen, 1 t., e. 5—6. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Baumann, P., Cand. phil., Kreeka filoloogia dotsent. 1) Kreeka linnriikide vaibumise aeg, k. 1—2. Aud. 6. 2) Kreeka lüürikud, n. 12—2. Kunstmuuseumi aud. 3) Harjutused Kreeka raidkirjade alal (aeg määratakse edaspidi). — Kõnetunnid: kodus (Kastani t. 6-a, k. 8) pühapäeviti $3\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$.

Priidik, A., Dr. phil., prof. emer. Loeb ülesandel. 1) Греческія государственныя древности II, 2 t., k. 4—6. Aud. 6. 2) Ксенофонтъ, *Ἑλληνικά*, книга V, 2 t., n. 4—6. Aud. 2. 3) Исторія древняго востока. Общій курсъ, 2 t., l. 4—6. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Kreeka keele lektori kursust loeb ülesandel eradotsent W. Freymann, 1) Algajatele 4 t., e., 8—9 õ., t., k. 7—8 õ., n. 8—9 õ. Aud. 1. 2) Edasijõudnutele. 4 t., a) grammatilised harjutused, 1 t., l. 3—4. Aud. 4. b) Xenophon, Anabasis, hiljemini Platon: Euthyphron, 3 t., t., k. 8—9 õ., r. 7—8 õ. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Gutmann, R., Mag. phil., Romaani keelte prof. k. t. 1) Romaani keelte grammatika, 2 t., n. 10—12. 2) Prantsuse keele ajalooline grammatika, 1 t., r. 10—11. 3) Vana Itaalia keel, 1 t., r. 11—12. 4) Chrestien de Troyes Seminar, 2 t., e. 10—12. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Sivers, S. v., Dr. phil., Prantsuse keele lektor. 1) I kursus, 3 t., e., k., r. 6—7 õ., algajatele. 2) II kursus, 2 t., e., k. 7—8 õ. 3) Kaubanduskorrespondents Prantsuse keeles (kaubandusteadlastele), 2 t., t., n. 6—7 õ. Aud. 5. 4) Prantsuse uuem kirjandus, 1 t., r. 7—8 õ. Aud. 1. — Kõnetunnid: kodus (Karlova t. 24) äripäeviti $1\frac{1}{2}$ —3.

Wiget, W., Dr. phil., Saksa filoloogia professor. 1) Histor. Grammatik d. deutschen Sprache, I, 2 t., t., l. 12—1. 2) Deutsche Literaturgeschichte bis zum Ausgang des Mittelalters, 2 t., t., l. 1—2. 3) Altisländische Grammatik, 1 t., k. 5—6. 4) Seminarübungen: a) Etymolog. u. wortgeograph. Übungen, 1 t., kahe nädala tagant k. 6—8. b) Althochd. Übungen, 1 t., kahe nädala tagant k. 6—8. Aud. 4. — Kõnetunnid: iga päev kodus (Pepleri t. 32) 3—4.

Sabler, G. v., Dr. phil., Saksa filoloogia eradotsent. Loeb ülesandel: Nibelungenlied und Kurenbergerstrophen. Einleitung, Interpretation und prakt. Übungen, 3 t., e., t., r. 7—8 ö. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis e., t., r. 8—¹/₂9.

Bettac, F., Cand. phil., Saksa keele lektor. 1) Deutsche Sprachübungen für weniger Vorgeschr. 3 t., t., n., r. 5—6. Aud. 1. 2) Deutsche Sprachübungen für Vorgeschr. 2 t., t., r. 6—7. Aud. 4. 3) Ausgewählte Abschnitte aus der Deutschen Literaturgeschichte des 19. Jahrhunderts (Fortsetzung), kõigi teaduskondade kuulajatele, 1 t., e. 5—6. Aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Mutschmann, H., Dr. phil., Inglise filoloogia professor. 1) Modern English Syntax, 2 t., k. 10—12. Aud. 4. 2) Life and works of John Milton (with interpretations), 2 t., t., r. 6—7. Aud. 1. 3) Proseminar: Phonetic Exercises, 2 t., l. 9—11. Aud. 4. 4) Seminar: Reading of Anglo-Saxon Texts, 2 t., t. 9—11. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Leidig, J., Inglise keele lektori k. t. 1) Inglise keele lektori kurs, 8 t., k. 8—10 (kaubandusteadl. II) aud. 4, n. 8—10 aud. 5, r. 8—10 aud. 4, l. 8—10 (kaubandusteadl. II) aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid, kodus (Uus-Kastani t. 14) e. 6—7.

Masing, L., Dr. phil., Slaavi filoloogia professor. 1) Церковно-славянскій языкъ, 2 t., e., n. 9—10. 2) Польскій языкъ, 2 t., t., r. 9—10. 3) Антропoфоника (фонетика), 1 t., k. 9—10. 4) Практическія занятія, 1 t., l. 9—10. Kunstmuuseumis. — Kõnetunnid: kodus (Tallinna t. 41) 8—9 h.

Ernits, V., Cand. phil., Slaavi filoloogia eradotsent (on väljamaale komandeeritud).

Pravdin, B., Cand. phil., Vene keele lektor. 1) Курсъ русской литературы, 2 t., n., r. 6—7. 2) Практическія занятія по новѣйшей русской литературѣ, 2 t., t. 6—8. Aud. 2. — Kõnetunnid: kodus (Tähe t. 31) e. 4—5.

Stein, S., Cand. phil., Slaavi keelte eradotsent. 1) Общее введение въ изучение литературы, 1 t., kokkuleppel kuulajatega. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Kieckers, E., Dr. phil., Indo-Euroopa keeleteaduse professor. 1) Sanskrit für Anfänger, 2 t., e., n. 10—11. 2) Einführung ins Altbulgarische (Altkirchenslavische), 2 t., t., n. 11—12. 3) Erklärung altgriechischer Dialektinschriften, 2 t., t., r. 10—11. 4) Die Sprachstämme der Erde mit Charakterisierung der Haupttypen des Sprachbaues, I Teil, 1 t., r. 11—12. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Kjellin, T. H., Dr. phil., kunstiajaloo professor. Avaldab oma loengud edaspidi.

Suits, G., Mag. phil., Eesti ja üleüldise kirjandusloo prof. k. t. 1) Juhatus kirjandusteadusesse (järg), 1 t., l. 12—1. Aud. 5. 2) Voltaire, 1 t., r. 7—8. Aud. 5. 3) Seminar: Võõrad mõjud Eesti kirjanduses, 2 t., k. 6—8. Kunsti-museumis. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Anderson, W., Dr. phil., Eesti ja võrdleva rahvaluule professor. 1) Methode der vergleichenden Liederforschung, 2 t., e. 12—2. Aud. 2. 2) Wundts volkskundliche Theorien, 2 t., n. 12—2. Aud. 4. 3) Volkskundliches Praktikum, 2 t., r. 12—2. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Eisen, M. J., Eesti rahvaluule isiklik professor. 1) Tõll, 1 t., e. 10—11. 2) Eesti-Soome rahvalaulud, 1 t., n. 9—10. 3) Kalevala, 1 t., l. 9—10. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli kantseleis, peale loenguid.

Tallgren, A. M., Dr. phil., Eesti ja põhjamaade muinasteaduse prof. 1) Eelajalooline aeg Läänemere maades (algajatele), 2 t., k. 8—10. 2) Eestisse ja Soome-Ugri rahvastesse puutuvad teated ajaloo algusel, 1 t., l. 8—9. 3) Eestimaa antikvaariline topograafia, 1 t., l. 9—10. 4) Seminariharjutused: Eesti raudaja mälestused (aeg määratakse edaspidi). Geoloogia-aud. (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: seal-samas peale loenguid.

Oldekop, H., Dr. phil., üleüldise ajaloo prof. k. t. 1) Absolutismuse ja merkantilismuse ajajärk Lääne-Euroopas, 2 t., e. 4—6. 2) Uue aja historiograafia, humanismuse ajast saadik, 2 t., n. 4—6. Aud. 4. 3) Ajalool. seminar (ühes prof. Cederbergiga): Henrici Chronicon Livoniae, 2 t., l. 4—6. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Treiberg, P., Cand. hist., üldlase ajaloo stipendiaat. Kõige uuem aeg Lääne-Euroopas (1789-st alustades), 2 t., t., r. 4—5. Aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektuurimis peale loenguid.

Cederberg, A. R., Dr. phil., Eesti ja põhjamaade ajaloo professor. 1) Üldine kursus Eesti ajaloo, 2 t., k., l. 10—11. Aud. 6. 2) Kursus Rootsi ajaloo, 2 t., e., n. 9—10. Aud. 1. 3) Seminariharjutused (ühes prof. Oldekop'iga): Läti Hendriku kroonika, 2 t., l. 4—6. Aud. 6. 4) (Võimalikul korral) vanade allikate lugemise kursus, 2 t. iga kahe nädala tagant. Aeg määratakse hiljemini. — Kõnetunnid: kodus (Tiigi t. 4) e., n. 4—5.

Sepp, H., Cand. hist., ajaloo stipendiaat. Ülevaade Eesti ajaloost Rootsi aja lõpul (Karl XI ja Karl XII 'aeg), 2 t., k. 12—1, l. 1—2. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektuurimis peale loenguid.

Sildnik, A., Cand. hist., ajaloo stipendiaat. Eesti XVIII aastasajal, 1 t., t. 12—1. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektuurimis peale loenguid, kodus (Vabriku t. 5, k. 3) igapäev 2—3.

Pöld, P., Cand. theol., kasvatusteaduse professor, ülikooli kuraator. 1) Üldine kasvatusteadus II: Kõlbline, esteetiline ja usuline kasvatus, 2 t., t., l. 11—12. Aud. 4. 2) Pedagoogika ajalugu, 3 t., e., k., r. 11—12. Aud. 2. 3) Seminariharjutused koolikorralduse küsimustes: G. Kerschensteiner „Grundfragen der Schulorganisation“ (Leipzig, Teubner), iga teine nädal, k. 5—7. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli suures nõukogu saalis, äripäeviti 12—1.

Schmied-Kovarik, W., Dr. phil., filosoofia professor. 1) Psychologie, 3 t., e., k., r. 1—2. Aud. 1. 2) Von Kant bis zur Gegenwart, 2 t., e., k., r. 4—5. Aud. 1. 3) Übungen über Raum und Zeit (für Vorgeschr. tene), 2 t., r. 4—6. Seminariruumis. — Kõnetunnid: ülikooli lektuurimis peale loenguid.

Ramul, K., Cand. phil., filosoofia dotsent. 1) Sissejuhatus eksperimentaal-psühholoogiasse, ühes prakt. töödega, II, 4 t., t., 9—11. n. 8—10. 2) Filosoofiline seminar: Kant „Prolegomena“, 2 t., l. 4—6. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektuurimis peale loenguid.

Freymann, W., Cand. phil., filosoofia eradotsent. 1) Platoni Symposion, 2 t., n. 6—8. Aud. 4. 2) Moderne Philosophen (kõikide teaduskondade üliõpilastele), 1 t., e. 7—8 ö. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuurimis peale loenguid.

Matemaatika-loodusteaduskond.

Väisälä, K., Dr. phil., matemaatika professor. 1) Kõrgem algebra, 4 t., k., l. 8—10. 2) Seminariharjutused kõrgemas

algebras, 2 t., n. 5—7. 3) Elementaar-matemaatika kõrgemalt vaatekohalt, 2 t., l. 5—7. Aud. 13. — Kõnetunnid: matemaatikakabinetis (Jakobi t. 2) peale loenguid.

Sarv, J., Cand. math., matemaatika prof. k. t. 1) Analüütiline geomeetria, 4 t., t., k. 12—2. 2) Harjutused analüütilises geomeetrias, 2 t., n. 12—2. 3) Geomeetria ajaloo seminar, 2 t., r. 5—7. Aud. 13. — Kõnetunnid: matemaatikakabinetis (Jakobi t. 2) peale loenguid.

Aleksejev, V., Dr. math., prof. emer. Loeb eradotsendina. 1) Символическая теория инвариантовъ, 2 t. Aeg kokkuleppe järele. Aud. 13. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Jaakson, H., Cand. math., matemaatika dotsent. 1) Kõrgem analüüs I, 4 t., e., r. 12—2. 2) Analüütiline geomeetria (keemikuile), 1 t., l. 11—12. 3) Harjutused kõrgemas analüüsis, 2 t., l. 12—2. Aud. 13. — Kõnetunnid: matemaatikakabinetis (Jakobi t. 2) r. 11—12.

Rägo, G., Cand. math., mehaanika prof. k. t. 1) Tõenäosusteooria, 4 t., e., n. 8—10. 2) Mehaanika printsiipide arenemine, 4 t., t., r. 8—10. 3) Seminar: Valitud küsimused kõrgemast analüüsist, 2 t., t. 5—7. Aud. 13. — Kõnetunnid: matemaatikakabinetis (Jakobi t. 2) peale loenguid.

Rootsman, D., Cand. math., astronoomia prof. k. t. 1) Taevamehaanika, 4 t., e., r. 10—12. 2) Astronoomilised efemeeriidid ühenduses astronoomia ülesannetega, 2 t., k. 10—12. 3) Kartograafilised projektsioonid, 1 t., k. 6—7. 4) Astronoomilised tööd. Tähetornis (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Koch, K., Cand. math., meteoroloogia ja geofüüsika dotsent. 1) Meteoroloogia, 3 t., k. 5—6, r. 12—2. 2) Praktilised harjutused, 2 t., l. 5—7. Meteoroloogiakabinetis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Wilip, J., Cand. phys., füüsika prof. k. t. 1) Üldine füüsika I, 5 t., e., t., k., n., r. 11—12. 2) Kiirgav energia, 3 t., t. 10—11, l. 10—12. 3) Praktilised tööd füüsikas, e., t., k., n., r. 10—1, t., n. 4—7. Füüsikakabinetis (ülikoolis). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 12—1.

Perlitz, H., Cand. phys., teoreetilise füüsika dots. k. t. 1) Thermodünaamika, 4 t., e., t. 12—2. 2) Harjutused teoreetilises füüsikas, 2 t., n. 12—2. Aud. 13. — Kõnetunnid: matemaatikakabinetis peale loenguid.

Kupffer, W., Cand. math., dotsendi k. t. Loeb ülesandel: 1) Коммерческая математика II (kaubandusteadlastele), 3 t., k. 5—7, l. 5—6. Aud. 13. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Landesen, G., Mag. chem., keemia professor. 1) Anorganische Chemie, 6 t., äripäeviti 10—11. Keemialaboratooriumis. 2) Analytische Übungen u. praktische Arbeiten, äripäeviti 9—1 ja 4—7. Keemialaboratooriumis. — Kõnetunnid: oma kabinetis (üliskoolis) äripäeviti 11— $\frac{1}{2}$ 12.

Narbutt, J., Mag. chem., keemia professor. Loeb ülesandel. 1) Фотохимия, 1 t., e. 9—10. 2) Специальный курсъ электрохимии, 2 t., t., k. 9—10. 3) История химии XIX, 2 t., n., r. 9—10. Keemialaboratooriumis. — Kõnetunnid: oma kabinetis (üliskoolis) e. $\frac{1}{2}$ 11—11.

Wittlich, M., Ing. techn., tehnilise keemia professor, dekaan. 1) Химическая технология, орган. часть, 5 t., e., t., k., n., r. 8—9. Keemia-aud. (üliskoolis). 2) Практическія занятія, e., t., k., n., r. 9—1 ja 4—7. Tehnoloogialaboratooriumis. — Kõnetunnid: oma kabinetis (üliskoolis) e., k., r. 12—1.

Scupin, H., Dr. phil., mineraloogia professor. 1) Paläozoologie, 4 t., e., t. 9—11. 2) Gesteinslehre, 3 t., t., k., r. 1—2. 3) Geologisches Praktikum für Vorgeschriftene, 2 t., r. 9—11. 4) Geologisches Praktikum für Anfänger, 2 t., k. 9—11. 5) Mineralogisches Praktikum, 3 t., l. 11—2. Geoloogia-aud. (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Bucholtz, Th., Dr. bot., botaanika professor. 1) Общая ботаника I, 6 t., äripäeviti 9—10. Botaanika-instituudi aud. 2) Практическія занятія по ботаникѣ (микроск.) для начинающихъ, 12 t., äripäeviti 4—6. 3) Специальныя практическія занятія старшихъ курсовъ, äripäeviti. 4) Коллоквиумъ для старшихъ курсовъ III, IV, l. 6—7. — Kõnetunnid: botaanika-instituudis (Lai t. 38) äripäeviti 10—11.

Spohr, E., Cand. rer. nat., botaanika eradotsent. Loeb ülesandel. 1) Spezielle Anatomie der Pflanzen, 2 t., e., l. 3—4. 2) Harjutused, 2 t. Aeg kokkuleppel üliõpilastega. Botaanika-instit. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Kennel, J. v., Dr. phil., zooloogia professor. 1) Allgemeine Zoologie, 6 t., äripäeviti 12—1. 2) Spezielle Zoologie (Mollusca), 1— $\frac{1}{2}$ t. Aeg kokkuleppe järele. 3) Praktische Übungen in spezieller Zoologie für Naturalisten (im Anschluss an die Vorlesungen des vergangenen Semesters), 3 t., 4—7. Päev kokkuleppe järele. Zooloogiakabinetis (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Piiper, I Cand. rer. nat., zooloogia prof. k. t. 1) Loomade ökoloogia, 1 t. 2) Zoogeograafia, 1 t. Loengute aeg antakse pärast teada. Zooloogiakabinetis (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Reichenbach, H., Cand. rer. nat., zoologia dotsent. 1) Sissejuhatatus zooloogiasse, 5 t., e., t., k., n., r. 12—1. 2) Harjutused, 2 t. Zooloogiakabinetis (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Granö, J. G., Dr. phil., geograafia professor. 1) Üldine geograafia, 3 t., e., t., n. 8—9 h. 2) Antropogeograafia, 2 t., t., l. 6—7. Geoloogia-aud. (Aia t. 38-a). 3) Seminariharjutused, 4 t., k., r. 6—8. 4) Geograafia prakt., äripäeviti 1—3. Geograafiakabinetis (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 2—3.

Loomaarstiteaduskond.

Holtzmann, K., Mag. med. vet., anatoomia ja histoloogia professor. Zootoomia, 6 t. Loengute aeg antakse pärast Tartusse jõudmist teada. Teadusk. Theatrum zootomicumis (Vene t. 18—32), II korral.

Mahlmann, A., loomaarst, prosekto. 1) Диссекционные занятия, äripäeviti 4—6. 2) Экстерьеръ, 3 t., e., t., n. 6—7. Teaduskonna peahoones (Vene t. 18—32). — Kõnetunnid: kodus (Peterburi t. 76, k. 2).

Gutmann, W., Mag. med. vet., kirurgia professor, Loeb VII sem. üliõpilastele. 1) Üleüldine kirurgia, 3 t., e. 5—6, k. 9—10, l. 9—10. 2) Oftalmoloogia, n. 9—10. 3) Kirurgiline diagnostika, t. 5—6. 4) Клиника мелкихъ животныхъ, 12 t., äripäeviti 10—12. Loengud teadusk. peahoones, prakt. tööd väikeste loomade kliinikus (Vene t. 18—32). — Kõnetunnid: väikeste loomade kliinikus 10—12.

Saral, K., loomaarst, kirurgia dotsent. 1) Operatiiv-kirurgia, 2 t., aeg määratakse pärast. Oma kabineti aud. 2) Haavakliinik, 12 t., äripäeviti 10—12. Põllumajanduse üliõpilastele 1 t., e. 8—9. Teaduskonna haavakliinikus (Vene t. 18—32). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 10—12, kodus (Jakobi t. 8) 2—3.

Schröder, E., Mag. med. vet., spetsiaalse patoloogia ja teraapia ja diagnostika professor. 1) Частная патология и терапия, 3 t., t., n., l. 9—10. 2) Клиника внутреннихъ болезнейъ, 12 t., äripäeviti 10—12. Põllumajanduse üliõpilastele, 1 t., k. 8—9. Teaduskonna teraapia-aud. — Kõnetunnid: sisemiste haiguste kliinikus (Vene t. 18—32) äripäeviti 10—12.

Waldmann, J., Mag. med. vet., patoloogilise anatoomia ja kohtuliku loomaarstiteaduse professor. 1) Патологическая анатомія, 4 t., t., k. 12—1, n. 12—2. 2) Мясовѣдѣніе, 3 t., e., r., l. 12—1. 3) Surnud loomade lahtilõikamine, äripäeviti 11—2. Teadusk. Theatrum zootomicumi kabinetis (Vene t. 18—32) — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Ainson, J., loomaarst, patoloogilise anatoomia dotsent. 1) Kohtulik loomaarstiteadus, 2 t., t., n. 8—9 h. Teaduskonna Theatrum zootomicumi I korral. — Kõnetunnid: patoloogilise anatoomia kabinetis (Vene t. 18—32) peale loenguid.

Happich, K., Mag. med. vet., bakterioloogia, epizootoloogia ja politseilise loomaarstiteaduse professor, dekaan. 1) Epizootologie u. Veterinärpolizei, 2 t., e., l. 9—10. Teaduskonna uus hoone ülem. aud. 2) Allg. Bakteriologie, loomaarstiteaduse ja põllumajanduse üliõpilastele, 3 t., e., r. 9—10, l. 8—9. 3) Bakteriologischen Praktikum, 12 t., I gr. e., r. 4—6, l. 3—5, II gr. e., r. 6—8, l. 5—7. — Kõnetunnid: teaduskonna kantseleis (Vene t. 18) äripäeviti 12—1.

Heinrich, G., loomaarst, eribakterioloogia ja seroloogia dotsendi k. t. Seerumi valmistamise instituudi tegelik juhataja. — Kõnetunnid: Bakterioloogia jaamas (Vene t. 18—32) äripäeviti 10—12.

Rängel, A., loomaarst, hobuserautamise ja kabjahaiguste dotsendi k. t. Hobuserautamise ja kabjahaiguste õpetus, 3 t., Aja annab edaspidi teada. — Kõnetunnid: sepikojas (Vene t. 18—32) äripäeviti 10—12.

Feyerabend, K., proviisor, teaduskonna apteegi juhataja. 1) Praktilised tööd apteegis, äripäeviti 10—12. 2) Farmakognosia prakt. tööd, 1 t., k. 5—6. Teaduskonna apteegis. — Kõnetunnid: apteegis (Vene t. 18—32) äripäeviti 10—12.

Põllumajandus-teaduskond.

Teräsvuori, K., Dr. phil., taimekasvatuse ja sordiparanduse professor. 1) Üldine taimekasvatuse, 2 t., n. 10—12. 2) Sordiparandus, 1 t., t. 10—11. 3) Praktilised harjutused, 4 t., t. 11—12 ja 5—7, n. 12—1. Taimekasvatuse ja sordiparanduse instituudis (Vene t. 22). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Schneider, G., Dr. phil., prakt. zooloogia professor. 1) Entomoloogia, 3 t., e. 12—1, t. 11—12, k. 10—11. 2) Praktilised harjutused, 2 t. Aeg kokkuleppe järele. 3) Kalandus, 3 t., n., r., l. 1—2. 4) Praktilised harjutused, 2 t. Aeg kokkuleppe järele. Praktilise zooloogia instituudis (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mägi, J., I järgu õpetatud agronoom, loomakasvatuse õppetooli prof. k. t. 1) Loomakasvatuse (üldine osa), 5 t., e., t., k., r. 12—1, l. 11—12. 2) Praktilised harjutused, 2 t., l. 12—1, teine tund kokkuleppe järele. Loomakasvatuse-instituudis (Peterburi t. 76). — Kõnetunnid: sealsamas pärast loenguid.

Kõpp, P., põllumajandusteaduse dotsent. Põllumajandusteadus, 4 t., e., k., r. 11—12, n. 9—10. Vene t. 22. — Kõnetunnid: sealsamas pärast loenguid.

Nõmmik, A., I järgu õpetatud agronoom, mullateaduse ja agrikultuurkeemia dotsent, dekaan. 1) Mullateadus ja maaharimine, 5 t., e., r. 11—12, t. 9—10, n., l. 10—11. 2) Praktilised harjutused, iga argipäev 8 h.—6 ö. Mullateaduse ja agrikultuurkeemia instituudis, ülikooli peahoones, III korral. — Kõnetunnid: sealsamas pärast loenguid.

Mathiesen, A., I järgu õpetatud metsateadlane, metsaasjanduse õpetaja, 1) Geodeesia, 3 t., e., t., n. 1—2. 2) Dendroloogia, 1 t., n. 11—12. 3) Metsatakseerimine, 3 t., e. 9—10, k. 9—11. 4) Praktilised harjutused, 2 korda nädalas pärast lõunat. Aeg kokkuleppe järele. Metsaasjanduse kabinetis (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas pärast loenguid.

Luksepp, A., põllutöomasinade ja -riistade õpetaja. 1) Põllutöomasinade ja -riistade tundmine, 3 t., t., n. 12—1, k. 11—12. 2) Praktilised harjutused, kokkuleppe järele. Aia t. 38-a. — Kõnetunnid: sealsamas pärast loenguid.

Rüütel, J., tegeliku aiatöö ja mesilastepidamise õpetaja. 1) Aiadöö, 2 t., t. 10—11, n. 9—10. Ülikooli peahoones III korral. 2) Praktilised harjutused, 2 korda nädalas Raadimõisas. Aeg kokkuleppe järele. — Kõnetunnid: ülikoolis, III korral, pärast loenguid.

Teadus- ja õppeasutused.

Ülikooli raamatukogu (Doomemäel, tel. 295) on avatud iga argipäev 12—3.

Lugemissaal on avatud 9—3.

Raamatukogu juhataja: Puksov, Fr., cand. phil. Kõnetunnid: raamatukogus äripäeviti 10—12.

Raamatukoguhoidjad: Ivask, U., cand. rer. arch.

Weltmann, K., cand. rer. pol. et rer. com.

Assistendid: Grünthal, V., mag. phil.

Freymuth, O.

Aavakivi, V.

Raamatukogu komisjon: Esimees: raamatukogu juhataja Fr. Puksov. Liikmed: prof. A. v. Bulmerincq, prof. E. Berendts, prof. E. Masing, prof. J. Bergman, prof. A. R. Cederberg, prof. G. Landesen, dots. H. Jaakson, prof. W. Gutmann, prof. K. Teräsvuori, dots. P. Köpp, raamatukoguhoidjad: U. Ivask, K. Weltmann.

Sisehaiguste kliinik (Doomemäel, tel. 73).

Juhataja: Masing, E., prof.

Van. assistent: Söber, H., arst.

Noor. assistendid: Ojakäär, T., arst.

Kolbe, H., arst.

Haavakliinik (Doomemäel, tel. 126).

Juhataja: Konik, K., prof.

Van. assistent: Prisko, J., arst.

Noor. assistendid: Pärt, R., arst.

Kull, J., arst.

Noor. assist. k. t.: Karell, U.

Naistekliinik (Doomemäel, tel. 145).

Juhataja: Miländer, J., prof.

Van. assistent: Bernakoff, R., arst.

Noor. assistendid: Sossi, A., arst.

Neggo, G., Drnd. med.

Noor. assist. k. t. Krull, V.

Hospitaal-haavakliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 342).

Juhataja: Wanach, R., prof.

Noor. assistendid: Rosenfeldt, A., arst.

Pobol, A., arst.

Niggol, K., arst.

Priima, K., Drnd. med.

Šisehaiguste hospitaal-kliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 255).

Aj. juhataja: Pussep, L., prof.

Noor. assistendid: Wadi, W., arst.

Willemi, K., arst.

Närvikliinik (Maarjamõisa väljal, sisehaiguste hospitaal-kliinikus, tel. 255).

Juhataja: Pussep, L., prof.

Noor. assistendid: Lindeberg, W., arst.

Peterhof, R., arst.

Vaimuhaiguste kliinik (Puiestee t. 1, tel. 52).

Juhataja: Bresovsky, M., prof. k. t.

Van. assistent: Schwalbe, K., Drnd. med.

Noor. assistendid: Toomingas, K., arst.

Lellep, K., arst.

Šilmakliinik (Maarjamõisa t. ja Vallikraavi t. nurgal, tel. 398).

Juhataja: Blessig, E., prof.

Van. assistent: Osolin, J., arst.

Noor. assistent: Vogel, K., arst.

Lastekliinik (Veski t. 6).

Juhataja: Lüüs, A., Drnd. med.

Aj. noor. assistent: Mõttus, A., arst.

Dermatoloogia-polikliinik (polikliiniku hoones, Jakobi t. 2).

Juhataja: Paldrock, A., prof.

Van. assistent: Kook, A., Drd. med.

Vabat. assist. k. t.: Saar, K.

Sisehaiguste polikliinik (Jakobi t. 2).

Juhataja: Koppel, H., prof.

Van. assistent: Schulzenberg, A., arst.

Aj. noor. assist.: Jürgenson, H., arst.

Kõrva-, nina- ja kurguhaiguste polikliinik (polikliinikus, Jakobi t. 2).

Juhataja: Koppel, H., prof.

Van. assistendi k. t.: Saaberg, E., arst.

Rohuteaduse-instituut (Rüütli t. 2, tel. 198).

Juhataja: Stamm, J., prof. k. t.

Van. assistent: Metsapa, H., Magnd. pharm.

Noor. assistent: Langer, K., prov.

Anatoomia-instituut (Doomemäel, tel. 233).

Juhataja: Sommer, A., prof.

Vanem assistent: Willems, R., Drnd. med.

Histoloogia- ja võrdleva anatoomia instituut (vanas anatoomikumis, Doomemäel, tel. 233).

Juhataja: Sommer, A., prof.

Van. assistent: Aunap, E.

Operatiivse kirurgia instituut (vanas anatoomikumis, Doomemäel, tel. 233).

Juhataja: Blumberg, J., dots. k. t.

Van. assistent: Kleitzmann, R., arst.

Patoloogia-instituut (Savi t., tel. 274).

Juhataja: Ucke, A., prof.

Prosektor: Waldes, A., Drnd. med.

Noor. assistent: Wilms, J., arst.

Hügieeni-instituut (Aia t. 38-a, tel. 136).

Juhataja: Rammul, A., prof.

Van. assistent: Fehrmann, E., Dr. med.

Noor. assistent: Sibbul, E.

Hügieeni - bakterioloogia - laboratoorium (Aia t. 38-a, tel. 136). Tervis-
hoiuliste ja bakterioloogiliste juurdluste tarvis avalikuks tarvitamiseks.

Juhatajad: Rammul, A., prof.

Schlossmann, K., dots.

Happich, K., prof.

Kohtuliku arstiteaduse instituut (vanas anatoomikumis, Doomemäel, tel. 233).

Juhataja: Talvik, S., dotsendi k. t.

Noor. assistent: Madisson, H., arst.

Füsioloogia-instituut (Savi t., tel. 340).

Juhataja: Lipschütz, A., prof.

Assistent: Tamm, R.

Noor. assistent: Jaakson, E.

Vabat. assistent: Audova, A.

Bakterioloogiakabinett (Aia t. 38-a, tel. 136).

Juhataja: Schlossmann, K., dots.

Farmakoloogia-instituut (vanas anatoomikumis, Doomemäel, tel. 233).

Juhataja: Loewe, S., prof.

Assistent: Willberg, M., arst.

Arstiteaduskonna apteek (sisehaiguste kliinikus, Doomemäel, tel. 73).

Juhataja: Melkert, A., Mag. pharm.

Juhataja abi: Maeritz, O.

Filoloogiline seminar (üliskooli peahoones, 3. korral). Raamatukogu on avatud äripäeviti 10—12 l.

Juhataja: Wiget, W., prof.

Kunstimuuseum (üliskooli peahoones). Avatud pühapäeviti 12—2.

Juhataja: Bergman, J., prof.

Üleüldine usuteadusline seminari-raamatukogu.

Juhataja: H. B. Rahamägi, prof. k. t.

Kirikuajalooline seminari-raamatukogu — kirikuajaloo õppetooli juures.**Usuteadusline arheoloogiline muuseum.****Botaanika-instituut ja -aed** (Lai t. 38).

Juhataja: Bucholtz, Th., prof.

Adjuutor: Lundström, E.

Van. assistent: Spohr, E., cand. rer. nat.

Noor. assist. k. t.: Vilberg, G.

Ülemaednik: Ranna, J.

Zoologia-instituut ja -muuseum (Aia t. 38-a), tel. 136.

Juhataja: v. Kennel, J., prof.

Van. assistent: Poska, L.

Noor. assist. k. t.: Männik, H.

Keemia-instituut (ülikooli peahoones).

Juhataja: Landesen, G., prof.

Van. assistendid: Wilpert, A.

Noor. assistent: Mark, R.

Aj. abijõud: Paris, A.

Tehnoloogia-kabinett (ülikooli peahoones).

Juhataja: Wittlich, M., prof.

Noor. assist. k. t.: Sossi, H.

Meteoroloogia-instituut (Tiigi tän. 15, tel. 135).

Juhataja: Koch, K., dots.

Van. assist. k. t.: Pimenov, G.

Sünoptikud: Kurrik, W.

" Tõllassepp, A.

Inspektor: Kusnetsov, W.

Vaatejad: Sresnevskaja, N.

Liedemann, H.

Tallinna abijaam (Lasnamäel).

Vaateja: Wesk, H.

Tähetorn (Doomemäel, tel. 294).

Avatud astronoomia õppijaile äripäeviti, publikumile n. 7—8, aja kontrollamiseks l. 12—1. — Aja signaali andmine telegraafi teel kodumaa telegraafijaamadele iga päev kell 12 lõun.; aja signaali vastuvõtmine raadio abil iga päev Greenwich'i aja järele.

Juhataja: Rootsmann, D., prof. k. t.

Observaator: vakant.

Noor. assistent: Pohla, A.

Füüsikakabinett (ülikooli peahoones).

Juhataja: Wilip, J., prof. k. t.

Van. assistent: Neugard, E.

Noor. assistent: Kilkson, E.

Mineraloogia- ja Geoloogiakabinett (Aia t. 38-a, tel. 136).

Juhataja: Scupin, H., prof.

Van. assist. k. t.: Duhmberg, K.

Noor. assist. k. t.: Heinrichson, F.

Geograafiakabinett (Aia t. 38-a, tel. 136). Joonistussaal avatud õppijaile äripäeviti 12—3, raamatukogu 10—3.

Juhataja: Granö, J. G., prof.

Van. assistent: Mieler, A.

Matemaatikakabinett (polikliiniku hoones, Jakobi t. 2).

Juhataja: Jaakson, H., dots.

Bakterioloogiajaam (Vene t. 18—32).

Juhatajad: Happich, K., prof.

Heinrich, G., dots.

Pasteuri-instituut (Vene t. 18—32). Haigete vastuvõtmine iga päev 11—1.

Juhataja: Happich, K., prof.

Arst: Hansen, P., arst.

Lisajõud: Mahlmann, A.

Seerumi valmistamise instituut (Vene t. 18—32).

Juhataja: Heinrich, G., dots.

Seerumi valmistamise riiklik kontrollkomisjon:

Esimees: Rammul, A., prof.

Liikmed: Schlossmann, K., dots.

Happich, K., prof.

Peale nende veel nimetatavad liikmed Tervishoiu Peavalitsuse ja Põllutööstusministeeriumi Loomatervishoiu Peavalitsuse poolt, kummagi poolt üks.

Piimaasjanduse-laboratoorium (Vene t. 18—32).

Juhataja: Happich, K., prof.

Assistent: Ploom, A.

Loomaarstiteadusk. anatoomia-instituut (Vene t. 18—32).

Juhataja: Holtzmann, K., prof.

Prosektor: Mahlmann, A.

Loomaarstiteadusk. patoloogilise anatoomia instituut (Vene t. 18—32).

Juhataja: Waldmann, J., prof.

Loomaarstiteadusk. haavakliinik (Vene t. 18—32, tel. 182).

Juhataja: Saral, K., dots.

Väikeste loomade kliinik (Vene t. 18—32).

Juhataja: Gutmann, W., prof.

Loomaarstiteadusk. sisemiste haiguste kliinik (Vene t. 18—32).

Juhataja: Schröder, E., prof.

Sepikoda (Vene t. 18—32).

Juhataja: Rängei, A., dots. k. t.

Loomaarstiteadusk. apteek (Vene t. 18—32).

Juhataja: Feyerabend, K., prov.

Taimekasvatuse- ja sordiparanduse-instituut (Vene t. 22).

Juhataja: Teräsvuori, K., prof.

Assistent: vakant.

Abijõud: Roosa, N.

Zootehnika-instituut (Peterburi t. 76).

Juhataja: Mägi, J., prof. k. t.

Abi-õppejõud: Thomson, A., prof. emer.

Mullateaduse ja põllumajanduslise keemia kabinett (ülikooli peahoones, 3. korral).

Juhataja: Nõmmik, A., dots.

Assist. k. t.: Önnmann, J.

Metsasjanduse- ja geodeesiakabinett (Aia t. 38-a, tel. 136).

Ajut. juhataja: Mathiesen, A.

Abijõud: Witsut, J.

Tegeliku zooloogia kabinett (Aia tän. 38-a, tel. 136).

Juhataja: Schneider, G., prof.

Noor. assist. k. t.: Zolk, K.

Põllutööriistade ja -masinate kogu (Aia t. 38-a).

Juhataja k. t.: Luksepp, A.

Põllumajanduslised katsejaamad (Raadimõisas):

Agrikultuur-keemia — juhataja dots. A. Nõmmik.

Taimibioloogia — juhataja prof. K. Teräsvuori.

Zootehnika — juhataja prof. k. t. J. Mägi.

Entomoloogia — juhataja prof. G. Schneider.

Ülikooli mõisad: Maarjamõisa (tel. 215), Raadimõisa (tel. 368), ja Kastre-Peravalla õppemetskond.

Mõisate valitseja: Kalkun, H. (Raadimõisas).

Raadimõisa valitsemise komisjon:

Esimees: dots. A. Nõmmik, liikmed: prof. k. t. J. Mägi ja prof. K. Teräsvuori.

Ülikooli raamatukogu ajutised määrused raamatute väljaandmise kohta.

(Kinnitatud ülikooli nõukogu poolt 1. IV. 1920).

§ 1.

Tartu ülikooli raamatukogu on avatud igal äripäeval kella 12—3 peale lõunat. Lugemislaud on avatud k. 9—3 p. l.

§ 2.

Raamatukogu võivad tarvitada: 1) Ülikooli õppeasutused, 2) ülikooli õppejõud ja ametnikud, 3) üliõpilased ja kuulajad, 4) teaduslikud ja valitsusasutused ja teised raamatukogud, kes pakuvad hoiukindlustust ja vastuvahetust, 5) eraisikud, kes teatavat kindlustust võivad tuua.

§ 3.

Iga üliõpilane peab, raamatuid võttes, iga kord oma isikutunnistuse ette näitama.

§ 4.

Raamatuid antakse tarvitamiseks kas raamatukogu ruumides või kodus.

§ 5.

Keegi ei tohi ise raamatuid kappidest või riulitelt võtta.

§ 6.

Ülikooli raamatukogust antakse välja ainult teadusliku sisuga raamatuid. Kõiki järelevaatamis-raamatuid, nagu sõnaraamatuid, entsüklopeediateid, reaalleksikonisid, bibliograafilisi töid, ja viimase aasta ajakirju võib tarvitada ainult raamatukogu ruumides. Nad on asetatud lugemissaali, kus neid igauks riulitelt lugemiseks vabalt võib võtta.

§ 7.

Samuti ei anta raamatukogust välja käsikirju, iluväljaandeid, suure väärtusega raamatuid ega koguteoseid (Sammelwerke).

Tä h e n d u s: Erandina on selles § mainitud raamatute väljaandmine lubatud õppeotstarvetel lühikeseks ajaks ülikooli õppejõududele.

§ 8.

Raamatuid võib anda kviitungi vastu õppejõududele kuni 25 annet semestri lõpuni, üliõpilastele ja eraisikutele kuni 5 annet 4 nädala peale, ajakirju aga ainult 2 nädalaks.

§ 9.

Üliõpilased ja eraisikud, kes soovivad raamatuid kauemini kui 4 nädalat pidada, on kohustatud väljaanni kviitungi pikendama. On aga nõudmine teise isiku poolt selle raamatu peale sisse antud, siis ei pikendata laenutähte.

§ 10.

Kui keegi ülikooli õppejõududest tarvitab raamatut, mis välja on antud, siis on võtja kohustatud raamatukogu juhataja sellekohase teate peale raamatu tagasi tooma.

§ 11.

Aadressi vahetusel on üliõpilased, kuulajad ja eraisikud kohustatud sellest kohe raamatukogu valitsusele teatama.

§ 12.

Üliõpilastele ja eraisikutele, kes võetud raamatut määratud tähtsuseks tagasi pole toonud, tuletatakse seda kirjalikult meelde. Ei ole meeldetuletuse peale raamat tagasi toodud, saadetakse ühe nädala pärast teine meeldetuletus. Iga meeldetuletuse eest tuleb maksta 15 marka.

§ 13.

Kui raamat kahekordse meeldetuletuse järele tagasi ei ole toodud, loetakse ta kadunuks.

§ 14.

Kui raamat kaduma on läinud või ära lõhutud ehk rikutud, siis on see isik, kelle käes ta tarvitada oli, kohustatud kas uue asemele muretseda või kahjutasu maksma, mille suuruse kindlaks määrab raamatukogu valitsus.

Tä h e n d u s: Kui raamatu võtja näeb raamatu juures mõnda puudust ehk riket, siis tähendagu ta seda, ametnikule näidates, väljaanni-sedelile.

§ 15.

Iga semestri lõpul tehakse raamatutele revisjon; sellepärast peavad kõik raamatud selleks ajaks tingimata tagasi toodud olema.

§ 16.

Igauks peab oma kohuseks lugema raamatukogu ruumides ennast vaikelt ja korralikult üles pidada.

§ 17.

Raamatukogu juhatusel on õigus raamatute väljaandmist lõpetada, kas ajutiselt või jäädavalt, neile isikutele, kes neid määrusi ei täida.

§ 18.

Raamatute laenuksandmine väljapoole Tartut on võimalik ainult rektori loal.

Õppejõudude nimekiri.

	Lhk.
Ainson, J., dotsent, Filosoofi t. 11	3, 18
Aleksejev, W., prof. emer., Kastani t. 26	15
Anderson, W., prof., Lossi t. 15, k. 7	13
Baumann, P., dotsent, Kastani t. 6a, k. 8	11
Berendts, E., prof., Vallikraavi t. 18	7, 19
Bergman, J., prof., Kiiütri t. 1, k. 3	10, 19, 22
Bettac, F., lektor, Vallikraavi t. 22	12
Bjerre, A., prof., Riia t. 32a	7
Blessig, E., professor, Vallikraavi t. 23	8, 20
Blumberg, J., dotsendi k. t., Hetseli t. 6, k. 5	8, 21
Bresovsky, M., prof. k. t., Vana tän. 4	9, 20
Bucholtz, Th., professor, Botaanika-aed (Lai t. 38)	16, 22
Bulmerincq, A. v., prof., Tähe t. 10, k. 2	5, 19
Cederberg, A. R., prof., Tiigi t. 4	14, 19
Eisen, M., J., isikl. prof., Näituse t. 10	13
Ernits, V., eradotsent, Filosoofi t. 21, k. 3	12
Filippov, J., prof. k. t., Vallikraavi t. 18	7
Freymann, V., eradotsent, Peterburi t. 36	11, 14
Granö, J. G., prof., Lepiku t. 9, k. 4	4, 17, 23
Gruehn, W., eradotsent, Riia t. 52	5
Gutmann, R., prof. k. t., Vallikraavi t. 6, k. 5	11
Gutmann, W., prof., Peterburi t. 133, k. 2	17, 19, 24
Happich, K., prof., Vene t. 18, k. 1, tel. 184	3, 18, 21, 23, 24
Heinrich, G., dotsendi k. t., Tallinna t. 2	18, 23, 24
Holtzmann, K., prof., pole veel kohale jõudnud	17, 24
Jaakson, H., dotsent, Karlova t. 29a, k. 3	15, 19, 23
Jäger, J., prof. k. t., Riia t. 131, k. 2	3, 10
Kennel, J. v., prof., Veski t. 22	16, 22
Kettunen, H., lektori k. t., Vabriku t. 3	10
Kettunen, L., professor, Vabriku t. 3	10
Kjellin, T. H., prof., pole veel kohale jõudnud	13
Kieckers, E., prof., Tiigi t. 54	13
Koch, K., dotsent, Tiigi t. 42	15, 23
Konik, K., professor, haavakliinik (Doomemäel)	3, 8, 20
Koppel, H., professor, rektor, Suurturg 7, tel. 341	3, 8, 9, 21
Korsakov, F., rahvusvahelise õiguse õpetaja, Vallikraavi t. 18	7
Kupffer, W., dotsendi k. t., Maarjamõisa t. 11	15
Köpp, J., prof., Vabriku t. 5, k. 3	3, 4, 6
Köpp, P., dotsent, Tiigi t. 31, k. 1	18
Landesen, G., professor, Tähe t. 19	15, 19, 23
Leidig, J., lektori k. t., Uus-Kastani t. 14	12
Lipschütz, A., professor, Savi t., füsioloogia-instituudis	7, 22
Loewe, S., professor, Pepleri t. 8	8, 22
Luksepp, A., põllutöö-masinate õpetaja, Tiigi t. 31, k. 1	19, 25
Lundström, E., adjuntor, Botaanika-aed (Lai t. 38)	22
Lüüs, A., dotsendi k. t., Kalda t. 4	9, 20
Mahlmann, A., prosektoir, Tallinna t. 2	17, 24
Maim, N., prof. k. t., Vabriku t. 3, k. 16, tel. 359	3, 6
Mark, J., prof. k. t., Helsingis	10
Masing, E., professor, Riia t. 117, k. 2	8, 19
Masing, L., professor, Tallinna t. 41, k. 2	12
Mathiesen, A., metsaasjanduse õpetaja, Maarjamõisas	19, 25
Melnikov, A., krim. protsessi õpetaja, Riia t. 69, k. 11	7
Metsapa, H., eradotsent, Rüütli t. 2	10, 21
Miländer, J., prof., naistekliinik (Doomemäel), tel. 145	8, 20
Mutschmann, H., professor, Vallikraavi t. 23, k. 2	12
Mägi, J., prof. k. t., Lootuse t. 2a, k. 3, tel. 381	4, 18, 24, 25

Narbutt, J., prof., Era t. 1	16
Nõmmik, A., dotsent, Tähe t. 69	3, 19, 25
Oldekop, H., prof. k. t.	3, 13
Paldrock, A., professor, Kүүütri t. 2, tel. 213	9, 20
Perltitz, H., dotsendi k. t., Tiigi t. 54, k. 2	15
Piip, A., prof., Tallinnas	7
Piiper, J., prof. k. t., Näituse t. 22, k. 3	3, 16
Pravdin, B., lektor, Tähe t. 31	12
Priidik, A., prof. emer., Pepleri t. 5, k. 1	11
Pussepp, L., professor, Uus Kastani t. 28, tel. 321	9, 20
Põld, P., professor, kuraator, Munga t. 2, tel. 268	3, 14
Rahamägi, H. B., dotsent, Pepleri t. 1	5, 22
Rammul, A., professor, Hetseli t. 1	9, 21, 24
Ramul, K., dotsent, Puistee tän. 84	14
Reichenbach, H., dotsent, Kitsas t. 6, k. 3	17
Rootsman, D., prof. k. t., Kroonuaia t. 20, k. 1	15, 23
Rägo, G., prof. k. t., Tähe t. 55, k. 1/2	15
Rängel, A., dotsendi k. t., Peterburi t. 76	18, 24
Rüütel, J., tegeliku aiapidamise õpetaja, Herne t. 19	19
Sabler, G. v., eradotsent, Allee t. 82	12
Saral, K., dotsent, Jakobi t. 8, tel. 319	17, 24
Sarv, J., prof. k. t., Tähe t. 80, k. 5	15
Schlossmann, K., dotsent, Lai t. 26	9, 21, 22, 24
Schmied-Kovarzik, A., professor, Tiigi t. 19	14
Schneider, G., professor, Jakobi t. 39, k. 1	18, 25
Schröder, E., professor, Kivi t. 15	17, 24
Scupin, H., professor, Vallikraavi t. 19	16, 23
Seeberg-Elverfeldt, P., lektor, Aia t. 40	11
Seeler, W. v., professor, Tiigi t. 40	6
Sepp, H., stipendiaat, Tiigi t. 54a, k. 2	14
Sild, O., professor, Tiigi t. 21	3, 5
Sildnik, A., stipendiaat, Vabriku t. 5, k. 3	14
Sivers, S. v., lektori k. t., Karlova t. 24	11
Sommer, A., professor, Karlova t. 19	4, 7, 21
Spohr, E., eradotsent, Botaanika-aed (Lai t. 38)	16, 22
Stamm, J., prof. k. t., Veski t. 11, k. 2	9, 21
Stein, S., eradotsent, Tallinnas	13
Stromberg, A., Baron, prof., Riia t. 52	5
Suits, G., prof. k. t., Kүүütri t. 8	13
Tallgren, A. M., professor, Pepleri t. 15	4, 13
Talvik, S., dotsendi k. t., Kalda t. 5	9, 22
Tennmann, E., dotsent, Jüriil	6
Teräsvuori, K., prof., Kalda t. 5	18, 19, 24, 25
Tiisik, K., prof. k. t., Aleksandri t. 41c	6
Tjutrumov, J., professor, Tähe t. 3	6
Thomson, A., prof. emer., Jakobi t. 28, k. 1	24
Treiberg, P., stipendiaat, Lepiku t. 2, k. 3	14
Ucke, A., prof. k. t., Kүүütri t. 8b	8, 21
Uluots, J., dotsent, Aleksandri t. 40	3, 4, 6
Waldmann, J., prof., Vene t. 18	4, 17
Wanach, R., professor, Riia t. 6	8, 20, 24
Weski, J., lektor, Vabriku t. 5	10
Wiget, W., professor, Pepleri t. 32	12, 22
Wilip, J., prof. k. t., Vabriku t. 3, k. 11	15, 23
Wittlich, M., professor, Tiigi t. 54, k. 2	3, 16, 23
Wäisälä, K., professor, Pepleri t. 15	14

DANTE PIDU

14. SEPT. 1921

DANTEFEIER

14. SEPT. 1921

R. GUTMANN: DANTE ALIGHIERI

W. SCHMIED-KOWARZIK: DANTES WELTANSCHAUUNG

Ka 8-dat augusti ja 13., 21. ning 29. septembrit nimetatakse Dante surmapäevaks.

Kaugel kallilt kodumaalt, kust teda pime erakondlik viha ja vaen välja heitis, tulesurmaga ähvardatud, pidi Dante, süda täis palavat igatsust ja püha viha inimeste kõlvatuse vastu, võõral pinnal võõrast armust elama. Lootus koju tagasi jõuda kadus. See, kellele taevas oma ukse oli avanud, seisis Florentsi kinniste väravate ees. Surm tuli. Võõrad käed matsid Dante võõrasse mulda. Võõrad pisarad voolasid tema kalmu peale, ja lahke Ravenna valitseja suures kurbuses Alighieri majas toreda matuse järele peetud vaimustatud hauakõne leidis leinajate võõra linna kodanikkude südames kaugeleulatuvat vastukõla. Varsti leinas kõik Itaalia, ja „parvi Florentia mater amoris“ (Florents, nõrga armastusega ema)¹⁾ kahetses oma eksitust. Ta asutas oma kadunud suure poja suremata teose seletamiseks õppetooli, mille esindajaks aastal 1373 nimetati teine hiilgav Itaalia kirjanduse täht, ka Florentsi poeg, Giovanni Boccaccio, kuulus „Commedia umana“ (Inimliku komöödia) luuletaja.

Aastal 1396 tegid florentiinlased asjata katset oma kõige kuulsamat kodanikku kodumaale matta, et kallist hauda suurepärase monumendiga ehtida. Miks pidi aga Ravenna selle hindamata päranduse välja andma? On ometigi Dante terve Itaalia oma, ja tänu ja õnnesooviga vaatame meie täna meie riigi ilusa ristiema poole, kes suurtest riikidest esimesena meid tunnustas. Itaalia suur poeg on ka meile kingitud, sest ta on inimesesugu igaveste väärtustega rikastanud, teda õnnistanud teosega, „mille külge taevas ja maa käe on pannud“,²⁾ tööga, mis Dantet mitu aastat kurnanud, ta oma sõnade järele, — „Jumaliku Komöödiaga“.

Piibel välja arvatud, on vaevalt mingit raamatut veel nii sagedasti trükitud ja seletatud kui „La Divina Commedia“. Ta tõlge on täielikult või osalt 25 keeles ilmunud, Itaalia dialektid välja arvatud. Ka eesti keeles on meil „Inferno“ (Põrgu) esimene laul ilusas Grünthal'i tõlkes. Ainult 1800—1899-da aastani on, ühe Ameerika bibliograafi järele, mitte vähem kui 440 väljaannet jumalikust luuletusest trükitud.

Palju on Dante üle kirjutatud, aga ustavaid teateid tema ja

1) „Hic claudor Dantes patriis extorris ab oris,
Quem genuit parvi Florentia mater amoris.“

Bernardo Canaccio. (Dante hauakirjast).

2) Paradiso, XXV, 2.

ta elu üle on vähe. Vaene, seisuseta ja kohata emigrant, kuri-teos, ja mitte ainult poliitilises, süüdistatud isik, viletsusest ja hädast koormatud rändaja, eluajal võrdlemisi vähe tuntud kirjanik, kes aga, ise oma kõrget missiooni tundes, seda täita ei võinud, mida vaeselt, viletsalt nõutakse, — ennast alandada, — sellepärast sagedasti ärrituses, arvatavasti mitte väga lahke, — keda võis see mees nii huvitada, et sel ajal tema ja tema elu üle teateid korjata, kui see ka võimalik oleks olnud. Ja siis! Brandes'e sõnad on ka siin kohased: „Kui mees 20 sammu oma ajast ees on, siis käiakse temale järele ja kiidetakse kui juhti; on ta temast aga 1000 sammu ees, siis ei nähta teda enam ja ainult palju hiljemini otsitakse tema jälgi ja käiakse neid mööda.“

Dante surm tegi inimestele silmad lahti. Nad tundsid, kelle nad olid kaotanud. Huvitus kasvas. Legend täitis eluloo vahet.

Ka täna peame meie Carlyle'iga ütlema, meid tutvustavad Dante ja ta elulooga peaaesjalikult ainult ta teosed ja kuulus Giotto tööks arvatud portree. Armastusega ja huvitusega on sõber sõpra muidugi kujutanud. Meie seisame arvatavasti Dante kõige õigema pildi ees. Loorber ei kaunista jumaliku luuletaja otsaesist. Temale pakuti pärg, aga ainult tema ristimiskohal, oma bel San Giovanni's tahtis ja lootis ta asjata tänuks „Jumaliku Komöödia“ eest pärjaga ehituks saada¹⁾. Nägemata kibuvitsa-oks näikse selle Jumalat ja inimesi armastaja pead haavavat. Lõpmata valust ja vaevast räägib see nagu. Pehmus, õrnus, õrn kui lapse armastus on ta põhivorm, aga teda katab kare protest, üksindusetunne, uhke, lootuseta, kangekaelselt¹⁾ vait olev valu. Huul on tal kärtsus kui jumalikus põlguses, nagu põlgaks ta seda, mis tal südant närib. Silm vaatab kui imestuses, nagu küsiks ta, miks maa peal nõnda elatakse. See on noor Dante, „Vita nuova“ (Uue elu) luuletaja. Nõnda näeb nooruses see välja, kelle vaade läbi põrgu pimeduse ja taeva valguse tungis, kellest Beatrice Virgiliusele, teda kõrgema käsu peale eksinud südamesõbrale abiks saates, ütles: „L'amico mio, e non della ventura“²⁾ . . . (Minu sõber ja mitte õnne sõber). Need näojooned on mehe omad, kes liiga uhke ja liiga peene tundega oli, et iialgi õnnelik olla, otsustab õigusega Macaulay. Ja! Maa-pealset õnne Dante ei tunnud, aga taeva rõõmu on ta maa peal maitsenud. Selle tundmuse jätab ta igaühele, kes teda on lugenud.

1) Paradiso, XXV, 1—9.

2) Inferno, II, 61.

Ajad muutuvad, ja meie muutume nende jooksul. Räägitakse ometigi, et Leonardo da Vinci olla oma „Pühas õhtusööma-ajas“ Kristust ja Juudast ühe ja sellesama mudeli järele kujutanud. Elu vaevas, valus ja kurbuses kaob nooruse ilu. „Dantes Alagherii, Florentinus exul immeritus!“ Süüta Florentsist välja heidetud Dantel ei olnud piinarikkas vanaduses muidugi mitte neid õrnu, värskaid, noori näojooni freskopildist roosi-õiega Bargello kabelis. Teist Dante Alighieri portreed tunneme meie: sisselangenud palged, lai otsaesine, pikk lõug, kullinina ja sügavad, hirmsad silmad, täis kibedat häda, lõpmata valu, rasket muret, püha viha ja sügavat, äraarvamata mõtet. On see rinna-kuju Neapoli muuseumist luule, on ta tõde? Aga — need näojooned on tõesti „dantesques“. See oleks Dante „Jumalikust Komöödiast“.

Boccaccio, kes Dantet oma lapsepõlves võis näinud olla, jutustab teoses „Vita di Dante“¹⁾ (Dante elu) mõnda huvitavat oma suure kaaskodaniku üle. „See meie poeet oli keskmise kasvuga,“ ütleb ta. „Ta näokarv oli pruunikas, ja juuksed ja habe tihedad, mustad ja käharad, ja ikka oli ta näost melanhooliline ja mõtetes. Sellepärast juhtus ühel päeval Veroonas, kui tema kirjatööde kuulsus juba igal pool ennast välja oli laotanud, ja peaaesjalikult tema „Komöödia“ osa, mida ta „Põrguks“ nimetab (seda tundsid mitmed, mõhed ja naised), et, kui ta ühest väravast mööda läks, kus palju naisi istus, üks nendest teistele naistele tasa ütles, aga mitte nõnda, et seda Dante ja teised, kes temaga, hästi ei oleks kuulnud: „Vaadake seda, kes põrgus käib ja tagasi tuleb, millal temale meeldib, ja neist, kes all on, üles uudist toob!“ Temale vastas lihtsalt teine: „Tõepoolest, sina räägid tõtt! Kas sa ei näe mitte, kui kähar tal habe ja pruun tal näokarv palavusest ja suitsust, mis seal all on?“ Dante olla ennast selle puhta usu üle rõõmustanud ja naeratades mööda läinud. — Söögis ja joogis ei olnud ta nõudlik, jutustab Boccaccio edasi. Neist, kes seda olid, ütles ta, et nad mitte ei söö, et elada, vaid elavad, et süüa. Ta oli viisakas, osav kõnemees, armastas laulu ja helikunsti. Dante teadusehimu oli suur. Tööl unustas ta aja ja koha. Siis huvitas teda ainult see üks asi, mis tal ees oli, ja kõik ümberringi oli unustatud.

1) XX, p. 37—41.

Kord tuli Dante poodi. Seal anti temale kuulus raamat, mida ta enne mitte ei olnud näinud. Ta toetas ennast rinnaga poe ees oleva leti vastu, võttis raamatu ette ja hakkas suure isuga lugema. Vähe pärast seda algas sealsamas, tänaval, tema ees — pidu: tants, mängud, võitlus. Kära ja kisa oli küllalt, aga Dante ei liigutanud ennast ega tõstnud silmi raamatult. Nõnda luges ta kuni õhtuni. Kui temalt küsiti, kuidas tal võimalik oli nii kena pidu peale mitte vaadata, vastas ta, et ta midagi sellest ei olevat märganud. — Ka au- ja kuulsuseahneks nimetab Dantet „Decamerone“ autor. Seda omadust tunnistavad ka Dante sõnad. Oma kallist õpetajast Brunetto Latini'st rääkides ütleb ta, et ta temalt on õppinud, „come l'uom s'eterna“¹⁾ (kuidas inimene ennast igavestab), ja tänab teda selle eest.

Boccaccio „Vita di Dante“ (Dante elu) on muidugi „Dichtung und Wahrheit“ (luule ja tõde) Dante elust, aga suure kannataja teosed annavad meile võimalust mõnestki kuulsa novellisti anekdoodist ütelda: *Se non è vero, è ben trovato* (Kui mitte tõsi, siis on ta vähemalt hästi välja mõeldud).

Lubage mulle nüüd teid lühidalt selle miliööga, selle ümb-rusega tutvustada, milles Dante ilmus. Ta isamaa oli klassika vanaaja päranduse üle võtnud. Itaalia rahval oli kuulus minevik, teistel rahvastel seda ei olnud, ja nad pidid oma kultuurilise elu ehitust eesotsast algama. Ka uue aja ideed ja asutused ilmusid Dante isamaal enne kui mujal. Geograafiline seisukoht, mille läbi Itaalia igalt poolt lahti oli, paavsti asukoht, kus kõik ristiusu rahvad kokku tulid, — kõik see sünnitas siin suurepärase rahva ja kultuuri elementide segu, mille läbi vaimuelu arenemine pidi edenema.

Kui me Apenniini poolsaare elu ja olu vaatleme, siis näeme siin 12. ja 13. aastasajal üksikutes isikutes ja ühiskondades iseäralikku vabadusetungi ja liikuvust, nagu mitte kuskil mujal. Keisri ülemvalitsus oli ainult tühi sõna. Kasvavad linnad ei sallinud enam ka piiskoppide ja naabrusevürstide iket. Omavahel oli neil verine vaen, ja võitja armu ei heitnud. Ka linnad ise olid sisemiste tülide ja mässu kohad. Sagedasti tülitesid aadli-sugukonnad omavahel eesõiguste pärast. Siis algas võitlus aadli ja kerkiva kodanluse vahel. Oli aadel kõrvale tõugatud või hävitatud, astusid tema asemele tsunftid, rikaste koda-

1) Inferno, XV, 85.

nikkude ühisused, ja nende valitsus rõhub siis niisama raskelt lihtrahvast ja sünnitab sellega uut mässu.

Sagedasti läks korda üksikutel rahva juhtidel erakonna eesotsa astuda ja erakonna abil vägivaldavalitsust asutada, mille tagajärjeks salanõu ja harilikuks saanud salatapmine oli. Rahva kuuma verd ja selle-aegsete eluviiside toorust arvesse võttes ei pruugi meie verejanuliste, metsikute sündmuste üle mitte imestada. Kirik oleks siin pidanud lepitama ja pehmendama, aga ta oli ise erakond, ja ta esindajad olid erakondliku viha kuritöödes harjunud. See erakondlik viha avaldas ennast isiklikus vaenus nõnda, et igaüks ikka sõjariistades pidi olema ja iga silmapilk tapmist ja sõda võis välja kutsuda.

Suures võitluses keisri ja paavsti vahel olid Itaalia ühiskonnad enam paavsti poolt, sest siit oli nende vabadusele vähem karta kui keisri poolt. Rooma politika leidis neis väikestes vabariikides soovitatavat eesmärgi vägevamaks tõusva keisrivõimu vastu ja toetas nende rippumatusepüüdeid. See võitlus lõppes. Erakondade nimed: ghibelliinid, keisri poole hoidjad, ja guelfid, nende vastased jäid aga ka siis, kui keiser enam Itaalia üle valitsemise peale ei mõelnud, ja sellenimeliste erakondade võitlus asjata näis olevat. Mitte kas keiser või paavst, vaid kas see või teine erakond valitseb, oli nüüd küsimus.

Keskaja koledustest ei pruugi ma rääkida. Meie kõrva ulatuvad sõnumed korra üle, mis sellest, mida me veel mõne aasta eest põlgusega keskajaliseks oleksime nimetanud, palju üle käib. Hirmus oli ka keskaeg, aga suurepärast vaimu liikumist näeme meie temas, suured mehed, võimurikkad, vägevad karakterid kasvavad tema hädaohus. Kurjategijate kõrval ilmuvad voorusekangelased. Sõda rüüstamise ja hävitamisega kasvatab energilist, võimurikast sugu. Kaubandus, käsitöö, tööstus, kunst, teadus tulevad õitsele.

Padua, Bologna, Salerno ülikoolid olid keskajal suures aus. Arsti- ja õigusteadust oli ainult siin võimalik õppida. Kuulus oli Pariisi ülikool usuteadusega, aga ta kuulsad õpetajad: Thomas Aquinas ja Petrus Lombardus olid Itaalia pojad.

Üks kõige tähtsamatest Itaalia vabariikidest oli Florents. 13. aastasaja lõpul olla sellel linnal olnud 150 000 elanikku, 110 kirikut, 300 villavabrikut 30 000 töölisega, 600 notaariust, 80 pangamaja. Macaulay järele oli ta sissetulek suurem kui see, mis 300 aastat hiljemini Inglismaa ja Iirimaa koos kuninganna Eli-

sabethile võisid anda. Aga rahu ei tunnud see rikas Euroopa laenuandja, kelle käest keiser ja paavst raha said teineteise vastu sõdida, ja, lühikesed vaheajad välja arvatud, möllas Florentsis erakondlik võitlus. Viha oli nii suur, et ghibelliinide erakond kord kõik linna tahtis ära lõhkuda. Farinata päästis Florentsi oma kõnega. Tükkideks tahtis ta ennast lüüa lasta, enne kui ilusa kodulinna hävitamist lubada. „Ja kui ka keegi nii ei mõtle kui mina, kaitsen ma Florentsi oma mõõgaga surmani,“ hüüdis ta ¹⁾. „Inferno“ (Põrgu) 10-as laulus kõneleb ta oma vahvusest ²⁾.

Selles olekus' oli Itaalia, oli Florents, kui Dante (täie nimega Durante) Alighieri siin mai- või juunikuus aastal 1265 sündis. Ma ütlesin juba, et meid luuletaja elulooga peaaesjalikult ta ise tutvustab oma teostes. Aga kas ei ole meil ka siin „Dichtung und Wahrheit“ (luule ja tõde)? Mõned biograafilised teated annavad meile Florentsi ajaloo kirjutajate märkused, ametlikud ja eradokumendid.

Alighieri (Boccaccio järele, algupäraselt Aldighieri, ladina keeles Alagherii — vanasaksakeelsest Aldiger) perekond ilmub ajaloos esimest korda Cacciaguidas, kes aastal 1147 ristiõjast osa võttis, ja on, Scartazzini järele, Florentsi dokumentides ikka kodanikkude seas. Donati väimees, Neapoli kuninga sõber, ei võinud aga mitte lihtsast soost olla. — Dante isa oli guelfide erakonnas, aga mis ta oli, meie ei tea. Väga jõukas ta ei olnud. Luuletaja kaotas isa ja ema Bella varatselt. Ta lapsepõlv on meile tundmata. Kus ja kuidas Dante oma hariduse sai, on ka teadmata. Poeet jutustab, et ta kunsti, sõnu riimidesse panna, ainult iseoma abil õppinud, et joonistamine ja laulmine teda lõbustanud, ja et ta noorest põlvest kõige kuulsamaid ladina luuletajaid ja provanssaali trobadoorisid uurinud. Greeka keelt „Komöödia“ luuletaja kahtlemata mitte ei mõistnud, sest kui ta oma suurel käigul greeklastega kokku tuleb, ei kõnele mitte tema nendega, vaid Virgilius.

Dante teadusejani oli arvatavasti väga suur. Võib olla, et ka kuulsusehimu tema suurt tööisu toetas, aga vägev kõigepoolne huvitus oli ometigi selle hiiglavaeva peapõhjus. Seda näeb igaüks, kes tähelepanelikult „La Divina Commedia't“ loeb.

1) Villani, *Cronica*, VI, 81 (Vossler, *Die göttliche Komödie*, Heidelberg 1908, II B., p. 995).

2) *Inferno*, X, 91—93.

Suur mõju oli Dante vaimu arenemise peale Brunetto Latini, suurel teaduse- ja politikamehel, kelle prantsuse keeles kirjutatud töö „Le Trésor“ (Il Tesoro)¹⁾ meile selle-aegset teaduslikku haridust kui entsüklopeedia esitab.

Kas luuletaja Bologna ülikoolis õigusteadust õppis, on lah-tine küsimus. Ta kaebuses „Convivio's“ (Pidusöögis)²⁾, et tal võimalust ei olnud õndsate laualt inglite leiba süüa, nähakse eitavat vastust. Kas on aga nii suur süstemaatiline teadmine iseõppimise teel võimalik?

9 aastat vana, nägi Dante 8-aastast tütarlast punases riides — Beatricet, ja esimene armastus võttis teda oma vägeva võimu alla ja kasvas aastatega. „Vita nuova's“ (Uues elus) kirjeldab ta, kuidas see armastus temale uue elu annud ja kui vägevalt ta tema peale mõjunud. Noor Dante väriseb, ta süda tuksub ära-rääkimata rõõmuga tütarlapse peale vaadates. Beatrice tervitus on temale kõige suurem õnn. Kui nõiutud, õnnest joobnud, otsib noormees üksindust. Ka see armastusekevade on täis taeva rõõmu ja surma kurbust! „Himmelhoch jauchzend, zu Tode betrübt!“ Püha armastus kasvab, kasvab ilusa „donna“ surmaga 1290-al aastal. See oli armastus, mis maa peal sündinud ja mis taeva viib, armastus, millest meie aeg vaevalt veel aru saab. Ta oli Dante suuruse idu. Armulaulude magusas helis kuuldub juba suure suremata teose eeskõla. — Laulda lubab Dante oma õndsast Beatricest, kes nüüd selle näkku vaatab, „qui est per omnia secula benedictus“, nagu veel iialgi ei ole naisest lauldud.

Valus oli Dantele Beatrice surm, aga noorusehaavad kasvavad ruttu kinni. Jumalik laulik leiab troosti oma „donna gentile“ armastuses. Arvatavasti oli see Gemma Donati, kelle ta mõni aasta pärast seda naiseks võttis. Donati perekond oli üks kõige esimestest Florentsis. Arvatakse, et Dante selles abi-elus mitte õnne ei leidnud. Gemma kasvas lapsi Florentsis, kui mees kaugel viibis. Lapsed on pärast isa juures, aga emast ei ole juttu, ehk ta küll Dantest kauemini elas. — Et Gemma lastega Florentsi jäi, kus Donatid temale abi võisid anda, on muidugi mõista. Väesel emigrandil oli juba üksinda raske elu ülespidamist leida. Pärast võis perekonna omanduse kaitse Gemma Florentsis viibimist nõuda.

1) *Li livres dou Tresor*.

2) *Convivio*, I, 1, 7 (Le opere di Dante. Testo critico della Società Dantesca Italiana. Firenze 1921).

Gemma sugulased ei olnud mitte sümpaatilised. Paruniks nimetatud Corso Donati, Florentsi Katilina, oli vägivaldne mees. Kergemeelne Forese mõjus pahasti Dante peale. Luuletaja näib ka ise üksvahe kergemeelse elu sisse sattunud olevat. Beatrice heidab temale seda ette maapealses paradiisis ¹⁾. Boccaccio sõnades on oma osa tött ²⁾.

Neist eksitustest vabastab Alighieri enese nähtavasti varsti ja töötab edasi selle-aegse teaduse omandamises. Filosoofia, loodusteadus, sel ajal tuttavad klassikakirjanikkude teosed, Aristoteles, „nende meister, kes teavad,“ tema Araabia seletajad, Araabia tarkus, sholastika suured esindajad ja ladinakeelne Piibel, millega põhjalikku tutvust Dante teosed avaldavad, olid ta hinge- ja vaimutoiduks.

Elu kutsub Alighieri teaduslikult uurimiselt sõtta ja poliitisele tööle kodulinna huvides. Aastal 1289 võttis ta Kampaldino lahingust osa, oma sõnade järele „sõjariistades mitte enam laps“. Võimalik on, et ta sel aastal ka Kaprona kastelli sissepääramisel oli.

Aastal 1282 oli Florentsis demokraatlik valitsus asutatud. Alighieri pidi apteekrite ja arstide tsunfti astuma, et oma poliitilist tegevust algada. Ta kõnede ja tegevuse üle linna nõukogus 1296.—1300. aastani on meil teateid. 2 kuu jooksul, 15. juunist kuni 15. augustini, oli Dante aastal 1300 prioride nõukogu liige, millele kodumaa valitsus (kui ka piiratult) oli usaldatud. Selle auga algab ta õnnetus.

Perekondlikkude tülide põhjusel olid Florentsis ülivägevad guelfid kahte parteisse lahku läinud: mustad, paavsti autoriteedi toetajad, Corso Donatist juhitud, ja valged, kes ghibelliinide partei konservatiivsetele ideedele enam liginesid, Cerchi juhatusel. Dante oli valgete poolt. Ta oli paavst Bonifatiuse VIII. Florentsi kohta ahnete plaanide vastane ja vihkas teda väga, nagu meile „Jumalik Komöödia“ teatab. Kui Karl Valois Bonifatiusest aastal 1301 Florentsi saadeti, et mustadele valgete hävitamisel abi anda, oli ka Dante üks nendest, kes võitjate vaenlaste viha alla langes. 1302. aasta esimestel päevadel läks valitsus valgete erakonna käest mustade erakonna kätte üle, ja Florentsi „podestà“ otsustas Alighieri ja tema kolm ametivenda, ainult kuulujuttude põhjal, neid rahasummade omandamises, altkäemaksu võtmises, ühe sõnaga, stereotüüpiliste pimedade erakondliku viha süüdistustega

1) Purgatorio, XXX, 124—138.

2) Vita di Dante, p. 54.

määrides, kaheks aastaks kodumaalt välja heita ja neilt suure rahatrahvi võtta. Dante kui ka teiste kolme majad lõhuti maha ja varandus konfiskeeriti. Märtsikuus uuendatakse kohtu otsus. Alighieri, temaga 3 endist kaaskannatajat ja 11 erakonna tegelast heideti eluajaks isamaa piiridest välja, tuleriidaga ähvardades.

Kes Dante teoseid tunneb, võib ainult põlgusega Florentsi podestà vaevases ladina keeles kirjutatud protokollil lugeda. Aga ka meie-aegne poliitiline elu tunneb seda kurja taktikat. Kas ei määrita ka nüüd erakondlikus võitluses kerge meelega meeste au, kes oma elu ja elutöö isamaale ja rahvale on pühendanud.

Asjata olid kõik Alighieri ja tema kaaskannatajate püüdmised, heaga või vägivallaga koju tagasi pöörduda. Algas rändamine, vaene, raske emigrandielu. „Paradiisi“ 17-as laulus¹⁾ laseb luuletaja enesele oma esivanemast Cacciaguidast oma kurba saatust ette ütelda:

„Tu proverai sì come sa di sale
Lo pane altrui, e com'è duro calle
Lo scendere e'l salir per l'altrui scale.“

Tunda saab ta, „kui soolaselt võõras leib maitseb, kui raske on tee võõra treppi mööda üles ja alla käia“. „Com'è duro calle“ (Kui raske on tee)! ohkavad Dantega meie päevil miljonid emigrandid.

Et Alighieri „ise ennast erakonnaks tegi“, oma saatuseeltsimeestega lahku läks, ei kergitanud ta rasket emigrandielu, mille üle meil ka vähe ustavaid teateid on. Ta läks esiotsa Veroonasse, kus della Scala perekond valitses. Aga mitte kaua ei olnud ta siin. Siis oli ta Bolognas ja Paduas, kus ta filosoofiliste ja kirjandusliste uurimiste kallal töötab. Rahuta rändab ta siis mööda Itaaliat, oma tahtmise vastu saatusest löödud haava näidates, nagu ta ise „Convivio's“ ütleb²⁾.

Aga teaduslist töötamist ta kõige raskuse peale vaatamata ei jäta. Kõige selle-aegse teaduse omandas enesele Dante. Mööda isamaad rännates tutvustab ta ennast Itaalia keelemurretega ja saab selle läbi võimaluse ühise emakeele loomist toetada. Aastal 1306 leidis ta aset Marchese Malaspina juures, kus ta diplomaadina töötas. Nüüd kaovad mõne aasta jooksul rändaja jäljed. Ta olla Casentinos ja Romagnas elanud, Oksfordis ja Pariisis

1) Paradiso, XVII, 58–60.

2) Convivio, I, III, 4.

käinud, kus ta usuteadust uurinud. Mõned teated Pariisi hoovi elust „Komöödias“ toetavad mõtet, et Alighieri Seine kaldal on viibinud.

Aga raske ja alandav oli Dantele kõik see elu. Ikka ärrituses, ei olnud ta mitte alati ettevaatlik oma sõnades. Kui teadusemees, tundis ta vähe praktilist elu. Küll peab ta ennast ilmakodanikuks, kellele maailm „velut piscibus aequor“ (nagu kaladele meri), aga ta oli ja jäi ihu ja hingega Florentsi kodanikuks. Kõige viha peale vaatamata armastas ta üliväga oma kallist ilusat linna, ja kala libedus puudus jumaliku laulu lauljal. Kõik see seletab täiesti kurba kaebust, mis kõikides Dante teostes kõlab.

Alighieri on Rooma politikat oma ihu küljes tundma õppinud. Isamaa kurb poliitiline seis, Prantsusmaa ahne isu, kõik see on teda ghibelliiniks teinud. Nagu rahvastel on üks vaimulik juht, nii olgu ka ilmlik valitsus ühes käes, otsustab Dante. Vana Rooma riik oli rahvastele rahu, korra ja ühesuguse õiguse annud. Saksa rahvusest Rooma keisris näeb luuletaja tseesarite järeletulijat. Aga selle mõtte aeg oli möödas, ta oli oma huvituse kaotanud, tema eluvõimaluse tingimused olid hävitatud. Kõik oli keisrivalitsuse vastu: Itaalia võimumehed, vägev Prantsusmaa. Aga vaata! Nähtavalt täitmata luuletaja unenägu saab tõeks. Oktoobrikuus aastal 1310 tuleb Heinrich VII üle Alpide. Kui välk selgest taevast mõjub see teade. Vägevad guelfid on kohkunud, rõhutatud ghibelliinid voolavad igalt poolt keisrile vastu ja nendega Dante. Teda juhtis isamaa-armastus, õnn, lootus armsale kodumaale tagasi jõuda, et kalli Florentsi heaks töötada. Ta seisis selles üksinda, sest seltsimehi huvitasid enam erakondlikud ja isiklikud küsimused. Täis vaimustust ergutas ta keisrit sõna ja kirjaga. Aga Luksemburgi sõjakäik oli armetu. Hohenstaufenite ajast oli Itaalias palju muutunud. Heinrichi surma teade aastal 1313 võeti lunastusetundega vastu. Dante on oma keisri hingele „Paradiisis“ trooni üles seadnud¹⁾.

Veel kord petab Dantet lootus. Uguccione della Faggiuola, Piisa valitseja, viib ghibelliinid Itaaliasse jäänud keisri palgatud sõjameeste abil võidule. Guelfid saavad lüüa. Aastal 1314 langeb Lucca Uguccione kätte. Dante leiab arvatavasti siin Gentucca armastuse ehk sõprusega ilustatud elukoha. Järgneval aastal

1) *Paradiso*, XXX, 133—138.

toetab võit guelfide üle Montecatini lagendikul ghibelliniide röömsat lootust. Aga Luccas ja Piisas tõuseb mäss Ugucione vastu ja sunnib teda põgenema. Sellega kaob ka Dante viimane lootus.

6. novembril aastal 1315 oli Florents Alighieri ja tema poegade üle kohut mõistnud ja oma otsuses nad isamaa vastu mäsajateks kuulutanud. Nüüd oli Florentsil õigus.

Ettepanek kodumaale tagasi pöörduda tingimusega, avalikult ennast kurjategijaks tunnistada, kui niisugune rahatrahvi maksta ja ennast avalikult alandada, täitis „Jumaliku Komöödia“ luuletajat vihaga. Ta vastus on ilus ja tunnustab Dante vaimu võimu. „Mitte see ei ole tee isamaale tagasi tulla,“ kirjutab ta. „Kui mitte teist ei leidu, ei taha ma ilmaski Florentsi tagasi. Kas ma ei näe mitte päikese ja tähtede valgust igal pool? Kas ma ei või mitte iga taeva all kõige magusamat tõtt uurida?“ „Ka leiba ei saa mul punduma.“

Ettepaneku ja vastuse tõde on kahtluse all. Aga Dante sõnad vastavad ta meeleolule. Auga tagasi tulla ja oma ristimiskohal püha laulu eest, mille külge maa ja taevas käe on pannud, mis teda mitu aastat kurnanud, pärjaga ehituks saada igatseb Alighieri, ja sellest igatsusest laulab ta „Paradiisi“ 25. laulu hakatusel ¹⁾).

Viimased aastad elas Alighieri Ravennas oma laste, sõprade ja austajate keskel selle linna lahke valitseja Guido Novello da Polenta juures ja lõpetas oma jumaliku laulu. Aga ka siit kõlab luuletaja kaebus rõhuva vaesuse üle.

Politiiliselt reisilt Veneetsiast tagasi jõudes, kus ta Ravenna ja tema valitseja huvides käis, tõi ta omale surma kaasa.

Küll austati Alighierit pärast surma, aga viha ja vaen ei vaikinud, ja rahutu ei leidnud rahu ka hauas. Ta surnukeha tahtis paavsti kardinaal-legaat Beltrando del Poggetto aastal 1329 ära põletada „igaveseks häbiks ja mälestuse hävitamiseks“. Florents uuendas ikka jälle oma kuulsa poja surnukeha nõudmist. Aga mungad olid ta ära peitnud ja kirstu lõualuu alumise osa ja mõned sõrme- ja varbakondid jätnud. Alles 1865. aastaks leiti Dante keha peaaegu imekombel üles, Itaalia suureks pühaks, ta kõige suurema luuletaja 600-aastase sünnimise päevaks.

Dante kultus algas varatselt ja vaikis osalt 17-da aastajaja jooksul. Ta ärkas jälle 18-dal ja äravõitmata võimuga õitseb

1) Paradiso, XXV, 1—9.

ta 19-st aastasajast. Itaalia ei seisnud oma lauliku ja tema teose uurimises ja kuulutamises mitte üksinda. Saksamaa asutas esimesena oma „Dante-Gesellschaft“ aastal 1865, siis Ameerika 1882 ja luuletaja isamaa 1888. Ka Inglismaa, Prantsusmaa ja endine Venemaa on Dante mõtte, elu ja aja uurimist omalt poolt kalliste annetega rikastanud. Kunagi ei ole mitte ühelegi kirjanikule nii üldine huvitus ja austus osaks saanud kui Dante Alighierile.

Vara tõstab ta oma vaimu tiivad ja ilmub, 18 aastat vana, kui trovatore, Toskana kuulsatele luuletajatele, „armastuses truudele“, sonetti saates ja neilt selles kirjeldatud unenäo, vaimu illumise seletust paludes. Cavalcanti kadeduseta, surmani truu sõpruse sai ta tasuks.

Dante laulud avaldavad esiotsa Proensa luule mõju; on ta ju ka ise provanssaali keeles luuletanud. Provansi laulikud on talle head tuttavad, ja kuulsateks nimetab ta Bertran de Born'i „in armis“ (sõjaluules), Guiraut de Bornelh'i „in rectitudine“ (õigluseluules) ja iseäranis Arnaut Daniel'i „in amore“ (armastuseluules). Meile on viimane kõige igavam trobadoor. Ehk seletaks tema omaks nimetatud kaduma läinud romaan „Lancelot“, mille mõju all Francesca ja Paolo langenud olla, Dante ja Petrarca kiitust.

Kui ma „Paradiisi“ 27-as laulus Peetruse sõnu neist nime-tusega „In vesta di pastor lupi rapaci“¹⁾ (Karjase riides kiskjad hundid) loen, siis kõlab minu kõrvas Guilhem Figueira kuulus Rooma-sirventes, Luteruse vägevate sõnade eeskõla. Täis võimu olid selle laulu sõnad, ja tal oli sel ajal kuulsa vaimuliku laulu vorm ja viis. Vaimustusega võtsid keisri poolehoidjad ta vastu. Ka tänasel päeval ei või teda külma verrega lugeda. Dante pidi laulu ja tema mõju tundma. Mõnda sirventese vägevatest sõnadest laseb ta „Paradiisis“ Peetrust ütelda.

Aga Provansi (Proensa) trobadooride armastuseluule ei räägi mitte südamekeelt. Diez ütleb: „Nende luule oli enam mõistuse kui tundmuse asi.“ „Nende peapüüdmine oli kuulsus.“ Dante vabastas ennast trobadooride konventsionalismist, ja „il dolce stil nuovo“ astub asemele. „Ma olen üks nendest, kes, kui armastus minu peale õhkub, seda tähele paneb ja sel viisil, kuidas ta minu sees ette ütleb, üles tähendab,“ ütleb Dante 24-as „Purgatorio“ laulus.

1) Paradiso, XXVII, 55.

„ . . . Io mi son un che, quando
 Amor mi spira, noto, e, a quel modo
 Che ditta dentro, vo significando.“¹⁾

Ilus luuletaja ülesande kujutus!

„Vita nuova“s teatab Alighieri, et selge jõe kaldal kõndides ta allaheitmata luuletamistungi tunnud, ja ta keel rääkinud, kui iseenesest liikuma pandud, ilusa laulu Beatrice auks esimesed sõnad: „Donne, ch'avete intelletto d'amore“ . . . (Donnad, kes teie armastust tunnete . . .).²⁾

Südamest tulevad Dante laulud ja tungivad südamesse. „Rime“ ehk „Canzoniere“ (Salmik)³⁾ ja „Vita nuova“ (Uus elu), luuletaja armastuse lugu sellest silmapilgust, kus ta Beatricet esimest korda nägi, kuni selle tunnini, kus tal mõte tuli „Komöödiat“ kirjutada, tutvustavad meid nendega. „Vita nuova“ on kui „Divina Commedia“, selle suure harmoonia, maa ja taeva laulu preluudium. „Incipit vita nova!“ (Algab uus elu!) Lapseunest ärkas Alighieri mehe-elule.

„Uueks eluks“ nimetas Dante oma nooruse teost võib-olla mõttes, et armastuses Beatrice vastu tema hing uuesti sündis ja ta selles tundmuses uue olemise alguse ja põhja leidis. Selles esimeses teoses leiame meie luulet ja proosat. „Need laulud,“ ütleb õigusega Boccaccio, „on imeilusad,“ aga ka noore Dante emakeelne proosa on selle-aegne chef-d'oeuvre.

Sügav oli luuletaja kurvastus Beatrice surma pärast. Aga ajaga leiab ta oma „donna gentile“, oma „donna pietosa“ armastuses troosti. Selle „donna gentile“ episoodi „Uuest elust“ tuletab meile „Convivio“ (Convito, Pidusöök, Teaduse sümposion, Sacrum convivium) meelde, moraalfilosoofiline traktaat Dante allegoorilis-filosoofiliste luuletuste komentaari vormis. (Teos ei ole lõpetatud.) Teine armastus on esimese mõneks ajaks kõrvale lükanud. Aga autor tahab ennast rehabiliteerida, näidata, et mitte kirk, vaid voorus teda juhatanud. Armastuselaulud seletatakse allegooriliselt ümber. Beatrice on teoloogia (usuteadus), naabrineiu — filosoofia, ja tema ilusad silmad — loogilised tunnistused, mis südamesse tungivad.

1) Purgatorio, XXIV, 52, 53, 54.

2) Vita nuova, XIX (Le opere di Dante. Testo critico della Società Dantesca Italiana).

3) Need luuletused ilmusid koguna pärast luuletaja surma. Nende hulgas on ühe osa ehtsus kahtluse all.

Ka „Pidusöögis“ vahelduvad luule ja proosa. Laulud armastuse ja vooruse üle on sõõgid, nende seletused on leib. See teos pidi rahvale emakeeles teadusemeeste tarkust suupäraseks tegema. Itaalia keel astub ladina keele asemele, ja ilus on rahvakeele kaitse ja kiitus „Convivio“ esimeses osas. Juba see töö tutvustab meid Dante suurepärase teadmisega. Siin leiame meie juba materjali, millest suur kunstnik „Jumaliku Komöödia“ teaduslikud osad välja töötas. Kui teaduse popularisaator, jätkas ta Brunetto Latini püüdeid.

Sel ajal, kui ladina keel kõige vaimuelu üle eksimata võimuga valitses, julges Alighieri teaduslikule tööle Tuhka-Triinu seeliku selga panna ja veel iseäraliselt selle rahvakeele üle kirjutada. Ta räägib temast imestusest tarretanud selle-aegsetele õpetlastele teoses „De vulgari eloquentia (eloquio)“.

Suur ettevõte, esimene teoreetiline uurimine Itaalia luule vormide üle, ei ole selles teoses mitte täide saadetud, sest ta katkeb peatüki keskel. Kui tõsi on, et Dante teost neljas või viies raamatus tahtis kirjutada, siis on ta neist esimesega valmis saanud ja teisest ainult 13 peatükki ja 14-da osa, milles ta „canzone“ üle kõneleb, annud. Esimeses raamatus, — keele üle —, milles Dante keeleteaduse pioneerina meile ilmub, on huvitav, et ta provanssaali, prantsuse ja itaalia, ja-sõna järele, oc, oïl ja si keelte sugulust põhjendab. Itaalia keele peale üle minnes nimetab ta 14-est murdest Bologna dialekti kõige paremaks, aga siiski ka tema ei ole see Itaalia „Vulgare (Vulgare) illustre“ (cardinale, aulicum, curiale), see kirjandusekeel, mida ta otsib. Dante tuleb otsusele, et see „Vulgare illustre“ mitte ühe linna ehk koha, vaid Itaalia ühest otsast kuni teiseni kõikide oma on, et kõikides temale tarvilisi elemente leidub. Ta on kõige suurematest Itaalia luuletajatest tarvitatud Itaalia rahvakeel. Luuletaja ise tarvitab Florentsi murret, teda teistega täiendades. Ta rikastab oma kodukeelt laensõnadega provanssaali ja prantsuse keelest ja oma sõnakujundustega. Mis selle keele abil korda võib saata, näitas Alighieri „Commedia's“.

Dante suur teenus on, et Itaalia nii ruttu rahvusliku keele sai.

Voitlus erakondade vahel rõhus raskelt inimesi, ja Dante kuulutab oma poliitilised vaated, neis abi rõhuvas olekus leides, oma teoses „De Monarchia“ ehk lihtsalt „Monarchia“. Esimeses raamatus põhjendab Alighieri, et monarhiat inimlikule seltskonnale („civilitati humani generis“) ja täielikumale ilmakorraldusele tarvis

on; teises näitab ta, et monarhia ehk üldse keisri (monarhi) valitsuse täidesaatmise õigus ajalooliselt ja loomulikult Rooma rahva oma on, ja kolmandaks, et keisri (monarhi) autoriteet mitte paavsti alla ei käi ja otsekohe Jumalast on. Need poliitilised vaated tulevad ka teistes selle-aegsetes töödes ette. Dante on neid süvendanud.

Inimene võib patu langemise järele, otsustab Alighieri, igavest elu ja õndsust ainult paavsti juhatusel leida, aga keiser juhib teda ajalikule õnnele. Ta annab inimestele kõige kallima ande — rahu. See rahu on võimalik, kui vürstide üle kõrgem instants on ja neid tülis lepitab. Ainult keiser võib õigust alal hoida, sest ta seisab üle kõige ahnuse. Kõik on ju tema oma. Keisri autoriteediga peab filosoofi oma ennast ühendama. Filosoof, kelle juhatusel keiser valitseb, on Aristoteles.

„Monarchia“ esimeses raamatus, 12. peatükis, loeme meie sõnu, mis meie-aegsete riigiasutuste seinu võiksid kaunistada: „Non enim cives propter consules nec gens propter regem, sed e converso consules propter cives et rex propter gentem.“ See tähendab, et mitte kodanikud konsulite pärast ehk rahvas kuninga pärast, vaid konsulid ja kuningas on rahva pärast. Sellepärast on maailma monarh, Dante sõnade järele, kõikide kõige ülem teenija („minister omnium“).

„Pidusöögis“ ja „Komöödias“ leiame meie mõnda huvitavat täiendust „Monarchias“ avaldatud mõtetele. Ma lisan ka ülevalnimetatud teostest võetud materjali „De Monarchia“ sisule juurde, et teid Dante poliitiliste vaadetega täielikumalt tutvustada.

Üksikud inimesed, linnad ja riigid tarvitavad oma kõige kõrgemale eesmärgile jõudmiseks rahu, et mitte vaenus elada, vaid üksteist aidata. Et see korda läheks, et nad õigust tahaksid, on nende voli üle keiser, „il cavalcatore dell' umana volontà“ (inimliku voli ratsutaja), aga kõige kõrgem inimeses, ta mõtteriik ei ole keisri valitsusekepi all. Keisri õigust ei pea kirik mitte enesele omandama, sest selle läbi langeb kirik mudasse. Karjasekepp ja mõök ei või ühes käes olla. Aga Caesar avaldagu seda au Peetrusele, mis vanem poeg („primogenitus filius“) isale võlgneb¹⁾.

1 *Monarchia*, III, xvi, 18 (lõpul): „Illa igitur reverentia Caesar utatur ad Petrum, qua primogenitus filius debet uti ad patrem.“ (Le opere di Dante. Testo critico della Società Dantesca Italiana. Firenze 1921.)

Selles üldises monarhias, keisririigis ehk kõikide rahvaste liidus keisri juhatusel peab inimesesugu ülemvalitsejast ainult üldistes, ühistes asjades, mis kõikidesse puutuvad („secundum sua communia, quae omnibus competunt“), ühise seaduse järele rahule juhatatama¹⁾. Maade iseäralikud omadused nõuavad oma seadusi.²⁾

Kraus leiab Dante riigiõpetuses kultuuririigi õige idee (vaimline ja moraalne inimesesoo tõstmine), monarhia sisemise väärtuse tunnustuse, Itaalia rahvusliku mõtte, kleeuse taganemise nõudmise juhtimisest poliitilistes ja kodanlikes asjades, teed kiriku uuendamisele (paleusline katolitsism, mitte poliitiline), otsuse kirikut ja riiki puutuvates küsimustes. Ma lisaksin veel juurde: „De Monarchia’s“ leiame meie mõtte maailma rahu teostamisest rahvasteliidu abil monarhi juhatusel.

Cipolla näeb Dante õpetuses kõrge paleuse kuju, leiab aga, et Alighieri eksis ainult usus tema kerge kordamineku sisse lähedal ajal. Ja, inimesesoo arenemine kõnnib viivleval sammul! Samose Aristarchos’e õpetuse võis ainult Kopernikus läbi viia. Üle 600 aasta on Dante Alighieri õpetusest mööda läinud . . . Aga! . . . Kas ei kuule meie mitte nüüd, meie päevil, meie ajale vastava rahvasteliidu esimest arga tuukuvat lapsesammu? Kas ei kõla meile mitte kuuldavalt Euroopa toitja ja toetaja, helde ja vägeva Ameerika helisev hää: „Sõjariistad maha!“

Üksinda seisis Dante Alighieri, — universalist, kosmopoliit, patsifist, — keskaja veres, vaenus ja hädas. Inimesed ei mõistnud veel mitte, et nad on vennad ja ühesugused — hädas ja surmas. Aastal 1329 põletati Dante teos „De Monarchia“ paavsti kardinaal-legaadi Beltrando del Poggetto käsu peale avalikult ära. Veel ei ole ta ametlikult katoliku kirikust keelatud raamatute „Index’ist“ kustutatud.

Kirjavahetuse Dante ja Bologna luuletaja Giovanni del Virgilio vahel värssides, ladina keeles, peab Kraus mitmete teiste vastu kahtlusvääriliseks. Kevadel aastal 1319 laidab Giovanni Alighierit, et ta rahvakeeles kirjutab, annab nõu ladina keeles luuletada ja

1) *Monarchia*, I, XIV, 7: „Sed sic intelligendum est, ut humanum genus secundum sua communia, quae omnibus competunt, ab eo regatur et communi regula gubernetur ad pacem.“

2) *Ibid.*, I, XIV, 5: „Habent namque nationes, regna et civitates inter se proprietates, quas legibus differentibus regulari oportet: est enim lex regula directiva vitae.“

kutsub teda Bolognasse. „Divina Commedia“ luuletaja vastab ekloogiga 76 heksameetris, et ta luuletajapärga mitte keisrivastases linnas ei tahaks vastu võtta, vaid kodumaal ja siis, kui ta teos on lõpetatud. Giovanni kutsub uuesti, ja Dante vastab eitavalt 97 heksameetriga. Au need värsid Alighierile ei tee, ja uudist meie neist ei leia.

Dante ladinakeelseist kirjadest peetakse nelja, neid küsimuse alla jättes, enam või vähem õigeteks: Itaalia vürstidele ja rahvastele Heinrich VII tulekul; Florentsi elanikkudele; keiser Heinrichile; Itaalia kardinaalidele. Kiri Can Grande della Scala'le, keda Dante tema lapsepõlvest saadik tundis ja kelle juures ta Veroonas mõni aeg viibis, on kahtluse all. Täies kooskõlas luuletaja mõtetega leiame meie siin „Jumaliku Komöödia“ idee ja otstarbe.

Kõiki Alighieri apokrüüfilisi töid (nagu „Quaestio de aqua et terra“ etc.) kõrvale jättes tutvustan ma teid nüüd Dante kõige kuulsama teosega, ta maa- ja taevalauluga, „La Divina Commedia“ga.

„La Commedia“, nõnda nimetatud, et ta pärast kurba algust rõõmsalt lõpeb ja rahvakeeles luuletatud, on üks neist imedest, mis inimese vaim on täide saatnud. Ta on ehk kõige suurem ime. Tänuilukud ja vaimustatud lugejad nimetasid teda „Divina“ (Jumalikuks). Iga aeg on teda uurinud, iga aega on ta vaimustanud. Kes võiks kirjandust tema üle läbi lugeda, tema ilu, tema mõtterikkust lühikese ajaga seletada! Lugema peab teda!

Palju on „Komöödia“ tõlkeid. Loodame, et Goethe „Fausti“ järele ka eesti keeles täieline „Inferno“ ja siis „Purgatorio“ ja „Paradiso“ ilmuvad.

Elavalt ja vägevalt kirjeldatud on kõik Dante teoses: inimese kujud ta maapealse armastuse ja vaenuga; sündmused, koledad ja ka naljakad, nagu „Inferno“ 21. laulus ja 22. hakatusel ja lõpul; kohad — imeselguses; pildid täis hirmu ja ilu, läbi tungitud luuletaja õpetustega, tundmustega, mälestustega. Sügavas liigutuses seisame meie põrgu koleduse, pimeduse ja ulgumise, taeva ilu, valguse ja sfääride harmoonia ees. On kohti selles luuletuses, ja neid on palju, kus meie arvame oma ees mitte paberist raamatut, vaid näitelava nägevat.

Kõik, mis luuletaja aeg tundis, keskaja vaimu juhtide Aristoteles'e ja Thomas Aquinas'e mõtted, kõik keskaegne teadus, Dante kaugeleulatuvad vaated voolavad meile vastu ja sunnivad meid imestusele töö ja töömehe üle. Kohut mõistab Alighieri

„Komöödias“ oma ja möödaläinud aegade üle, ja valjud otsused langevad nende peale. Aga mõndagi näeme meie „Pörgus“, kelle piina üle keskaegne Dante kibedalt nutab või kellele ta oma kaastundmust avaldab, Virgiliuse ja oma aja laituse peale vaatamata. Ta tuletab ka siin meile meie eneste eksitust meelde, sest me leiame tõesti ka oma pattu siin ja kuuleme südametunnistuse häält. Dante ei ole mitte ainult isikliku huvituse põhjal pörgus olnud. Ei, ka meid tahtis ta unenäos sinna viia, et meile teed puhastusemäle näidata ja maapealses paradiisis meid äratada.

Vanas ja keskaja kirjanduses oli allegoorial, kui kunstivormil, suur tähtsus. „Pidusöögis“ õpime meie Dantet, kui praktiliselt ja teoreetiliselt tema poolehoidjat, tundma, ja ka „Komöödias“ tarvitab ta allegooriat kui kunsti abiriista, ja nimelt, juba kahes esimeses „Pörgu“ laulus. „Jumalikus Komöödias“ ei pea aga mitte ainult allegooriat nägema. Isikud ja etendused ei ole ainult sümboolid, nad on tõesti inimesed ja sündmused. Virgilius ei ole mitte allegooriline kuju, ta on ajalooline kuulus luuletaja, kelle 4-das ekloogis keskaeg Kristuse maapealse ilmumise ettekuulutust nägi, keda Dante väga austas, armastas ja oma „pedagogo“ks nimetas. Beatrice ei ole „Theologia“ ehk „Gratia perficiens“. Ta on ilus Florentsi tütarlaps, meile arvatavasti ka nime poolest tundmata (Folco Portinari tütar ja Simone dei Bardi abikaasa ta ei olnud), keda Dante esimese armastusega armastas.

Esimene armastus! Ta on elu luule ja viib inimesi harva kokku, aga ta elab surmani igaühe südames. Kes palavalt armastatud inimese on kaotanud, see mõistab, et Dantele Florents Beatrice surma järele tühi oli, ja usklik inimene näeb ka omas igavesele elule läinud armsas inimeses ingliti ja annab temale, nagu Dante, ilusa aseme taevas, loodab ehk ahastuses ka tema taevaliku abi peale.

Nõnda ei ole Beatrice isiklikult mitte allegooria, ainult ta üksikasjalised tegevused tähendavad üldisi tõdesid. Ta on Dantele kallis ja, kui taeva elanik, ta õnnis taeva saladuste õpetajanna, nagu Virgilius, kuulus Rooma luuletaja, keskaja tark, Dante armas õpetaja, ta maapealne „pedagogo“, kuni mõistuse piirideni teda üliilmas juhib. Mõne sõnaga, Beatrice on Dantele ja meile Beatrice, ja Virgilius on Virgilius.

Dante tahab „Komöödias“ meile jutustada asjadest, mis tõesti sündinud, mis teda sügavasti on vapustanud. Luuletatud reisis teise ilma näeb ta võimaluse neid kõige mõjuvamalt kirjel-

dada. Aga selles tõelikus jutustuses mineviku sündmustest on igavene tõde peidetud inimese päästmisest Jumala armu ja õndsate palve läbi, ükskord sündinud Dante elus, ikka kordudes niikaua, kui inimesed eksivad ja päästetuks saavad. Selles suures päästmistöös annab Dante meile ise ennast täiesti, ja õigusega on ta jumalik teos ka nime „Il Dante“ kannud.

Mitte palju ei ole neid, kes „Jumalikku Komöödiat“ täielikult tunnevad. Mõned on „Pörgust“ ennast läbi lugenud, ka „Puhastusemäele“ roninud, väga vähe on neid, kes „Paradiisi“ on jõudnud.

Ma tutvustan teid lühidalt vägeva teose sisuga.

„Nel mezzo del cammin di nostra vita . . .“

„Kesk meie elu vaevarikast rada

End leidsin keskelt metsa tumenevat,

Kus õige tee mul tuli kaotada.“

V. Grünthal.

Oma elutee keskel (juubeliaastal 1300) näeb ennast luuletaja sügava une järele vaimu ilmunises õigelt teelt eksinud pimedas metsas.

„Missugune — kõik sõnad ebalevad —

See õudne mets, nii kole, vaevaline,

Et mõtteski end tunned värisevat!

Nii karm, et vaevalt raskem suremine!

Et jutustada hääst, mis olen näinud,

Muust kõnelen, mis oli silmamine.

Ei mäleta, mis teed ma olin käinud;

Kuid nii mind oli uni tumestanud,

Et õigelt teelt ma olin eksi läinud.

Kui viimaks künka jalal seisatanud,

Kus org end näitas lõppu küünitavat,

Mis hirmus meelt mul oli jahmatanud.

Ma üles vaates nägin sätendavat

Eel mäe, planeedi kiirte helendatud,

Mis otse teed näis kõiki juhatavat.

Siis tundsin hirmu vähe rahustatud,

Mis südant vaevanud mul rängastades

Kõik öö, mis hädas üle kannatanud.

Ja nagu see, kes välja hingeldades
 Veel pääsnud maale merest elusana,
 End pöörab kohe vett kui tunnistades,
 Nii minu vaim veel ikka tumedana
 End pööris seks, et sammu imestada,
 Mis kedagi ei jätnud elavana.
 Kui olin saanud keha toibutada,
 Siis jälle olin veeru astumisel,
 Eel jalg ja teine all, et toetada.“¹⁾

V. Grünthal.

Ta ruttab mäele, mille hari päikese kiirtest on valgustatud, aga panter, lõvi ja emane hunt ajavad teda tagasi. Siin ilmub Virgilius ja pakub ennast juhiks põrgus ja puhastusemäel; kõrgemates regioonides ootab teine.

Sügav mets on moraallilise tundmuse pimestus, millesse Dante oli langenud, ja loomad — lihahimu, uhkus ja ahnus.

Eksinu on kahevahel. Aga teade, et Beatrice Jumala ema ja püha Lucia käsu peale taevast Virgiliuse juurde eelpõrgusse tulnud palvega, armsa sõbra lunastaja ja juht olla, annab Dantele julgust ja jõudu. Täis igatsust Beatrice järele algab ta põrgukäiku.

„Per me si va nella città dolente,
 Per me si va nell' eterno dolore,
 Per me si va tra la perduta gente.“²⁾
 (Siit lähed sina valurikka linna,
 Siit lähed sina igavesse piina,
 Siit tuleb kadunute juurde minna.)

Need sõnad loeb Dante põrgu väravast. Pealkiri lõpeb sõnadega: „Lasciate ogni speranza, voi ch' entrate!“ (Sel lootus kadugu, kes sisse astub!)³⁾

V. Grünthal. Dante Alighieri: Jumaline komeedia. Põrgus. Esimene laul. Noor-Eesti № 3. 1910. Ilusas tõlkes puuduvad värsid: 109, 110, 111:

- 109. Questi la caccerrà per ogni villa,
- 110. Fin che l'avrà rimessa nello inferno,
- 111. Là onde invidia prima dipartilla.“

(Tema saab teda ajama iga linna läbi, kuni ta teda põrgu tagasi ajanud, kust esimene kadedus teda välja saatis.)

- 2) Minu läbi minnakse valurikkasse linna,
 Minu läbi minnakse igavesse valusse,
 Minu läbi minnakse kadunud rahva sekka.

- 3) Jätke maha iga lootus teie, kes te sisse astute!

Kole karjumine tungib Virgiliusele ja Dantele vastu. Nad on põrgu suures eeshoovis, nende hulkade juures, kes häbita ja kiituseta elanud. Põrgu ei võta neid vastu. Ulgudes jooksevad nad lipu järele, parmudest veriseks nõelatud.

Eelpõrgus, esimeses põrgu ringis, on õiglased paganad ja ristimata lapsed. Neid vaevab lootuseta igatsus. Rohelisel aasal astuvad mõlemad reisijad vana aja suurte meeste ja vaimukangelaste sekka.

Siit, kurvast vaikusest lähevad nad pärispõrgu, ja nüüd tulevad kõik need koledad häda ja piina kohad. Siin on igavesest tormist visatud, hirmsa valukisaga üksteise vastu pörkavad lihahimus eksinud, ilma lootuseta iialgi rahu leida. Nende tuulest tõugatud seas näeme meie teineteise ümbert kinni, veel siin armastuses ühendatud: Francesca da Rimini, Paolo Malatesta! Ja nüüd voolavad sõnad imeilusalt, aralt, lihtsalt, õrnalt, valusalt: Francesca kurb laul armastusest, surmast, hukatusest. Süüdlane oli Lancelotto luuletaja. Nad lugesid, ja sel kohal, kus armastajad romaanis teineteist suudlevad, suudles ka see, kes nüüd ilmaski oma venna naist maha ei jäta. Kui Aeoluse kandle hääl kõlab tasa, tasa kaebades:

„Nessun maggior dolore,
Che ricordarsi del tempo felice
Nella miseria . . .“

(Küll valu raskemat ei ole leida, kui õnnetuses õnne mälestada.) Täis kaastundmust, ehk küll ka oma süüd tundes, langeb Dante kui surnult maha. —

Külma vihma all haisvas mudas lamavate prassijate juurde tulevad rändajad. Edasi! kitside ja raiskajate piina, nende eesmärgita ja tagajärjeta tööd näevad nad. Mööda, Dante jälil, lähme meie vihastest, kes palavas, porises rabas, roojastatud, metslikus vihas üksteist rusikatega peksavad ja hammastega närivad. Vale usu ja uskmatuse põrgu ringis kannatavad õnnatud tulistes pool-lahtistes kirstudes, vägivaldsed on keeva verega täidetud kraavis. Enesetapjad, inetuiks puudeks ja põõsasteks muudetud, harpiatest piinatud, seisavad meie ees. Kui sa ühe neist mustadest okstest murrad, siis tõuseb kole hädakisa ja verist vahtu tilgub haavast.

Jumala vastu eksinud, loomuvastase lihahimu maiad lamavad või jooksevad rahuta kuumas liivakõrves, ja kui lumi sajabad tulesädemed nende palja ihu peale. Ikka hirmsamaks

muutuvad piinapildid. Nuhtluseurgastes oleme meie. Elusa liha müüjad, armastusepetjad jooksevad kuradite piitsahoopide all. Meelitajad, süljelakkujad, hatad inimese kõntsas lõövad ennast ja kraabivad küüntega. Paavstid-simonistid on pea ja kehaga kitsastes kalju-aukudes ja siputavad põlevaid jalgu. Niipea kui uus tuleb, langeb endine alla, et ametivennale ruumi anda. Meie näeme kohta, kus Bonifatiust oodatakse, ja täis viha kõlavad Dante sõnad verivaenlase vastu. Luuletaja vaen ei ole mitte kiriku vastu pööratud, ainult tema pahu esindajaid puudutab „Jumaliku Komöödia“ lauliku viha. Alighieri oli katoliku kiriku ustav poeg kuni surmani. Mitte reformeerida ei tahtnud ta, vaid ainult puhastada. Aga mõnes küsimuses on ta selle-aegsetest katoliku usu vaadetest välja kasvanud.

Edasi jõuame meie pörguteel. Altkäemaksu-võtjad ametnikud keevad kuumas pigis. Varaste, röövlite, paha nõu andjate piina näeme meie. Haisvas katku-augus on võltsijad, valeraha-tegijad, valetajad. Nad kraabivad enese sügelevaid kärnasid küüntega mädas ja veres, kannatavad hirmsa janu, palaviku, veetõbe piina.

Üheksas ning viimane pörgu ring! Jumala, kiriku, riigi ja perekonna äraandjad! Keskaja kõige suuremad kurjategijad on siin kottpimedal, jäätunud kohal. Hirmus vaatus kargab meile silma. Kui müts lamab ühe mehe pea teise kuklataguse peal, mida ta kui koera hammastega närib, nõnda et kondid ragisevad. Nagu 5-das laulus Francesca ja Paolo armastuses, on siin (32-es, 33-as) krahv Ugolino ja ülempiiskopp Ruggieri vihas ühendatud lahutamata teineteise küljes. Ka nemad ei jätta teineteist igavesti maha. Verist suud vaenlase juuste küljes puhastades algab Ugolino oma koledat lugu näljatornist, kus ta oma nelja väeti pojaga surma sai. Laste hirmsat häda nähes hammustas ta meeleheitmises oma käsi, ja koledas ilus kõlab laste palve, nälja kustutamiseks see kate neilt võtta, mis ta neile annud, nende ihu. Laste abipalved, nende surm on mõne tertsiini abil vägevalt kirjeldatud. 2 päeva hüüdis õnnetu isa surnud lapsi, kuni nälg ka temale rahu andis.

Goethe loeb seda vaatust kõige kõrgema sekka, mis luulekunst on valmistanud.

Rändajad on pörgust läbi jõudnud ta põhjatu sügavusesse ja pimedusesse. Kolmenäolise Lutsiferi karvadest kinni pidades ronivad nad tema keha mööda välja puhastusemäe jalale. Lahkelt teretab neid taeva ilu ja säravad tähed.

Hommikutuul lahutab udu. Värisevas valguses näeb Dante lõuna-poolkera läikivat merd. Rahulise saare keskel seisab Purgatorio. Üle mere lendab ingel ja juhib laeva hingedega.

Puhastusemägi on langenud inimese patukahetsuse ja puhastuse allegooria. Siin peab Dante kiriku ettekirjutusi tähele panema, aga omaenese omadustest peab luuletaja kinni. Purgatorio hoidja on Cato Uticensis, kes enese oma mõõga otsa viskas, kui ta nägi, et Rooma oma vabaduse oli kaotanud. Oma elu andis ta vabaduse eest, ja ka meie peame siin vaimuvabadust omandada püüdma.

Siin vaikib põrgu kisa ja needmine, ainult ohkamist, igatsust, laulu kuuleme meie ja üliilusaid eeskujusid näeme meie siin.

Mäe all on viivitajad, kes viimase silmapilguni kahetsusega viivitasi. Siin on ka kuningas Manfred.

6-das laulus kaebab meeletu kurbuses isamaa kurva seisuga üle teda äratav poeg: „Oh, ori Itaalia, valukoda, tüüri-meheta laev suures marus! Non donna di provincie, ma bordello (Mitte ilma valitseja, vaid sallitud maja)!“...¹⁾ Rahu sa ei tunne!

Miljonite südametest tõuseb meie päevil sellesama sisuga valukisa. Oma isamaa ilmatut vaeva ja ärarääkimata valu nähes tunnevad need õnnetud seda, mida Dante 600 aasta eest tundis.

Seitsmes patukahetsemise ringis leiame meie neid, kes ühte 7-est surmapatust on langenud, nimelt: uhkus, kadedus, viha, laiskus, kitsidus, prassimine, lihashimu. Igas ringis tulevad vastu rõõmsalt need, kes kahetsust lõpetavad. Esimeses ja viimases ringis tuleb ka Dantel kord palju kahetseda, seda tunneb ta.

Rahuline, rõõmus lootuse õhk on selles teises riigis. Ilus hommik ja pärast videvik, täis imesaladust! Kergemaks saab ülesminek mäele. Ikka kaugemale maha jääb ilmlik elu ja olu. Veel läbi kire tule tuleb minna. Kartus kaob mõttega, Beatricet näha. Ainult armastus annab võimalust puhtusele ja tööle jõuda.

Kolmandal ööl puhkavad reisijad üleval viimaste astmete peal.

Dante on vaba! Hommikuga astub ta maapealsesse para-diisi, Eedeni aeda, kus linnud laulavad ja selge vesi voolab. Ilus naine nopib lauldes lillesid. Ja selle laulu mõju annab tunde,

1) Purgatorio, VI, 76—78.

nagu oleksid sa pika haiguse järele, rõõmu oodates, ilusasse kohta tulnud, ja sõbranna astub sulle vastu, veel suuremat rõõmu tuues. Ja tõesti, ta toob teda. Matilda järele ilmub Dantele Beatrice. Ta tuleb pühas kirikurongis. Virgilius on kadunud. Siin ei pea enam vastu meel, mõistus, ilmlik tarkus.

Dante nutab. Selle, kes vankris seisab, tunneb ta ära oma enese värisemisest, nagu kord „Uues elus“. Beatrice tõstab kaebust ta peale: „See siin... on pärast minu surma truuduseta halbade otstarvete poole pöördunud.“ „Oh, ütle, ütle, kas see tõsi on või mitte?“ Nuttes ja häbis kogeleb Dante: „Ja!“ Nüüd muudab ennast vanker, kiriku ja riigi langemist tähendades.

Eunoë allikast joob Dante ja tõuseb, „puhas ja valmis lendama tähtedele“.

Paradiisi heli kõlab meile üleilmlikkudest tertsiinidest. Dante ütleb siin sagedasti: „Ma ei või kirjeldada, mis ma nägin!“ Ja ma pean neid sõnu kordama, teile selle suure teose viimase osa üliilusat sisu jutustades. Mis inimese fantaasia üleiniimlikust vaadelda ja sõnadega tähendada võis, leiame meie siin. „Trasumanato“ on teos ja ta looja. „See luuletus on kristliku luule hari, kristliku kultuuri kõige kõrgem vili,“ ütleb õigusega üks suur Dante-uuriija.¹⁾

Beatrice annab õpetusi ja seletusi oma sõbrale. Täis huvitust on Dante esivanema Cacciaguida sõnad.

Kõrgemale tõuseb Dante Beatricega, ja vägevamaks ja magusamaks saab heli ja valgus. 8-das taevas ilmub Kristus inglitega, . . . apostlid . . . Aadam . . . ja siis katab pimedus taevaid, kui Peetrus hirmsas vihas oma ilmlikust asetäitjast räägib. Üheksandast taevast näeb Dante Jumala ümber keerlevaid taevaid. Ta jõuab viimaks, üles lennates, Empüream'i, puhtasse valgusesse, täis armastust. Valget taevaroosi näeb ta. Veel kord kuuleme meie Dante kibedust kodulinna vastu. Siis voolavad ilusad tänusõnad nüüd püha neitsi ligidal istuvalle Beatricele, et ta tema orjast vabaks teinud, ta hinge päästnud.

„Tu m'hai di servo tratto a libertate“ . . .

(Sa oled orjusest mind vabastanud.)

Teise geeniuse sõnad tulevad meile meelde: „Das Ewig-Weibliche zieht uns hinan!“

Püha Bernhard, kes Beatrice asemel Dante kõrvale astunud,

1) Karl Federn, Dante und seine Zeit, Stuttgart 1921, p. 232.

palub Jumala emalt abi Beatrice sõbra nimel. Beatrice ja kõik pühad palvetavad temaga, käed ristis. — Puhastatud, lunastatud, puhas, kannab Dante vaate lõpmatusesse. Ta vaatleb Jumalat. Fantaasia võim lõpeb, luuletaja vaikib. Ta vaim on puhas ringis... Dante on ühendatud Jumalaga, armastusega, mis liikuma paneb päikese ja teised tähed —

„L'Amor che move il sole e l'altre stelle.“

Igaveses armastuse laul, il poema sacro on lõppenud.

Dante ärkab üles... maapealses paradiisis ja maapealset paradiisi kannab ta nüüd oma sees. „L'Alma sdegnosa“ (ärritatud hing) on rahu leidnud.

Alighieri õnnetus sai temale õnneks. Kodumaalt välja heidetud, päästis ta enda erakondlikust ühekülgisusest, valitsemishimuga partei-egoismist. Rahutus rändamises läbi Itaalia küpseb ta täielikuks inimeseks, mõtlejaks ja kunstnikuks. See elu andis talle vaate kauguse ja julguse. Kurb saatus õpetas teda tundma, kuidas üksik inimene aja pöörasuse all kannatab, ja rohtu tahab ta anda isamaa ja ilma haiguste vastu. Ta tahab inimestele ütelda, mis neile tarvilik on, piinavate küsimuste peale vastata ja näidata, kuidas juba maa peal rahule, paradiisi ettetundmisele võib jõuda. Mis Dante ette võttis, täitis ta „Jumalikus Komöödias“, ja teistele õnne otsides leidis ta seda ka omale.

Just meie ajale seisab Dante Alighieri ligidal. Ta igatsuse täitmisel töötavad meie päevad. Õigusega ütles Itaalia kuningas 13. juunil 1921 parlamendi avamisel, et Dante 600-aastane surmapäev selle aastaga kokku langeb, mil Itaalia temale luuletajast tähendatud piirid sai. Itaalia on ühinenud Dantest prohvetlikult ettekuulutatud piirides, temast tähendatud keeles, ja ühises Itaalias on „Donatio Constantini“ (Konstantini kingitus) unustatud. Mõök on kiriku käest välja langenud, karjasekepp juhib ilma õigele teele. Inimeste hädas kuuleme meie armastusele manitsevat häält igavesest linnast. Ja tähelepanemata kasvab kiriku autoriteet verest ja vaenust väsinud inimeste hulgas. Mitte ainult seespoolse, vaid ka väljaspoolse rahu järele igatsevad nad. Ilma väljaspoolse rahule juhatamiseks astub vägev Ameerika esimese sammu. Meie silmade ees sündinud rahvasteliit loodab rahu garanteerida oma uue aja nõudele vastava esimehe juhatusel. „Curator orbis“ (maailma hoolekandja) peab aga Alighieri nõudel niisugustes elutingimustes elama, et „cupiditas“ temale võõras on. See ahnus, Dante-aegsete inimeste õnnetuse juur,

rõhub ka meid, ja tema mõju all unustame meie oma elukutse. Nagu oma ajale tuletab luuletaja ka meile seda meelde ilusas pildis „Põrgu“ 26. laulus¹⁾.

Odüsseus, julge meremees, on oma seltsilistega palavas himus, ilma tundma õppida, kuni Hispaania ja Marokko randa jõudnud. Hallid on juba nende juuksed, kui nad Herkulese keelavate sammaste ette jõuavad. Kolumbuse eelkäija kutsub seltsimehi, meelde tuletades, et neile ainult veel lühikene aeg elada jäänud, hädaohu peale vaatamata edasi, päikese jälgedel sinna, tundmata maale. Ta ütleb kaaslastele, et nad loodud ei ole elama kui tõprad, vaid voorust, teadust püüdma.

„Fatti non foste a viver come bruti,
Ma per seguir virtute e conoscenza.“

(Kui tõprad elama ei ole teie

Siin sündinud, vaid voorust, teadust püüdma.)

Vaimustatud vanad meremehed algavad marusõitu „il folle volo“. 5 kuud sõuavad nad palgehigis ja näevad viimaks kaugelt kõrget mäge. Lühikene on nende rõõm. Marus lähevad laev ja mehed põhja.

Ka meie aeg on mõnda „folle volo“ näinud. Üks neist andis ilmale võidu õhu üle, teine kinkis meile riigi.

Odüsseus'ele ja tema seltsimeestele hädaohtlik mägi oli Purgatorio, ja julgus temale ligineda langeb surma ja trahvi alla. Dante pidi siin kui katoliku usu truu poeg kiriku nõuet täitma, aga südames on ta nende kangelaste poolt. Meie silmadega vaatab ta, meie tundmused elavad ta hinges. Usku inimese kõrgete püüete, tema vaimustuse surmapõlgava võimu sisse tahab ta meis äratada selle pildiga, näidata, et suur tegu inimeste heaks meile kallim on kui elu; tunnistada, et me kõige madaluse peale vaatamata kõrgeid püüdeid oma sees kanname. USSikesteks nimetab Dante meid „Purgatorio“ 10. laulus, aga ussikesteks, sündinud inglisarnast liblikat kujundama:

„ . . . noi siam vermi

Nati a formar l'angelica farfalla . . .“²⁾

Selle liblika ilusad kerged tiivad kasvavad, nagu suremata luuletaja elu meile näitab, — valus ja vaevas.

Moodsaid mõtteid ja tundmusi leiame meie keskaja kõige

1) Inferno, XXVI, 90—142.

2) Purgatorio, X, 124, 125.

suuremas inimeses. Ta on paksu vaheseina oma ja meie vahelt maha kiskunud. Ajal ei ole võimu Dantet meist lahutada. Selles avaldab ennast kõige selgemalt Dante Alighieri geeniusse vägi ja võim. See annab meile võimalust arvata, et ta teoste huvitus niikaua ei saa kaduma, kui inimesed maa peal elavad.

Soovitatav uuem Dante-kirjandus, mida kõne tekstis osalt arvesse võetakse.

- Le opere di Dante. Testo critico della Società Dantesca Italiana. Firenze, R. Bemporad & Figlio, 1921.
- Dantis Alagherii opera omnia. I, II. Herausgegeben von Heinrich Wengler. Leipzig, Insel-Verlag, 1921 (Introduzione di Benedetto Croce).
- Giovanni Boccaccio, Vita di Dante. Herausgegeben von Erhard Lommatzsch. Berlin, Weidmannsche Buchhandlung, 1920.
- Giovanni di Boccaccio, Das Leben Dantes. Insel-Verlag, Insel-Bücherei № 275. Uebertragung von Otto Freiherrn von Taube.
- Karl Vossler, Dante als religiöser Dichter. Bern, Verlag Seldwyla, 1921.
- Benedetto Croce, Dantes Dichtung. Uebertragen von Julius Schlosser. Leipzig, Amalthea-Verlag, 1921.
- Eduard Wechssler, Wege zu Dante. Halle a. S., Max Niemeyer, 1922.
- Henri Hauvette, Dante et la Pensée moderne. La Revue de Paris, № 11, 1-er juin 1921, p. 605—623.
- Adolf von Harnack, Dante. Berliner Tageblatt, Abend-Ausgabe, Montag, 4. Juli 1921. № 309.
- Ernst Troeltsch, der Berg der Läuterung. Berlin, Mittler & Sohn, 1921.
- Karl Paul Hasse, Dante Alighieri im Lichte seiner und unserer Zeit. Merane i. S., E. R. Herzog, 1921.
- Karl Federn, Dante und seine Zeit. Stuttgart, Alfred Kröner Verlag, 1921 (Dritte, neubearbeitete Auflage).
- Karl Jakubczyk, Dante. Sein Leben und seine Werke. Freiburg im Breisgau, Herder & Co., 1921.
- Otto Kahn, Dante. Seine Dichtung und seine Welt. München, C. H. Beck, 1921.
- Herman Hefele, Dante. Stuttgart, Fr. Frommanns Verlag (H. Kurtz), 1921.
- Max Fischer, Das Weltbild Dantes. Mainz, Matthias-Grünwald-Verlag, 1921.
- P. Tezelin Halusa, Dante Alighieri und sein hl. Lied. Karlsruhe, Badenia, A. G. F. Verlag und Druckerei, 1921.
- Albert Wesselski, Die Legende um Dante. Weimar, Alexander Duncker Verlag, 1921.
- Robert Davidsohn, Geschichte von Florenz, Vierter Band: Die Frühzeit der Florentiner Kultur. Erster Teil: Innere Antriebe, äussere Einwirkungen und politische Kultur. Berlin, E. S. Mittler & Sohn, 1922.
- Derselbe, Anmerkungen zum I. Teil. Berlin, Mittler, 1922.

Dante Alighieri.

Festrede zur Feier des 600-jährigen Todestages Dante Alighieris, gehalten in der Aula der Universität Dorpat am 14. September 1921.

(Autoreferat.)

„So wohnte nun Dante zu Ravenna (nachdem ihm alle Hoffnung genommen war, jemals heimzukehren, wenn auch die Begehr danach ihm nicht genommen worden war) unter dem Schutze des huldreichen Herrn mehrere Jahre . . . Doch einem jeden schlägt seine Stunde: mitten in seinem sechsfünzigsten Lebensjahr oder nahe daran erkrankte er, und nachdem er dem christlichen Glauben gemäss in Demut und Andacht die Sakramente empfangen und sich mit Gott versöhnt hatte durch Reue wegen eines jeden Dinges, das von ihm wider Sein Wohlgefallen, als von einem Menschen, begangen worden war, übergab er im September des Jahres Christi MCCCXXI, am Tage, da in der Kirche des Heiligen Kreuzes Erhöhung gefeiert wird, nicht zum geringen Leide Guidos und aller Ravignaner Bürger seinem Schöpfer den vielgeplagten Geist.“

Nach diesen Worten Giovanni Boccaccios ist der 14. September 1921 Dante Alighieris 600-jähriger Todestag. Wir neigen uns heute vor dem Könige des mittelalterlichen Geistes, der „zehn schweigenden Jahrhunderten“ die Stimme gab. Wir feiern fast mit der ganzen Kulturwelt den Gedächtnistag eines Geisteshelden, welcher neben Homer, Shakespeare, Cervantes, Molière und Goethe in ewiger Schönheit vor unserem geistigen Auge steht.

Manche haben dieses Tages schon früher gedacht, auf die Daten anderer Quellen sich stützend, wie z. B. Villanis „Cronica“, nach deren Mitteilung Dante im Juli starb. Von diesen Gedächtnisfeiern fand wohl die schönste am 3. Juli in der Staatsoper zu Berlin statt mit den tiefempfundenen, an Geist und Gedanken reichen Reden von Dorpats grossem Sohne Adolf Harnack und von Troeltsch.

Weit von der teuren Heimatstadt, von wo ihn Parteihader und Hass, mit dem Feuertode drohend, vertrieb, musste Dante, das Herz voll

heisser Sehnsucht und heiligen Zornes, in der Fremde von milden Gaben leben. Die Hoffnung zur Heimkehr schwand. Ihm öffnete der Himmel seine Pforte, doch die Tore von Florenz blieben ihm verschlossen¹⁾. Fremde Hände betteten ihn in fremde Erde. Doch des Herrn von Ravenna Grabrede fand in den Herzen der trauernden Bürger einen weitreichenden Widerhall. Bald trauerte ganz Italien, und „parvi Florentia mater amoris“ bereute es bitter, dem grossen Sohne eine Stiefmutter gewesen zu sein. 1373 gründete Florenz einen Lehrstuhl für die Erläuterung des unsterblichen Werkes des Verstossenen und vertraute ihn seinem zweiten grossen Sohn, dem Dichter der „Commedia umana“ Giovanni Boccaccio an.

1396 machten die Florentiner den erfolglosen Versuch, ihren ruhmreichsten Bürger in der Heimat zu bestatten, um das teure Grab mit einem grossartigen Denkmal zu schmücken. Warum sollte auch Ravenna dieses Erbe von unermesslichem Wert ihnen abtreten? Gehört doch Dante ganz Italien an, und mit Dank und Glückwunsch schauen wir heute zur schönen Taufmutter unseres Reiches empor, welche als erster von den Grossstaaten uns anerkannte. Italiens grosser Sohn ist auch uns geschenkt, denn er hat die Menschheit mit ewigen Werten bereichert, sie mit einem Werk beglückt, „daran Hand angelegt hat Erd' und Himmel“, mit der heiligen Dichtung, „drob“ er „manches Jahr schon hager worden“, — mit der „Göttlichen Komödie“.

Ausser der Bibel ist wohl kaum ein Buch so oft gedruckt und kommentiert worden, wie „La Divina Commedia“. Sie ist vollständig oder teilweise in 25 Sprachen übersetzt, die italienischen Dialekte nicht mit einbegriffen. Auch im Estnischen haben wir den ersten Gesang der „Hölle“ in der schönen Uebersetzung von Grünthal.

Viel ist über Dante geschrieben worden, aber glaubwürdige Nachrichten über ihn und sein Leben haben wir wenig. Der arme Emigrant, den man eines gemeinen Verbrechens beschuldigte, dessen Werke zu seinen Lebzeiten verhältnismässig wenig bekannt waren, welcher, seiner hohen Mission bewusst, nicht das erfüllen konnte, was man vom Armen, Schwachen verlangt und sich nicht beugte und erniedrigte; dieser von Sorgen gebeugte, von Menschenhass, Ungerechtigkeit, Taktlosigkeit in seinem Stolz schwer getroffene Mann konnte in seiner Gereiztheit und wohl auch Unfreundlichkeit niemand soweit interessieren, um über ihn und sein Leben Daten zu sammeln.

1) „Der Himmel liess ihn ein zu seinen Toren,
Den aus den eignen seine Stadt verjagt.“

Sonett Michelangelos, übersetzt von Scartazzini.

Dantes Tod öffnete den Menschen die Augen. Sie empfanden, wen sie verloren hatten. Das Interesse wuchs. Die Legende füllte die Lücken der Lebensgeschichte.

Auch heute müssen wir mit Carlyle sagen, uns bleibt, um Dante kennen zu lernen, sein Werk und das Giotto zugeschriebene Porträt. Mit Liebe und Interesse hat wohl der Freund den Freund gezeichnet. Wir stehen wahrscheinlich vor dem treffendsten Bilde Dantes. Der Lorbeer schmückt nicht des göttlichen Sängers Stirn. Geboten wurde ihm der Kranz, doch nur an seiner Taufstätte, in seinem „bel San Giovanni“ wollte und hoffte er erfolglos, zum Dank für die „Göttliche Komödie“ als Dichter gekrönt zu werden. Es ist, als ob ein unsichtbarer Dornenzweig das Haupt dessen, der Gott und die Menschen liebte, verwunde. Von endlosem Schmerz und Kummer spricht dieses Antlitz. Weichheit, Zartheit, sanfte Liebe, wie die eines Kindes, ist seine Grundform; aber alles dieses ist wie zusammengeronnen zu schroffem Widerspruch, zu Entsagung, Vereinsamung, stolzem hoffnungslosem Schmerz. Ein schweigender Schmerz, trotzig schweigend! Die Lippe gekräuselt, wie in göttlicher Verachtung dessen, was ihm das Herz abzehrt. Das Auge blickt heraus wie in einer Art von Staunen, gleichsam befragend, warum die Welt so beschaffen sei? Das ist der junge Dante, der Dichter der „Vita nuova“. So sieht in der Jugend der aus, dessen Blick der Hölle Finsternis und des Himmels Licht durchdrang, von dem Beatrice Virgilius, ihn auf höheres Gebot dem Herzensfreunde zu Hilfe sendend, sagte: „Mein Freund, der nie des Glückes Freund gewesen“. „Niemand kann diese Züge sehen, vornehm wie sie sind, bis zur Herbheit, die dunklen Furchen seiner Wangen, den langen, wehvollen Blick des Auges, den düsteren, verachtenden Schwung der Lippen, ohne sofort zu wissen, dass diese Züge einem Manne angehören, der zu stolz und zu feinfühlernd war, um jemals glücklich zu sein,“ sagt mit Recht Macaulay. Ja! irdisches Glück kannte Dante nicht, aber des Himmels Freuden hat er auf Erden genossen. Das empfindet ein jeder, der ihn gelesen hat.

Die Zeiten ändern sich, und wir ändern uns in ihrem Wechsel. Sagt man doch, dass Leonardo da Vinci in seinem „Heiligen Abendmahl“ Christus und Judas nach demselben Modell gebildet habe. In des Lebens Leiden, Sorgen, Enttäuschung, Schmerz und Kummer schwindet die Schönheit der Jugend. „Dantes Alagherii, Florentinus exul immeritus!“ Der unschuldig aus Florenz vertriebene Dante hatte in seinem qualvollen Alter natürlich nicht die zarten, frischen, jungen Gesichtszüge des Freskobildes mit der Rose in der Kapelle des

Bargello zu Florenz. Ein anderes Porträt Dante Alighieris kennen wir: hagere, eingefallene Wangen, breite Stirn, langes, energisches Kinn, mächtige gebogene Nase, schreckliche Augen voll bitteren Leides, unendlichen Schmerzes, schwerer Sorgen, heiligen Zornes und tiefer, unergründlicher Gedanken. Mächtig erschütternd trifft einen der Blick dieses Auges,

„Das tief und flammend eindringt, wie ein scharfer
Erbarmungsloser Dolch, der Hand gehorchend.“

Ist die Büste aus dem Museum von Neapel Dichtung oder Wahrheit? Doch diese Züge sind wirklich „dantesques“. Das wäre der Dante aus der „Göttlichen Komödie“.

Boccaccio, der in seiner Jugend Dante vielleicht gesehen hat, erzählt von seinem grossen Mitbürger (in der „Vita di Dante“), dass er von mittlerem Wuchs gewesen, im reifen Alter ein wenig gebeugt gegangen, ernst und ruhig, im Anzuge, der seinem Alter ziemte. „Sein Gesicht war länglich, die Nase adlerhaft und die Augen eher gross als klein, die Kiefer stark, und im Verhältnis zur unteren Lippe war die obere vorragend; seine Farbe war bräunlich, die Haare und der Bart dicht, schwarz und kraus, und stets war er im Antlitz voller Melancholie und sinnend.“ (Eine Frau in Ravenna meinte, die braune Farbe und der krause Bart komme vom Höllenfeuer her.) „In häuslichen und staatlichen Gepflogenheiten war er von wunderbarer Ordnung“, er war „gesittet und höflich, in Speise und Trank höchst bescheiden.“ „Besonderes Wohlgefallen fand er in seiner Jugend an Gesang und Spiel.“ „Er fand auch gleichfalls daran Wohlgefallen, einsam zu sein.“ „In seiner Beschäftigung war er höchst ausdauernd.“ An der Arbeit vergass er Zeit und Ort. Es interessierte ihn dann nur das, was er vorhatte; alles Uebrige war vergessen. Ruhmbegierig nennt Dante der Autor des „Decamerone“. Diese Eigenschaft bestätigen Dantes eigne Worte. Er dankt Brunetto Latini dafür, dass er ihn gelehrt, „come l'uom s'eterna“.

[Das Milieu, in dem Dante erschien: Italien, Florenz im 13. Jahrhundert. S. 5—7.]

Dante (Durante) Alighieri (ahd. Aldiger) wurde im Mai oder Juni 1265 in Florenz geboren. Seine Kindheit und sein Bildungsgang sind uns unbekannt, doch war Dantes grosses, systematisches Wissen, meiner Meinung nach, durch Selbstunterricht kaum zu erlangen.

In seinem neunten Lebensjahr sah Dante ein achtjähriges Mädchen — Beatrice, deren Anblick ihn aufs tiefste ergriff. Es war die erste Liebe, deren Macht er empfand. In der „Vita nuova“ (Neues Leben) schildert er, wie ihm ein neues Leben durch die Geliebte aufgegangen sei, wie

er sich nach ihr gesehnt und doch nie vermocht habe, sie ohne Zittern, ohne gewaltsames Schlagen aller Pulse zu ertragen. Ein Gruss von ihr war ihm die höchste Seligkeit. — Auch dieser Lebensfrühling war reich an Freuden und Leiden! „Himmelhoch jauchzend, zu Tode betrübt“! Diese heilige Liebe wächst, sie wächst mit dem im Jahre 1290 erfolgten Tode der Schönen. Es war eine Liebe, die auf Erden geboren, gen Himmel weist, eine Liebe, die unsere Zeit kaum noch begreift. Sie war der Keim zur Grösse des Dichters. In den süssen Weisen des Liebesliedes erklingt schon leise das Vorspiel des grossen unsterblichen Werkes. Zu singen und zu sagen verspricht Dante von der Benedeiten, „was noch von keiner jemals gesagt worden ist.“

Tief war der Schmerz des Dichters nach dem Tode seiner Beatrice, doch die Wunden der Jugend vernarben schnell. Trost findet Dante in der Liebe zur „donna gentile“, in der wir Gemma Donati (später seine Frau) sehen könnten. Die Familie Donati war eine der ersten in Florenz. Man meint, dass Alighieri in seiner Ehe unglücklich gewesen sei, da Gemma in Florenz verblieb, wo sie die Kinder erzog, als der Mann in der Verbannung weilte, und dann später die Kinder beim Vater leben, die Mutter aber nicht erwähnt wird, obwohl sie Dante überlebte. Dass Gemma mit den Kindern in Florenz lebte, wo die reichen Verwandten sie unterstützen konnten, ist selbstverständlich. Hatte es doch der arme Emigrant schon allein schwer im Exil sein Leben zu fristen. Nachher mag der Schutz des Familieneigentums Gemmas Anwesenheit in Florenz bedingt haben.

Gemmas Verwandte waren nicht sympathisch. Corso Donati, der Catilina von Florenz, war gewalttätig, der leichtsinnige Forese hatte keinen günstigen Einfluss auf Dante. Der Dichter scheint auch eine Zeitlang einen leichten Lebenswandel geführt zu haben, wie aus Beatricens Worten im „Purgatorio“ zu ersehen ist. Auch Boccaccio mag zum Teil recht haben.

Aus jenen Verirrungen scheint sich der Dichter bald emporgerafft und fortgefahren zu haben, sich des Wissens seiner Zeit zu bemächtigen. Die alten Klassiker, soviel man ihrer damals besass, Aristoteles, „der Meister derer, die da wissen“, seine arabischen Erklärer, die Weisheit Arabiens, die grossen Meister der Scholastik und die lateinische Bibel, welche Dante, wie aus seinen Schriften hervorgeht, gründlich kannte, waren seines Geistes Nahrung.

Seit 1282 hatte Florenz eine demokratische Regierung. Alighieri musste, um seine politische Tätigkeit zu beginnen, der Zunft der Aerzte und Apotheker beitreten. Seine Wirksamkeit und seine Reden in der

städtischen Verwaltung von 1296—1300 sind mehr oder weniger bekannt. Vom 15. Juni bis zum 15. August 1300 war Dante Mitglied des Priorenkollegiums. Mit dieser Ehre begann sein Unglück.

Der Sieg der Schwarzen brachte den Weissen Verfolgung und harte Strafen. Besonders verhasst war den Siegern Dante Alighieri. Seine Stellungnahme gegen Bonifaz und Karl von Valois, seine energische Tätigkeit in der Partei der Weissen genügte, um ihn zum Opfer einer blindwütigen Rache zu machen. Betrug, Erpressung, Bestechlichkeit, stereotype Beschuldigungen blinder Parteiwut, figurieren auch im Urteil, mit dem man Alighieri die Ehre abschneidet und ihn 1302 mit 14 Parteigenossen in die Verbannung schickt, mit dem Scheiterhaufen drohend. Als Beweis für die schwere Schuld genügt einzig und allein der Umstand, dass darüber „zu unseren (des Podestà) und unserer Kanzlei Ohren durch öffentlichen Leumund Kunde gekommen“.

Wer Dante aus der „Göttlichen Komödie“ kennt, der weiss, wie streng er gerade diese Verbrechen bestraft. Der Dichter des „poema sacro“ hatte wahrlich den Mut, auch diese Schuld öffentlich zu beichten, wenn er sich ihrer bewusst gewesen wäre. Doch auch das politische Leben unserer Zeit kennt diese schamlose Parteitaktik. Befleckt man doch auch heutzutage im Parteikampf leichtsinnig die Ehre von Männern, die ihr Leben und Lebenswerk dem Vaterland und ihrem Volk gewidmet haben.

Erfolglos waren Alighieris Bemühungen, mit Bewilligung der Vaterstadt oder durch Gewalt heimzukehren. Es begann ein ruheloses Umherirren, das elende, schwere Emigrantenleben. Im 17. Gesang des „Paradieses“ lässt sich der grosse Dulder durch seinen Vorfahren Cacciaguida das schwere Geschick verkünden. „Com'è duro calle!“ stöhnen, wie einst Dante, auch in unseren Tagen Millionen von Emigranten.

Wenig wissen wir über diesen Dornenpfad, der dadurch, dass Dante mit seinen Leidensgenossen sich entzweite, nicht geebnet wurde. Ruhelos durchwanderte er Italien, gegen seinen Willen die ihm vom Schicksal geschlagene Wunde zeigend, wie er es selbst im „Convivio“ sagt. Doch war es für seine schriftstellerische Tätigkeit erspriesslich, dass er Natur und Kunst durch eigene Anschauung kennen lernte. Alighieri gewann Einblick in das politische Treiben so vieler Gemeinwesen, lernte die Mundarten seines Vaterlandes kennen, wodurch er befähigt wurde, der Schöpfer einer gemeinsamen Muttersprache zu werden. Selbst ausserhalb Italiens soll er gewesen sein. Man meint, Dante habe Oxford, London und Paris besucht. Einige Mitteilungen in der „Komödie“ aus dem Pariser Hofleben könnten den Gedanken stützen, er habe an der Seine gewelt.

Allein ihm selbst brachte dieses unstete Leben viel Herbes und Demütigendes. Durch alle seine Schriften geht die wehmütige Klage über das Vertriebenensein aus der heiss geliebten Vaterstadt und über die Leiden und Entbehrungen, die sein Leben mit sich brachte. In steter Erregung war er nicht immer vorsichtig in seinen Worten. Als Mann der Wissenschaft kannte er das praktische Leben zu wenig. Trotz der stolzen Worte war ihm die Welt nicht „velut piscibus aequor“. Nicht Weltbürger, nein, Bürger von Florenz war und blieb Dante Alighieri mit Leib und Seele, und die Geschmeidigkeit und Glätte des Fisches ging ihm ab.

Dante hat Roms Politik am eignen Leibe kennengelernt. Die traurige Lage seines Vaterlandes, Frankreichs Gier, alles das hat ihn zum Gibellinen gemacht. Wie eine höchste Obrigkeit da ist für die geistliche Leitung der Völker, so muss auch die weltliche in einer Hand vereinigt sein. Das alte Römerreich hatte den Völkern Frieden, Ordnung und gleiches Recht gebracht. Im römischen Kaiser deutscher Nation sieht der Dichter den Nachfolger der Cäsaren. Aber dieser Gedanke hatte jegliches Interesse verloren. Alles war dagegen. Doch siehe da! Der Traum des Dichters wird zur Wirklichkeit. Im Oktober 1310 kommt Heinrich VII. über die Alpen. Wie ein Blitz aus heiterem Himmel wirkt die Nachricht. Die Welfen erschrecken, die fast überall vertriebenen Gibellinen atmeten auf. Leider dachte aber ein jeder nur an seine Parteiinteressen oder an das eigene Wohl. Nur einer dachte an das Heil des Vaterlandes, und dies war ein Mann ohne Stellung, der bis jetzt umsonst der Partei, der er angehörte, patriotische statt selbstsüchtige Gesinnungen beizubringen gesucht hatte, — es war Dante.

Der Feldzug des Luxemburgers verlief kläglich. Die Kunde von seinem Tode (1313) wurde von fast ganz Italien mit dem Gefühl der Erlösung aufgenommen. Dante hat seinem Kaiser im „Paradiese“ den Thron errichtet.

Noch einmal schien ein Hoffnungsstrahl in Dantes Dunkel zu leuchten. Doch Uguccione della Faggiuolas Siege enden mit der Vertreibung des Gibellinenführers aus Pisa. Damit schwindet des Dichters letzte Hoffnung. Am 6. November 1315 verurteilte Florenz Dante Alighieri und seine Söhne als Empörer.

Von einer politischen Reise nach Venedig in Ravennas Interesse holte Dante sich den Tod.

Wohl ehrte man Dante nach dem Tode, doch schwieg der Hass auch dann nicht, und der Ruhelose fand nicht einmal im Grabe Ruhe. Um seine irdische Hülle vor Schändung und Ueberführung nach Florenz zu schützen, hatten Mönche sie versteckt. Durch ein Wunder wurde sie

zum grossen Feste Italiens, zu des Dichters 600-jährigem Geburtstage aufgefunden.

Früh begann der Dante-Kultus und schwieg zum Teil im 17. Jahrhundert, um im 18. wieder zu erwachen und seit dem 19. mit unüberwindlicher Macht sich zu entfalten. Italien stand nicht allein da. Deutschland gründete als erstes seine Dantegesellschaft im Jahre 1865, dann folgte Amerika 1882 und des Dichters Vaterland 1888. England, Frankreich und Russland haben ihrerseits die Dante-Forschung mit reichen Gaben gefördert.

Als Liebesdichter hat Dante seine Anregung zunächst von den provenzalischen Trobadors erhalten. Aber aus ihrer Liebesdichtung ertönt nicht die Sprache des Herzens. „Ihre Poesie war mehr eine Sache des Verstandes, als des Gefühls. Die Liebe war eigentlich nur ein Vorwand zu Versen. Ihr Hauptstreben war der Ruhm“. Dante redet in seinen Dichtungen die Sprache des Herzens, nicht die der Konvention. Aus dem Herzen kommt sein Lied und dringt ins Herz.

Ein Trobador, der weniger beachtet wird, hat, wie es mir scheint, mächtig auf Dante eingewirkt. Wenn ich im 27. Gesange des „Paradieses“ Petri Worte gegen die „In vesta di pastor lupi rapaci“ lese, dann klingt mir im Ohr Guilhem Figueiras Roma-Sirventes. Mit grausamem Hohn hatte der Schneider seine leidenschaftlichen Worte nach der Strophe und Melodie eines beliebten geistlichen Liedes geschrieben und dadurch die Wirkung nur um so gehässiger gemacht. Dieses Rügelied, das an Luthers Kraftsprache erinnert, erregte die Begeisterung des Hasses bei den Kaiserlichen. Man kann das Gedicht auch heutigetags nicht kaltblütig lesen. Dante musste seine Wirkung kennen und fühlen, und es ist mir, als ob ich in der „Göttlichen Komödie“ gar manchmal die machtvollen Worte des Liedes durchklingen höre, wenn der verderbte Klerus gezeisselt wird.

„Rime“ oder „Canzoniere“ und „Vita nuova“, das Präludium der „Göttlichen Komödie“, enthalten Dantes von Boccaccio mit Recht schön genannten Lieder, doch wundervoll ist auch des jungen Dichters muttersprachliche Prosa, die wir im „Neuen Leben“ finden.

Auch im „Gastmahl“ wechseln Prosa und Poesie. Die Lieder über Liebe und Tugend sind Speisen, die Erklärungen sind Brot. Dieses Werk sollte dem Volke das Wissen der Gelehrten mundgerecht machen. An die Stelle Lateins tritt Italienisch, und schön ist der Schutz und das Lob der Volkssprache im ersten Teil des „Gastmahls“.

In einer Zeit, in der das alleinseligmachende Latein alles geistige Leben mit unbeschränkter, unfehlbarer Macht beherrschte, wagte es

Dante Alighieri ein wissenschaftliches Werk in die Aschenbrödeln des werdenden Italienisch zu kleiden und noch besonders über diese verachtete Volkssprache zu schreiben. Er spricht von ihr zu den vor Verwunderung starren Gelehrten seiner Zeit im Werke „De vulgari eloquentia (eloquio)“. Im ersten Buche dieser unbeendigten Arbeit lernen wir Dante als den Pionier der Sprachwissenschaft kennen: Er konstatiert die Verwandtschaft des Provenzalischen, Französischen und Italienischen. — Der Dichter kommt zum Schluss, dass das von ihm gesuchte „Vulgare illustre“ nicht einer Stadt oder einem Ort angehöre, sondern ganz Italien; dass in jedem italienischen Dialekte ihm nötige Elemente sich finden. Es ist die von den grössten Dichtern Italiens verwandte italienische Volkssprache. Dante selbst bedient sich vorwiegend der Mundart von Florenz. Er bereichert sie mit Lehnwörtern aus dem Provenzalischen, Französischen und mit eigenen Wortbildungen. Was man mit dieser Sprache erreichen kann, zeigt Dante in der „Commedia“. Es ist Alighieris Verdienst, dass Italien so schnell eine nationale Sprache erhielt.

Seine politischen Ideen hat Dante in einem Werk über die Monarchie („Monarchia“) niedergelegt. Drei Sätze sind es, in denen er sein System zur Anschauung bringt: Die Monarchie ist zum Heil der Welt unbedingt nötig¹⁾; das römische Volk ist der Träger der Weltherrschaft; der römische Kaiser hat sein Amt unmittelbar von Gott und steht völlig ebenbürtig neben dem Papste²⁾. Das höchste Gut ist der Friede, der nur gewahrt werden kann, wenn über den streitenden Fürsten eine höhere Instanz vorhanden ist. Der Kaiser wahrt die Gerechtigkeit, weil er über alle Begier erhaben ist. Mit der kaiserlichen Autorität verbindet sich die philosophische. Der Philosoph, in dessen Unterweisung der Kaiser regieren soll, ist Aristoteles.

„Sed humanum genus potest regi per unum supremum principem, qui est Monarcha“ (I, XIV, 4). Dieses sei indessen nicht so zu verstehen, dass auch die geringsten Entscheidungen in der kleinsten Gemeinde vom höchsten Herrscher ausgehen müssten; denn die Eigentümlichkeiten der Länder erfordern eigene Gesetze; sondern das Menschengeschlecht soll nur von ihm in den gemeinsamen Dingen, die alle angehen, „secundum sua communia, quae omnibus competunt“, nach gemeinsamer Regel zum Frieden geleitet werden.

1) Monarchia, I, XII, 13: „... ad bene esse mundi Monarchiam necesse est esse“.

2) Aber — „Illa igitur reverentia Caesar utatur ad Petrum, qua primogenitus filius debet uti ad patrem“. Monarchia, III, XVI, 18 (am Ende)

Im ersten Buche (Kap. 12) der „Monarchia“ lesen wir folgende Worte, welche die Wände moderner staatlicher Institutionen schmücken könnten: „Non enim cives propter consules, nec gens propter regem, sed e converso consules propter cives et rex propter gentem.“ Darum ist auch der Monarch, nach Dantes Worten, „minister omnium“ („Der König ist der erste Diener seines Staates“!).

Kraus findet in Dantes Staatslehre die richtige Idee des Kulturstaates (geistige und sittliche Hebung des Menschengeschlechts), den Erweis des inneren Wertes der Monarchie, den nationalen Gedanken Italiens, die Ablehnung der Führung des Klerus in politischen und bürgerlichen Angelegenheiten, den Weg zur Reform der Kirche (idealer und religiöser Katholizismus, nicht politischer), Beteiligung an der Lösung des Problems, das richtige Verhältnis zwischen Staat und Kirche herzustellen. Ich möchte dem noch hinzufügen: „In der „Monarchia“ finden wir den Gedanken an die Bewerkstellung des Weltfriedens mit Hilfe des Völkerbundes unter der Führung des Kaisers“.

1329 wurde Dantes „Monarchia“ durch den Kardinallegaten Beltrando del Poggetto als häretisch öffentlich verbrannt. Vom Index der verbotenen Bücher ist das Werk offiziell bis heute noch nicht gestrichen.

Von Dantes lateinischen Briefen sind vier mehr oder weniger echt, nämlich 1) An die Fürsten und Völker Italiens bei der Ankunft Heinrichs VII. 2) An die Florentiner. 3) An den Kaiser Heinrich VII. 4) An die italienischen Kardinäle in Carpentras.

Die Echtheit des Briefes an Can Grande della Scala ist fraglich, trotzdem hier, unter voller Uebereinstimmung mit den Gedanken des Dichters, die Grundidee und der Zweck der „Komödie“ auseinander-gesetzt ist.

„La Commedia“, Dantes erhabenstes Werk, so genannt, weil es nach rauhem und schrecklichem Anfang erfreulich und beglückend endet und in der Volkssprache geschrieben ist, gehört zu den grössten Wundern, die der Geist des Menschen zustande gebracht hat. Die begeisterte und dankbare Nachwelt nannte sie „la Divina“ (die Göttliche). Eine jede Zeit hat in ihr geforscht, eine jede Zeit hat sie begeistert. Es ist unmöglich, durch die grosse Literatur über dieses Werk sich durchzulesen, seine Schönheit, seinen Gedankenreichtum in aller Kürze wiederzugeben. Lesen muss man die „Göttliche Komödie“! Von den vielen schönen Uebersetzungen, es sei nur die letzte von Zoozmann¹⁾

1) Richard Zoozmann, Dantes Werke. Leipzig, Hesse & Becker Verlag, 1921.

genannt, empfehle ich die von Philalethes, des edlen Sachsenkönigs schönes Werk.

Uebermenschlich ist das „Epos vom inneren Menschen“. Lebendig und überwältigend ist alles hier beschrieben: die menschlichen Schatten mit ihrem irdischen Hass und ihrer Liebe, Geschehnisse voll Grauen und auch voller Humor, Orte in wunderbarer Klarheit, Bilder voll Schrecken und Schönheit, durchdrungen von des Dichters Lehren, Empfindungen, Erinnerungen. Tief gerührt stehen wir vor der Hölle Schrecken und der Sphären Harmonie. „Wie die Szenen eines Schauspiels, so lebendig, so fesselnd und wahr ziehen die Gesänge dieses Liedes am Geiste des Lesers vorüber. Mehr als einmal glaubt man bei der Lektüre dieses Epos mit seinen 14 233 Versen nicht mehr ein papierenes Buch, sondern die Bühne vor sich zu sehen und jene Bretter, die die Welt bedeuten.“

Alles, was die Zeit des Dichters empfand, die Gedanken der Führer des mittelalterlichen Geistes, des Aristoteles und Thomas von Aquino, das ganze Wissen des Mittelalters, Dantes weitreichende Anschauungen, alles das wogt uns entgegen und zwingt uns, das Werk und den Meister zu bewundern. Gericht hält Dante über seine und vergangene Zeiten, und schwere Urteilssprüche hören wir ihn fällen. Doch gibt es so manchen in der Hölle, über dessen Qualen der mittelalterliche Dante bitter weint, oder dem er sein Mitgefühl äussert, die Vorwürfe Virgils und seiner eigenen Zeit übersehend. Hier erinnert er auch uns an unsere Vergehen, denn wir finden in der „Hölle“ auch unsere Sünde und hören die Stimme des Gewissens. Dante ist nicht nur in persönlichem Interesse in der Hölle gewesen. Nein, auch uns wollte er im Traum dorthin bringen, um uns den Weg zum Berge der Läuterung zu weisen und im irdischen Paradies zu erwecken.

In der antiken und mittelalterlichen Literatur hatte die Allegorie als Kunstform eine grosse Bedeutung. Im „Gastmahl“ hat sich Dante praktisch und theoretisch für die Allegorie als Kunstmittel ausgesprochen. In der „Komödie“ wendet er sie an und zwar schon in den ersten beiden Gesängen. Man soll aber in der „Göttlichen Komödie“ nicht allein die Allegorie sehen. Die Personen und Erlebnisse sind hier nicht nur Symbole, sie sind wirkliche Menschen und Geschehnisse. Virgilius ist keine allegorische Figur, er ist eine historische Persönlichkeit, der grosse Römer, in dessen 4. Ekloge das Mittelalter die Verkündigung des Weltheilandes sah; der berühmte Dichter, den Dante sehr verehrte, liebte und seinen „pedagogo“ nannte. Beatrice ist nicht die Personifikation der Theologie oder der Gnade. Sie ist ein schönes florentinisches Mädchen,

uns wohl auch dem Namen nach unbekannt (Folco Portinaris Tochter und Simone dei Bardis Frau war sie nicht), dem Dante mit der ganzen Macht der ersten Liebe sich hingab.

Die erste Liebe! Sie ist die Poesie des Lebens und führt die Menschen selten zusammen, doch in ihren Herzen lebt sie bis zum Tode. — Wer einen heiss geliebten Menschen durch den Tod verloren hat, der versteht, dass dem Dichter Florenz nach dem Tode seiner Beatrice verödet zu sein schien. Der Gläubige sieht auch in seinem zum ewigen Leben dahingegangenen geliebten Menschen einen Engel, gibt ihm einen Platz im Himmel und hofft auch in Not und Bedrängnis auf die himmlische Hilfe der oder des Seligen.

So ist denn Beatrice persönlich keine Allegorie. Ihr einzelnes Handeln nur drückt allgemeine Wahrheiten aus. Sie ist Dantes Geliebte, seine selige Lehrerin himmlischer Geheimnisse, wie Virgil, der berühmte römische Dichter, der Weise des Mittelalters, Dantes geliebter Lehrer, sein irdischer „pedagogo“, in der Überwelt bis zu den Grenzen der Vernunft sein Leiter ist. Kurz gesagt, „nichts ist nötiger für Dante, als dass seine Beatrice auch uns einfach Beatrice bleibt und sein Virgil das ganze Gedicht hindurch Virgil.“

Dante will in der „Komödie“ „Dinge erzählen, die sich einmal wirklich ereignet haben, die ihn aufs tiefste erschüttert haben, und die er unter der schönen Erfindung einer Jenseitsreise am eindrucksvollsten zu schildern vermag . . . Aber unter dieser historischen Erzählung vergangenen Geschehens liegt die ewige Wahrheit verborgen von der Rettung der Menschen durch Gottes Gnade und Fürbitte der Seligen, einmal geschehen in Dantes Leben, immer sich wiederholend, solange Menschen irren und gerettet werden.“ Und in diesem grossen Rettungswerk gibt uns Dante sich selbst ganz und gar. Mit Recht hat sein göttliches Lied den Namen „il Dante“ getragen.

[Die „Göttliche Komödie.“ Der Inhalt der drei Reiche (Hölle, Läuterungsberg, Paradies). S. 20—26.]

„ die Liebe,

Die da die Sonne rollt und andern Sterne.

Das Lied der ewigen Liebe, „il poema sacro“ ist zu Ende. Dante erwacht . . . im irdischen Paradies und das irdische Paradies trägt er nun in sich. „L'Alma sdegnosa“ hat Ruhe gefunden.

Alighieris Unglück wurde ihm zum Glück. Aus der Heimat vertrieben, rettete er sich vor parteipolitischer Einseitigkeit, herrschsüchtigem Parteihass. Im ruhelosen Umherirren reift er zum vollkommenen Menschen, tiefen Denker und wahren Künstler. Dieses Leben gab ihm den

weiten, mutigen Blick. — Sagen will er den Menschen, was ihnen not tut, ihre sie quälenden Fragen beantworten und ihnen zeigen, wie man schon auf Erden zur Ruhe, zum Frieden, dem Vorgefühl des Paradieses gelangen kann. Was Dante sich vornahm, hat er in der „Göttlichen Komödie“ erfüllt und anderen Glück spendend, fand er es auch für sich selbst.

Gerade unserer Zeit steht Dante Alighieri nahe. An der Erfüllung seiner Sehnsucht arbeiten unsere Tage. Mit Recht sagte der König von Italien am 13. Juni 1921 bei der Eröffnung des Parlaments, dass Dantes 600-jähriger Todestag mit dem Jahre zusammenfällt, in welchem Italien die ihm von Dante bezeichneten Grenzen erhielt. Italien ist geeinigt in den von Dante prophezeiten Grenzen, in der von ihm bezeichneten Sprache, und im einigen Italien ist die „Donatio Constantini“ vergessen. Das Schwert ist der Hand der Kirche entglitten, der Hirtenstab lenkt die Welt auf den rechten Weg. In der Menschen Leiden und Nöten hören wir die zur Liebe mahnende Stimme aus der Ewigen Stadt. Und unbemerkt wächst die Autorität der Kirche in der von Hass und Bluttat müden Menschheit. Doch nicht nur nach innerem, auch nach äusserem Frieden sehnen sich die Menschen. Die Welt zum äusseren Frieden zu lenken, tut Amerika den ersten Schritt. Der vor unseren Augen geborene Völkerbund hofft, unter der Leitung seines der Neuzeit entsprechenden Führers den Frieden zu garantieren. Dem „Curator orbis“ muss aber, nach Dantes Vorschrift, die „Cupiditas“ fremd sein. Diese Begier, die Wurzel des menschlichen Unglücks zur Zeit Dantes, lastet auch auf uns, und unter ihrer Wirkung vergessen wir unseres Lebens Zweck und Ziel. Wie einst seine Zeit, erinnert der Dichter auch uns an beides im schönen Bilde des 26-ten Gesanges der „Hölle“.

Odysseus, der tapfere Seemann, ist mit seinen Getreuen, im heissen Wunsche die Welt kennenzulernen, bis zu Spaniens und Marokkos Gestaden gelangt. Ergraut waren die Helden, als sie zu den Halt gebietenden Säulen des Herkules kamen. Der Vorgänger des Kolumbus ruft die Genossen, denen noch ein kurzer Rest des Lebens verblieben, der Gefahr trotzend, vorwärts, der Sonne nach ins unbekannte Land.

„ wurdet

Ihr doch gemacht nicht, gleich dem Vieh zu leben,

Nein, dass nach Tugend ihr und Kenntnis ringet,“

fügt er seinem Aufruf hinzu.

Die begeisterten alten Seeleute beginnen ihren „tollen Flug“. 5 Monate bewegten sie die Ruder und sahen endlich von weitem einen hohen Berg. Kurz ist die Freude. Es erhob sich ein Sturm. Das

Schiff ging unter, und über dem Haupt der Helden „schloss sich die Meerflut.“

Auch unsere Zeit kennt so manchen „tollen Flug“. Der eine von ihnen machte den Menschen zum Beherrscher der Luft, der andere gab uns ein Reich.

Der Berg, der Odysseus und seinen Gefährten so unheilvoll war, ist der Läuterungsberg. Der Mut sich ihm zu nahen, unterliegt der Todesstrafe. Dante musste als treuer Sohn der Kirche die Strafe bestehen lassen, aber im Herzen hält er es mit den Helden. Er sieht mit unsren Augen, unsre Gefühle bewegen ihn. Er will mit diesem Bilde den Glauben an die hohen Ziele des Menschen, an die Macht der den Tod verachtenden Begeisterung in uns wachrufen; zeigen, dass eine grosse Tat zum Wohl der Menschheit uns teurer ist, als das Leben; beweisen, dass trotz all unsrer Nichtigkeit hohe Bestrebungen uns innewohnen. Gewürm nennt uns Dante im 10. Gesange des „Läuterungsberges“, doch Gewürm, „bestimmt, den Himmelsschmetterling zu bilden.“ Die schönen, leichten Flügel dieses Falters wachsen, wie des unsterblichen Dichters Leben zeigt, — in Qual und Leid.

Moderne Gedanken und Gefühle finden wir im grössten Menschen des Mittelalters. Er hat die Zwischenwand zwischen sich und uns niedergerissen. Die Zeit hat nicht die Macht, uns von Dante zu scheiden. Hierin offenbart sich am klarsten seine Schöpferkraft. Das gibt uns die Möglichkeit anzunehmen, dass Dantes Werke ihren Reiz so lange nicht verlieren werden, wie Menschen auf Erden leben.

Dantes Weltanschauung.

Festrede

gehalten aus Anlass der Feier des 600. Todestages des Dichters am
14. IX. 1921 in der Aula der Dorpater Universität.

Dr. phil. Walther Schmied-Kowarzik

o. Prof. a. d. Universität Dorpat.

Als Beatrice starb, griff Dante zu dem Büchlein des spät-römischen Philosophen Boethius „Tröstungen der Philosophie“, und die Beschäftigung mit der Weltweisheit ward ihm wirklich zum Trost, so sehr, dass er sich gedrängt fühlte, in zwei Sonetten seine Liebe zur Philosophie vor der toten Geliebten zu rechtfertigen. Später in den Jahren der Verbannung begann für den vierzigjährigen Dichter eine neue Lernzeit. So erwarb Dante, geschult in den Universitätsstädten Bologna, Padua und Paris, jene umfassende Gelehrsamkeit, die den ganzen Wissensinhalt seiner Zeit in sich begriff.

Den Niederschlag seiner Beschäftigung mit der Philosophie finden wir ebenso in seiner ersten Schrift „La Vita nuova“ wie in seiner „Monarchia“ und insbesondere in seinem „Convivio“, einem Bruchstück gebliebenen Versuch, die vier Platonischen Tugenden in Kanzonen und Erläuterungen poetisch und philosophisch darzustellen. Zur vollen Reife des Ausdrucks kam aber Dantes philosophische Weltanschauung in der „Commedia“, jenem grossartigen Gemälde, in dem das gesamte Weltbild des Mittelalters in einer allumfassenden Anschauung dichterische Gestalt erhielt.

Dantes Weltanschauung ist Summe und Ergebnis der ganzen philosophischen Bewegung des Mittelalters.

Die modernen germanischen und germanisch-romanischen Völker hatten während des Mittelalters die weltgeschichtliche Aufgabe, das antike Kulturerbe immer mehr und mehr sich zu

innerem Besitz anzueignen. Zuerst wurde das Christentum angenommen und mit ihm die christliche Philosophie der Kirchenväter, die sog. Patristik, deren Gipfelpunkt Augustinus ist. Neben der christlich-antiken Literatur lag die heidnisch-antike Literatur als Hinterlassenschaft da: die griechischen und lateinischen Dichtungen, die klassische Philosophie und Wissenschaft. Beide Gedankenmassen widersprachen einander in entscheidenden Punkten, und so folgte auf die mehrfachen Anläufe einer Renaissance der heidnischen Antike immer wieder eine Gegenbewegung der Kirche, die das heidnisch-antike Kulturerbe ausschliessen und abstossen wollte.

Auf der einen Seite: der Wille der Kirche, das christliche Dogma in seiner Reinheit und seinem Eigenwert zu bewahren, auf der anderen Seite: das Bedürfnis, aus der heidnisch-antiken Wissenschaft Belehrung über die Natur und ihre Kräfte, über die weltlich-praktisch-politischen Aufgaben zu schöpfen, worüber das Christentum eine ins Einzelne gehende Vorstellung nicht bot. Da war es insbesondere der grosse Systematiker des antiken Wissens — Aristoteles — der nicht nur ein reiches und vielseitiges Einzelwissen in der Naturwissenschaft vermitteln konnte, sondern vor allem auch einen grosszügigen Versuch einer naturphilosophischen Erklärung und einer weltlichen Ethik und Staatslehre zu geben hatte.

Man kann die Entwicklung der mittelalterlichen Philosophie als ein etappenweises Vordringen der aristotelischen Lehren bezeichnen. Zuerst eroberten sie sich die arabisch-jüdische, später die christliche Philosophie.

Die volle Verschmelzung der christlichen Theologie und der heidnisch-antiken Philosophie gelang erst in der Mitte des 13. Jahrhunderts, ein Menschenalter vor Dante. Noch 1215 hatte das Laterankonzil die physischen und metaphysischen Schriften des Aristoteles (nicht die logischen) verboten und 1231 wurde dieses Verdammungsurteil wiederholt. Aber schon 1254 wurden an der Pariser Universität für die aristotelische Philosophie zwei Lehrstühle geschaffen: dieser Umschwung ist vor allem durch einen deutschen Philosophen bewirkt worden, durch Albrecht von Bollstädt, genannt Albertus Magnus († 1280). Albert prägte die Formel: in Sachen der Naturwissenschaft glaube ich dem Aristoteles mehr als dem Augustinus. Dagegen erkannte er in theologischen Fragen die unumstrittene Autorität

der Kirche an und verwarf jene metaphysischen Sätze des Aristoteles, die dem christlichen Dogma widersprachen (Ewigkeit der Welt, Unklarheit der individuellen Unsterblichkeit).

Auf den beiden Grundpfeilern — dem christlichen Dogma und der heidnisch-antiken Philosophie — erbaute Albert der Grosse das mächtige Gedankengebäude der mittelalterlichen Weltanschauung, das System der Hochscholastik, in dem freilich die christlichen Lehren in ihrer bisherigen, vorwiegend von Augustinus geprägten Form und die aristotelischen Anschauungen zum Teil unausgeglichen nebeneinander standen. Alberts grosser Schüler Thomas von Aquin († 1272) hat diesem grossangelegten Bauwerk den einheitlichen Stil gegeben, indem er das christliche Dogma vollständig auf die aristotelische Lehre aufbaute und die im Augustinismus überkommenen neuplatonischen Elemente womöglich ganz auszuschneiden suchte. Das System gewann hiedurch logische Durchbildung und innere Konsequenz, aber es verlor zugleich viele jener tiefsinnigen Gedanken, die der mystischen Strömung des Mittelalters das Gepräge gaben. Von Plotin († 270 n. Chr.) ausgehend, hatte der heidnische Neuplatonismus zunächst ausserordentlich Augustinus († 430) beeinflusst und dann am Ende des 5. Jahrhunderts die christliche Mystik des Pseudo-Dionysios Areopagita, die über Maximus Confessor († 662) und Johannes Eriugena († um 877) auf die lange Reihe mystischer Philosophen herüberwirkte, die mit dem 12. Jahrhundert anhebt. Auch Albert gehört zu den Kommentatoren des Dionysios.

Dante ist in seiner Theologie, Ethik und Staatslehre vor allem von Thomas abhängig, in seiner Kosmologie und Naturlehre jedoch in erster Linie von Albert. Auch arabische Philosophen haben mittelbar oder unmittelbar in der Psychologie und Erkenntnislehre auf ihn gewirkt. Und ebenso ist ein Einfluss von Dionysios und von den Mystikern Hugo und Richard von St. Viktor und Bonaventura († 1274) vorhanden.

Soviel über die Wurzeln von Dantes Weltanschauung. Und nun zu ihrer Darstellung in der *Commedia*.

Dante durchschreitet Hölle, Fegefeuer und Himmel.

Auf der Erde, die für Dante (wie für Aristoteles) eine Kugel ist, befindet sich der Eingang zur Hölle, einem ungeheuren Krater, der sich nach unten bis zum Mittelpunkt der Erde trichterförmig verengt; in sieben Stufen führt es abwärts.

Unten im Mittelpunkt der Erde ist die tiefste Hölle mit Luzifer und den schwersten Sündern Judas Ischarioth und Brutus und Cassius, den Empörern gegen das göttliche und das irdische Reich.

Der Mittelpunkt der Erde ist zugleich der Schwerpunkt der Welt. Virgil, der sich mit Dante an den Zotten Luzifers bis zu dessen Hüftgelenk herunterlässt, wendet sich dort und steigt nun in der fortgesetzten Richtung von den Hüften zu den Füßen Luzifers, aber nun aufwärts zur jenseitigen Erdoberfläche empor.

Auf der anderen Seite der Erdkugel, Jerusalem gegenüber, liegt das Fegefeuer oder richtiger der Läuterungsberg.

Dante lässt den Ulysses erzählen, er sei nach seiner Heimkehr noch einmal in die weite Welt gereist und durch die Säulen des Herkules (zwischen Spanien und Marokko) in den Atlantischen Ozean gefahren, dort habe er sich west- und südwärts gehalten und sei mit seinem Schiff an einen Berg herangekommen — (es ist der Läuterungsberg) — aber da sei sein Schiff durch einen Wirbelsturm vernichtet worden.

Auf der Spitze des Läuterungsberges, dessen letzte siebente Läuterungsstufe die reinigenden Flammen des Fegefeuers enthält, befindet sich das Irdische Paradies, in dem einst Adam und Eva gelebt haben und in dem nun Dante den allegorischen Einzug des Christentums erblickt: voran die 7 Leuchter des Alten Testaments, dann die 12 Apostel, die 4 Evangelisten und schliesslich den Greifen, zugleich Vogel und Vierfüssler (so wie Christus zugleich Gott und Mensch ist), und den Siegeswagen der Kirche mit Beatrice.

Vom Läuterungsberg geht Dantes Reise durch die Luft und die Feuersphäre, die die Erde umschliesst, in den Himmel, ins himmlische Paradies.

Hölle und Fegefeuer sind Teile der Erdkugel. Die Erde umfasst nach Aristoteles, Albert und Thomas die schweren, unvollkommenen Stoffe, die 4 Elemente (Erde, Wasser, Luft, Feuer).

Die Erdkugel schwebt im Mittelpunkt des Weltalls und wird von den Kreisen der sieben „Planeten“ und des Fixsternhimmels umgeben. Diese himmlische Welt besteht nach der aristotelisch-mittelalterlichen Weltauffassung aus dem vollkommenen Stoffe des Aethers.

Die Sternkreise ordnen sich: der kleinste und der Erde nächste ist der des Mondes, dann folgen Merkur, Venus, Sonne,

Mars, Jupiter, Saturn, darauf der Fixsternhimmel. Um diese acht Sternhimmel wölbt sich Dantes Kristallhimmel, eine weltumspannende Kugel, das *primum mobile* der Scholastik. Der Kristallhimmel besteht aus reinstem, ganz gleichförmigem Glanz, er umfasst alle die anderen Sphären und befindet sich in der schnellsten Umdrehung. Alle Bewegung kommt von ihm, für alles Raum- und Zeitmass ist er die letzte Grundlage, während er und seine Bewegung selbst nicht gemessen werden kann. Er gehört noch zur Raum- und Zeitwelt, aber als äusserste Grenze; ihn umfängt die raum- und zeitlose Gottheit selbst.

Dante findet die Seligen der einzelnen Kreise im Innern der Gestirne. Da alles Himmlische aus Aether besteht, gibt es dort keine Undurchdringlichkeit und Beatrice und Dante können in den Mond, in den Merkur und alle andern Wandelsterne aufschwebend eindringen.

Dante hat nicht nur in der epischen Beschreibung der Erdkugel und der Gestirnskreise die aristotelisch-scholastische Lehre zum Ausdruck gebracht, sondern er hat dem Virgil, der Beatrice und vielen Seelen, insbesondere im Paradies, lange didaktische Darstellungen der mittelalterlichen Lehre in den Mund gelegt.

Für Aristoteles sind die Begriffe Stoff und Form die Grundlage seiner Weltbetrachtung gewesen: die Form ist zugleich die wirkende Kraft und der leitende Zweck, sie ist das Wirkliche und Vollkommene, der Stoff ist das bloss Mögliche und Unvollkommene. Der Marmorblock ist in Bezug auf die Statue, die Künstlerhand daraus schafft, nichts als eine Möglichkeit, als ein unvollkommenes Sein. Die Form der Statue ist im Kopfe des Künstlers die wirkende Ursache und Zweckursache. Beim Samen, den man in den Erdboden senkt und der sich zum Baum entfaltet, ist die vollentwickelte Form die wirkende Kraft und der gestaltende Zweck. Stoff ist die Anlage, das bloss Mögliche; Form ist die Verwirklichung. Der Stoff ist aufnahmefähig in Bezug auf die Form, ist Empfänglichkeit, die Form Tätigkeit. Für Aristoteles ist Gott reine Form, reine Tätigkeit, stoffloser Geist, reines Denken und als solches höchstes, seliges Leben. Er ist der unbewegte Beweger, von dem alle Bewegung ihren Anfang nimmt, und Er ist der oberste Zweck, dem alles in Liebe zustrebt. Gott wirkt auf die äusserste Sphäre der Welt und durch sie weiterhin herab auf alle Dinge. Die Vollkommenheit stuft sich ab nach der Entfernung von Gottes Einwirkung.

Das bewegende Prinzip jeder Sphäre, die wirkende Form dieses Gebildes, ist ein unbewegtes, stoffloses Wesen, eine Gestirnseele. Von den Himmelssphären pflanzt sich die Bewegung nach abwärts fort zur irdischen Welt, in der das stoffliche Prinzip überwiegt.

Von diesem grossartigen astronomisch-metaphysischen Zusammenhang gibt Dante im zweiten Paradiesgesang ein anschauliches Bild:

Im Himmel, wo der Frieden Gottes ruht,
Dreht sich ein Kreis, in dessen Kraft und Walten
Des Weltalls Inhalt insgesamt beruht.
Der nächste Himmel, reich an Lichtgestalten,
Verteilt dies Sein verschiedenen Körpern d'rauf,
Von ihm gesondert, doch in ihm enthalten.
Aus andern Kreisen von verschiedenem Lauf
Nimmt die verschiedene Kraft, in ihnen lebend,
Dann jeder Stern nach seinen Zwecken auf.
So siehst du diese Weltorgane schwebend,
In sich im Kreis bewegt von Grad zu Grad,
Von oben nehmend und nach unten gebend.

— — — — —
Kraft und Bewegung nehmen jene Kreise
Von Lenkern an, die ewiges Heil beglückt,
Wie Stein sich formt nach seines Künstlers Weise.
Dem Himmel, der mit Sternenpracht besäte,
Empfängt des Lenkers Bild, damit er wieder
Im Abdruck als sein Siegel ihn verträte.
Und wie die Seele, die der Staub hält nieder,
Vielfältige Kräfte ausübt und entfaltet
Durch angepasste vielgestaltige Glieder,
So auch der Weltgeist, der voll Güte schaltet,
Sich in Millionen Sternen kundzugeben,
Indes er selbst als grosse Einheit waltet.“

Im 29. Himmelsgesang beschreibt Dante die Weltschöpfung, bei welcher die reinen Formen (die Engel), der Stoff der Natur und die aus Stoff und Form gemischte organische Welt menschlicher Lebewesen zugleich geschaffen wurden.

Nicht dass Er — was nicht sein kann — selbst gewönne,
Nein, dass der Glanz von seiner Herrlichkeit
Im Wiederglanz „Ich bin“ verkünden könne,

Hat Er, der Ewge, ausserhalb der Zeit
 Sowie des Raums, wie's ihm gefiel, die Gluten
 Erschaffner Lieb' an ewiger geweiht.
 Nicht müssig vorher seine Kräfte ruhten;
 Kein ‚Vorher‘ gabs, kein „Nachher“, eh' ergoss
 Der Geist des Herrn sich, schwebend ob den Fluten.
 Und Form und Stoff, rein und vermischt, entspross
 Durch einen Akt ins Dasein und vollkommen,
 Drei Pfeile von dreisehnigem Geschoss.

— — — — —
 Der Wesen Ordnung ward zugleich vollendet,
 Und hoch am Gipfel wurden die gereiht,
 Welchen Er reine Tätigkeit spendet.
 Die Tiefe ward reiner Empfänglichkeit.
 Empfänglichkeit und Talkraft ist mittinnen
 Verknüpft und nie von diesem Band befreit.“

(Nach Zoozmann, z. T. nach Streckfuss.)

In der letzten Sphäre, dem Kristallhimmel, findet Dante die Engel in 9 Kreisen den Mittelpunkt umschweben; die Namen der Engels-Chöre bezeichnet Dante nach Dionysios Areopagita. Der Kristallhimmel ist vom raumlosen Empyreum umfassen, jenem „Mittelpunkt“, der scheinbar im Tanz umkreist wird und tatsächlich alles umschlungen hält. Dort sieht Dante zwei Höfe der Seligen in der Himmelsrose, die in ihrem Kern den dreieinigen Gott enthält. —

Man muss Dantes *Commedia* exoterisch und esoterisch betrachten: im ersten Fall hat man eine objektive Kosmologie vor sich, eine wirklich gemeinte Höllen- und Himmelfahrt, geleitet von den abgeschiedenen Seelen Virgil und Beatrice; der Zweck ist hier die Beschreibung des Weltgebäudes und die wertende und richtende Charakteristik der bedeutenden Persönlichkeiten der Zeit- und Weltgeschichte, die in Himmel, Hölle und Läuterungsreich angetroffen werden; im zweiten Fall wird uns der subjektive Weg der Seele zur Gottheit gezeigt, d. h. also Ethik und Mystik geboten, wobei des Dichters Figuren eine allegorische Bedeutung gewinnen.

Was ist der esoterische Sinn des *Commedia*? Aus dem Wald der Verirrungen, in dem die drei Leidenschaften Sinnlichkeit, Machtwille und Habsucht herrschen, führt Virgil, die natürliche Vernunft, die menschliche Seele heraus, indem er zuvor

jene Leidenschaften, vor allem die Habsucht, durch den edlen Mut idealer Begeisterung bekämpfen lässt. Die Vernunft selbst ist aber von Maria, Lucia, Beatrice — den übernatürlichen Prinzipien der Liebe, der Gnade und des Glaubens — beauftragt.

Die natürliche Vernunft kann dem Menschen die Hölle und das Fegefeuer zeigen, in den Himmel kann nur Beatrice, die von Liebe und Gnade durchgeistigte Glaubenskraft, führen.

Ja, auch schon im Fegefeuer kann die Vernunft allein nicht vorwärtsbringen: die menschliche Seele muss sich in erster Linie aus eigener Kraft emporarbeiten, aber sie wird auch von den übernatürlichen Mächten gehoben. Dante badet im Meer und wird dann von Lucia, der Gnade, zum Eingang des Läuterungsberges entrückt, muss über die Stufen der Selbsterkenntnis, der Zerknirschung und des Blutes Christi durch ein Tor hindurch, das der silberne Schlüssel der Prüfung und der goldene der Lossprechung aufschliesst. Von den sieben P, den sieben Todsünden (peccata), die auf Dantes Stirn verzeichnet werden, wird je eines nach der Durchwanderung jedes Kreises durch Engelsflügelschlag gelöscht. Und schliesslich durchschreitet Dante die reinigenden Flammen des Fegefeuers, bevor er das irdische Paradies betreten darf.

Neben Virgil begleitet der christliche Dichter Statius, die vom Christentum geleitete Vernunft, den Florentiner durch die höchsten Stufen des Läuterungsberges.

Im irdischen Paradies findet Dante Beatrice: den von der göttlichen Gnade geschenkten übernatürlichen Glauben. Vor ihr muss Dante ein Sündenbekenntnis ablegen, und wird in den Lethe des Vergessens und in den Eunoë des Erinnerns getaucht.

Neben dem Wagen der Kirche schreiten im irdischen Paradies die sieben Tugenden, die dem Petrus Lombardus gemäss während des Mittelalters unterschieden wurden: die drei christlichen Tugenden: Glaube, Liebe und Hoffnung und die vier weltlichen Tugenden, die schon Platon aufgestellt hatte: Mässigkeit, Tapferkeit, Weisheit und Gerechtigkeit.

Beatrice, die übernatürliche Glaubenskraft, leitet Dante durch den ganzen Himmel. In den letzten Sphären des Himmels wird Dante geprüft über die drei christlichen Tugenden: Glaube, Hoffnung und Liebe.

Im Empyreum, dem raumlosen Kreis, der alle Himmel umschliesst, übergibt Beatrice die weitere Führung dem heiligen

Bernhard, der im letzten Gesang das ergreifende Gebet an Maria, die göttliche Liebe, richtet: „O Jungfrau, Mutter, Tochter Deines Sohnes, demütigste und hehrste Kreatur. — Die Liebe entflammst du gleich der Mittagssonnen in diesem Reich, dort in der Sterblichkeit bist du der frommen Hoffnung Lebensbrunnen.“ Durch dieses Gebet gewinnt Dante die Kraft zur letzten und reinsten Gottesanschauung, er sieht die Dinge, die im Weltall sich entfalten, in ihrem Sein in Gott, er sieht die Dreieinigkeit und des Menschen Ebenbild in der zweiten Person Gottes und sein eigenes „Wollen und Wünschen folgen gleichwie ein Rad, gleichmässig umgeschwungen, der Liebe, die bewaget Sonn' und Sterne.“

Der ethisch-mystische Sinn der esoterischen *Commedia* ist also: die menschliche Seele kann durch die natürliche Vernunft die Sünden erkennen, sie muss sich, unterstützt durch die übernatürlichen Kräfte der Liebe und Gnade, von den Sünden durch Busse reinigen und durch die Pflege der Tugenden das menschliche Leben zu einem irdischen Paradies gestalten. Dann wird sie reif, dass sie in mystischem Gotteserleben mit Hilfe übernatürlicher Glaubenskraft die Gottheit in höchster Seligkeit anschauend genießt.

Es ist der Geist des Mittelalters in seiner Fülle, mit allen scholastischen und mystischen Elementen, der in der *Commedia* verkörpert ist: ein System, in dem Alles, Irdisches und Himmlisches, stoffliche Dinge und lebendige Wesen, Werte und Zwecke eine angemessene, jedes die ihm zukommende Stelle findet, ein Gedankengebäude wohlgegliederter Ordnung, in dem bei aller monumentalen Ruhe unsichtbar-sichtbar ein ewiges Fließen von oben herab und ein ewiges Streben von unten empor das Weltliche mit dem Göttlichen verbindet. Die katholische Hierarchie und der gotische Dom offenbaren in gleicher Weise das Gepräge dieses Geistes.

Die *Commedia* ist das hohe Lied dieser grossartigen mittelalterlichen Weltanschauung, in der das christliche Dogma und die heidnisch-antike Philosophie in innigster Durchdringung zu einer festen Weltordnung verbunden sind.

Aber zugleich stecken in der *Commedia* Keime des humanistischen Renaissancegeistes, der in seiner vollen Entfaltung eine Bedrohung, ja zum Teil eine Auflösung der mittelalterlichen Ordnung brachte.

Wenn die mittelalterliche Scholastik und Mystik das Christliche und Heidnisch-Antike vereinte, so geschah es stets in einer Ueber- und Höherordnung des christlichen Prinzips, wie es in den Begriffen Theologie und Philosophie, christliche und weltliche Tugend, Glauben und Wissen, übernatürliche Gnade und natürliche Vernunft, Augustinus und Aristoteles, zum Ausdruck kam.

Diese Wertordnung findet sich auch bei Dante vollkommen wieder, aber mit einigen Ausnahmen. Sie fehlt vor allem in der Politik. Römisches Papsttum und römisches Kaisertum, kirchlich-geistliche Macht und weltlich-staatliche Macht sind ihm (im Gegensatz zu Thomas von Aquin) zwei gleichberechtigte Grössen, zwei Sonnen, von denen keine der andern sich unterordnet, zwei Mächte, gegen die sich zu empören als gleich grosse Sünde bestraft wird.

Ja, Dante füllt den Begriff der bürgerlichen Gemeinschaft so sehr mit seiner nationalen Liebe, die er in der Schilderung der Heimat und der erhabenen Vergangenheit, vor allem in der Pflege der Muttersprache so sehr betätigt, dass er hierin ein Vorläufer Macchiavellis, des modernen grossen Verkünders des europäischen Nationalgedankens, ist.

Damit löst sich das Staatliche aus dem Herrschaftsbereich der kirchlichen Hegemonie der Hochscholastik und es beginnt jene Loslösungsbewegung, die in der Folge alle Kulturgebilde, wie die Künste, die bisher der Religion dienten, zu selbständigen Zwecken erhob.

Dieselbe Gleichordnung und Nebeneinanderstellung finden wir in Dantes Einschätzung der Antike, deren mythologische Begriffe (wie Lethe, Styx, Minos, Kronos, Kentauren, Erinnyen) er in der christlichen Hölle und im christlichen Fegefeuer, ja auch im irdischen Paradies wiederzufinden wagt. Ja, er bestraft die Gotteslästerung und Auflehnung gegen Jupiter ebenso hart wie die gegen den christlichen Gott. Er wagt es, die Frage aufzuwerfen, ob nicht auch Heiden selig werden können, und bejaht die Frage in zwei Ausnahmefällen in bedingter Form. Und er sagt: viele rufen „Christus“ und stehen ihm ferner als die Heiden, die nichts von ihm wussten.

Da kündigt sich jene freie humanistische Einschätzung der heidnischen Antike an, die auf der Höhe des Rinascimento die heidnische Religion und Philosophie des Altertums gleich-

berechtigt neben das Christentum stellte und in jedem Volk und in der gesamten Menschheit das Göttliche suchte und anerkannte.

In jener Szene, in der Dante die Lauen, die weder gut noch böse waren, ausserhalb der Hölle findet, da die Sünder, wenn auch die Lauen in die Hölle kämen, mit Stolz erfüllt würden neben dem „Jammervolk, das ohne Schimpf und ohne Lob gelebt“ — hier offenbart sich schon das freie Persönlichkeitsgefühl der Renaissance, das einen grossen Verbrecher höher wertet als belanglose Mittelmässigkeit, der die Freude zum Guten und der Mut zur Sünde fehlt. Eine Menschenwertung, die in unserem Zeitalter von Ibsen durch den Mund des Knopfiessers im Peer Gynt ausgesprochen wurde. Von Nietzsche zu geschweigen.

Das alles sind bei Dante leise Anklänge, ein allererstes Morgendämmern des individualistischen Renaissancegeistes der Freiheit und Persönlichkeit, wogegen das Gesamtsystem in seinen Grundlinien ganz dem Mittelalter, der Scholastik und Mystik, zugehört.

Wie sehr das Tiefste der Commedia, die Mystik des Beatrice-Maria-Gedankens, auch für uns Moderne unverloren ist, das zeigt, dass der grösste Dichter moderner Weltanschauung, Goethe, in der Schlusszene seines „Faust“, in dem Gedanken der Erlösung mit Hilfe von Gretchen-Maria die gleiche Idee durch den Chorus mysticus zum Ausdruck brachte.

Wir sind längst darüber hinaus, das Mittelalter als ein für uns völlig Abgetanes und uns Nichtssagendes aufzufassen, im Gegenteil: gerade heute streben wir wieder einer Reifeperiode zu, der die Absolutheit und die feste Ordnung des Mittelalters sehr viel zu sagen hat im Gegensatz zum individualistischen Relativismus und der Halt- und Zügellosigkeit, zu der das Freiheitsstreben des Individuums so leicht ausartet, wo es sich von aller idealen Gesetzlichkeit völlig lossagt und sich nur auf seine eigene individuell-momentane Zuständlichkeit und Subjektivität stellt. Die kommende Weltanschauung muss mit dem gegenwärtig herrschenden Renaissancegedanken des freien Gewissens und des Rechts persönlicher Eigentümlichkeit jenen im Mittelalter zur Höhe entwickelten Gedanken einer schlechthin gültigen Wertordnung zu einer schöpferischer Synthese verbinden.

So hat unsere Zeit, so hat die fernste Zukunft Tiefstes, Letztes aus Dantes grossem Werk zu gewinnen, jenem einzig-

artigen Buch der Weltliteratur, in dem ein Künstlergenius ersten Ranges das Ganze einer wissenschaftlichen Philosophie in einem ebenso dichterischen wie malerischen wie sprachlich-musikalischen Kunstwerk lebendige Gestalt werden liess, einem Werk, das mit vollem und uneingeschränktem Recht genannt zu werden verdient:

eine göttliche Dichtung.

EESTI VABARIIGI

TARTU ÜLIKOOI ETTELUGEMISTE KAVA

1922. AASTA I POOLAASTAL

Sisukord.

	Lhk.
Ülikooli valitsus	3
„Toimetuste“ toimkond. Kantselei. Majandusosakond. Arveamet ja kassa.	4
Tähtpäevad 1922. aasta I poolaastal	4
Auhinnatööde ained 1922 a.	5
Määrused auhinnatööde ja auhindade kohta	7
Ettelugemiste kava	7
Usuteaduskond	7
Oigusteaduskond	8
Arstiteaduskond	10
Filosoofiateaduskond	13
Matemaatika-loodusteaduskond	17
Loomaarstiteaduskond	20
Põllumajandusteaduskond	21
Teadus- ja õppeasutused	22
Ülikooli raamatukogu ajutised määrused	30
Õppejõudude nimekiri	32

Ülikooli valitsus.

Ülikooli kuraator: prof. **Peeter Põld**. Kõnetunnid: ülikoolis äripäeviti 12—1. Elukoht: Munga t. 2., tel. 268.

Ajutine nõukogu: juhataja — rektor, liikmed — dekaanid.

Rektor: prof. **H. Koppel**. Kõnetunnid: ülikoolis äripäeviti 12—1. Elukoht: Suurturg 7, tel. 341.

Teaduskondade dekaanid ja sekretärid:

1. Usuteaduskonnas prof. **O. Sild**. Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid, kodus (Tiigi t. 21) l. 3—4. Sekretär: prof. k. t. **H. B. Rahamägi**. Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid, kodus (Pepleri t. 1) n. 3—4.

2. Õigusteaduskonnas prof. k. t. **N. Maim**. Kõnetunnid: dekanaadis e., l. 12 1. Dekaani abijõud kaubandusosakonna asjus prof. k. t. **J. Filippov**. Kõnetunnid: dekanaadis t. 1—2, r. $\frac{1}{2}1$ — $\frac{1}{2}2$. Sekretär: dotsent **J. Uluots**. Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

3. Arstiteaduskonnas prof. **K. Konik**. Kõnetunnid: dekanaadis e., k., r. 9—10. Sekretär: vakant.

4. Filosoofiateaduskonnas prof. k. t. **J. Jõgever**. Kõnetunnid: dekanaadis e., k., l. 1— $\frac{1}{2}2$. Sekretär: prof. k. t. **H. Oldekop**. Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid, kodus (Tiigi t. 32) pühapäeviti 4—5.

5. Matemaatika-loodusteaduskonnas prof. **M. Wittlich**. Kõnetunnid: dekanaadis e., k., r. 12— $\frac{1}{2}2$. Sekretär: dots. **H. Jaakson**. Kõnetunnid: matemaatikakabinetis peale loenguid.

6. Loomaarstiteaduskonnas prof. **K. Happich**. Kõnetunnid: loomaarstiteaduskonna kantseleis (Vene t. 18—32, tel. 184) äripäeviti 12—1. Sekretär: dots. **J. Ainson**. Kõnetunnid: patoloogilise anatoomia kabinetis (Vene t. 18—32) peale loenguid.

7. Põllumajandusteaduskonnas dots. **A. Nõmmik**. Kõnetunnid: ülikoolis, III korral, e. 12—1, t. k. 11—12, r. 1—2. Sekretär: vakant.

Ülikooli „Toimetuste“ (*Acta et Commentationes*) toimkond: prof. J. Köpp (esimees), dotsent J. Uluots (sekretär), prof. A. Sommer, prof. A. M. Tallgren, prof. J. Narbutt, prof. J. Waldmann, prof. k. t. J. Mägi.

Toimetaja: prof. W. Anderson. Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Kantselei (ülikooli peahoones, tel. 147) on avatud äripäeviti 11—2.

Nõukogu asjade sekretäri k. t.: **F. Lambert**, Lille t. 8, k. 2.

Teaduskondade (usu-, filosoofia-, põllumajandus-) kantselei (ülikooli peahoones, III korral), avatud äripäeviti 11—2.

Õigusteaduskonna kantselei (ülikooli peahoones, sissekäik aud. 4 esise kaudu), avatud äripäeviti 11—2.

Arstiteaduskonna ja mat.-loodusteaduskonna kantselei (ülikooli peahoones, II korral), avatud äripäeviti 11—2.

Loomaarstiteaduskonna kantselei (Vene t. 18—32, tel. 27), avatud äripäeviti 11—2.

Majandusosakond. Juhataja: **W. Tiedemann**, Hetseli t. 1, tel. 71. Sekretär: **K. Laagus**, Tähe t. 73, k. 4, tel. 271. Eksekutoori k. t.: **A. Bock**. Vastuvõtmine ühiselunajas (Doomemäel) äripäeviti 8—10, 3—5.

Arveamet ja kassa (ülikooli peahoones), avatud äripäeviti 11—2.

Pearaamatupidaja: **K. Wilhelmson**, Vene t. 18.

Kassahoidja: **J. Kangus**, Viljandi t. 11, k. 1.

Tähtpäevad 1922. aasta I poolaastal.

- 1) Semestri algus 16. jaanuaril, lõpp — 31. mail.
- 2) Ülikooli sisseastumise sooviavaldused tulevad ülikooli valitsusele kuni 16. jaanuarini sisse anda.
- 3) Immatrikulatsioon on 20. jaanuaril.
- 4) Viimaseks tähtajaks, mil rektori poolt maksvaks tunnistatud põhjustel immatrikulatsioon veel lubatud, on 1. veebruar.
- 5) Õppemaksust vabastamise ja abiraha saamise sooviavalduste sisseandmise viimaseks tähtpäevaks on 1. veebruar.

T ä h e n d u s : Ülikooli määrsummadest stipendiumide saajad on õppemaksust vabad.

Üliõpilased, kes omavalitsuse või erisummadest stipendiumi ja peale selle veel õpperahast vabastamist soovivad, peavad kummagi soovi kohta eriti sooviavalduse sisse andma ja nimelt ülikooli kantseleist saadavatel iseäralistel teatelehtedel.

6) Õppemaksude ja praktiliste tööde maksude äiendamise kui ka ettelugemistele kirjutamise viimaseks tähtpäevaks on 15. veebruar.

7) Kõik ettelugemised ja muu õppetöö peavad hiljemalt 25. jaanuarini alanud olema ja võivad lõppeda mitte enne 6. maid.

8) Kõik üliõpilased on kohustatud hiljemalt 2 nädala jooksul pärast õppetöö algust oma aadressi ülikooli kantseleist saadaval aadressilehel üles andma. Korterite muutmisel õppeaja vältusel tuleb uus aadress hiljemalt 3 päeva jooksul ülikooli kantseleis üles anda.

Auhinnatööde ained 1922. a.

I. Usuteaduskonnas:

- 1) „Esra ja tema töö.“ („Esra und sein Werk.“)
- 2) „Kuidas hindasid eestlased ja liivlased ristiusku „Läti Hindreku kroonika“ järele.“
- 3) „Fr. Kreutzwaldi usuline-kõlbline ilmavaade „Lembitu“ järele.“

II. Õigusteaduskonnas:

- 1) Rooma õiguses: „*Justus titulus* ja *bona fides* kui igamise nõuded.“ („*Justus titulus* und *bona fides* als Erfordernisse der Ersitzung.“)
- 2) Eestimaa õiguse ajaloos: „Üldine maapäev XV ja XVI aastajal.“ („Der gemeine Landtag im XV und XVI Jahrhundert.“)
- 3) Riigiõiguses: „Riigipea osa parlamentaarse riigikorra juures.“
- 4) Õkonoomilises politikas: „Vaba kauplus ja protektsionism.“ („Свободная торговля и протекционизм.“)
- 5) Karskusseltside Kesktoimkonna poolt määratud auhind 10.000 Em. — väärilise töö eest aine üle: „Alkohol riikide eelarves.“

III. Arstiteaduskonnas:

- 1) „Vereliblede langemise kiiruse, trombotsüütide arvu ja verejooksu vahekordest *Purpura haemorrhagica* juures.“ („Über die Beziehungen der Senkungsgeschwindigkeit der Blutkörperchen, der Thrombozytenzahl und der Blutungen bei *Purpura haemorrhagica*.“)
- 2) „Kas on lipoididel otsustav tähtsus narkootikate mõjumisel?“ („Spielen die Lipoide eine ausschlaggebende Rolle bei der Wirkung der Narkotika?“)
- 3) „Keemiliste ja füüsiliste tegurite mõju *Staphylococcus pyogenes*’i hämolüütiliste omaduste peale.“
- 4) „*Anaphylaria* ja peaaaju.“ („Анафилактия и мозг.“) (Eksperimentaalne töö.)
- 5) „*Dementia paranoides*’e mõiste selgitamine ja piiramine.“ („Abgrenzung und Begriffsbestimmung der *Dementia paranoides*.“) (Kliiniline uurimine.)
- 6) Karskusseltside Kesktoimkonna poolt määratud auhind 10.000 Em. — töö eest aine üle: „Alkoholi mõju organismi peale.“

(Et see aine võimalikult mitmekülgselt läbitöötamist leiaks, otsustas arstiteaduskond Karskusseltside Keskoimkonda paluda ainet ülesantud piirides mitmekülgselt läbi töötada lubada. Selle loa on Keskoimekond annud ja lubanud, kui I auhinna väärilisi töid rohkem kui üks peaks tehtama, kaks auhinda à 10.000 Em. väljajagamiseks anda.)

- 7) Eesti Apteekrite Seltsi poolt määratud 2 auhinda à 5000 Em. ainete üle:

- a) „Suurte farmakogeograafiliste kaartide valmistamine põhjamaa kui ka Kesk-Euroopa, Vahemere maade ja Aafrika droogide piirkonna kohta, sellekohaste seletustega.“
- b) „Suurte farmakogeograafiliste kaartide valmistamine Kirde-Aafrika, Araabia-Persia, Lõuna-Aasia, Hiina-Jaapani, Põhja-, Kesk- ja Lõuna-Ameerika kui ka Austraalia ja Uue-Mere-maa droogide piirkonna kohta, sellekohaste seletustega.“

IV. Filosoofiateaduskonnas:

- 1) „Eksperimentaalfoneetiline uurimus Läänemere-soome keelte alalt.“
- 2) „N. n. gooti küsimusest Eesti hilisema Rooma raudaja kultuuris, arheoloogilise materjali valgustusel.“
- 3) „Koidula jutustuste algupärasuse astme kindlaksmääramine.“

V. Matemaatika-loodusteaduskonnas:

- 1) Füüsikas: „Kuresaare muda füüsikalised omadused.“
- 2) Mineraloogias: „Eesti *Dictyonema*-kihi uurimine tema tekkimise, vanaduse, levimise ja majanduslise tähtsuse kohta.“ („Untersuchung des *Dictyonema*-Schiefers in Estland nach Entstehung, Alter, Verbreitung und wirtschaftlicher Bedeutung.“)
- 3) Zooloogias: „Kodumaa *Microtinae* ja nende ettetulek meie läänepoolsetel saartel.“
- 4) Kirjastusühisuse „Looduse“ poolt määratud 2 auhinda à 5000 Em. ainete üle:
 - a) „Tamula ja Vagula järve plankton.“
 - b) „Eesti vetikad — literatuur-allikate ja uurimiste põhjal.“

VI. Loomaarstiteaduskonnas:

- 1) „Tartu müügipiima läbivaatamine uuemate uurimisviiside järele.“
- 2) „Vere prätsipitatsiooni kui tuberkuloosi diagnostikumi ja prognostikumi praktiliselt tarvitusele võtmise järelekatsumine veiste juures.“
- 3) „Eesti müügiletulevate juustusortide standardi sisseseadmise katse.“

VII. Põllumajandusteaduskonnas:

- 1) „Rootsi ja Vene valitsuse ajal Lõuna-Eestis korraldatud maa-hindamise ülesanded ja puudused.“
- 2) „Karjatamise mõju heinamaa peale.“
- 3) „Angelni tõugu kari Eestis.“
- 4) „Metsade seisukord Põhja-Eesti pae peal.“
- 5) „Saaremaa ader.“

Määrused auhinnatööde ja auhindade kohta.

(Kinnitatud ülikooli ajut. nõukogu poolt 5. I. 1921.)

§ 1. Üliõpilastele pannakse ette iga aasta teaduskondade poolt auhinna-ülesanded, mille eest rahuloldavaks tunnistamise puhul nende väärtust mööda autasuks antakse: esimese auhinnana 5000 marka, teise auhinnana 3000 marka, kolmanda auhinnana kiituskiri.

Auhindade arvu määrab ülikooli nõukogu iga aasta kindlaks.

§ 2. Kirjatööd auhinna-ülesannete üle tulevad asjaomase teaduskonna dekaanile mingi märgusõnaga pealkirjas varustatult hiljemalt 1. novembriks ära anda. Kirjatöödele lisatakse juurde kinnises pitskeritud ümbrikus, mis sama märgusõna kannab, autori nimi ning perekonna-nimi ja õpiaine.

§ 3. 1. detsembril, ülikooli aastapäeval, avatakse pidulikult aktusel nende tööde kohta käivad ümbrikud, mis teaduskondade poolt auhinnaväärilisteks arvatud, ja kuulutatakse nende autorite nimed. Ümbrikud, mis auhinnast ilma jäetud tööde juurde kuuluvad, põletatakse ära koosoleku ees, ilma lahti tegemata.

Samal koosolekul antakse järgmise aasta jaoks määratud auhinna-ülesanded teada.

§ 4. Kui teaduskondade poolt kaks või mitu tööd sama auhinna vääriliseks on arvatud, siis võidakse nõukogu otsusel kõigile vastav autasu määrata.

§ 5. Auhinnaga kroonitud töid võib asjaomase teaduskonna ettepanekul ülikooli toimetustes trükkida, kui nad laiemas teadusilma tähelepanu väärt on.

§ 6. Auhinnatööde keele kohta maksavad ülikooli põhikirja XI peatüki määrused väitekirjade keele asjus.

Ettelugemiste kava.

Usuteaduskond.

Bulmerincq, A., Dr. theol., Vana Testamendi teaduse ja Semi keelte professor. 1) Hebräische Grammatik, T. II, 3 t., e. 8—9, k. 10—11, l. 8—9. 2) Einleitung in das Alte Testament, T. II, 3 t., e., k., r. 9—10. 3) Auslegung der Genesis, 3 t., t., n., l. 9—10. 4) Uebungen zur hebräischen Formen- und Satzlehre, 1 t., t. 6—7. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis äripäeviti k. 10.

Stromberg, A., Mag. theol., Uue Testamendi teaduse professor. 1) Neutestamentliche Einleitung, 4 t., e., t., n., r. 10—11. 2) Prakt. Übungen über die Bergpredigt, 2 t., l. 10—12. 3) Ausgewählte Abschnitte aus der Apokalypse Joh., 1 t., t. 7—8. Aud. 3. — Kõnetunnid: kodus (Riia t. 52) igapäev peale laupäeva 4—5, lektuuriumis pärast loenguid.

Sild, O., Mag. theol., ajaloolise usuteaduse professor, dekaan. 1) Kirikuluugu, Usupuuhastuse aeg, 4 t., e., t., k., r. 4—5. 2) Kodu-

maa kirikulugu II, 2 t., l. 5—6, n. 4—5. 3) Prakt.: I Klements'i kiri (Kreeka keeles), 1 t., t. 5—6. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis pärast loenguid, kodus (Tiigi t. 21) l. 3—4.

Rahamägi, H. B., Cand. theol., süstem. usuteaduse prof. k. t. 1) Dogmaatika I, 4 t., e. t. 11—12, n. 8—9, r. 12—1. Aud. 3. 2) Prakt.: „Ristiusu kultuurprobleemide“ üle (J. Wendland: Handbuch der Sozialethik), 2 t., r. 5—7. Seminaris. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid; kodus (Pepleri t. 1) n. 3—4.

Gruehn, V., Lic. theol., süstem. usutead. eradotsent. 1) Aufgaben der system. Theologie in der Gegenwart II, 3 t., k., n., r. 7—8 ö. 2) Die neue Farbenlehre (mit pers. Genehmigung v. W. Ostwald), nebst Erörterung Erkenntnis-theoretischer Differenzen zwischen Natur- und Geisteswissenschaften (kõigiteaduskondade kuulajatele), 1 t., r. 1—2. 3) Prakt.: Ansätze theologischer Erkenntnistheorien innerhalb des Protestantismus im XIX Jh., 2 t., e. 6—8. 4) Prakt.: Übungen am Galaterbrief, 2 t., osavõtjatega kokkuleppimise järele. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid; kodus (Riia t. 52) e., k., r. $\frac{1}{2}3$ — $\frac{1}{2}4$.

Köpp, J., Cand. theol., tegeliku usuteaduse professor. 1) Küberneetika, 2 t., k., r. 11—12. 2) Usuline rahvateadus, 2 t., k. 12—1, r. 8—9. 3) Prakt.: Pühakiri tegelikus elus, 2 t., n. 11—1. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis pärast loenguid.

Tennmann, E., uskuloo, usupsüholoogia ja usufilosoofia dotsent. 1) Hiina ja Jaapani usud, 2 t., k., n. 1—2. 2) Usupsüholoog. ilmeprakt.: W. James II, 2 t., k. 5—7. 3) Usufilosoofiline prakt.: A. Sabatier, 2 t., n. 5—7. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Tiisik, K., Mag. theol., apostliku õigeusu dogmaatika prof. k. t. Süsteemaatiline usuõpetuse kursus, 6 t., e., t., l. 12—2. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Õigusteaduskond.

Seeler, W. v., Dr. jur., Rooma õiguse professor. 1) System des römischen Rechts, 6 t., e., t., k., n., r., l. 1—2. Aud. 5. 2) Prakt.: Übungen im römischen Recht, 1 t., k. 6—7. Aud. 1. 3) Estländische Rechtsgeschichte, 4 t., e., t., n., r. 12—1. Audit. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Uluots, J., Rooma õiguse dotsent. 1) Õiguse üldõpetus, 2 t., k., r. 10—11. Aud. 2. 2) Rooma õiguse ajalugu, 4 t.,

n. 10—12, l. 12—2. Aud. 2. 3) Prakt. Rooma ja tsiviilõiguses, aeg kokkuleppel kuulajatega. 4) Eestimaa agraarõigus, 2 t., aeg ja koht määratakse edaspidi. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Maim, N., riigiõiguse magistrand, riigiõiguse prof. k. t., dekaan. 1) Üldine riigiõpetus ja positiivne riigiõigus, 4 t., r. l. 10—12. Aud. 1. 2) Administratiivne õigus, 4 t., k. 9—11, n. 10—12. Aud. 1. 3) Prakt. tööd riigiõiguses, 1 t., aeg määratakse edaspidi. — Kõnetunnid: dekanaadis e., l. 12—1.

Tjutrumov, J., tsiviilõiguse ja tsiviilprotsessi professor. 1) Гражданское право, 6 t., kahe nädala tagast, e., t., k. n., r. 4—6 ja r. 9—11. Aud. 5. 2) Практик. занятія по гражданскому праву, 1 t., kahe nädala tagast, t. 6—8. Aud. 3. 3) Торговое право, 2 t., kahe nädala tagast, t. 11—12, k. 11—1, r. 11—12. Aud. 5. 4) Практик. занятія по торговому праву, 1 t., kahe nädala tagast, k. 6—8. Aud. 3. 5) Гражданскій и торговый процессы, 3 t., kahe nädala tagast, e., t., 9—11, n. 10—12. Aud. 5. 6) Практик. занятія по гражданскому и торговому процессу, 1 t., kahe nädala tagast, n. 6—8. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Bjerre, A., Dr. jur., kaelakohtulise õiguse professor. 1) Strafrecht, 4 t., e., t. 11—1. Aud. 1. 2) Rechtsphilosophie, 2 t., k. 12—2. Aud. 2. 3) Seminar, 1 t., kahe nädala tagast, n. 6—8. Aud. 1. — Kõnetunnid antakse edaspidi teada.

Berendts, E., finantsõiguse Dr., finantsõiguse professor. 1) Финансовое право: а) Общий курс, 4 t., e. 9—11, n. 8—10. Aud. 2; б) Специальный курс, 1 t., k. 9—10. Aud. 5. 2) Практик. занятія по финансовому праву, 1 t., k. 10—11. Aud. 5. 3) Политическая экономія, 4 t., t. 9—11, k. 5—6, r. 9—10. Aud. 1. 4) Практик. занятія по политической экономии, 1 t., aeg ja koht kokkuleppel kuulajatega. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis t. 10—11.

Kurtshinski, M., finantsõiguse mag., politilise ökonomia (teoreetilise) ja statistika professor. 1) Статистика, 2 t., k. 12—2. Aud. 2. 2) Практик. занятія по статистикѣ, 2 t., n. 6—8. Aud. 1. 3) История экономических учений, 2 t., n. 3—5. Aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Piip, A., rahvusvahelise õiguse magistrand, rahvusvahelise õiguse professor. Rahvusvaheline õigus, 2 t., kahe nädala tagast, e. 12—2 ja 5—7. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Korsakov, F., rahvusvahelise õiguse magistrand. Loeb ülesandel. 1) Международное право (общий курс), 2 t., l. 10—12. Aud. 2. 2) Международные договоры, 2 t., r. 12—2. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Melnikov, A., kaelakohtu-õiguse ja -protsessi tegelik õpetaja. Loeb ülesandel. 1) Практ. курс особенной части действующаго уголовного права, 3 t., r. 3—4, l. 3—5. Aud. 1. 2) Практ. курс уголовного процесса по действующему законодательству, 3 t., t. 3—5, k. 3—4. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Filippov, J., politilise ökonoomia (tegeliku) prof. k. t., professori õigustega. Loeb ülesandel. 1) Экономическая политика, 6 t., e., r., l. 3—5. Aud. 2. 2) Экономическая география, 2 t., t. 11—1. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis l. 5—6.

Grau, K., Cand. jur. Loeb teaduskonna loaga mittedunduslikku ainet: Eesti kriminaal-õiguse ajalugu, 1 t., r. 6—7. Aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Arstiteaduskond.

Sommer, A., Dr. med., anatoomia professor. 1) Анатомія чело-вѣка II, 5 t., e., t., k., n., r. 8—9 h. 2) Практ. занятія по анатоміи, e., t., k., n., r. 3—6 p. l. 3) Гистологія и эмбриологія, 4 t., e., k., n., r. 10—11. 4) Практ. занятія по гистологіи, 4 t., e. 11—1, k. 10—12. Vanas anatoomikumis (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Lipschütz, A., Dr. med., füsioloogia professor. 1) Physiologie des Menschen. II, 5 t., e., t., k., n., r. 9—10. 2) Physiologisches Prakt., 4 t., rühmades, e., t., n., r. 11—1. 3) Wissenschaftliche Arbeiten im Laboratorium, äripäeviti. 4) Physiologisches Seminar für Vorgerücktere, 2 t., r. 8—10 ö. Füsioloogia-instituudis (Savi t.). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Loewe, S., Dr. med., farmakoloogia professor. 1) Pharmakologie II, 6 t., e., r. 9—10, t., k., n., l. 12—1. 2) Pharmakologie u. Toxikologie f. Pharmazeuten, 3 t., e., n., l. 6—7 ö. 3) Pharmakologisches Prakt., 2 t., aeg määratakse edaspidi. Vanas anatoomikumis (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Ucke, A., Dr. med., patoloogia professor. 1) Allgemeine Pathologie, 6 t., äripäeviti 11—12 (IV poolaasta üliõpilastele). 2) Pathologisch-histologischer Kursus, 2 t., aeg antakse pärastpoole teada (VI poolaasta üliõpilastele). 3) Klinische Sektionen (materjali ulatuse järele), hommikutundidel, vastavalt kliinikutele (VI., VII., X poolaasta üliõpilastele). 4) Prakt. Arbeiten (edasi-jõudnutele). Patoloogia-instituudis (Savi t.). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Masing, E., Dr. med., sisehaiguste professor. Medizinische Klinik, e., t., k., n., r. $\frac{1}{2}$ 10—11. Sisehaiguste kliinikus (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Koppel, H., Dr. med., sisehaiguste professor, ülikooli rektor. Sisehaiguste polikliinik, 6 t., t., k., n., r. 3— $\frac{1}{2}$ 5. Polikliinikus (Jakobi t. 2). — Kõnetunnid: rektoraadis äripäeviti 12—1.

Konik, K., Dr. med., kirurgia professor, dekaan. Teaduskonna haavakliinik, äripäeviti 12—2 (6 t., igapäev 12—1, ja 6 t. lisana, igapäev 1—2). Haavakliinikus (Doomemäel). — Kõnetunnid: arsti-teaduskonna dekanaadis e., k., r. 9—10.

Wanach, R., Dr. med., kirurgia professor. Госпитальная хирург. клиника, 6 t., äripäeviti 11— $\frac{1}{2}$ 1. Hospitaal - haavakliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Blumberg, J., Dr. med., kirurgilise patoloogia ja operatiiv-kirurgia dotsendi k. t. 1) Allgemeine chirurg. Pathologie, 3 t., e., n. $\frac{1}{2}$ 4—5 p. l. 2) Operative Chirurgie mit topographisch. Anatomie, 3 t., t., r. $\frac{1}{2}$ 4—5 p. l. 3) Operationslehre, 4 t., e. 5—7, l. 3—5 p. l. Vanas anatoomikumis (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Blessig, E., Dr. med., silmahaiguste professor. 1) Klinik der Augenkrankheiten, 6 t., äripäeviti 9—10. 2) Ophthalmologische Diagnostik (Ophthalmoskopie und Funktionsprüfungen), aeg määratakse edaspidi. Silmakliinikus (Maarjamõisa tän. ja Vallikraavi tän. nurgal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Miländer, J., Dr. med., sünnitusabi ja günekoloogia professor. 1) Sünnitusabi ja naistehaiguste õpetus, 3 t., e., r. 8— $\frac{1}{2}$ 10 h. 2) Naistekliinik, 6 t., t., k., n., l. 8— $\frac{1}{2}$ 10 h. 3) Sünnitusabi õpetus fantoomi peal. Prakt. kursus, n., l. 5—7. Naistekliinikus (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti $\frac{1}{2}$ 10—10.

Bresovsky, M., Dr. med., psühiaatria professori k. t. 1) Клиника и поликлиника душевных болезней, 4 t., 2 sundusl. — pühap. 11—1; 2 mittesundusl. (aeg antakse edaspidi teada). 2) Общая психопатология, 2 t., t., r. 5—6. Vaimuhaigustekliinikus (Puiestee tän. 1). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Puusepp, L., Dr. med., neuropatoloogia professor. 1) Общая невропатология и семиотика нервных болезней с диагностикой 2 t., k. 5—7. 2) Клиника нервных болезней, 2 t., t., r. 10—11. Närvikliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Sisehaiguste hospitaalkliiniku õppetool: vakant. Ettelugemiste aeg antakse teada edaspidi.

Paldrock, A., Dr. med., naha- ja suguhaiguste professor. 1) Naha- haigused, 4 t., t., k., n., r. 1—2. 2) Prakt. tööd, 2 t., r. 2—3, l. 1—2. Polikliinikus (Jakobi tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Kõrva-, nina- ja kurguhaiguste õppetool: vakant. Loeb ülesandel prof. H. Koppel. Kõrva-, nina- ja kurguhaigused, 4 t., e., l., 3—5. Polikliinikus (Jakobi tän. 2). — Kõnetunnid: rektoraadis äripäeviti 12—1.

Lüüs, A., Drnd. med., lastehaiguste dotsendi k. t. Lastehaigused, 3 t., e., k., r. 11—12. Lastekliinikus (Veski t. 6). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Rammuk, A., Dr. med., hügieeni professor. 1) Hügieen, 4 t., t., r. 5—7. 2) Demonstratsioon, 2 t., kokkuleppe järele. 3) Prakt.: Toiduainete keemia (rohuteadlastele), k., n. 3—6 p.l. Hügieeni-instituudis (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Schlossmann, K., Dr. med., bakterioloogia dotsent. 1) Eri-bakterioloogia, 3 t., e., k., r. 10—11. 2) Prakt. tööd bakterioloogias, 4 t., e., r. 12—2. Hügieeni-instituudis (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Talvik, S., Dr. med., kohtuliku arstiteaduse dotsendi k. t. 1) Kohtulik arstiteadus (VIII semestrile), 4 t., e., k. 11—12, l. $\frac{1}{2}$ 10— $\frac{1}{2}$ 12. 2) Kohtu-arstilised sektsioonid (X semestrile) materjali ulatuse järele, lõunatundidel 1—3. 3) Prakt. tööd kohtul. arstiteaduses (X semestrile), 1 t. nädal., kokkuleppe kuulajatega. Vanas anatoomikumis (Doomemäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Stamm, J., Mag. pharm., farmaatsia ja farmakognoosia professori k. t. 1) Farmakognoosia, 5 t., e., t., k., n. 12—1, r. 11—12. 2) Farmakognoosia mikroskoobiline ja farmakokeemiline prakt., 5 t., r. 12—1, l. 10—2. 3) Kohtukeemia I. (prakt.), 6 t., k., n. 5—8. 4) Kvalitatiivne keemiline analüüs (arstiteadlastele; ühes eradots. H. Metsapõga), 6 t., t., r. 5—8. Farmaatsia-instituudis (Rüütli t. 2). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 1— $\frac{1}{2}$ 2 peale laupäeva.

Parts, H., Mag. pharm., rohuteaduse keemia dotsent. 1) Rohuteadusline keemia, II (rohuteadlastele, IV poolaasta), 5 t., e., t., k., n. 11—12; r. 10—11. 2) Prakt.: Rohuainete valmistamine nende väärtuse ja puhtuse järelekatsumine (rohuteadlastele, VI poolaasta), 4 t., l. 9—1. 3) Kvalitatiivne keemiline analüüs, II (rohuteadlastele, II poolaasta), 6 t., t., r. 5—8 p. l. Farmaatsia-instituudis (Rüütli t. 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Metsapõ, H., Magnd. pharm., farmaatsia eradotsent. Rohuteaduse ajalugu, 1 t., k. 10—11. Farmaatsia-instituudis (Rüütli t. 2). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Filosoofiateaduskond.

Jõgever, J., Cand. phil., Eesti keele professori k. t., dekaan. 1) Eesti häälikute ajalugu: Vokalismus (ühenduses proseminari harjutustega), 2 t., k. 11—1. 2) Diftongid Eesti murretes, 2 t., e. 11—1. 3) Seminar: Laensõnad Eesti keeles, 2 t., l. 11—1. — Kõnetunnid: filosoofiateaduskonna kantseleis (seminaris), e., k., l. 1— $\frac{1}{2}$ 2.

Veski, J., Eesti keele lektor. 1) Tegelik Eesti keele kursus, 3 t., e., n., l. 3—4. Aud. 5. 2) Eesti kirjandusloopeajajooned, 2 t., k., r. 3—4. Aud. 3. 3) Eesti keele kursus muulastele, 3 t., t. 3—4, n., l. 7—8. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Kettunen, L., Dr. phil., Läänemere-soome keelte professor. 1) Liivi keel, 2 t., t., r. 4—5. 2) Karjala keel (peajooned: algab märtsikuul), 2 t., t., r. 4—5. 3) Tekstiseletused soome vanemast kirjakeelest, 2 t., t., r. 5—6. 4) Seminariharjutused, iga teine nädal 2 t., k. 4—6. Aud. 4. 5) Soovijatele juhatus eksperimentaalfoneetikas (foneetilises laboratuuriumis, kokkulepitaval ajal) ja harjutusainete kirjutamises (kodus, vastuvõtmise ajal). — Kõnetunnid: kodus (Vabriku t. 3), e., n. 5—6.

Kettunen, H., Soome keele lektori k. t. 1) Soome keele algkursus, 3 t., I rühm e., r. 12—1, k. 1—2, II rühm e., t., r. 2—3. Aud. 4. 2) Kursus edasijõudnutele, 2 t., t., n. 1—2. Aud. 2. 3) Kursus kaubandusteadlastele, 2 t., e., r. 1—2. Aud. 4. 4) Suomalaisen kirjallisuuden pääpiirteet (ka kaubandusteadlastele), 1 t., n. 12—1. Aud. 6. — Kõnetunnid: kodus (Vabriku t. 3), e., n. 5—6.

Mark, J., Mag. phil., Uurali keelte prof. k. t. 1) Mordva keel, 2 t., e. 8—10. 2) Ungari keel, 4 t., k., r. 8—10. Aud. 4. — Kõnetunnid: kodus (Sõõgiturg 3), k. 5—6.

Bergman, J., Dr. phil., klassilise eriti ladina filoloogia professor. 1) Taciti annales, 2 t., t., k. 10—11. 2) Euripides' Kyklops, 1 t., t. 11—12. 3) Römische Literaturgeschichte, 2 t., n., r. 10—11. 4) Erklärung der wichtigsten antiken Denkmäler, 1 t., k. 11—12. 5) Seminarübungen, 2 t. (jede zweite Woche Proseminar, jede zweite Woche Seminar für Vorgesrittenere, über verschiedene zum Gebiete der lateinischen Philologie gehörenden Themen), r. 5—7. Klassilise muinasteaduse instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Seeberg-Elverfeldt, F., Cand. phil., vanade keelte lektor. 1) I kursus a) 3 t., e., t., n. 6—7. Aud. 6. b) 2 t., e., t., n. 7—8. Aud. 2. 2) II kursus, 3 t., e., t., n. 5—6. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis pärast loenguid.

Baumann, P., Cand. phil., klassilise eriti kreeka filoloogia dotsent. Harjutused kreeka raidkirjade alal (ainult Kreeka keele õkajale), 2 t., t. 6—8. Klassilise muinasteaduse instituudis. — Kõnetunnid: kodus (Kastani t. 6-a, k. 8) pühap. 3¹/₂—4¹/₂.

Kreeka keele lektori kursust loeb ülesandel eradotsent W. Freymann, 1) algajatele 4 t., e. 8—9 õ., t., k. 7—8 õ. 2) Edasijõudnutele 4 t.: a) grammatilised harjutused 1 t., n. 8—9. b) Platon, Euthyphon ja Odyss. lib. I, 3 t., t., k. 8—9 õ., r. 7—8 õ. Aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Gutmann, R., võrdl. keeleteaduse mag., Romaani keelte prof. k. t. 1) Vana Prantsuse keel, kirjandus ja tekstid, I (Seminar), 2 t., e. 10—12. 2) Romaani keelte grammatika, 1 t., n. 10—11. 3) Dante Alighieri (Inferno), 1 t., n. 11—12. 4) Chrestien de Troyes (Erec ja Enide), 2 t., r. 10—12. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Sivers, S., Dr. phil., Prantsuse keele lektor. 1) Prantsuse keele algkursus, 3 t., e., t., k. 6—7. 2) Kursus edasijõudnutele, 2 t., e., k. 7—8 õ. 3) Literatur, 1 t., n. 6—7. 5) Correspondance commerciale, 2 t., t., n. 7—8 õ. Aud. 5. — Kõnetunnid: pärast loenguid ülikoolis ja kodus (Karlova t. 24) igapäev (peale laup. ja pühap.) 1¹/₂—3.

Wiget, W., Dr. phil., Germaani filoloogia professor. 1) Historische Grammatik der deutschen Sprache, 2 t., t., l. 12—1. 2) Einführung in die got. Sprache, 2 t., t., l. 1—2. Aud. 4. 3) Altisländische Übungen, 2 t., n. 3—5. 4) Mittelhochdeutsche Übungen, 2 t., e. 4—6. Filosoofiateaduskonna seminaris. — Kõnetunnid: kolis (Pepleri t. 32) äripäeviti 3—4.

Rootsi keele kursust loeb prof. Dr. J. Bergman. Aeg ja koht määratakse edaspidi.

Sabler, G., Dr. phil., Germaani filoloogia eradotsent. Ülesandel: Gotische Übungen (Prakt.), 3 t., e., t., r. 7—8 õ. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis e., t., r. 8—1¹/₂9.

Bettac, F., Cand. phil., Saksa keele lektor. 1) Deutsche Sprachübungen für weniger Vorgeschrittelene, 3 t., t., n., r. 5—6. Aud. 1. 2) Deutsche Sprachübungen für Vorgeschrittelene, 2 t., t., r. 6—7. Aud. 4. 3) Ausgewählte Abschnitte aus der deutschen Literaturgeschichte des 19. Jahrhunderts (Fortsetzung), für Hörer aller Fakultäten, 1 t., e. 5—6. Aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Mutschmann, H., M. A., Dr. phil., Inglise filoloogia professor. 1) Modern English Phonetics, 2 t., k. 11—1. Aud. 4. 2) History of the English Language, 2 t., t., r. 6—7. Aud. 1. 3) Proseminar: Interpretation of Selected Passages

from Milton, 2 t., l. 9—11. Aud. 4. 4) Seminar: Chaucer, 2 t., t. 9—11. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Leidig, J., Inglise keele lektori k. t. 1) Inglise keele lektor algkursus: 1. rühm, 3 t., e., k., r. 4—5. Aud. 1; 2. rühm, 3 t., k. 8—9, n. 8—10. Aud. 5. 2) II kursus, 3 t., k. 3—4, r. 4—6. Aud. 6. 3) III kursus (kaubandusteadlastele), 3 t., t. 8—9. l. 8—10. Aud. 1. — Kõnetunnid: peale lõunat ülikooli lektoriumis pärast loenguid.

Masing, L., Dr. phil., Slaavi filoloogia professor. 1) Altbulgarisch (altkirchenslavisch), 2 t., e., n. 9—10. 2) Polnisch, 2 t., t., r. 9—10. 3) Prakt. Übungen, 2 t., k., l. 9—10. Klassilise muinasteaduse instituudis. — Kõnetunnid: kodus äripäeviti 8—9 h.

Ernits, V., Cand. phil., Slaavi filoloogia eradotsent. 1) Vene murdeõpetus II, 1 t., l. 10—11. Aud. 5. 2) Etümologiseerimisharjutused: Vene laensõnad Eesti keeles, 1 t., l. 11—12. Aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis pärast loenguid.

Pravdin, B., Cand. phil., Vene keele lektor. 1) Курс новой русской литературы, 2 t., l. 5—6; r. 6—7 õ. 2) Курс русского языка, 2 t., r. 7—8, l. 6—7. õ. Aud. 2. 3) Prakt. harjutused, 2 t., t. 7—9 õ. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid ja kodus (Tähe t. 31) l. 3—4.

Stein, S., Cand. phil., Slaavi keelte eradotsent. 1) Общее введение в изучение литературы, 1 t., r. 4—5. 2) Общий курс истории славянских литератур, 1 t., r. 5—6. 3) История польской литературы, 1 t., r. 6—7. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Kieckers, E., Dr. phil., Indo-Euroopa keeleteaduse professor. 1) Sanskrit (Forts.), 2 t., e., n. 10—11. 2) Altbulgarisch (Fortsetz.), 1 t., n. 11—12. Aud. 6. 3) Litauische Übungen für Anfänger, 1 t., n. 5—6. Filosoofiateaduskonna seminaris. 4) Erklärung griechischer Dialektinschriften (Fortsetz.), 1 t., r. 10—11. Aud. 6. 5) Die Sprachstämme der Erde mit Charakterisierung der Haupttypen des Sprachbaues (unabhängige Forts. des I Teils), 1 t., l. 12—1. Aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Esperanto keele kursust loeb prof. Dr. K. Väisälä, 1 t. Aeg ja koht määratakse semestri algusel.

Kjellin, T. H., Dr. phil., kunstiajaloo professor. 1) Die mittelalterliche kirchliche Baukunst des Nordens und ihre Verbindungen mit dem Auslande, 4 t., e., t., n., r. 2—3. Aud. 1. 2) Kunstgeschichtliche Proseminar- und Seminarübungen, 2 t., k. 12—2. Klassilise muinasteaduse instituudis. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis pärast loenguid.

Suits, G., Mag. phil., Eesti ja üleüldise kirjanduse prof. k. t. 1) Eesti poeetika, 1 t., 3—4. Aud. 5. 2) Valitud autorid Skandinaavia kirjandusest, 1 t., r. 7—8 ö. Aud. 5. 3) Seminar: Anatole France, 2 t., k. 6—8. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis pärast loenguid.

Anderson, W., Dr. phil., Eesti ja võrdleva rahvaluule professor. 1) Methode der vergleichenden Liederforschung, 2 t., k. 11—1. Aud. 1. 2) Wundts volkskundliche Theorien, 2 t., n. 12—2. Aud. 4. 3) Volkskundliches Prakt., 2 t., r. 12—2. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Eisen, M. J., Eesti rahvaluule isiklik professor. 1) Kalevala, 1 t., l. 9—10. Aud. 5. 2) Eesti-Soome rahvalaulud (järg), 1 t., n. 9—10. Aud. 6. 3) Tõll ja ta kaimud, 1 t., t. 10—11. Aud. 6. — Kõnetunnid: filosoofiateaduskonna seminaris pärast ettelugemisi.

Tallgren, A. M., Dr. phil., Eesti ja põhjamaade muinasteaduse prof. 1) Sküütia muinasjäänused, 2 t., e. 8—10. Geoloogia-aud. (Aia t. 38-a). 2) Seminariharjutused: a) Eestimaa hilisem raudaeg (kaugemalejõudnutele), 2 t., r. 7—9 ö. b) Eestimaa antikvaariline topograafia (I aasta üliõpilastele), 2 t., k. 8—10 h. 3) Praktiline juhatus, äripäeviti 10—11. Arheoloogiakabinetis (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: peale loenguid arheoloogiakabinetis (Aia t. 38-a).

Oldekop, H., Dr. phil., üleüldise ajaloo professori k. t. 1) Sissejuhatus viimase aastasaja ajaloosse (Viini kongressist kuni ilmasõja lõpuni), 2 t., l. 9—11). 2) Suured ajalookirjanikud 18. ja 19. aastasajal, 1 t., k. 9—10. Aud. 6. 3) Hansa ajalugu, 1 t., r. 12—1. Aud. 1. 4) Ajaloo pro seminar: harjutused algajatele (L. Arbusow, Einführung der Reformation in Liv-, Est- und Kurland), 2 t., e. 4—6. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis pärast loenguid ja kodus (Tiigi t. 32) pühap. 4—5.

Treiberg, P., Cand. hist., üleüldise ajaloo stipendiaat. Loeb ülesandel: Prantsuse revolutsiooni ajalugu, 2 t., t. 4—5, l. 5—6. Aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Pridik, A., Dr. phil., prof. emer. Loeb ülesandel. 1) История древняго Востока. Общий курс, ч. II, 3 t., t. 3—5, n. 3—4. 2) История культуры древняго Востока. Общий курс, 1 t., n. 4—5. 3) История классических стран: Частная жизнь древних эллинов. Общий курс, 2 t., l. 3—5. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Cederberg, A. R., Dr. phil., Eesti ja põhjamaade ajaloo professor. 1) Balti maade ajalugu orduaja lõpul (repetitsioonidega), 2 t., t., r. 9—10. Aud. 6. 2) Soome uue ajalugu (repetitsioonidega), 2 t., e., n. 9—10. Aud. 1. 3) Seminariharjutused (kõrgemale

kursusele): Baltimaa ajaloo uurijad enne Russowit, 2 t., l. 5—7. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid ja kodus (Tiigi t. 4) n. 4—5.

Põld, P., Cand. theol., kasvatusteaduse professor, ülikooli kuraator. 1) Pedagoogiline psühholoogia, 3 t., e., k., r. 11—12. Aud. 2. 2) Kooli korralduse põhijooned, 2 t., t., l. 11—12. Aud. 4. 3) Seminar: Eesti kooli ajaloost, k. (üle nädala) 5—7. Filosoofiateaduskonna seminari ruumides. — Kõnetunnid: äripäeviti 12—1 ülikooli kantselei ruumides.

Schmied-Kowarzik, W., Dr. phil., filosoofia professor. 1) Psychologie (Fortsetz.), 3 t., e., k., r. 1—2. Aud. 1. 2) Erkenntnistheoretische Übungen (für Vorgeschrittene), über Kants „Kritik der reinen Vernunft“, 2 t., r. 5—7. Filosoofiateaduskonna seminaris. 3) Übungen über „Grundlegung der Geisteswissenschaften“ (allgem. zugänglich), 2 t., k. 5—7. Aud. 2. 4) Die Philosophie der Gegenwart, 1 t., t. 6—7. Aud. 2. — Kõnetunnid: kodus (Tiigi t. 19) k. $\frac{1}{4}$ 5—5.

Ramul, K., Cand. phil., filosoofia dotsent. 1) Sisesejuhatuse filosoofiasse, 3 t., k., r., l. 9—10. Aud. 2. 2) Prakt. tööd eksperimentaal-psühholoogias, 3 t., k., r., l. 10—11. Psühholoogia-laboratuuriumis (Suur turg 6). — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Freymann, W., Cand. phil., filosoofia eradotsent. Aristoteles, Metaphysica, lib. I, 2 t., n. 6—8. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

* Matemaatika-loodusteaduskond.

Väisälä, K., Dr. phil., matemaatika professor. 1) Differentsiaalvõrrandid, 4 t., k., l. 8—10. 2) Harjutused differentsiaalvõrrandites, 2 t., e. 5—7. 3) Elliptilised funktsioonid, 2 t., n. 5—7. Matem.-aud. — Kõnetunnid: matem.-kabinetis peale loenguid.

Sarv, J., matemaatika prof. k. t. 1) Projektiivne geomeetria, 3 t., t., k., n. 10—11. 2) Elementaar-matemaatika kõrgemalt vaatekohalt II, 4 t., t., k., n., r. 11—12. 3) Harjutused projektiivses geomeetrias, 1 t., r. 10—11. 4) Harjutused elementaar-matemaatikas kõrgemalt vaatekohalt, 2 t., r. 5—7. Matem.-aud. — Kõnetunnid: matem.-kabinetis peale loenguid.

Aleksejev, V., Dr. math., prof. emer. Loeb eradotsendina. Геометрическая теория дифференциальных исчислений и общая теория инвариантов, 2 t. Aeg ja koht kokkuleppe järele. — Kõnetunnid: peale loenguid.

Jaakson, H., Cand. math., matemaatika dotsent. 1) Differenttsiaal- ja integraalarvutus, II, 4 t., t., n. 12—2. 2) Different-siaalarvutuse rakendused geomeetrias, 3 t., k. 12—2, r. 12—1. 3) Harjutused differenttsiaal- ja integraalarvutuses II, 2 t., n. 5—7. 4) Harjutused different-siaalarvutuse rakendustes geomeetrias, 1 t., r. 1—2. Matem.-aud. — Kõnetunnid: matem.-kabinetis peale loenguid.

Rägo, G., Cand. math., mehaanika ja rakendusmatemaatika prof. k. t. 1) Mehaanika põhijooned, 4 t., e., n. 8—10. 2) Kujutav geomeetria, 4 t., t., r. 8—10. 3) Harjutused mehaanika põhijoontes, 2 t., t. 5—7. 4) Harjutused kujutavas geomeetrias, 2 t., l. 12—2. Prakt. rakendusmatemaatikas, e., t., k., n., r. 8—1 ja 4—7, l. 8—1. Matem.-aud. — Kõnetunnid: mehaanikakabinetis peale loenguid.

Rootsman, D., Cand. math., astronoomia prof. k. t. 1) Teoreetilise astronoomia põhijooned, 4 t., e. 12—2, l. 10—12. 2) Harjutused teoreetilise astronoomia põhijoontes, 1 t., l. 6—7. Matem.-aud. 3) Taevamehaanika (järg), 2 t., k. 12—2. Tähetorn. — Kõnetunnid: matem.-kabinetis ja tähetornis peale loenguid t., r. 1—2.

Koch, K., Cand. math., meteoroloogia ja geofüüsika dotsent. 1) Põllumajandusline meteoroloogia ja klimatoloogia (põlluteadlastele), 4 t., k. 5—7, l. 9—11. 2) Prakt. harjutused, 2 t., kokkuleppel rühmadega. Meteor.-aud. (ühiselumajas, IV korral). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Letzmann, J., Cand. phys., meteoroloogia eradotsent. Гидрология суши, 1 t. näd., kokkuleppe järele kuulajatega. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Wilip, J., Cand. phys., füüsika prof. k. t. 1) Üldine füüsika II, 5 t., e., t., k., n., r. 11—12. Aulas. 2) Füüsika katsetehnika. 3) füüsika prakt. tööd ja 4) eriharjutused, e., t., n., r. 10—1 ja t., n. 4—7. Füüsikakabinetis. — Kõnetunnid: sealsamas, e., t., k., n., r. 12—1.

Perlitz, H., Cand. phys., teoreetilise füüsika dots. k. t. 1) Elektri ja magnetismiteooria, 4 t., e., t., n., r. 9—10. 2) Harjutused teoreetilises füüsikas, 2 t., k., l. 9—10. Füüsika-aud. — Kõnetunnid: füüsikakabineti lugemisruumis peale loenguid.

Kupffer, W., Cand. math., dotsendi k. t. Loeb ülesandel: Коммерческая математика II (kaubandusteadlastele), 3 t., k. 4—6, l. 5—6. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Landesen, G., Mag. chem., anorgaanilise keemia professor. 1) Analytische Chemie, 4 t., e., t., r., l. 9—10. Keemia-instit. aud. 2) Analytische Übungen und prakt. Arbeiten, äripäeviti 9—1 ja $1\frac{1}{2}$ —7. Anorg. keemia laboratooriumis. — Kõnetunnid: oma kabinetis (ülikoolis) äripäeviti 11— $1\frac{1}{2}$ 12.

Narbutt, J., Mag. chem., professor. Loeb ülesandel. 1) Physikalische Chemie, I ja II, 6 t., äripäeviti 10—11. 2) Spektralanalyse (Prakt.), 1. 11—1. 3) Elektroanalyse (Prakt.), poolpäeviti kokkuleppel. — Kõnetunnid: esmaspäevast kuni reedeni 11—11¹/₂ füüsikalise keemia laboratooriumis.

Wittlich, M., Ing. techn., tehnilise keemia professor, dekaan. 1) Химическая технология, анорг. часть, 5 t., e., t., k., n., r. 8—9. Keemia-aud. 2) Общая технология (kaubandusteadlastele), 2 t., e., n. 6—7. Keemia-aud. 3) Практи. занятия, e., t., k., n., r. 9—10 ja 4—7. Tehnoloogia-laboratooriumis. — Kõnetunnid: teaduskonna dekanaadi e., k., r. 12—1¹/₂.

Kogerman, P., Cand. chem., D. J. C., orgaanilise keemia dots. k. t. 1) Orgaaniline keemia, 5 t., e., t., k., n., r. 10—11. Aulas. 2) Prakt. tööd, äripäeviti 11—12. Orgaanil. keemia laboratooriumis. — Kõnetunnid: äripäeviti 12—1 oma kabinetis (keemia-audit. vastas).

Scupin, H., Dr. phil., mineraloogia professor. 1) Allgemeine Mineralogie, 3 t., t., n., r. 1—2. 2) Allgemeine Geologie, 3 t., t., n., r. 5—6. 3) Mineralogisches Prakt., 2 t., l. 11—1. 4) Mineralogisches Repetitorium, 1 t., l. 1—2. 5) Kristalloptische Arbeiten, 4 t., e., n. 11—1. 6) Geologisches Prakt.: a) für Anfänger, 2 t., r. 9—11; b) für Fortgeschrittene, 2 t., l. 9—11. 7) Geologisches Repetitorium, 1 t., r. 6—7. Geoloogia-aud. (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas t., r. 6—1¹/₂7.

Bucholtz, Th., Dr. bot., botaanika professor. 1) Морфология и систематика низших растений (*Cogorriatae*), 5 t., ühes demonstratsioonidega, e., n. 3—5, l. 3—4. Bot.-inst. aud. 2) Практи. занятия по определению растений с экскурсиями (3 рühma), t., k., r. 3—5. 3) Практи. занятия по морфологии и систематикѣ растений для специалистов, äripäeviti. 4) Коллоквиум для старших курсов III, IV, 1 t., l. 6—7. Bot.-inst. — Kõnetunnid: sealsamas (Lai t. 38) äripäeviti 10—11.

Kahó, H., Cand. rer. nat., taimefüsioloogia dots. k. t. 1) Taimefüsioloogia, 2 t., r. 5—7. Bot.-inst. aud. 2) Taimefüsioloogia prakt. (taimeteadl.), 4 t., e., t. 10—12. 3) Taimeanatoomia mikrosk. algprakt., 2 t., l. 4—6. Bot.-inst. — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 9¹/₂—10.

Kennel, J. v., Dr. phil., zooloogia professor. 1) Spezielle Zoologie (Fortsetzung und Schluss), 5 t., e., t., k., n., r. 12—1. 2) Prakt. Übungen in der allgemeinen Zoologie (Vergl. Zellen- und Gewebelehre), 6 t., t., r. 4—7. Zooloogia-inst. (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Piiper, J., Cand. rer. nat., zooloogia prof. k. t. 1) Selgrooliste võrdlev anatoomia, embrüoloogia ja süstemaatika

(amfiibid, reptiilid, linnud ja imetajad), 4 t., t., k., n., r. 11—12. 2) Prakt. tööd võrdlevas osteoloogias ja embrüoloogias, 3 t., l. 4—7. Zoologia-inst. (Aia t. 38-a), väike aud. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Reichenbach, H., Cand. rer. nat., zoologia dotsent. 1) Selgrootute võrdlev anatoomia, embrüoloogia ja süstemaatika (*Protozoa, Coelenterata, Spongia, Vermes, Vermoidea*) (loodusteadlastele-pedagoogidele), 3 t., e., k., r. 1—2. 2) Zootoomia prakt., 3 t., e. 5—8. 3) Süstemaatilised harjutused muuseumis, 3 t., kokku leppides kuulajatega. Zoologia-inst. (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas e., k., r. 12—1.

Granö, J. G., Dr. phil., geograafia professor. 1) Üldine geograafia II, 3 t., e., t., n. 8—9 h. 2) Antropogeograafia II, 2 t., t., l. 6—7. Geoloogia-aud. (Aia t. 38-a). 3) Seminariharjutused, 2 t., e. 6—8. 4) Geograafia prakt., äripäeviti 2—3. Geograafiakabinetis (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas e., t., n. peale loenguid.

Loomaarstiteaduskond.

Holtzmann, K., Mag. med. vet., anatoomia, embrüoloogia, histoloogia ja võrdleva anatoomia professor. Zootoomia, 6 t. Loengute aeg antakse pärast Tartusse jõudmist teada. Teadusk. Theatrum zootomicumis (Vene t. 18—32), II korral.

Mahlmann, A., loomaarst, prosektor. Диссекционные занятия, äripäeviti 4—6. Teaduskonna Theatrum zootomicumis (Vene t. 18—32). — Kõnetunnid: Theatrum zootomicumis (Vene t. 18—32) peale harjutusi.

Gutmann, W., Mag. med. vet., kirurgia, oftalmoloogia ja sünnitusabi professor. Loeb VI sem. üliõpilastele. 1) Частная хирургия, 3 t., e., k., r. 9—10. 2) Клиника мелких животных, 12 t., äripäeviti 10—12. Loengud teadusk. peahoones. prakt. tööd väikeste loomade kliinikus (Vene t. 18—32). — Kõnetunnid: väikeste loomade kliinikus 10—12.

Saral, K., loomaarst, kirurgia dotsent. 1) Tegelik operatiivkirurgia, aeg selle järele, kunas katselooma võimalik saada. 2) Haavakliinik, 12 t., äripäeviti 10—12. Teaduskonna haavakliinikus (Vene t. 18—32). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 10—12, kodus (Jakobi t. 8, telef. 319) 2—4.

Schröder, E., Mag. med. vet., Eripatoloogia, teraapia ja diagnostika professor. 1) Частная патология и терапия. 3 t., t., n., l. 9—10. 2) Клиника внутренних болезней, 12 t., äripäeviti 10—12. — Kõnetunnid: sisemiste haiguste kliinikus (Vene t. 18—32), äripäeviti 10—12.

Waldmann, J., Mag. med. vet., patoloogilise anatoomia, histoloogia, kohtuliku loomaarstiteaduse ja lihavaatuse professor. 1) Патологическая анатомия с гистологиею и паразитологиею, 4 t., t., k. 12—1, n. 12—2. 2) Мясовѣдѣніе, 3 t., e., r., l. 12—1. Teadusk. Theatrum zootomicumis (Vene t. 18—32). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Ainson, J., loomaarst, patoloogilise anatoomia dotsent. 1) Kohtulik loomaarstiteadus, 2 t., t., n. 8—9 h. 2) Surnud loomade lahkamised, äripäeviti 11—1. Teaduskonna Theatrum zootomicumis. — Kõnetunnid: patoloogilise anatoomia kabinetis (Vene t. 18—32) peale loenguid.

Happich, K., Mag. med. vet., bakterioloogia, epizootoloogia ja politseilise loomaarstiteaduse professor, dekaan. 1) Epizootologie u. Veterinärpolizei, 3 t., e., r., l. 9—10. 2) Hygiene, 3 t., e., n., l. 9—10. 3) Piimatalitus, 2 t., e., l. 5—6. 4) Prakt. tööd piimatalit., 4 t., e., l. 6—8. Teaduskonna uue hoone ülem. aud. — Kõnetunnid: teaduskonna kantseleis (Vene t. 18) äripäeviti 12—1.

Heinrich, G., loomaarst, eribakterioloogia ja seroologia dotsendi k. t., Seerumi laboratooriumi tegelik juhataja. 1) Частная бактериология и серология, 2 t., e. 8—9, k. 8—9 h. 2) Prakt. занятія по бактериологии, 4 t., k., r. 5—7. Loengud teadusk. peahoones, prakt. tööd bakterioloogiajaamas. — Kõnetunnid: bakterioloogiajaamas (Vene t. 18—32) äripäeviti 10—12.

Rängel, A., loomaarst, hobuserautamise ja kabjahaiguste dotsendi k. t. 1) Hobusekasvatus, Loomaarstiteaduse VIII sem. ja põllumajandustead. üliõpilastele, 3 t., t., k., r. 9—10. 2) Prakt. tööd õppe-sepikojas, äripäeviti 10—12. — Kõnetunnid: õppe-sepikojas (Vene t. 18—32) äripäeviti 10—12.

Põllumajandus-teaduskond.

Teräsvuori, K., Dr. phil., taimekasvatuse professor. 1) Üldine taimekasvatus (järg) ja eri-taimekasvatus, 2 t., n. 9—11. 2) Sordiparandus ja katseasjandus, 2 t., t. 10—12. 3) Prakt. harjutused: a) Seminariharjutused, 2 t., t. 5—7; b) Seemne kontrollimine, 2 t., k. 10—11, n. 12—1. Taimekasvatuse-kabinetis (Vene t. 22). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Schneider, G., Dr. phil., prakt. zooloogia professor. 1) Entomoloogia, 3 t., e., t. ja k. 12—1. 2) Kalandus, 3 t., n., r., l. 12—1. 3) Jahiõpetus, 1 t., k. 11—12. 4) Prakt. harjutused: a) Entomoloogia, 2 t., b) Kalandus, 2 t. Aeg kokkuleppe järele. Praktilise zooloogia kabinetis (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mägi, J., I järgu õpetatud agronoom, loomakasvatuse professori k. t.
 1) Loomakasvatus, 5 t., e., t., k., r. 12—1, l. 11—12. 2) Prakt. laboratooriumi harjutused, 4 t., n. 11—1, l. 12—2. Loomakasvatuse-kabinetis (Peterburi t. 76). 3) Prakt. harjutused Raadi mõisas, aeg kokkuleppe järele. — Kõnetunnid: loomakasvatuse-kabinetis (Peterburi t. 76) peale loenguid.

Köpp, P., põllumajapidamise dotsent. 1) Põllumajandusteadus ja agraarpolitiika, 3 t., e., k., r. 1—2. 2) Prakt. harjutused: a) Seminariharjutused põllumajapidamise eriteadlastele, 2 t., b) Seminariharjutused edasijõudnutele, 2 t., c) Juhatused teadusliste tööde tegemiseks, 2 t. Aeg kokkuleppe järele. Taimekasvatuse-kabinetis (Vene t. 22). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Nõmmik, A., I järgu õpetatud agronoom, mullateaduse ja agrikultuurkeemia dotsent, dekaan. 1) Väetuseõpetus ja taime toitmine, 4 t., e., t. 11—12, k. 10—11, r. 12—1. 2) Prakt. harjutused äripäeviti 8—1 ja 3—7. Mullateaduse ja agrikultuurkeemia kabinetis, ülikooli peahoones, III korral. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Luksepp, A., põllumajandusliste riistade ja -masinate õpetaja. 1) Põllumajandusliste riistade ja -masinate tundmine, 2 t., k. 11—12, n. 12—1. Põllumajandusliste riistade ja -masinate kabinetis. 2) Praktilised harjutused, 2 t. Aeg kokkuleppe järele. (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mathiesen, A., I järgu õpetatud metsateadlane, metsakorralduse dotsent k. t.
 1) Metsatakseerimine, 3 t., e., t., k. 9—10. 2) Dendroloogia, 1 t., n. 11—12. 3) Geodeesia, 3 t., e., k., l. 1—2. 4) Prakt. harjutused: a) metsatakseerimine, 2 t., k. 3—5; b) dendroloogia, 2 t., t. 3—5. c) geodeesia, 6 t., e., n., l. 3—5. Metsakorralduse kabinetis (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas e. ja k. 10—11.

Daniel, O., metsakasvatuse õpetaja. 1) Metsakasvatus, 3 t., e., t. 10—11 ja r. 12—1. 2) Metsakaitse, 1 t., l. 11—12. Metsakasvatuse-kabinetis (Aia t. 38-a). 3) Metsa-entsüklopeedia (agronoomidele), 2 t., k. 11—12, l. 10—11. Loomakasvatuse-kabinetis (Peterburi t. 76). — Kõnetunnid: metsakasvatuse- või loomakasvatuse-kabinetis peale loenguid.

Teadus- ja õppeasutused.

Ülikooli raamatukogu (Doomemäel, tel. 295) on avatud iga argipäev 12—3. Lugemissaal on avatud 9—3.

Raamatukogu juhataja: Puksov, Fr., cand. phil. Kõnetunnid: raamatukogus äripäeviti 10—12.

Raamatukoguhoidjad: Ivask, U., cand. rer. arch.

Weltmann, K., cand. rer. pol. et rer. com.

Assistendid: Grünthal, V., mag. phil.

Freymuth, O.

Aavakivi, V.

Raamatukogu komisjon: Esimees: raamatukogu juhataja Fr. Puksov.

Liikmed: prof. A. v. Bulmerincq, prof. E. Berendts, prof. E.

Masing, prof. J. Bergman, prof. A. R. Cederberg, prof. G.

Landesen, dots. H. Jaakson, prof. W. Gutmann, prof. K. Teräs-

vuori, raamatukoguhoidjad: U. Ivask, K. Weltmann.

Usuteadusline seminar (ülikool ipeahoones, III korral). Jaguneb õppetoolide järele 6 osasse; on avatud äripäeviti 9—2.

Juhataja: H. B. Rahamaagi, prof. k. t.

Usuteadusline arheoloogiline muuseum (ülikooli peahoones, III korral).

Juhataja: O. Sild, prof.

Õigusteadusline seminar (ülikooli peahoones, II korral). Avatud t., k., n., r., l. 12—1.

Aj. juhataja: J. Uluots, dots.

Sisehaiguste kliinik (Doomemäel, tel. 73). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 9—10.

Juhataja: Masing, E., prof.

Van. assistent: Sõber, H., arst.

Noor. assistendid: Ojakäär, T., arst.

Kolbe, H., arst.

Haavakliinik (Doomemäel, tel. 126). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 9—10.

Juhataja: Konik, K., prof.

Van. assistent: Prisko, J., arst.

Noor. assistendid: Pärt, R., arst.

Kull, J., arst.

Noor. assist. k. t.: Karell, U., arst.

Naistekliinik (Doomemäel, tel. 145). Sünnitajate ja haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti $\frac{1}{2}$ 12—1.

Juhataja: Miländer, J., prof.

Van. assistent: Bernakoff, R., arst.

Noor. assistendid: Sossi, A., arst.

Neggo, G., Drnd. med.

Noor. assist. k. t.: Krull, V., arst.

Hospitaal-haavakliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 342). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 10—1.

Juhataja: Wanach, R., prof.

Noor. assistendid: Rosenfeldt, A., arst.
Pobol, A., arst.
Niggol, K., arst.
Priima, K., Drnd. med.

Sisehaiguste hospitaal - kliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 255). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 11—12.

Aj. juhataja: Puusepp, L., prof.
Noor. assistendid: Wadi, W., arst.
Willemi, K., arst.

Närvikliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 255). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 10—11.

Juhataja: Puusepp, L., prof.
Noor. assistendid: Lindeberg, W., arst.
Peterhof, R., arst.

Vaimuhaiguste kliinik (Puiestee t. 1, tel. 52). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants iga päev 11—12.

Juhataja: Bresovsky, M., prof. k. t.
Van. assistent: Schwalbe, K., Drnd. med.
Noor. assistendid: Toomingas, K., arst.
Lellep, K., arst.

Silmakliinik (Maarjamõisa t. ja Vallikraavi t. nurgal, tel. 398). Ambulants äripäeviti 8—10.

Juhataja: Blessig, E., prof.
Van. assistendi k. t.: Uudelt, J., arst.
Noor. assistent: Vogel, K., arst.
Vabat. assistent: Kuriks, O., arst.

Lastekliinik (Veski t. 6, tel. 461). Ambulants ja nõuandekoht emadele. Avatud äripäeviti 9—11.

Juhataja: Lüüs, A., Drnd. med.
Aj. noor. assistent: Mõttus, A., arst.

Dermatoloogia- ja veneroloogia polikliinik (polikliiniku hoones, Jakobi t. 2). Haigete vastuvõtmine äripäeviti 12—1.

Juhataja: Paldrock, A., prof.
Van. assistent: Kook, A., Drnd. med.

Dermatoloogia- ja veneroloogia-polikliiniku juure kuulub leprosoorium „Muuli“ (Veeriku alevi).

Sisehaiguste polikliinik (Jakobi t. 2). Haigete vastuvõtmine äripäeviti 2—4.

Juhataja: Koppel, H., prof.
Van. assistent: Schulzenberg, A., arst.
Aj. noor. assist.: Jürgenson, H., arst.

Kõrva-, nina- ja kurguhaiguste polikliinik (polikliinikus, Jakobi t. 2).

Haigete vastuvõtmine e. k., l. 2—4.

Aj. juhataja: Koppel, H., prof.
Van. assistendi k. t.: Saareste, E., arst.

Farmaatsia-instituut (Rüütli t. 2, tel. 198). Avatud äripäeviti 9—1, 5—8.

a) Farmakognosia-laboratoorium.

Juhataja: Stamm, J., prof. k. t.

b) Farmatseutilise keemia laboratoorium.

Juhataja: Parts, H., dots.

Instituudi assistendid: vanem: Metsapa, H., Magnd. pharm.

noorem: Langer, K., prov.

Anatoomia-instituut (Doomemäel, tel. 233). Avatud äripäeviti 8—1, 3—6.

Juhataja: Sommer, A., prof.

a) Anatoomiakabinett.

Aj. prosektori k. t.: Willems, R., Drnd. med.

Vanem assistent: Kull, H., arst.

b) Histoloogia-, võrdleva anatoomia ja embrüoloogia-kabinett.

Van. assistent: Aunap, E.

Operatiivse kirurgia kabinett (vanas anatoomikumis, Doomemäel, tel. 233).

Avatud äripäeviti 5—6.

Juhataja: Blumberg, J., dots. k. t.

Van. assistent: Kleitsman, R., arst.

Patoloogia-instituut (Savi t., tel. 274). Avatud äripäeviti 9—1.

Juhataja: Ucke, A., prof.

Prosektor: Waldes, A., Drnd. med.

Noor. assistent: Wilms, J., arst.

Hügieeni- (tervishoiu-) instituut (Aia t. 38-a, tel. 136).

a) Hügieeni- (tervishoiu-) laboratoorium ja -muuseum.

Avatud: laboratoorium äripäeviti 10—1, muuseum t., r., p., 1—2.

Juhataja: Rammul, A., prof.

Noor. assistendid: Sibbul, E., arst.

Tomberg, O., arst.

b) Keemia-bakterioloogiline laboratoorium. Tervishoiuliste ja bakterioloogiliste juurdluste tarvis avalikuks tarvitamiseks. Avatud äripäeviti 10—12.

Juhatajad: Rammul, A., prof.

Happich, K., prof.

Schlossmann, K., dots.

c) Bakterioloogia-laboratoorium. Avatud äripäeviti 10—1, 4—5.

Juhataja: Schlossmann, K., dots.

Kohtuliku arstiteaduse kabinett (vanas anatoomikumis, Doomemäel, tel. 233).

Avatud pühapäeviti 1—2.

Van. assistent: Talvik, S., dots. k. t.

Noor. assistent: Madisson, H., arst.

Füsioloogia-instituut (Savi t., tel. 340). Avatud äripäeviti 9—3.

Juhataja: Lipschütz, A., prof.

a) Füsioloogia-laboratoorium.

b) Füsiooloogilise keemia laboratoorium.

Van. assistent: Tamm, R., arst.

Noor. assistent: Jaakson, E.

Vab. assistent: Audova, A., cand. rer. nat.

Farmakoloogia-instituut (vanas anatoomikumis, Doomemäel, tel. 233).

Avatud äripäeviti 9—12, 4—5.

Juhataja: Loewe, S., prof.

Van. assistent: Willberg, M., arst.

Ülikooli apteek (sisehaiguste kliinikus, Doomemäel, tel. 73). Avatud äripäeviti 8—8:

Juhataja: Bernhardt, J., prov.

Juhataja abi: Maeritz, O., prov.

Filosoofiateaduskonna seminar (ülikooli peahoones, 3. korral). Raamatukogu on avatud äripäeviti 12—2 l.

Juhataja: Wiget, W., prof.

Klassilise muinasteaduse instituut (ülikooli peahoones). Avatud pühapäeviti 12—2.

Juhataja: Bergman, J., prof.

Foneetika-laboratoorium (Suur turg, 6, III korral). Avatud k. 6—7.

Juhataja: Kettunen, L., prof.

Eksperimentaalse psühholoogia ja pedagoogika laboratoorium (Suur turg 6, III korral). Avatud k., r., l. 10—12.

Juhataja: Ramul, K., dots.

Arheoloogia-kabinet (Aia t. 38-a). Avatud äripäeviti 10—11.

Juhataja: Tallgren, A. M., prof.

Botaanika-instituut (Lai t. 38). Avatud 9—12, 2—6.

a) Botaanika-aed, b) botaanika-muuseum ja c) taimesüsteemaatika- ja -morfoloogia-laboratoorium.

Juhataja: Bucholtz, Th., prof.

Adjuutor: Lundström, E.

Van. assistent: Spohr, E., cand. rer. nat.

Noor. assist. k. t.: Vilberg, G.

Ülemaednik: Ranna, J.

d) taimefüsioloogia-laboratoorium.

Juhataja: Kaho, H., dots. k. t.

Zooloogia-instituut (Aia t. 38-a, tel. 136). Avatud t., r., p. 12—2.

a) Selgrootute zooloogia kabinet ja muuseum.

Juhataja: v. Kennel, J., prof.

Van. assistent: Poska-Teiss, L.

b) Selgrooliste zooloogia kabinet ja muuseum.

Juhataja: Piiper, J., prof. k. t.

Keemia-instituut (ülikooli peahoones). Avatud äripäeviti 9—1, 4—7.

a) Anorgaanilise keemia laboratoorium.

Juhataja: Landesen, G., prof.

Van. assistent: Wilpert, A.

Noor. assistent: Mark, R.

Aj. abijõud: Paris, A.

b) Orgaanilise keemia laboratoorium.

Juhataja: Kogerman, P., dots. k. t.

c) Füüsikalise keemia laboratoorium.

Juhataja: Narbutt, J., prof.

d) Tehnoloogia-laboratoorium.

Juhataja: Wittlich, M., prof.

Noor. assist. k. t.: Sossi, H.

Meteoroloogia-observatoorium (Ühiselumajas, tel. 135). Avatud äripäeviti 8—2.

Juhataja: Koch, K., dots.

Van. assist. k. t.: Pimenov, G.

Sünoptikud: Kurrik, W.

Tõllassepp, A.

Inspektor: Kusnetsov, W.

Vaatejad: Sresnevskaja, N.

Liedemann, H.

Meteoroloogia-observatooriumi Tallinna abijaam (Lasnamäel).

Vaateja: Wesk, H.

Tähetorn (Doomemäel, tel. 294). Avatud astronoomia õppijaile äripäeviti, publikumile n. 7—8, aja kontrollimiseks l. 12—1.

Juhataja: Rootsmann, D., prof. k. t.

Observaatori k. t.: Öpik, E.

Noor. assistent: Pohla, A.

Füüsikakabinett (ülikooli peahoones). Avatud l. 10—12.

Juhataja: Wilip, J., prof. k. t.

Van. assistent: Neugard, E.

Noor. assistent: Kilksen, E.

Mineraloogiakabinett (Aia t. 38-a, tel. 136). Avatud äripäeviti 8—2.

Juhataja: Scupin, H., prof.

Van. assist. k. t.: Duhmberg, K.

Geoloogiakabinett (Aia t. 38-a, tel. 136). Avatud äripäeviti 8—2.

Aj. juhataja: Scupin, H., prof.

Noor. assist. k. t.: Heinrichson, Th.

Geograafiakabinett (Aia t. 38-a, tel. 136).

Juhataja: Granö, J. G., prof.

a) Joonistussaal ja raamatukogu (Aia t. 38-a, tel. 136).

Avatud äripäeviti 11—3.

Van. assistent: Mieler, A.

- b) Kodu-uurimise osakond (Ühiselumajas, IV korral).
Avatud äripäeviti 10—12.

Vabat. assistent: Rumma, J.

Matemaatika- ja mehaanika-instituut (polikliiniku hoones, Jakobi t. 2).
Avatud äripäeviti 8—1, 4—7.

- a) Matemaatikakabinett.

Juhataja: Jaakson, H., dots.

- b) Rakendusmatemaatika- ja mehaanika-kabinett.
Juhataja: Rägo, G., prof. k. t.

Bakterioloogiajaam (Vene t. 18—32). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Happich, K., prof.

Noorem assistent: Laja, F., loomaarst.

Pasteuri-jaam (Vene t. 18—32). Haigete vastuvõtmine iga päev 11—1.

Juhataja: Happich, K., prof.

Arst: Hansen, P., arst.

Seerumi-laboratoorium (Vene t. 18—32). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Heinrich, G., dots.

Seerumi valmistamise riiklik kontrollkomisjon:

Esimees: Rammul, A., prof.

Liikmed: Schlossmann, K., dots.

Happich, K., prof.

Peale nende veel nimetatavad liikmed Tervishoiu Peavalitsuse ja Põllutöoministeeriumi Loomatervishoiu Peavalitsuse poolt, kummagi poolt üks.

Piimanduse-laboratoorium (Vene t. 18—32). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Happich, K., prof.

Assistent: Ploom, A.

Loomaarstiteadusk. anatoomia-kabinett (Vene t. 18—32). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Holtzmann, K., prof.

Prosektor: Mahlmann, A.

Loomaarstiteadusk. patoloogilise anatoomia kabinett (Vene t. 18—32).
Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Waldmann, J., prof.

Zoohügieeni- ja loomatoitmise kabinett (Vene t. 18—32). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Happich, K., prof.

Loomaarstiteadusk. haavakliinik (Vene t. 18—32, tel. 182). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Saral, K., dots.

Noorem assistent: Toomberg, J., loomaarst.

Väikeste loomade kliinik (Vene t. 18—32). Avatud äripäeviti 10—12.
Juhataja: Gutmann, W., prof.

Loomaarstiteadusk. sisemiste haiguste kliinik (Vene t. 18—32). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Schröder, E., prof.

Noorem assistent: Karlson, J., loomaarst.

Õppe-sepikoda (Vene t. 18—32). Avatud äripäeviti 8—12, 1—5.

Juhataja: Rängel, A., dots. k. t.

Taimekasvatuse-kabinett (Vene t. 22). Avatud äripäeviti 10—1.

Juhataja: Teräsvuori, K., prof.

Assistent: vakant.

Abijõud: Roosa, N.

Loomakasvatuse-kabinett (Peterburi t. 76). Avatud e., t., r. 3—6;
n. 11—1, l. 12—2 ja 4—7.

Juhataja: Mägi, J., prof. k. t.

Abi-õppejõud: Thomson, A., prof. emer.

Mullateaduse ja agrikultuur-keemia kabinett (ülikooli peahoones, 3. korral).

Avatud äripäeviti 8—1 ja 3—7.

Juhataja: Nõmmik, A., dots.

Assist. k. t.: Öunmann, J.

Metsakasvatuse kabinett (Aia t. 38-a, tel. 136). Avatud äripäeviti 11—1.

Juhataja k. t.: Daniel, O.

Metsakõrralduse kabinett (Aia t. 38-a, tel. 136). Avatud äripäeviti 11—1.

Juhataja: Mathiesen, A., dots. k. t.

Noorem assistent: Werberg, K.

Abijõud: Witsut, J.

Piimanduse-kabinett (Vene t. 18—32). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja k. t.: Happich, K., prof.

Tegelliku zooloogia kabinett (Aia tän. 38-a, tel. 136). Avatud äripäeviti 11—2, 5—8.

Juhataja: Schneider, G., prof.

Noor. assist. k. t.: Zolk, K.

Põllumajandusliste riistade ja -masinate kabinett (Aia t. 38-a). Avatud k. 11—1, n. 12—2.

Juhataja k. t.: Luksepp, A.

Põllumajanduslised katsejaamad (Raadi mõisas):

Agrikultuur-keemia — juhataja dots. A. Nõmmik.

Taimebioloogia — juhataja prof. K. Teräsvuori.

Zootehnika — juhataja prof. k. t. J. Mägi.

Entomoloogia — juhataja prof. G. Schneider.

Ülikooli mõisad: Maarjamõisa (tel. 215), Raadi mõisa (tel. 368), ja Kastre-Peravalla õppe-metskond.

Mõisate valitseja: Kalkun, H. (Raadi mõisas).

Raadi mõisa valitsemise komisjon:

Esimees: dots. A. Nõmmik, liikmed: prof. k. t. J. Mägi ja õpetaja A. Luksepp.

Ülikooli raamatukogu ajutised määrused raamatute väljaandmise kohta.

(Kinnitatud ülikooli nõukogu poolt 1. IV. 1920).

§ 1.

Tartu ülikooli raamatukogu on avatud igal äripäeval kella 12—3 peale lõunat. Lugemislaud on avatud k. 9—3 p. l.

§ 2.

Raamatukogu võivad tarvitada: 1) ülikooli õppeasutused, 2) ülikooli õppejõud ja ametnikud, 3) üliõpilased ja kuulajad, 4) teaduslikud ja valitsusasutused ja teised raamatukogud, kes pakuvad hoiukindlustust ja vastuvahetust, 5) eraisikud, kes teatavat kindlustust võivad tuua.

§ 3.

Iga üliõpilane peab, raamatuid võttes, iga kord oma isikutunnistuse ette näitama.

§ 4.

Raamatuid antakse tarvitamiseks kas raamatukogu ruumides või kodus.

§ 5.

Keegi ei tohi ise raamatuid kappidest või riulitelt võtta.

§ 6.

Ülikooli raamatukogust antakse välja ainult teadusliku sisuga raamatuid. Kõiki järelevaatamis-raamatuid, nagu sõnaraamatuid, entsüklopeediaid, reaaleksikonisid, bibliograafilisi töid, ja viimase aasta ajakirju võib tarvitada ainult raamatukogu ruumides. Nad on asetatud lugemissaali, kus neid igaüks riulitelt lugemiseks vabalt võib võtta.

§ 7.

Samuti ei anta raamatukogust välja käsikirju, iluväljaandeid, suure väärtusega raamatuid ega koguteoseid (Sammelwerke).

Tä h e n d u s: Brandina on selles § mainitud raamatute väljaandmine lubatud õppeotstarvetel lühikeseks ajaks ülikooli õppejõududele.

§ 8.

Raamatuid võib anda kviitungi vastu õppejõududele kuni 25 annet semestri lõpuni, üliõpilastele ja eraisikutele kuni 5 annet 4 nädala peale, ajakirju aga ainult 2 nädalaks.

§ 9.

Üliõpilased ja eraisikud, kes soovivad raamatuid kauemini kui 4 nädalat pidada, on kohustatud väljaanni kviitungi pikendama. On aga nõudmine teise isiku poolt selle raamatu peale sisse antud, siis ei pikendata laenutähte.

§ 10.

Kui keegi ülikooli õppejõududest tarvitab raamatut, mis välja on antud, siis on võtja kohustatud raamatukogu juhataja sellekohase teate peale raamatu tagasi tooma.

§ 11.

Aadressi vahetusel on üliõpilased, kuulajad ja eraisikud kohustatud sellest kohe raamatukogu valitsusele teatama.

§ 12.

Üliõpilastele ja eraisikutele, kes võetud raamatut määratud tähtsuseks tagasi pole toonud, tuletatakse seda kirjalikult meelde. Ei ole meeldetuletuse peale raamat tagasi toodud, saadetakse ühe pädala pärast teine meeldetuletus. Iga meeldetuletuse eest tuleb maksta 15 marka.

§ 13.

Kui raamat kahekordse meeldetuletuse järele tagasi ei ole toodud, loetakse ta kadunuks.

§ 14.

Kui raamat kaduma on läinud või ära lõhutud ehk rikutud, siis on see isik, kelle käes ta tarvitada oli, kohustatud kas uue asemele muretsema või kahjutasu maksma, mille suuruse kindla s määrab raamatukogu valitsus.

Täheendus: Kui raamatu võtja näeb raamatul mõnda puudust ehk riket, siis täheandagu ta see, ametnikule näidates, väljaanni-sedelile.

§ 15.

Iga semestri lõpul tehakse raamatutele revisjon; sellepärast peavad kõik raamatud selleks ajaks tingimata tagasi toodud olema.

§ 16.

Igaüks peab oma kohuseks lugema raamatukogu ruumides ennast vaikselt ja korralikult üles pidada.

§ 17.

Raamatukogu juhatusel on õigus raamatute väljaandmist lõpetada, kas ajutiselt või jäädavalt, neile isikutele, kes neid määrusi ei täida.

§ 18.

Raamatute laenuksandmine väljapoole Tartut on võimalik ainult rektori loal.

Õppejõudude nimekiri.

	Lhk.
Ainson, J., dotsent, Filosoofi t. 11	3, 21
Aleksejev, V., prof. emer., Kastani t. 26	17
Anderson, W., prof., Lossi t. 15, k. 7	4, 16
Baumann, P., dotsent, Kastani t. 6a, k. 8	14
Berendts, E., prof., Vallikraavi t. 18	9, 23
Bergman, J., prof., Kiiütri t. 1, k. 3	13, 14, 23, 26
Bettac, F., lektor, Vallikraavi t. 22	14
Bjerre, A., prof., Riia t. 32a	9
Blessig, E., prof., Vallikraavi t. 23	11, 24
Blumberg, J., dotsendi k. t., Hetseli t. 6, k. 5	11, 25
Bresovsky, M., prof. k. t., Vana t. 4	11, 24
Bucholtz, Th., prof., Botaanika-aed (Lai t. 38)	19, 23, 26
Bulmering, A., prof., Tähe t. 10, k. 2	7
Cederberg, A. R., prof., Tiigi t. 4	16, 23
Daniel, O., metsakasvatuse õpetaja, Tallinna t. 61	22, 29
Eisen, M. J., isikl. prof., Näituse t. 10	16
Ernits, V., eradotsent, Filosoofi t. 21, k. 3	15
Filippov, J., prof. k. t., Vallikraavi t. 18	3, 10
Freymann, V., eradotsent, Peterburi t. 36	14, 17
Granö, J. G., prof., Lepiku t. 9, k. 4	20, 27
Grau, K., cand. jur., Pepleri t. 15	10
Gruehn, W., eradotsent, Riia t. 52	8
Gutmann, R., prof. k. t., Karlova t. 20	14
Gutmann, W., prof., Peterburi t. 133, k. 2	20, 23, 29
Happich, K., prof., Vene t. 18, k. 1, tel. 184	3, 21, 25, 28, 29
Heinrich, G., dotsendi k. t., Tallinna t. 2	21
Holtzmann, K., prof., pole veel kohale jõudnud	20, 23
Jaakson, H., dotsent, Karlova t. 29a, k. 3	3, 18, 23, 28
Jõgever, J., prof. k. t., Riia t. 131, k. 2	3, 13
Kaho, H., dotsendi k. t., Botaanika-aed (Lai t. 38)	19, 26
Kennel, J. v., prof., Veski t. 22	19, 26
Kettunen, H., lektori k. t., Vabriku t. 3	13
Kettunen, L., prof., Vabriku t. 3	13, 26
Kjellin, T. H., prof., pole veel kohale jõudnud	15
Kieckers, E., prof., Tiigi t. 54	15
Koch, K., dotsent, Tiigi t. 42	18, 27
Kogerman, P., dotsendi k. t., Lihapoe t. 7	19, 27
Konik, K., prof., haavakliinik (Doomemäel)	3, 10, 23
Koppel, H., prof., rektor, Suurturg 7, tel. 341	3, 11, 12, 24
Korsakov, F., rahvusvahelise õiguse õpetaja, Vallikraavi t. 18	9
Kupffer, W., dotsendi k. t., Maarjamõisa t. 11	18
Kurtshinski, M., prof., Tiigi t. 14	9
Köpp, J., prof., Vabriku t. 5, k. 3	4, 8
Köpp, P., dotsent, Tiigi t. 31, k. 1	22
Landesen, G., prof., Tähe t. 19	18, 23, 27

	Lhk.
Leidig, J., lektori k. t., Uus-Kastani t. 14	15
Letzmann, J., eradotsent. Maarjamõisa t. 26, k. 3	18
Lipschütz, A., prof., Savi t., füsioloogia-instituudis	10, 25
Loewe, S., prof., Pepleri t. 8	10, 26
Luksepp, A., põllumajand. riistade ja -masinate õpetaja, Lootuse t. 19, k. 4	22, 29
Lundström, E., adjutor, Botaanika-aed (Lai t. 38)	26
Lüüs, A., dotsendi k. t., Lastekliinik (Veski t. 6)	12, 24
Mahlmann, A., prosekotor, Tallinna t. 2	20
Maim, N., prof. k. t., Vabriku t. 3, k. 16, tel. 359	3, 9
Mark, J., prof. k. t., Söögiturg 3, k. 4	13
Masing, E., prof., Aia t. 24b, k. 1	10, 23
Masing, L., prof. Tallinna t. 41, k. 2	15
Mathiesen, A., dotsendi k. t., Maarjamõisas	22, 29
Melnikov, A., krim. protsessi õpetaja, Riia t. 69, k. 11	10
Metsapa, H., eradotsent, Rüütli t. 2	12
Miländer, J., prof., naistekliinik (Doomemäel), tel. 145	11, 23
Mutschman, H., prof., Vallikraavi t. 23, k. 2	14
Mägi, J., prof. k. t., Lootuse t. 2a, k. 3, tel. 381	4, 22, 29, 30
Narbut, J., prof., Era tän. 1	4, 19, 27
Nõmmik, A., dotsent, Tähe tän. 69	3, 22, 29, 30
Oldekop, H., prof. k. t., Tiigi t. 32	3, 10
Paldrock, A., prof., Küttri tän. 2, tel. 213	11, 24
Parts, H., dotsent, Karlova t. 63a, k. 7	12, 25
Perlitz, H., dotsendi k. t., Vana Kastani t. 6a, k. 3	18
Piip, A., prof., Tallinnas	9
Piiper, J., prof. k. t., Näituse tän. 22, k. 3	19, 26
Pravdin, B., lektor, Tähe tän. 31	15
Pridik, A., prof. emer., Pepleri t. 5, k. 1	16
Puusepp, L., prof., Uus Kastani t. 28, tel. 321	11, 24
Pöld, P., prof., kuraator, Munga tän. 2, tel. 268	3, 17
Rahamägi, H. B., prof. k. t., Pepleri tän. 1	3, 8, 23
Rammul, A., prof., Hetzeli tän. 1	12, 25, 28
Ramul, K., dotsent, Puiestee tän. 84	17, 26
Reichenbach, H., dotsent, Kitsas t. 6, k. 3	20
Rootsman, D., prof. k. t., Kroonuaia tän. 20, k. 1	18, 27
Rägo, G., prof. k. t., Tähe tän. 55, k. 1	18, 28
Rängel, A., dotsendi k. t., Peterburi t. 76	21, 29
Sabler, G., eradotsent, Puiestee t. 82	14
Saral, K., dotsent, Jakobi tän. 8, tel. 319	20, 28
Sarv, J., prof. k. t., Tähe tän. 80, k. 5	17
Schlossmann, K., dotsent, Lai tän. 26	12, 25, 28
Schmied-Kovartzik, W., prof., Tiigi t. 19	17
Schneider, G., prof., Jakobi t. 39, k. 1	21, 29
Schröder, E., prof., Kivi tän. 15	20, 29
Scupin, H., prof., Vallikraavi tän. 19	19, 27
Seeberg-Elverfeldt, P., lektor, Aia tän. 55, k. 2	13
Seeler, W. v., prof., Tiigi t. 40	8
Sild, O., prof., Tiigi tän. 21	3, 7, 23
Sivers, S., lektori k. t., Karlova tän. 24	14
Sommer, A., prof., Karlova tän. 19	4, 10, 25
Spähr, E., eradotsent, Botaanika-aed (Lai tän. 38)	26
Stamm, J., prof. k. t., Veski tän. 11, k. 2	12, 25
Stein, E., eradotsent, Tallinnas, Piritä tee 6, k. 8	15
Stromberg, A., prof., Riia tän. 52	7
Suiss, G., prof. k. t., Küttri tän. 8	16
Tallgren, A. M., prof., Pepleri tän. 15	4, 16, 26
Talvik, S., dotsendi k. t., Kalda tän. 5	12, 25
Tennmann, E., dotsent, Veski t. 49	8
Teräsvuori, K., prof., Kalda tän. 5	21, 23, 29, 30

	Lhk.
Tiisik, K., prof. k. t., Aleksandri tän. 41-c.	8
Tjutrjumov, J., prof., Tähe tän. 3	9
Thomson, A., prof. emer., Jakobi t. 28, k. 1	29
Treiberg, P., stipendiaat, Lepiku t. 2, k. 3	16
Ucke, A., prof. k. t., Küttri tän. 8-b	10, 25
Uluots, J., dotsent, Aleksandri tän. 40	3, 4, 8, 23
Waldmann, J., prof., Vene tän. 18	4, 21, 28
Wanach, R., prof., Riia tän. 6	11, 23
Weski, J., lektor, Vabriku tän. 5	13
Wiget, W., prof., Pepleri t. 32	14, 26
Wilip, J., prof. k. t., Vabriku tän. 3, k. 11	18, 27
Wittlich, M., prof., Tiigi tän. 54, k. 2	3, 19, 27
Väisälä, K., prof., Pepleri tän. 15	15, 17

EESTI VABARIIGI

TARTU ÜLIKOOLI ETTELUGEMISTE KAVA

1922. AASTA II POOLAASTAL

Sisukord.

	Lhk.
Ülikooli valitsus	3
„Toimetuste“ toimkond. Kantselei. Majandusosakond. Arveamet ja kassa.	4
Tähtpäevad 1922. aasta II poolaastal	4
Õpingutele kirjutamise kord	5
Ettelugemiste kava	5
Usuteaduskond	5
Õigusteaduskond	7
Arstiteaduskond	8
Filosoofiateaduskond	11
Matemaatika-loodusteaduskond	16
Loomaarsti-teaduskond	18
Põllumajandus-teaduskond	20
Teaduse- ja õppeasutused	21
Ülikooli raamatukogu ajutised määrused	28
Õppejõudude nimekiri	30

Ülikooli valitsus.

Ülikooli kuraator: prof. **Peeter Pöld.** Kõnetunnid: ülikoolis äripäeviti 12—1. Elukoht: Munga t. 2., tel. 268.

Ajutine nõukogu: juhataja — rektor, liikmed — dekaanid.

Rector: prof. **H. Koppel.** Kõnetunnid: ülikoolis äripäeviti 12—1. Elukoht: Suurturg 7, tel. 341.

Teaduskondade dekaanid ja sekretärid:

1. Usuteaduskonnas prof. **O. Sild.** Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid, kodus (Tiigi t. 21) l. 3—4. Sekretär: prof. k. t. **H. B. Rahamägi.** Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid, kodus (Vallikraavi t. 25) n. 3—4.

2. Õigusteaduskonnas prof. k. t. **N. Maim.** Kõnetunnid: dekaanaadis t., l. 12—1. Dekaan abiõud kaubandusosakonna asjus prof. k. t. **J. Filippov.** Kõnetunnid: dekaanaadis t. 1—2, r. $\frac{1}{2}1$ — $\frac{1}{2}2$. Sekretär: dotsent **J. Uluots.** Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

3. Arstiteaduskonnas prof. **K. Konik.** Kõnetunnid: dekaanaadis e., k., r. 10—11. Sekretär: vakant.

4. Filosoofiateaduskonnas prof. k. t. **J. Jõgever.** Kõnetunnid: dekaanaadis e., k., l. 1 — $\frac{1}{2}2$. Sekretär: prof. k. t. **H. Oldekop.** Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid, kodus (Tiigi t. 32) püüpäeviti 4—5.

5. Matemaatika-loodusteaduskonnas prof. **M. Wittlich.** Kõnetunnid: dekaanaadis e., k., r. 12 — $\frac{1}{2}2$. Sekretär: dots. **H. Jaakson.** Kõnetunnid: matemaatika-instituudis peale loenguid.

6. Loomaarstiteaduskonnas prof. **K. Happich.** Kõnetunnid: loomaarstiteaduskonna kantseleis (Vene t. 38, tel. 184) äripäeviti 12—1. Sekretär: dots. **J. Ainson.** Kõnetunnid: patoloogilise anatoomia kabinetis (Vene t. 18—32) peale loenguid.

7. Põllumajandusteaduskonnas dots. **A. Nõmmik.** Kõnetunnid: põllumajandusteaduskonna kantseleis (Vene t. 38), e. 12 —1, r. 11 — 12 , l. 10 — $\frac{1}{2}11$. Sekretär: vakant.

Ülikooli „Toimetuste“ (*Acta et Commentationes*) toimkond: prof. J. Köpp (esimees), dotsent J. Uluots (sekretär), prof. A. Sommer, prof. A. M. Tallgren, prof. J. Narbutt, prof. k. t. J. Mägi.

Toimetaja: prof. W. Anderson. Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Kantselei (ülikooli peahoones, tel. 147) on avatud äripäeviti 11—2.

Nõukogu asjade sekretäri k. t.: F. Lambert, Lille t. 8, k. 2.

Usuteaduskonna ja filosoofiateaduskonna kantselei (ülikooli peahoones, III korral), avatud äripäeviti 11—2.

Õigusteaduskonna kantselei (ülikooli peahoones, sissekäik aud. 4 esise kaudu), avatud äripäeviti 11—2.

Arstiteaduskonna ja mat.-loodusteaduskonna kantselei (ülikooli peahoones, II korral), avatud äripäeviti 11—2.

Loomaarstiteaduskonna ja põllumajandusteaduskonna kantselei (Vene t. 18—32, tel. 27), avatud äripäeviti 11—2.

Majandusosakond. Juhataja: W. Tiedemann, Hetseli t. 1, tel. 71. Sekretär: K. Laagus, Tähe t. 73, k. 4, tel. 271. Eksekuutor: A. Bock. Vastuvõtmine ühiselumajas (Toome mäel) äripäeviti 8—3.

Arveamet ja kassa (ülikooli peahoones), avatud äripäeviti 11—2.

Pea-raamatupidaja: K. Wilhelmson, Vene t. 22.

Kassahoidja: J. Kangus, Viljandi t. 11, k. 1.

Tähtpäevad 1922. aasta II poolaastal.

- 1) Semestri algus 1. septembril, lõpp — 15. detsembril.
- 2) Ülikooli sisseastumise sooviavaldused tuleb ülikooli valitsusele kuni 1. septembrini sisse anda.
- 3) Immatrikulatsioon on 11. septembril.
- 4) Viimaseks tähtjaks, mil rektori poolt maksvaks tunnistatud põhjustel immatrikulatsioon veel lubatud, on 25. september.
- 5) Õppemaksust vabastamise ja abiraha saamise sooviavalduste sisseandmise viimaseks tähtpäevaks on 28. september.

T ä h e n d u s : Ülikooli määrsummadest stipendiumide saajad on õppemaksust vabad. Üliõpilased, kes omavalitsuse või erisummadest stipendiumi ja peale selle veel õpperahast vabastamist soovivad, peavad kummagi soovi kohta eriti sooviavalduse sisse andma ja nimelt ülikooli kantseleist saadavatel iseäralistel teatelehtedel.

6) Õppemaksude ja praktiliste tööde maksude õiendamise kui ka ettelugemistele kirjutamise viimaseks tähtpäevaks on 3. okt.

7) Kõik ettelugemised ja muu õppetöö peavad hiljemalt 15. sept. alganud olema ja võivad lõppeda mitte enne 7. dets.

8) Kõik üliõpilased on kohustatud hiljemalt 2 nädala jooksul pärast õppetöö algust oma aadressi ülikooli kantseleist saadaval aadressilehel üles andma. Korterite muutmisel õppeaja vältusel tuleb uus aadress hiljemalt 3 päeva jooksul ülikooli kantseleis üles anda.

Õpingutele kirjutamise kord.

(Ülikooli nõukogu poolt 19. mail 1922 kinnitatud.)

§ 1. Iga üliõpilane (vabakuulaja) peab ennast poolaasta algul, mustal tahvil väljakuulutatud tähtaegadel, loengutele ja harjutustele kirjutama.

§ 2. Loengutele kirjutamiseks tähendab üliõpilane (vabakuulaja) õpiraamatu esimesel veerul ained üles, mida ta soovib kuulata, just nõnda, nagu nad ettelugemiste kavas teada antud, teisel veerul õpetaja nime, kes ainet ette kannab.

Praktilistele töödele ja harjutustele tuleb üliõpilasel (vabakuulajal) ennast isiklikult vastava õppejõu juures üles anda ja sellelt tema allkiri ülesandmise kohta õpiraamatu teisele veerule võtta.

Märkus: Kui mõni õppejõud isiklikku ülesandmist harjutusele tarvikuks ei pea, siis annab ta seda kuulutuse kaudu teada. Nii-sugusel korral tähendatakse harjutused niisama üles kui loengudki.

§ 3. Õpiraamatust valmistavad usu-, õigus- ja filosoofia-teaduskonna üliõpilased ühe ärakirja, teiste teaduskondade üliõpilased — kaks ärakirja samasugusele planketile, mida ülikooli ja teaduskondade kantseleidest võib saada.

§ 4. Õpiraamatu ühes ärakirjaga (resp. ärakirjadega) paneb üliõpilane (vabakuulaja) enne õppemaksu õiendamist dekaanile või tema asetäitjale kinnitamiseks ette; üks ära kiri jääb dekaani kätte, teine — kus ta nõutud — kassasse.

§ 5. Semestri lõpul peab üliõpilane (kuulaja) õpetajalt, kelle juures ta harjutustest, seminaridest osa võtnud, töö tagajärje kohta otsuse tooma, mis need kolmandal veerul annavad, neljandale kuupäeva märkides ja oma nime kirjutades.

Samal viisil märgitakse õpiraamatusse tehtud eksamid, kirjalikud tööd jne.

Märkus: Kui õpiraamatus tähendus õppemaksu õiendamise kohta puudub, ei või kinnitus-allkirja saada.

§ 6. Kirjutada tuleb selgesti ja tindiga, vastasel korral ei leia sissekirjutused dekaani kinnitust.

§ 7. Õpiraamatut peab üliõpilane (kuulaja) hoolega hoidma ja ta nõudmise korral ette panema.

Eesolev kord hakkab maksma 1922. a. teise poolaastaga; endised juhtmäärused õpitöödele ülesandmise kohta kaotavad sellega oma maksruse.

Ettelugemiste kava.

Usuteaduskond.

Bulmerincq, A., Dr. theol., Vana Testamendi teaduse ja semi keelte professor. 1) Geschichte des Volkes Israel, T. I, 3 t., e., k., r. 9—10. 2) Biblische Theologie des Alten Testa-

ments, T. I, 3 t., t., n., l. 9—10. 3) Grammatik des Biblisch-Aramäischen (mittesund.), 1 t., k. 8—9. Aud. 3. 4) Exegetische Uebungen (Gen. 6—9), 2 t., e., r. 8—9. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis äripäeviti k. 10.

Seesemann, O., Mag. theol., Dr. phil. Loeb ülesandel: 1) Exegese des Proph. Jesaja, 3 t., e., t. 6—7, r. 7—8; 2) Hebräische Grammatik, 3 t., t., n., l. 8—9. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis pärast loenguid.

Stromberg, A., Mag. theol., Uue Testamendi teaduse professor. 1) Biblische Theologie des Neuen Testaments, 4 t., e., t., n., r. 10—11. 2) Auslegung des I. Petrus- und Jakobusbriefs in praktischen Uebungen, 2 t., l. 10—12. 3) Ausgewählte Abschnitte aus der Offenbarung Johannis (mittesunduslik), 1 t., t. 7—8. Aud. 3. — Kõnetunnid: kodus (Riia t. 52) igapäev peale laupäeva 4—5, lektooriumis pärast loenguid.

Sild, O., Mag. theol., ajaloolise usuteaduse professor, dekaan. 1) Üldine kirikulugu (uuem aeg), 4 t., e., t., k., r. 4—5. Aud. 3. 2) Ristiusu arheoloogia (mittesund.), 2 t., e. 5—6, n. 4—5. Aud. 3. 3) Praktikum: Läti Hindreku kroonika, 1 t., t. 5—6. Seminaris. 4) Allikate lugemise õpetus — praktikum, 1 t., n. 5—6. Seminaris. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis pärast loenguid, kodus (Tiigi t. 21) l. 3—4.

Rahamägi, H. B., Cand. theol., süstem. usuteaduse prof. k. t. 1) Dogmaatika II, 4 t., e., t. 11—12, k. 10—11, n. 12—1. Aud. 3. 2) Praktikum: „Ristiusu kultuurprobleemide“ üle, II j. (ristiusk, riik ja politika) (Wendland: Sozialethik), 2 t., r. 5—7. Seminaris. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid; kodus (Vallikraavi t. 25) n. 3—4.

Gruehn, V., Lic. theol., süstem. usutead. eradotsent. 1) Ethische Grundfragen (mittesunduslik), 3 t., e. 7—8, r. 1—2, l. 7—8. Aud. 3. 2) Süstemaatiline praktikum (mittesunduslik) (A. Rittschl), 2 t., l. 4—6. Seminaris. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid; kodus (Riia t. 52) e., k., r. $\frac{1}{2}$ 3— $\frac{1}{2}$ 4.

Köpp, J., Cand. theol., tegeliku usuteaduse professor. 1) Kateheetika, 3 t., k., n., r. 11—12. 2) Kultuseõpetus I, 2 t., k., r. 12—1. Aud. 3. 3) Praktikum (homileetil.-kateheetil.), 2 t., n. 6—8. Seminaris. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis pärast loenguid.

Tennmann, E., uskuloo, usupsüholoogia ja usufilosoofia dotsent. 1) Soome suguusud, 2 t., k., n. 1—2. Aud. 3. 2) Usu psüholoogiline praktikum: Starbuck, 2 t., k. 5—9. Kahe nädala tagant, seminaris. 3) Usu filosoofiline praktikum: Scholz, 2 t., k. 5—9. Kahe nädala tagant, seminaris. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Apostliku õigeusu dogmaatika õppetool — vakant.

Õigusteaduskond.

Seeler, W. v., Dr. jur., Rooma õiguse professor. 1) System des römischen Rechts, 6 t., e., t., n., r. 1—2, l. 12—2. Aud. 5. 2) Estländische Rechtsgeschichte, 4 t., e., t., n., r. 12—1. Aud. 5. Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Uluots, J., Rooma õiguse dotsent. 1) Õiguse üldõpetus, 2 t., k., r. 10—11. Aud. 2. 2) Rooma õiguse ajalugu, 4 t., n. 10—12, l. 12—2. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Maim, N., riigiõiguse magistrand, riigiõiguse prof. k. t., dekaan. 1) Riigiõigus, 4 t., r., l. 10—12. Aud. 1. 2) Administratiivõigus, tundide arv ja aeg antakse teada edaspidi. 3) Prakt. tööd riigiõiguses, 1 t., aeg määratakse edaspidi. — Kõnetunnid: dekanaadis t., l. 12—1.

Tjutrjumov, J., tsiviilõiguse ja tsiviilprotsessi professor. 1) Гражданское право, 5 t., kahe nädala tagast, e., t., k., n., r. 4—6. Aud. 5. 2) Практи. занятия по гражданскому праву, 1 t., kahe nädala tagast, t. 6—8. Aud. 3. 3) Торговое право, 2 t., kahe nädala tagast, t. 11—12, k. 11—1, r. 11—12. Aud. 5. 4) Практи. занятия по торговому праву, 1 t., kahe nädala tagast, k. 6—8. Aud. 3. 5) Особый курсъ торговаго права (право вексельное, морское и конкурсное) (kaubandusosakonna jaoks), 2 t., kahe nädala tagast, r. 9—11. Aud. 5. l. 10—12 (koht antakse edaspidi teada). 6) Практи. занятия по особому курсу торговаго права (kaubandusosakonna jaoks), 1 t., kahe nädala tagast, r. 6—8 (koht antakse edaspidi teada). 7) Гражданскій и торговый процессы, 3 t., kahe nädala tagast, e., t. 9—11, n. 10—12. Aud. 5. 8) Практи. занятия по гражданскому и торговому процессу, 1 t., kahe nädala tagast, n. 6—8. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Bjerre, A., Dr. jur., kaelakohtulise õiguse professor. 1) Strafrecht, 4 t., e., t. 11—1. Aud. 1. 2) Rechtsphilosophie, 2 t., k. 12—2. Aud. 2. 3) Seminar, 1 t., kahe nädala tagast, n. 6—8. Aud. 1. — Kõnetunnid antakse edaspidi teada.

Berendts, E., finantsõiguse Dr., finantsõiguse professor. 1) Финансовое право, 6 t., e. 9—11, aud. 2; t. 9—11, aud. 1; k. 9—11, aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis t. 10—11.

Kurtshinski, M., finantsõiguse mag., poliitilise ökonoomia (teoreetilise) ja statistika professor. 1) Политическая экономія, 4 t., k. 11—1, n. 12—2 (koht antakse edaspidi teada). 2) Практи. занятия по политической экономіи, 1 t., kahe nädala tagast, n. 6—8. Statist. kab. 3) Статистика, 2 t., t. 12—2 (koht antakse edaspidi teada). 4) Практи. занятия по статистикѣ, 1 t., kahe nädala tagast, n. 6—8. Statist. kab. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Piip, A., rahvusvahelise õiguse magistrand, rahvusvahelise õiguse professor. Rahvusvaheline õigus, 2 t., kahe nädala tagast, e. 12—2 ja 5—7. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Korsakov, F., rahvusvahelise õiguse magistrand. Loeb ülesandel. 1) Международное право (общий курс), 2 t., r. 12—2. Aud. 2. 2) Консульское право, 2 t., l. 10—12. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Melnikov, A., kaelakohtu-õiguse ja -protsessi tegelik õpetaja. Loeb ülesandel. 1) Практ. курс „Уложение о наказаниях и устав о наказаниях“, 2 t., n., r. 3—4. Aud. 1. 2) Практ. курс уголовного процесса по действующему законодательству, 4 t., t., k. 3—5. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Filippov, J., poliitilise ökonoomia (tegeliku) prof. k. t. 1) Экономическая политика, 6 t., e., r., l. 3—5. Aud. 2. 2) Экономическая география, 2 t., t. 11—1. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis l. 5—6.

Müller, K., raamatupidamise ja kirjavahetuse aj. dots. k. t. 1) Raamatupidamine, 5 t., e. 3—5, k. 5—7. Aud. 1., l. 5—6. Aud. 5. 2) Kaubandus-kirjavahetus, 1 t., l. 4—5. Aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Kupffer, V., Cand. math. Loeb ülesandel: Коммерческая математика I (kaubandusteadlastele), 3 t., k. 4—5, l. 4—6. Mat.-inst. aud. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Arstiteaduskond.

Sommer, A., Dr. med., anatoomia professor. 1) Анатомія человека I, 5 t., e., t., k., n., r. 8—9. 2) Практ. занятія по анатоміи, e., t., k., n., r. 3—6. 3) Гистологія и эмбріологія, 4 t., e., k., n., r. 10—11. 4) Практ. занятія по гистологіи, 4 t., e. 11—1, l. 10—12. Vanas anatoomikumis (Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Lipschütz, A., Dr. med., füsioloogia professor. 1) Physiologie des Menschen I, 5 t., e., t., k., n., r. 9—10. 2) Physiologisches Prakt. I, 4 t., rühmades, e., t., n., r. 11—1. 3) Wissenschaftliche Arbeiten im Laboratorium, äripäeviti. 4) Physiologisches Seminar für Vorgerücktere. 2 t., r. 8—10 ö. Füsioloogia-instituudis (Savi t.). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Loewe, S., Dr. med., farmakoloogia professor. 1) Pharmakologie I, 6 t., t., n., l. 9—11. 2) Pharmakologie u. Toxikologie f. Pharmazeuten, 3 t., e., n., l. 6—7. 3) Pharmakologisches Prakt., 2 t., aeg määratakse edaspidi. Vanas anatoomikumis (Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Ucke, A., Dr. med., patoloogia professor. 1) Spezielle pathologische Anatomie, 6 t., e., t., k., n., r., l. 11—12. 2) Pathologisch-histologischer Kursus, 4 t., t., k., n., l. 12—2 (V poolaasta üliõpilastele). 3) Klinische Sektionen (materjali ulatuse järele), hommikutundidel, vastavalt kliinikutele. 4) Prakt. Arbeiten (edasijõudnutele). Patoloogia-instituudis (Savi t.). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Waldes, A., Dr. med., patoloogia-instituudi prosektor. 1) Valitud peatükid patoloogilisest anatoomiast, 1 t. (V, VII ja IX poolaasta üliõpilastele). 2) Patoloogilis-histoloogiline tehnika, 4 t. (teaduskonna poolt soovitatud). Aeg kokkuleppel kuulajatega. — Kõnetunnid: Patoloogia-instituudis äripäeviti 11—12.

Masing, E., Dr. med., sisehaiguste professor. Medizinische Klinik, e., t., k., n., r. $\frac{1}{2}$ 10—11. Sisehaiguste kliinikus (Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Koppel, H., Dr. med., sisehaiguste professor, ülikooli rektor. Sisehaiguste polikliinik, 6 t., t., k., n., r. 3— $\frac{1}{2}$ 5. Polikliinikus (Jakobi t. 2). — Kõnetunnid: rektoraadis äripäeviti 12—1.

Konik, K., Dr. med., kirurgia professor, dekaan. Teaduskonna haavakliinik, äripäeviti 12—2 (6 t., igapäev 12—1, ja 6 t. lisana, igapäev 1—2). Haavakliinikus (Toome mäel). — Kõnetunnid: arsti-teaduskonna dekaanaadis e., k., r. 10—11.

Wanach, R., Dr. med., kirurgia professor. Госпитальная хирург. клиника, 6 t., äripäeviti 11— $\frac{1}{2}$ 1. Hospitaal-haavakliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Blumberg, J., Dr. med., kirurgilise patoloogia ja operatiiv-kirurgia dotsendi k. t. 1) Allgemeine chirurg. Pathologie, 3 t., k., n. $\frac{1}{2}$ 4—5. 2) Operative Chirurgie mit topographisch. Anatomie und Desmurgie, 3 t., t., r. $\frac{1}{2}$ 4—5. 3) Operationslehre, 4 t., e., l. 3—5. Vanas anatoomikumis (Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Blessig, E., Dr. med., silmahaiguste professor. 1) Klinik der Augenkrankheiten, 6 t., äripäeviti 9—10. 2) Ophthalmologische Diagnostik (Praktikum: Ophthalmoskopie und Funktionsprüfungen), 4 t., aeg määratakse edaspidi kokkuleppel kuulajatega. Silmakliinikus (Maarjamõisa tän. ja Vallikraavi tän. nurgal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Miländer, J., Dr. med., sünnitusabi ja günekoloogia professor. 1) Sünnitusabi ja naistehaiguste õpetus, 3 t., e., r. 8— $\frac{1}{2}$ 10. 2) Naistekliinik, 6 t., t., k., n., l. 8— $\frac{1}{2}$ 10. 3) Naistehaiguste diagnostika. Praktil. kursus (VII poolaasta üliõpilastele), n., l. 5—7. Naistekliinikus (Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti $\frac{1}{2}$ 10—10.

- Bresovsky, M.,** Dr. med., psühiaatria professori k. t. 1) Клиника и поликлиника душевных болезней, 4 t., k. 3—5, pühap. 11—1. Vaimuhaiguste-kliinikus (Puiestee tän. 1). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.
- Puusepp, L.,** Dr. med., neuropatoloogia professor. 1) Neuropatoloogia, 2 t., k. 5—7. 2) Närvihaigused, 2 t., t., r. 10—11. Närvikliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Sirotnin, V.,** Dr. med., sisehaiguste professor. Sisehaiguste hospitaalkliinik. Ettelugemiste aeg antakse teada edaspidi.
- Paldrock, A.,** Dr. med., naha- ja suguhaiguste professor. 1) Naha-haigused, 4 t., t., k., n., r. 1—2. 2) Prakt. tööd, 2 t., e., l. 1—2. Polikliinikus (Jakobi tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Kõrva-, nina- ja kurguhaiguste õppetool:** vakant. Loeb ülesandel prof. H. Koppel. Kõrva-, nina- ja kurguhaiguste diagnostika, 4 t., e., l. 3—5. Polikliinikus (Jakobi tän. 2). — Kõnetunnid: rektoraadis äripäeviti 12—1.
- Lüüs, A.,** Drnd. med., lastehaiguste dotsendi k. t. Lastehaigused ja kliinik, 3 t., e., k., r. 11—12. Lastekliinikus (Veski tän. 6). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Rammul, A.,** Dr. med., hügieeni professor. 1) Hügieen, 4 t., t., r. $1\frac{1}{2}$ 5— $1\frac{1}{2}$ 7. 2) Prakt. tööd hügieenis, 4 t., t., r. $1\frac{1}{2}$ 7— $1\frac{1}{2}$ 9. 3) Prakt.: Toiduainete keemia (rohuteadlastele), k., n. 3—6. Hügieeni-instituudis (Aia tän. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Schlossmann, K.,** Dr. med., bakterioloogia dotsent. 1) Üldine bakterioloogia, 3 t., e., k., r. 10—11. 2) Prakt. tööd bakterioloogias, 4 t., e., r. 12—2. Hügieeni-instituudis (Aia tän. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Talvik, S.,** Dr. med., kohtuliku arstiteaduse dotsendi k. t. 1) Kohtulik arstiteadus (VII semestrile), 4 t., t., n. 11—12, l. 10—12. 2) Kohtu-arstilised sektsioonid (IX semestrile) materjali ulatuse järele, lõunatundidel 1—3. 3) Prakt. tööd kohtul. arstiteaduses (IX semestrile), 1 t., t. 5—6. Vanas anatoomikumis (Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Stamm, J.,** Mag. pharm., farmaatsia ja farmakognoosia professori k. t. 1) Kohtukeemia (rohuteadl. III poolaasta), 4 t., t., k., n., r. 12—1. 2) Kohtukeemia prakt. tööd II osa (rohuteadl. V poolaasta), 6 t., k., n. 9—12. 3) Rohuteadusline propedeutika (rohuteadl. III poolaasta), 1 t., l. 12—1. 4) Kvalitatiivne keemiline analüüs (arstiteadl. III poolaasta) ühes eradotsent H. Metsapa'ga, 6 t., t., r. 5—8. Farmaatsia-instituudis (Rüütli tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 1— $1\frac{1}{2}$ 2, peale laupäeva.

Parts, H., Mag. pharm., rohuteaduse-keemia dotsent. 1) Rohuteadusline keemia I (rohuteadlastele III poolaasta), 5 t., e., t., k., n., r. 11—12. 2) Kvantitatiivne keemiline analüüs, prakt. (rohuteadl. III poolaasta), 4 t., l. 9—1. 3) Kvalitatiivne keemiline analüüs I (rohuteadl. I poolaasta), 6 t., t., r. 5—8. Farmaatsia-instituudis (Rüütli tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Metsapa, H., Magnd. pharm., farmaatsia eradotsent. Rohuteaduse ajalugu, 1 t., k. 10—11. Farmaatsia-instituudis (Rüütli tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Filosoofiateaduskond.

Jõgever, J., Cand. phil., eesti keele professori k. t., dekaan. 1) Eesti häälikute ajalugu, 2 t., e. 11—1. 2) Eesti kirjakeele arendamislugu, 2 t., k. 11—1. 3) Seminar (etümoloogilised harjutused), 2 t., l. 11—1. Aud. 6. — Kõnetunnid: filosoofiateaduskonna kantseleis e., k., l. 1—¹/₂2.

Veski, J. W., eesti keele lektor. 1) Tegelik eesti keele kursus, 3 t., e., n., l. 3—4. 2) Eesti kirjandusloo peajooned, 2 t., k., r. 3—4. 3) Eesti keele kursus muulastele, 3 t., t. 3—4, n., l. 7—8. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Kettunen, L., Dr. phil., Läänemere-Soome keelte professor. 1) Soome vanem kirjakeel, 2 t., t., r. 5—6. 2) Vadja ja vepsa keel (tekstide abil), 3 t., t., k., r. 4—5. 3) Seminarharjutused, iga teine nädal k. 4—6. Aud. 4. — Kõnetunnid: kodus (Vabriku tän. 3) e., n. 5—6.

Kettunen, H., soome keele lektori k. t. 1) Soome keele algkursus, 3 t., t., k., r. 2—3. Aud. 4. 2) Kursus edasijõudnutele, 2 t., t., n. 1—2. Aud. 2. 3) Suomalaisen kirjallisuuden pääpiirteet, n. 12—1. Aud. 4. — Kõnetunnid: kodus (Vabriku tän. 3) n. 5—6.

Mark, J., Mag. phil., uurali keelte professori k. t. 1) Soome-ugri keelte häälikute ajalugu, 2 t., l. 8—10. 2) Seminarharjutused, 2 t., k. 8—10. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikoolis peale ettelugemisi ja kodus (Söögiturg 3) k. 4—5.

Bergman, J., Dr. phil., klassilise, eriti ladina filoloogia professor. 1) Einführung in die Kunst des klassischen Altertums, 1 t., k. 11—12. 2) Plautuskomödie Menaechmi, 2 t., t., k. 10—11. 3) Gaius, Institutionum liber I, 1 t., n. 10—11. 4) Lateinische Literaturgeschichte der römischen Kaiserzeit, 1 t., r. 10—11. 5) Seminarübungen für Vorgeschnittenere, iga teisel reedel 5—7 (ausgewählte lateini-

sehe Inschriften). 6) Proseminarübungen (Horaz), igal teisel reedel 5—7. Klassilise muinasteaduse instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Seeberg-Elverfeldt, P., Cand. phil., vanade keelte lektor. 1) Младший курсъ: Латинская грамматика и упражненія по грамматикѣ, 3 t., e., t., n. 6—7. 2) Oberkursus: a) Lateinische Stilübungen, 1 t., e. 5—6; b) Vergils Aeneis IV, 2 t., t., n. 5—6. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis pärast loenguid.

Baumann, P., Cand. phil., klassilise, eriti kreeka filoloogia dotsent. 1) Kreeka kirjandus, 1 t., n. 1—2. Aud. 6. 2) Euripides, Βάκχαι, 2 t., t. 6—8. 3) Harjutused kreeka stilistika alal, 1 t., k. 5—6. Klassilise muinasteaduse instituudis. — Kõnetunnid: ülikoolis peale loenguid ja kodus (Kastani tän. 6-a, k. 8) pühapäeval 3^{1/2}—4^{1/2}.

Kreeka keele lektori kursust loeb ülesandel eradotsent W. Freymann. 1) Algajatele, 4 t., e., k. 7—8 õ., t., r. 8—9 õ. 2) edasijõudnutele, 4 t.: a) grammatilised harjutused, e. 8—9 õ.; b) Xenophon, Anabasis ja Platon, Lysis, t., r. 7—8 õ., k. 8—9 õ. Aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Gutmann, R., võrdl. keeleteaduse mag., romaani keelte professori k. t. 1) Vana prantsuse keel, kirjandus ja tekstid (Aleksiuse laul, Karli palvereis) (seminar), 2 t., e. 10—12. 2) Romaani keeled (sissejuhatus), 1 t., n. 10—11. 3) Prantsuse keele ajalugu, 1 t., n. 11—12; 4) Vana provansaali keel, kirjandus, tekstid, 1 t., r. 10—11; 5) Vana hispaania keel, 1 t., r. 11—12. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Sivers, S., Dr. phil., prantsuse keele lektor. 1) Prantsuse keele algkursus, 3 t., e., t., k. 6—7. 2) Kursus edasijõudnutele, 2 t., e., k. 7—8 õ. 3) Littérature, 1 t., n. 6—7. 4) Correspondance commerciale, 2 t., t., n. 7—8 õ. Aud. 5. — Kõnetunnid: pärast loenguid ülikoolis ja kodus (Karlova t. 24) igapäev (peale laup. ja pühap.) 1^{1/2}—3.

Wiget, W., Dr. phil., germaani filoloogia professor. 1) Historische Grammatik der deutschen Sprache, 2 t., t., l. 12—1. 2) Angelsächsische Grammatik, 2 t., t., l. 1—2. Aud. 4. 3) Altisländische Übungen, 2 t., e. 4—6. 4) Übersetzung ausgewählter Eddalieder, 2 t., k. 3—5, filosoofiateaduskonna seminaris. — Kõnetunnid: kodus (Pepleri t. 32 III) aripäeviti 3—4.

Rootsi keele kursuse üle teatatakse edaspidi.

Sabler, G., Dr. phil., germaani filoloogia eradotsent. Loeb ülesandel: Prinzipien der indogermanischen Sprachwissenschaft,

mit besonderer Berücksichtigung des Germanischen, 3 t., e., t., r. 7—8 ö. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid 8—¹/₂9.

Bettac, F., Cand. phil., saksa keele lektor. 1) Deutsche Sprachübungen für weniger Vorgeschriftene, 3 t., k. 4—5, n., r. 5—6. Aud. 1. 2) Lektüre und Besprechung eines Textes wissenschaftlichen Inhalts, 2 t., t., r. 6—7. Aud. 4. 3) Sprach- und Schreibübungen für Studierende der Handelswissenschaften, 2 t., e., n. 6—7. Aud. 4. 4) Aus der Geschichte des deutschen Dramas im 19. Jahrh.: Friedrich Hebbel. Für Hörer aller Fakultäten, 1 t., e. 5—6. Aud. I. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Mutschmann, H., M. A., Dr. phil., inglise filoloogia professor. 1) History of English Inflexions, 2 t., k. 11—1. Aud. 4. 2) Pope and his School, 2 t., t., r. 6—7. Aud. 1. 3) Proseminar: The Poetry of Shelley, 2 t., t. 9—11. Aud. 2. 4) Seminar: Reading of Old English Texts, 2 t., l. 9—11. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Earnshaw, J., B. A., inglise keele lektor. Annab oma loengutest edaspidi teada.

Masing, L., Dr. phil., slaavi filoloogia professor. 1) Vergleichende Grammatik der slavischen Sprachen. Einleitung und Lautlehre, 2 t., e., n. 9—10. 2) Übersicht der historischen Grammatik der russischen Sprache und Lektüre altrussischer Denkmäler, 2 t., t., r. 9—10. 3) Serbisch-Kroatisch, 2 t., k., l. 9—10. Klassilise muinasteaduse instituudis. — Kõnetunnid: kodus äripäeviti 8—9 h.

Pravdin, B., Cand. phil., vene keele lektor. 1) Русский язык, 4 t., t. 7—9, k. 6—8. Aud. 4. 2) Новая русская литература, 2 t., r. 6—8. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid ja kodus (Tähe t. 31) l. 3—4.

Ernits, V., Cand. phil., slaavi filoloogia eradotsent. Slaavi elemendid eesti keeles, 2 t., l. 10—12. Aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Stein, S., Cand. phil., slaavi keelte eradotsent. 1) Введение в изучение литературы: а) теоретiline kursus, 1 t., t. 9—10; б) praktilised harjutused, 2 t., n., r. 9—10. 2) История польской литературы (XIX а.), 1 t., e. 10—11. 3) Общий обзор истории славянских литератур, 2 t., t., n. 10—11. Aud. 6. — Kõnetunnid ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Kieckers, E., Dr. phil., indo-euroopa keeleteaduse professor. 1) Erklärung von Sanskrit-Texten, 2 t., e., n. 11—12. 2) Altbulgarische Übungen für Vorgeschriftene, 1 t., r. 11—12. 3) Litauische Übungen (Fortsetzung), 2 t., e., n.

12—1. (Seminar). 4) Interpretation altlateinischer Inschriften, 1 t., r. 12—1. Klassilise muinasteaduse instituudis. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Kjellin, T. H., Dr. phil., kunstiajaloo professor. 1) Frühchristliche und byzantinische Kunst, 2 t., e. 10—11, n. 12—1. 2) Allgemeine Kunstgeschichte, 2 t., k. 11—1. Aud. 1. 3) Kunstgeschichtliche Proseminar- und Seminarübungen, 2 t., k. 3—5 (ühel nädalal proseminar, teisel — seminar). Kunstiajaloo-kabinetis (Rüütli t. 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Suits, G., Mag. phil., eesti ja üldise kirjanduse prof. k. t.: 1) Eesti poeetika, 1 t., t. 3—4. 2) Valitud autorid skandinaavia kirjandusest, 1 t., r. 7—8 ö. 3) Saksa märtsirevolutsiooni (1848) kirjanikud, 1 t., n. 3—4. 4) Anatole France'st Barbusse'ni, 1 t., l. 6—7. Aud. 5. 5) Seminar: vaheldamisi Kr. Jaak Peterson ja Anatole France, 2 t., k. 6—8. Klassilise muinasteaduse instituudi auditooriumis. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Anderson, W., Dr. phil., eesti ja võrdleva rahvaluule professor. 1) Rahvajuttude võrdleva uurimise meetod, 2 t., t. 11—1. 2) Eesti lastesalmikud ja lastelaulud, 2 t., n. 11—1. 3) Rahvaluuleline praktikum, 2 t., r. 11—1. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Eisen, M. J., eesti rahvaluule isiklik professor. 1) Tähtpäevad ja pühalsed, 2 t., l. 9—11. Aud. 6. 2) Eesti-soome rahvalaulud (järg), 1 t., k. 9—10. Aud. 4. 3) Praktilised tööd, 2—3 tundi, kokkuleppe järele. — Kõnetunnid: ülikooli kantseleis peale loenguid.

Tallgren, A. M., Dr. phil., eesti ja põhjamaade muinasteaduse professor. 1) Eestimaa eelajaloolised muinasjäänused (põhikursus algajatele), 2 t., k. 8—10. 2) Vana Eelaasia muinasleiud uuemate kaevamiste valgustusel (üdupiltidega), 2 t., l. 8—10. 3) Seminarharjutused Uural-Altai arheoloogiast (kaugemalejõudnutele), 2 t., r. 7—9 ö. 4) Seminarharjutused Eestimaa raua-aja kohta (teise aasta üliõpilastele), 2 t., e. 7—9 ö. Geoloogia-aud. (seminarharjutused arheoloogiakabinetis) Aia t. 38. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Oldekop, H., Dr. phil., üldise ajaloo professori k. t. 1) Inglise ajalugu Tudorite ja Stuartite ajal, 2 t., e. 4—6. Aud. 4. 2) Sissejuhatus ajalookesse, 1 t., k. 10—11. Aud. 6. 3) Liivimaa keskajaloo allikad, 1 t., r. 10—11. Aud. 6. 4) Seminar: Thomas More ja utopistlik riigiromaan, 2 t., l. 12—2. Aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis pärast loenguid ja kodus (Tiigi t. 32) pühap. 4—5.

Treiberg, P., Cand. hist., üldise ajaloo stipendiaat. Loeb ülesandel: Saksa keiserrigi kujunemise aeg (1848—1890), 2 t., t. 4—6. Aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Pridik, A., Dr. phil., prof. emer. Loeb ülesandel: 1) Истoрiя древняго Востока, ч. III, 2 t., n. 3—5. 2) Эпоха македонских царей Филиппа II и Александра Великаго, 2 t., t. 3—5. 3) Истoрiя Египта под владычеством греков и римлян, 2 t., l. 3—5. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Cederberg, A. R., Dr. phil., eesti ja põhjamaade ajaloo professor. 1) Soome keskaja ajalugu, 2 t., e., n. 9—10. Aud. 1. 2) Rootsi uuem ajalugu 1809. aastast alates, 2 t., t., r. 9—10. Aud. 4. 3) Proseminar: Baltasar Russov, 2 t., l. 5—7. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Sepp, H., Cand. hist., eesti ja põhjamaade ajaloo eradotsent. Loeb ülesandel: 1) Ülevaade eesti ajaloost (eriti kaubandusteadl.), 2 t., e. 6—7, r. 4—5. Aud. I. 2) Kaarel XII ajajärk eesti ja liivi ajaloos, 2 t., t., l. 11—12. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Sildnik, A., Cand. hist., eesti ja põhjamaade ajaloo eradotsent. 1) Talurahva vabastamise ajajärk Eestis (ajaloolastele ja kaubandusteadlastele), 1 t., n. 12—1. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Põld, P., Cand. theol., kasvatusteaduse professor, ülikooli kuraator. 1) Üldine didaktika, 2 t., e., k. 11—12. 2) Eesti kooli ajalugu, 1 t., r. 11—12. Aud. 2. 3) Proseminar-harjutused (approbaatori jaoks) Rousseau „Emile“ üle, 2 t., t. 5—7. 4) Seminarharjutused „Kõlblise kasvatuse üle“ (kaugemalejõudnutele), 2 t., n. 4—6. Filosoofiaseminaris ruumides. — Kõnetunnid: äripäeviti 12—1 ülikooli kantselei ruumides.

Schmied-Kowarzik, W., Dr. phil., filosoofia professor. 1) Erkenntnistheorie, 2 t., e., k. 1—2. 2) Einführung in die Aesthetik, 1 t., r. 1—2. Aud. 1. 3) Übungen über Schillers „Briefe über aesthetische Erziehung“ (allgem. zugänglich, ohne Referat-Zwang), 2 t., k. 5—7. Aud. 2. 4) Übungen über Kants Kritik der reinen Vernunft (iärg, ainult edasijõudnutele), 2 t., r. 4—6. Seminaris. — Kõnetunnid: kodus (Tiigi t. 19) k. 1/4 5—5.

Ramul, K., Cand. phil., filosoofia dotsent. 1) Loogika ühes harjutustega, 2 t., k., r. 9—10. Aud. 2. 2) Ajaloo filosoofia 1 t., e. 9—10. 3) Descartes „Meditationes“, harjutused, 1 t., k. 10—11. Aud. 4. 4) Praktilised tööd eksperimentaal-psüholoogias, 4 t., e., r. 10—12. Psüholoogialaboratuuriumis (ühiselumaja, IV korral).

Freymann, W., Cand. phil., filosoofia eradotsent. *Aristoteles, Metaphysica*, lib. II—VI, 2 t., n. 7—9. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Matemaatika-loodusteaduskond.

Sarv, J., matemaatika prof. k. t. 1) Analüütiline geomeetria, 4 t., t., k., n., r. 10—11. 2) Harjutused analüüt. geomeetrias, 2 t., r. 5—7. 3) Analysis situs, 2 t., t., n., 11—12. Matem.-aud. — Kõnetunnid: matem.-instituudis peale loenguid.

Aleksejev, V., Dr. math., prof. emer. Loeb eradotsendina. Геометрическая теория дифференциальных исчислений и общая теория инвариантов, 2 t. Aeg ja koht kokkuleppe järele. — Kõnetunnid: peale loenguid.

Jaakson, H., Cand. math., matemaatika dotsent. 1) Differentsiaal- ja integraalarvutus, 4 t., t., n. 12—2. 2) Differentsiaalvõrrandid, 4 t., k., r. 12—2. 3) Harjutused differentsiaal- ja integraalarvutuses I, 2 t., t. 5—7. 4) Harjutused differentsiaalvõrrandites, 2 t., n. 5—7. 5) Analüütiline geomeetria (keemikuile), 1 t., e. 12—1. Matem.-aud. — Kõnetunnid: matem.-instituudis peale loenguid.

Rägo, G., Cand. math., mehaanika ja rakendusmatemaatika prof. k. t. 1) Rakendusmatemaatika numbrilised ja graafilised meetodid (harjutustega), 6 t., t., n., r. 8—10. 2) Praktikum rakendusmatemaatikas, e., t., k., n., r. 8—2 ja 4—8, l. 8—2. — Kõnetunnid: matem.-instituudis peale loenguid.

Roosson, J., Ing. tehn., rakendusmehaanika dotsendi k. t. 1) Masinate osad, 4 t., n., r. 10—12. 2) Harjutused, 4 t. Aeg ja koht kokkuleppel kuulajatega. — Kõnetunnid peale loenguid.

Rootsman, D., Cand. math., astronoomia prof. k. t. 1) Üldine astronoomia, 4 t., k., l. 8—10. 2) Harjutused ja seminar üld. astronoomias, 2 t., e. 6—8. Mat.-aud. 3) Astronoomiline praktikum tähetornis üldise astronoomia kuulajaile ja spetsialistidele, tunnid kokkuleppel. — Kõnetunnid: igal äripäeval tähetornis kell 1.

Koch, K., Cand. math., meteoroloogia ja geofüüsika dots. 1) Meteoroloogia ja klimatoloogia põhikursus, 4 t., e., t., n., l. 5—6. 2) Prakt. harjutused, 2 t., r. 5—7. Meteor.-aud. (ühiselumajas IV korral). Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Letzmann, J., Cand. phys., meteoroloogia eradotsent. Океанография 2 t., t., r. 12—1. Geolog.-aud. — Kõnetunnid: peale loenguid.

Willip, J., Cand. phys., füüsika prof. k. t. 1) Üldine füüsika I, 5 t., e., t., k., n., r. 11—12. Aulas. 2) Füüsika katseteh-

nika, 3) füüsika prakt. tööd ja 4) eriharjutused, e., t., n., r. 10—1 ja t., n. 4—7. Füüsikainstituudis. — Kõnetunnid: sealsamas e., t., k., n., r. 12—1.

Perltitz, H., Cand. phys., teoreetilise füüsika dots. k. t. 1) Sissejuhatus matemaatilisse füüsikasse, 4 t. loenguid ja 2 t. harjutusi, e., t., k., n., r., l. 10—11. Füüsika-aud. — Kõnetunnid: füüsikainstituudi lugemisruumis peale loenguid.

Landesen, G., Mag. chem., anorgaanilise keemia professor. 1) Anorgaaniline keemia, 6 t., äripäeviti 10—11. Keemia-instit. aud. 2) Analytische Übungen und prakt. Arbeiten, äripäeviti 9—1 ja $\frac{1}{2}$ 4—7. Anorg. keemia laboratooriumis. — Kõnetunnid: oma kabinetis (ülikoolis) äripäeviti 11— $\frac{1}{2}$ 12.

Narbutt, J., Mag. chem., professor. Loeb ülesandel: 1) Physikalische Chemie, I, 3 t., e., t., k. 9—10. 2) Spezielle Elektrochemie, Elektroanalyse und Kolloidchemie, 3 t., n., r., l. 9—10. 3) Elektroanalytisches u. spektralanalytisches Praktikum, äripäeviti 11—12. Keemia-aud. — Kõnetunnid: esmaspäevast kuni reedeni 11—11 $\frac{1}{2}$ füüsikalise keemia laboratooriumis.

Wittlich, M., Ing. techn., tehnilise keemia professor, dekaan. 1) Organische Technologie, 3 t., e., t., k. 8—9. 2) Torftechnologie, 2 t., n., r. 8—9. 3) Общая технология (kaubandusteadlastele), 2 t., e., n. 6—7. Keemia-aud. 4) Technolog. Praktikum, äripäeviti 9—1 ja 4—7. Tehnoloogialaboratooriumis. — Kõnetunnid: teaduskonna dekanaadis e., k., r. 12—1 $\frac{1}{2}$.

Kauko, Y., Dr. ing., anorgaanilise tehnoloogia professor. 1) Anorgan. Technologie, 3 t., e., k., r. 5—6. 2) Verbrennungslehre, 2 t., t., n. 5—6. Keemia-aud. 3) Technolog. Laboratorium, äripäeviti 9—1 ja 4—7. — Kõnetunnid: peale loenguid.

Kogerman, P., M. Sc. (London), orgaanilise keemia dots. k. t. 1) Gaaside analüüs, harjutustega, 3 t., aeg kokkuleppel. 2) Kivisöe ja õlikivide keemia, 2 t., aeg kokkuleppel kuulajatega. 3) Prakt. tööd, äripäeviti 11—12. Orgaanil. keemia laboratooriumis. — Kõnetunnid: äripäeviti 12—1 oma kabinetis (keemia-audit. vastas).

Scupin, H., Dr. phil., mineraloogia professor. 1) Allgemeine Mineralogie, 3 t., t., n., r. 1—2. 2) Mineralogisches Prakt., 2 t., l. 12—2. 3) Makroskopisches Mineral- u. Gesteinspraktikum, 2 t., e., n. 11—1. Mineraloogia-aud. (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas t., r. 6— $\frac{1}{2}$ 7.

Bekker, H., Dr. phil., geoloogia dotsent. 1) Üldine geoloogia, 3 t., k., n., r. 5—6. 2) Paleontoloogia praktikum, harjutustega, 4 t., e., t. 10—12. Geoloogia-aud. (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

- Bucholtz, F.**, Dr. bot., botaanika professor. 1) Allgemeine Botanik, I Teil, 4 t., e., t., n., r. 9—10. 2) Systematik (Allgem. Botanik, II Teil), 2 t., k., l. 9—10. 3) Mikroskopisches Praktikum für Anfänger, äripäeviti, 4—6 (rühmiti, igas rühmas 30 isikut). 4) Spezielles botan. Praktikum für Vorgeschriftene, poolpäeviti. 5) Botaan. kollookvium, ühes dots. Kaho'ga, 1 t., l. 6—7. Bot.-inst. — Kõnetunnid: sealsamas (Lai t. 38) äripäeviti 10—11.
- Kaho, H.**, Cand. rer. nat., taimefüsioloogia dots. k. t. 1) Taimeanatomia, 2 t., e., r. 5—6. 2) Raku füüsikaline keemia, 1 t., k. 5—6. Botaan.-aud. 3) Praktikum taimeanatomias spetsialistidele ühes prof. Bucholtz'iga, t., n., l. 9—12. 4) Bot. kollookvium ühes prof. Bucholtz'iga, 1 t., l. 6—7. Bot.-inst. — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 9¹/₂—10.
- Spohr, E.**, Cand. rer. nat., botaanika eradotsent. Loeb ülesandel. Botaaniline mikrotehnika, 1 t. ja harjutused, 2 t., aeg kokkuleppe järele kuulajatega. Bot.-inst. — Kõnetunnid: äripäeviti 10—¹/₂11 sealsamas.
- Kennel, J. v.**, Dr. phil., zooloogia professor. 1) Allgemeine Zoologie, 6 t., äripäeviti 12—1. 2) Prakt. Übungen in spezieller Zoologie (Mollusca u. Annelides), 3 t., t. 4—7. Zoologia-inst. (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.
- Piiper, J.**, Cand. rer. nat., zooloogia prof. k. t. 1) Selgrooliste zooloogia, 4 t., t., k., n., r. 11—12. 2) Selgrooliste zooloogia praktikum, 3 t., l. 4—7. 3) Evolutsiooniteooriad bioloogias, 1 t., e. 11—12. 4) Seminarharjutused, 2 t., e. 6—8. Zoologia-inst. (Aia t. 38-a), väike aud. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Reichenbach, H.**, Cand. rer. nat., zooloogia dotsent. 1) Sissejuhatus zooloogiasse, 5 t., e., t., k., n., r. 12—1. 2) Histoloogiline praktikum (algkursus), 3 t., r. 5—8. 3) Süstemaatilised harjutused, 3 t. Aeg kokkuleppele kuulajatega. Zoologia-inst. (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Granö, J. G.**, Dr. phil., geograafia professor. Loengutest 1922/23. aastal vabastatud. Juhatab seminari töid ja eksamineerib semestri lõpul (kokkuleppele osavõtjatega). Aadress: Helsingi, Pohjois-Rautatie katu 11.
- Brandt, A.**, Dr. med. et zool., prof. emer. Loeb eradotsendina. Antropoloogia, 2 t., t. 5—7. Anatomia-instituudis (Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Loomaarsti-teaduskond.

Anatoomia, embriloloogia, histoloogia ja võrdleva anatoomia õppetool — vakant.

- Mahlmann, A.**, loomaarst, prosector. 1) Диссекционные занятия, äripäeviti 4—6. 2) Экстерьер, 3 t., t., k., n. 6—7. Theatrum zootomicum'is (Vene t. 32). — Kõnetunnid: kodus (Peterburi tän. 76, krt. 2), k. 2—4.
- Gutmann, W.**, Mag. med. vet., kirurgia professor. 1) Общая хирургия, 3 t., e., k., l. 9—10. 2) Офтальмология, 1 t., t. 5—6. 3) Акушерство, 2 t., n., r. 5—6. 4) Клиника мелких животных, 12 t., äripäeviti 10—12. Loengud teadusk. peahoones, prakt. tööd väik. loomade kliinikus (Vene t. 36). — Kõnetunnid: väikeste loomade kliinikus 10—12.
- Saral, K.**, loomaarst, kirurgia dotsent. 1) Operatiiv-kirurgia, 2 t., t., n. 9—10. Oma kabineti aud. 2) Haavakliinik, 12 t., äripäeviti 10—12. Põllumajanduse üliõpilastele 1 t., t. 8—9. Teaduskonna haavakliinikus (Vene t. 26). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 10—12, kodus (Jakobi t. 8) 2—3.
- Schröder, E.**, Mag. med. vet., spetsiaalse patoloogia ja teraapia ja diagnostika professor. 1) Частная патология и терапия, 3 t., t., n., l. 9—10. 2) Клиника внутренних болезней, 12 t., äripäeviti 10—12. Põllumajanduse üliõpilastele, 1 t., e. 8—9. Teaduskonna teraapia-aud. — Kõnetunnid: sisehaiguste kliinikus (Vene t. 30) äripäeviti 10—12.
- Patoloogilise anatoomia, histoloogia, kohtuliku loomaarstiteaduse ja lihavaatuse õppetool** — vakant.
- Ainson, J.**, loomaarst, patoloogilise anatoomia dotsent. Kohtulik loomaarsti-teadus, 2 t., t., n. 8—9 h. Teaduskonna Theatrum zootomicum'i I korral. — Kõnetunnid: patoloogilise anatoomia kabinetis (Vene t. 32) peale loenguid.
- Rängel, A.**, loomaarst, hobuserautamise ja kabjahaiguste dotsendi k. t. Hobuserautamise ja kabjahaiguste õpetus. Loomaarsti-teaduskonna ja põllumajandusteaduskonna üliõpilastele, 3 t., t., k., n., r. 8—9 loomaarsti-teaduskonna peahoones. — Kõnetunnid: õppesepikojas (Vene t. 18—38) äripäeviti 10—12.
- Happich, K.**, Mag. med. vet., bakterioloogia, epizootoloogia ja politseilise loomaarstiteaduse professor, dekaan. 1) Эпизоотология и ветеринарная полиция, 2 t., e. 9—10, r. 8—9. Teaduskonna uue hoone ülem. aud. 2) Общая бактериология, loomaarsti-teaduse ja põllumajanduse üliõpilastele, 3 t., r. 9—10, e., l. 8—9. Bakterioloogiajaama ruumides. 3) Практические занятия по бактериологии, 12 t., I gr. e., r. 4—6, l. 3—5, II gr. e., r. 6—8, l. 5—7. — Kõnetunnid: teaduskonna kantseleis (Vene t. 38) äripäeviti 12—1.
- Heinrich, G.**, loomaarst, eribakterioloogia ja seroloogia dotsendi k. t. Seerumilaboratooriumi tegelik juhataja. — Kõnetunnid: seerumilaboratooriumis (Vene t. 28) äripäeviti 10—12.

Põllumajandus-teaduskond.

Taimekasvatuse õppetool — vakant.

Schneider, G., Dr. phil., prakt. zooloogia professor. 1) Entomoloogia, 3 t., e., t. 12—1, k. 1—2. 2) Kalandus, 3 t., n., r., l. 12—1. 3) Jahiõpetus, 1 t., k. 12—1. 4) Prakt. harjutused: a) Entomoloogia, 2 t., b) Kalandus, 2 t. Aeg kokkuleppe järele. Praktilise zooloogia kabinetis (Aia tän. 38-a), — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mägi, J., I järgu õpetatud agronoom, loomakasvatuse professori k. t. 1) Loomakasvatus, 5 t., e., t., k., r. 12—1, l. 11—12. 2) Prakt. laboratooriumi harjutused, 4 t., n. 11—1, l. 12—2. Loomakasvatuse-kabinetis (Peterburi tän. 76). 3) Prakt. harjutused, l. 12—2. — Kõnetunnid: loomakasvatuse-kabinetis (Peterburi t. 76) peale loenguid.

Köpp, P., põllumajapidamise dotsent. 1) Põllumajandusteadus, 3 t., e. 10—12, k. 10—11. 2) Ühistegevus, 3 t., k. 11—12, r. 10—12. Taimekasvatuse-kabinetis (Vene t. 22). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Nõmmik, A., I järgu õpetatud agronoom, mullateaduse ja agrikultuurkeemia dotsent, dekaani k. t. 1) Mullateadus ja maahari-mine, 4 t., e. 10—12, r. 10—11, l. 9—10. 2) Praktilised harjutused, äripäeviti 8—1 ja 3—7. Mullateaduse ja agrikultuurkeemia kabinetis (Vene t. 22). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Luksepp, A., põllumajandusliste riistade ja -masinate õpetaja. 1) Põllumajandusliste riistade ja -masinate tundmine, 3 t., k., n., r. 1—2. 2) Praktilised harjutused, 2 t., aeg kokkuleppe järele. Põllumajandusliste riistade ja -masinate kabinetis (Aia tän. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mathiesen, A., I järgu õpetatud metsateadlane, metsakorralduse dotsendi k. t. 1) Metsakorraldus, 5 t., t., k., n., r., l. 10—11. 2) Metsavalitsemine, 1 t., e. 10—11. 3) Metsakorralduse praktika, 2 t. Aeg kokkuleppe järele. Metsakorralduse kabinetis (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Daniel, O., metsakasvatuse õpetaja. 1) Üldine metsateadus, 4 t., e., t., k., n. 9—10. 2) Metsanduse ajalugu, 2 t., r., l. 9—10. Metsakasvatuse-kabinetis (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mielberg, P., arhitekt, ehitusõpetuse dotsendi k. t. 1) Ehitusõpetus, 3 t. 2) Praktilised tööd, 2 t. Aja ja koha üle antakse edaspidi teada.

Koženy, J., Dr. ing., kultuurtehnika ja geodeesia dotsent. 1) Kulturtechnischer Wasserbau I. 2) Elemente der niederen Geodäsie. 3) Prakt. Übungen in der niederen Geodäsie. Aja ja koha üle antakse edaspidi teada.

Teaduse- ja õppeasutused.

Ülikooli raamatukogu (Toome mäel, tel. 295) on avatud iga argipäev 12—3.
Lugemissaal on avatud 9—3.

Raamatukogu juhataja: Puksov, Fr., cand. phil. Kõnetunnid:
raamatukogus äripäeviti 10—12.

Raamatukoguhoidjad: Weltmann, K., cand. rer. pol. et rer. com.
Grünthal, V., mag. phil.

Assistendid: Freymuth, O.
Aavakivi, V.

Raamatukogu komisjon: Esimees: raamatukogu juhataja Fr. Puksov.
Liikmed: prof. A. v. Bulmerincq, prof. E. Berendts, prof. E.
Masing, prof. J. Bergman, prof. A. R. Cederberg, prof. G.
Landesen, dots. H. Jaakson, prof. W. Gutmann, raamatukogu-
hoidjad: K. Weltmann, V. Grünthal.

Usuteadusline seminar (ülikooli peahoones, III korral). Jaguneb õppetoo-
lide järele 6 osasse; on avatud äripäeviti 8—8.

Juhataja: H. B. Rahamägi, prof. k. t. Kõnetunnid seminaris n. 1—2.

Usuteadusline arheoloogiline muuseum (ülikooli peahoones, III korral).
Juhataja: O. Sild, prof.

Õlgusteadusline seminar (ülikooli peahoones, II korral).

Juhataja: Seeler, W. v., prof.

Statistikakabinett (Suur turg, 6, III korral).

Juhataja: Kurtshinski, M., prof.

Sisehaiguste kliinik (Toome mäel, tel. 73). Haigete vastuvõtmine igal
ajal, ambulants äripäeviti 9—10.

Juhataja: Masing, E., prof.

Van. assistent: Söber, H., Drnd. med.

Noor. assistendid: Ojakäär, T., arst.

Assmuth, W., arst.

Haavakliinik (Toome mäel, tel. 126). Haigete vastuvõtmine igal ajal,
ambulants äripäeviti 9—10.

Juhataja: Konik, K., prof.

Van. assistent: Prisko, J., arst.

Noor. assistendid: Kull, J., arst.

Karell, U., arst.

Jürgens, B., arst.

Naistekliinik (Toome mäel, tel. 145). Sünnitajate ja haigete vastuvõt-
mine igal ajal, ambulants äripäeviti $\frac{1}{2}$ 12—1.

Juhataja: Miländer, J., prof.

Van. assistent: Bernakoff, R., Drnd. med.

Noor. assistendid: Sossi, A., Drnd. med.

Krull, V., arst.

Sööt, K., arst.

Röntgeni kab. aj. tööjoud: Veretennikov, S., arst.

Hospitaal-haavakliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 342). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 10—1.

Juhataja: Wanach, R., prof.

Van. assistent: Prima, K., Dr. med.

Noor. assistendid: Rosenfeldt, A., Drnd. med.

Pobol, A., arst.

Niggol, K., Drnd. med.

Sisehaiguste hospitaal - kliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 255). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 11—12.

Juhataja: Sirotinin, V., prof.

Noor. assistendid: Wadi, W., Drnd. med.

Willemi, K., Drnd. med.

Ein, J., arst.

Närvikliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 255). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 10—11.

Juhataja: Puusepp, L., prof.

Van. assistent: Lindeberg, W., Drnd. med.

Noor. assistendid: Peterhof, R., Drnd. med.

Rives, J., arst.

Vaimuhaiguste kliinik (Puiestee t. 1, tel. 52). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants iga päev 11—12.

Juhataja: Bresovsky, M., prof. k. t.

Van. assistent: Schwalbe, K., Drnd. med.

Noor. assistendid: Toomingas, K., Drnd. med.

Lellep, K., arst.

Silmakliinik (Maarjamõisa t. ja Vallikraavi t. nurgal, tel. 398). Ambulants äripäeviti 8—10.

Juhataja: Blessig, E., prof.

Van. assistendi k. t.: Uudelt, J., arst.

Noor. assistent: Vogel, K., arst.

Vabat. assistent: Kuriks, O., Drnd. med.

Lastekliinik (Veski t. 6, tel. 461). Ambulants ja nõuandekoht emadele. Avatud äripäeviti 9—11.

Juhataja: Lüüs, A., Drnd. med.

Aj. noor. assistent: Mõttus, A., arst.

Dermatoloogia- ja veneroloogia-polikliinik (polikliiniku hoones, Jakobi t. 2). Haigete vastuvõtmine äripäeviti 12—1.

Juhataja: Paldrock, A., prof.

Van. assistent: Kook, A., Drnd. med.

Noor. assistent: Sääsk, R., arst.

Dermatoloogia- ja veneroloogia-polikliiniku juurde kuulub leprosoorium „Muuli“ (Veeriku alevis).

Sisehaiguste polikliinik (Jakobi t. 2). Haigete vastuvõtmine äripäeviti 2—4.

Juhataja: Koppel, H., prof.

Van. assistent: Schulzenberg, A., arst.

Noor. assistent: Jürgenson, H., arst.

Kõrva-, nina- ja kurguhaiguste polikliinik (polikliinikus, Jakobi t. 2).

Haigete vastuvõtmine e., k., l. 2—4.

Aj. juhataja: Koppel, H., prof.

Van. assistendi k. t.: Saareste, E., Drnd. med.

Farmaatsia-instituut (Rüütli t. 2, tel. 198). Avatud äripäeviti 9—1, 5—8.

Juhataja; Stamm, J., prof. k. t.

a) Farmakognosia-laboratoorium.

Juhataja: Stamm, J., prof. k. t.

b) Farmatseutilise keemia laboratoorium.

Juhataja: Parts, H., dots.

Instituudi assistendid: vanem: Metsapa, H., Magnd. pharm.

noorem: Langer, K., prov.

Anatoomia-instituut (Toome mäel, tel. 233). Avatud äripäeviti 8—1, 3—6.

Juhataja: Sommer, A., prof.

Aj. prosektori k. t.: Willems, R., Drnd. med.

Vanem assistent: Kull, H., Drnd. med.

Histoloogia-, embrüoloogia- ja võrdleva anatoomia instituut (Toome mäel, tel. 233). Avatud äripäeviti 8—1, 3—6.

Juhataja: Sommer, A., prof.

Van. assistent: Aunap, E.

Operatiivse kirurgia kabinett (vanas anatoomikumis, Toome mäel, tel. 233).

Avatud äripäeviti 5—6.

Juhataja: Blumberg, J., dots. k. t.

Van. assistent: Kleitsman, R., Drnd. med.

Patoloogia-instituut (Savi t., tel. 274). Avatud äripäeviti 9—1.

Juhataja: Ucke, A., prof.

Prosektor: Waldes, A., Dr. med.

Van. assistendi k. t.: Wilms, J., Drnd. med.

Noor. assistent: Raukas, J., arst.

Hügieeni- (tervishoiu-) instituut ja -muuseum (Aia t. 38-a, tel. 136).

Avatud: instituut äripäeviti 10—1, muuseum t., r., p. 1—2.

Juhataja: Rammul, A., prof.

Noor. assistendid: Sibbul, E., arst.

Tomberg, O., arst.

a) Keemia-bakterioloogiline laboratoorium. Tervishoiuliste ja bakterioloogiliste juurdluste tarvis avalikuks tarvitamiseks. Avatud äripäeviti 10—12.

Juhatajad: Rammul, A., prof.

Happich, K., prof.

Schlossmann, K., dots.

Bakterioloogiakabinett (Aia t. 38-a, tel. 136). Avatud äripäeviti 10—1, 4—5.

Juhataja: Schlossmann, K., dots.

Kohtuliku arstiteaduse instituut (vanas anatoomikumis, Toome mäel, tel. 233).

Avatud pühapäeviti 1—2.

Juhataja: Talvik, S., dots. k. t.

Van. assistendi k. t.: Madisson, H., Drnd. med.

Füsioloogia-instituut (Savi t., tel. 340). Avatud äripäeviti 9—3.

Juhataja: Lipschütz, A., prof.

Van. assistent: Tamm, R., arst.

Vab. assistent: Audova, A., cand. rer. nat.

a) Füsioloogilise keemia laboratoorium.

Noor. assistent: Jaakson, E., cand. chem.

Farmakoloogia-instituut (vanas anatoomikumis, Toome mäel, tel. 233).

Avatud äripäeviti 9—12, 4—5.

Juhataja: Loewe, S., prof.

Van. assistent: Willberg, M., arst.

Ülikooli apteek (sisehaiguste kliinikus, Toome mäel, tel. 73). Avatud äripäeviti 8—8.

Juhataja: Bernhardt, J., prov.

Juhataja abi: Maeritz, O., prov.

Filosoofiateaduskonna seminar (ülikooli peahoones, 3. korral). Raamatukogu on avatud äripäeviti 12—2.

Juhataja: Wiget, W., prof.

Klassilise muinasteaduse instituut (ülikooli peahoones). Avatud pühapäeviti 12—2.

Juhataja: Bergman, J., prof.

Foneetikalaboratoorium (Hetseli t. 1, Ühiselumajas, IV korral). Avatud k. 6—7.

Juhataja: Kettunen, L., prof.

Eksperimentaalse psüholoogia ja pedagoogika laboratoorium (Hetseli t. 1, Ühiselumajas, IV korral). Avatud e., r. 10—12.

Juhataja: Ramul, K., dots.

Arheoloogiakabinett (Aia t. 38-a). Avatud äripäeviti 10—11.

Juhataja: Tallgren, A. M., prof.

Kunstiajaloo-kabinett (Rüütli t. 2).

Juhataja: Kjellin, T. H., prof.

Botaanika-instituut (Lai t. 38). Avatud 9—12, 2—6.

Juhataja: Bucholtz, F., prof.

a) Botaanika-aed, b) botaanika-muuseum ja c) taimesüsteemaatika- ja -morfoloogia-laboratoorium.

Juhataja: Bucholtz, F., prof.

Adjuutor: vakant.

Van. assistent: Spohr, E., cand. rer. nat.

Noor. assist. k. t.: Vilberg, G.

Ülemaednik: Ranna, J.

d) taimefüsioloogia-laboratoorium.

Juhataja: Kaho, H., dots. k. t.

Zoologia-instituut ja -muuseum (Aia t. 38-a, tel. 136). Avatud t., r., p. 12—2.

Juhataja: Piiper, J., prof. k. t.

Van. assistent: Poska-Teiss, L.

Noor. assist. k. t.: Reinvald, E.

Muuseumi aj. korraldaja: Härms, M.

Keemia-instituut (üliskooli peahoones). Avatud äripäeviti 9—1, 4—7.

Juhataja: Landesen, G., prof.

a) Anorgaanilise keemia laboratoorium.

Juhataja: Landesen, G., prof.

Van. assistent: Wilpert, A.

Noor. assistent: Mark, R.

Noor. assist. k. t.: Mickwitz, A.

Aj. abijõud: Paris, A.

b) Orgaanilise keemia laboratoorium.

Juhataja: Kogerman, P., dots. k. t.

c) Füüsikalise keemia laboratoorium.

Juhataja: Narbutt, J., prof.

d) Tehnoloogia-laboratoorium.

Juhataja: Wittlich, M., prof.

Noor. assist. k. t.: Sossi, H.

Meteoroloogia-observatoorium (Ühiselumajas, tel. 135). Avatud äripäeviti 8—2.

Juhataja: Koch, K., dots.

Van. assist. k. t.: Pimenov, G.

Sünoptikud: Kurrik, W.

Töllassepp, A.

Inspektor: Kusnetsov, W.

Vaatlejad: Sresnevskaja, N.

Liedemann, H.

Meteoroloogia-observatooriumi Tallinna abijaam (Lasnamäel).

Vaatleja: Wesk, H.

Tähetorn (Toome mäel, tel. 294). Avatud astronoomia õppijaile äripäeviti, publikumile n. 7—8, aja kontrollimiseks l. 12—1.

Juhataja: Rootsmann, D., prof. k. t.

Observaatori k. t.: Õpik, E.

Noor. assistent: Pohla, A.

Füüsikainstituut (üliskooli peahoones). Avatud l. 10—12.

Juhataja: Wilip, J., prof. k. t.

Van. assistent: Neugard, E.

Noor. assistent: Kilkson, E.

Mineraloogiakabinett (Aia t. 38-a, tel. 136). Avatud äripäeviti 8—2.

Juhataja: Scupin, H., prof.

Van. assist. k. t.: Duhmberg, K.

Geoloogiakabinett (Aia t. 38-a, tel. 136). Avatud äripäeviti 8—2.

Juhataja: Bekker, H., dots.

Noor. assist. k. t.: Luha, A.

Geograafiakabinett (Aia t. 38-a, tel. 136).

Juhataja: Granö, J. G., prof.

a) Joonistussaal ja raamatukogu (Aia t. 38-a, tel. 136).

Avatud äripäeviti 11—3.

Kab. van. assistent: Mieler, A., cand. rer. nat.

b) Kodu-uurimise osakond (Uhiselumajas, IV korral).

Avatud äripäeviti 10—12.

Vabat. assistent: Rumma, J.

Matemaatika- ja mehaanika-instituut (polikliiniku hoones, Jakobi t. 2).

Avatud äripäeviti 8—1, 4—7.

Juhataja: Rägo, G., prof. k. t.

a) Rakendusmatemaatika- ja mehaanika-laboratoorium.

Juhataja: Rägo, G., prof. k. t.

b) Puhtmatemaatika jaoskond.

Juhataja: Jaakson, H., dots.

Instituudi aj. abijõud: Naarits, H.

Bakterioloogiajaam (Vene t. 34). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Happich, K., prof.

Noorem assistent: Laja, F., loomaarst.

Pasteuri-jaam (Vene t. 28). Haigete vastuvõtmine iga päev 11—1.

Juhataja: Happich, K., prof.

Arst: Hansen, P., Drnd. med.

Seerumi-laboratoorium (Vene t. 28). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Heinrich, G., dots.

Seerumi valmistamise riiklik kontrollkomisjon:

Esimees: Rammul, A., prof.

Liikmed: Schlossmann, K., dots.

Happich, K., prof.

Peale nende veel nimetatavad liikmed Tervishoiu Peavalitsuse ja Põllutööstusministeeriumi Loomatervishoiu Peavalitsuse poolt, kummagi poolt üks.

Piimanduse-laboratoorium (Vene t. 38). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Happich, K., prof.

Assistent: Ploom, A.

Loomaarsti-teadusk. anatoomiakabinett (Vene t. 32). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: —

Prosektor: Mahlmann, A.

Aj. noor. assist. k. t.: Värnik, J.

Loomaarsti-teadusk. patoloogilise anatoomia kabinett (Vene t. 32). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: —

Noor. assist. k. t.: Redlich, E.

Zoohügieeni- ja loomatoitmise-kabinett (Vene t. 38). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Happich, K., prof.

Aj. noor. assist. k. t.: Ruuber, E.

Loomaarsti-teadusk. haavakliinik (Vene t. 26, tel. 182). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Saral, K., dots.

Noorem assistent: Toomberg, J., loomaarst.

Väikeste loomade kliinik (Vene t. 36). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Gutmann, W., prof.

Loomaarsti-teadusk. sisehaiguste kliinik (Vene t. 30). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Schröder, E., prof.

Noorem assistent: Karlson, J., loomaarst.

Õppe-sepikoda (Vene t. 18—32). Avatud äripäeviti 8—12, 1—5.

Juhataja: Rängel, A., dots. k. t.

Taimakasvatuse-kabinett (Vene t. 38). Avatud äripäeviti 10—1.

Juhataja: —

Aj. noor. assist. k. t.: Miljan, A.

Loomakasvatuse-kabinett (Peterburi t. 76). Avatud e., t., r. 3—6; n. 11—1, l. 12—2 ja 4—7.

Juhataja: Mägi, J., prof. k. t.

Abi-õppejõud: Thomson, A., prof. emer.

Mullateaduse- ja agrikultuurkeemia-kabinett (Vene t. 28). Avatud äripäeviti 8—1 ja 3—7.

Juhataja: Nõmmik, A., dots.

Assistent: vakant.

Metsakasvatuse-kabinett (Aia t. 38-a, tel. 136). Avatud äripäeviti 11—1.

Juhataja k. t.: Daniel, O.

Metsakorralduse-kabinett (Aia t. 38-a, tel. 136). Avatud äripäeviti 11—1.

Juhataja: Mathiesen, A., dots. k. t.

Noorem assistent: vakant.

Piimandusekabinett (Vene t. 38). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja k. t.: Happich, K., prof.

Tegeliku zooloogia kabinett (Aia tän. 38-a, tel. 136). Avatud äripäeviti 11—2. 5—8.

Juhataja: Schneider, G., prof.

Noor. assist. k. t.: Zolk, K.

Põllumajandusliste riistade ja masinate kabinett (Aia t. 38-a). Avatud k. 11—1, n. 12—2.

Juhataja k. t.: Luksepp, A.

Põllumajapidamise kabinett.

Juhataja: Kõpp, P., dots.

Ehitusõpetuse kabinett.

Juhataja: Mielberg, P., dots. k. t.,

Kultuurtehnika ja geodeesia kabinett.

Juhataja: Koženy, J., dots.

Põllumajanduslised katsejaamad (Raadi mõisas):

Agrikultuurkeemia — juhataja dots. A. Nõmmik.

Taimbioloogia — juhataja —

Zootehnika — juhataja prof. k. t. J. Mägi.

Entomoloogia — juhataja prof. G. Schneider.

Fütopatoloogia — juhataja prof. F. Bucholtz.

Ülikooli mõisad: Maarjamõisa (tel. 215), Raadi mõisa (tel. 368).

Maarjamõisa valitseja: Kõpp, P., dots.

Raadi mõisa valitseja: Kalkun, H. (Raadi mõisas).

Kastre-Peravalla õppe-metskond.

Juhataja: Mathiesen, A., dots.

Juhataja abi: Daniel, O, õpetaja.

Metsatüleva k. t.: Kelder, S. (Peravald, Järvelg).

Ülikooli raamatukogu ajutised määrused raamatute väljaandmise kohta.

(Kinnitatud ülikooli nõukogu poolt 1. IV. 1920.)

§ 1.

Tartu ülikooli raamatukogu on avatud igal äripäeval kella 12—3 peale lõunat. Lugemislaud on avatud k. 9—3 p. l.

§ 2.

Raamatukogu võivad tarvitada: 1) ülikooli õppeasutused, 2) ülikooli õppejõud ja ametnikud, 3) üliõpilased ja kuulajad, 4) teaduslikud ja valitsusasutused ja teised raamatukogud, kes pakuvad hoiukindlustust ja vastuvahetust, 5) eraisikud, kes teatavat kindlustust võivad tuua.

§ 3.

Iga üliõpilane peab, raamatuid võttes, iga kord oma isikutunnistuse ette näitama.

§ 4.

Raamatuid antakse tarvitamiseks kas raamatukogu ruumides või kodus.

§ 5.

Keegi ei tohi ise raamatuid kappidest või riulitelt võtta.

§ 6.

Ülikooli raamatukogust antakse välja ainult teadusliku sisuga raamatuid. Kõiki järelevaatamis-raamatuid, nagu sõnaraamatuid, entsüklopeediaid, reaaleksikonisid, bibliograafilisi töid, ja viimase aasta ajakirju võib tarvitada ainult raamatukogu ruumides. Nad on asetatud lugemissaali, kus neid igäüks riulitelt lugemiseks vabalt võib võtta.

§ 7.

Samuti ei anta raamatukogust välja käsikirju, ilu-väljaandeid, suure väärtusega raamatuid ega koguteoseid (Sammelwerke).

Tä h e n d u s: Brandina on selles § mainitud raamatute väljaandmine lubatud õppeotstarvetel lühikeseks ajaks ülikooli õppejõududele.

§ 8.

Raamatuid võib anda kviitungi vastu õppejõududele kuni 25 annet semestri lõpuni, üliõpilastele ja eraisikutele kuni 5 annet 4 nädala peale, ajakirju aga ainult 2 nädalaks.

§ 9.

Üliõpilased ja eraisikud, kes soovivad raamatuid kauemini kui 4 nädalat pidada, on kohustatud väljaanni kviitungi pikendama. On aga nõudmine teise isiku poolt selle raamatu peale sisse antud, siis ei pikendata laenutähte.

§ 10.

Kui keegi ülikooli õppejõududest tarvitab raamatut, mis välja on antud, siis on võtja kohustatud raamatukogu juhataja sellekohase teate peale raamatu tagasi tooma.

§ 11.

Aadressi vahetusel on üliõpilased, kuulajad ja eraisikud kohustatud sellest raamatukogu valitsusele kohe teatama.

§ 12.

Üliõpilastele ja eraisikutele, kes võetud raamatut määratud tähtsuseks tagasi pole toonud, tuletatakse seda kirjalikult meelde. Ei ole meeldetuletuse peale raamat tagasi toodud, saadetakse ühe nädala pärast teine meeldetuletus. Iga meeldetuletuse eest tuleb maksta 15 marka.

§ 13.

Kui raamat kahetähtse meeldetuletuse järele tagasi ei ole toodud, loetakse ta kadunuks.

§ 14.

Kui raamat kaduma on läinud või ära lõhutud ehk rikutud, siis on see isik, kelle käes ta tarvitada oli, kohustatud kas uue asemele muretsema või kahjutasu maksma, mille suuruse kindlaks määrab raamatukogu valitsus.

Tä h e n d u s: Kui raamatu võtja näeb raamatul mõnda puudust ehk riket, siis tähendagu ta see, ametnikule näidates, väljaanni-sedelele.

§ 15.

Iga semestri lõpul tehakse raamatute revisjon; sellepärast peavad kõik raamatud selleks ajaks tingimata tagasi toodud olema.

§ 16.

Igäüks peab oma kohuseks lugema raamatukogu ruumides ennast vaikselt ja korralikult üles pidada.

§ 17.

Raamatukogu juhatusel on õigus raamatute väljaandmist lõpetada, kas ajutiselt või jäädavalt, neile isikutele, kes neid määrusi ei täida.

§ 18.

Raamatute laenuksandmine väljapoole Tartut on võimalik ainult rektori loal.

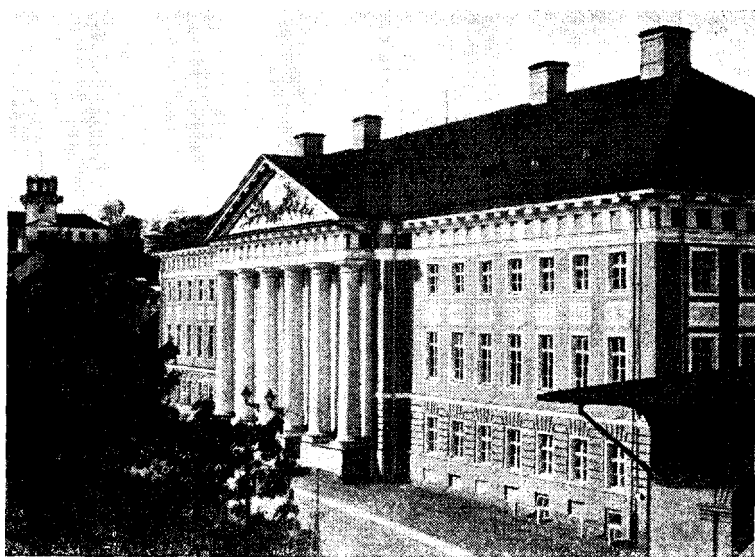
Õppejõudude nimekiri.

	Lhk.
Ainson, J., dotsent, Filosoofi t. 11	3, 19
Aleksejev, V., prof. emer., Kastani t. 26	16
Anderson, W., prof., Lossi t. 15, k. 7	4, 14
Baumann, P., dotsent, Kastani t. 6a, k. 8	12
Bekker, H., dotsent, Peterburi t. 135.	17, 26
Berendts, E., prof., Vallikraavi t. 18	7, 21
Bergman, J., prof., Kiiutri t. 1, k. 3	11, 21, 24
Bettac, F., lektor, Vallikraavi t. 22	13
Bjerre, A., prof., Riia t. 32a	7
Blessig, E., prof., Vallikraavi t. 23	9, 22
Blumberg, J., dotsendi k. t., Hetseli t. 6, k. 5	9, 23
Brandt, A., prof. emer., Puiestee t. 80	18
Bresovsky, M., prof. k. t., Vana t. 4	10, 22
Bucholtz, F., prof., Botaanika-aed (Lai t. 38)	18, 24, 28
Bulmerincq, A., prof., Tähe t. 10, k. 2	5, 21
Cederberg, A. R., prof., Tiigi t. 4	15, 21
Daniel, O., metsakasvatuse õpetaja, Tallinna t. 61	20, 27, 28
Earnshaw, J., lektor, pole veel kohale jõudnud	13
Eisen, M. J., isikl. prof., Näituse t. 10	14
Ernits, V., eradotsent, Filosoofi t. 21, k. 3	13
Filippov, J., prof. k. t., Vallikraavi t. 18	3, 8
Freymann, W., eradotsent, Peterburi t. 36	12, 16
Granö, J. G., prof., Helsingi, Pohjois-Rautatie katu 11	18, 26
Gruehn, V., eradotsent, Riia t. 52	6
Gutmann, R., prof. k. t., Karlova t. 20	12
Gutmann, W., prof., Peterburi t. 133, k. 2	19, 21, 27
Happich, K., prof., Vene t. 22, k. 1, tel. 184	3, 19, 23, 26, 27, 28
Heinrich, G., dotsendi k. t., Tallinna t. 2	19, 26
Jaakson, H., dotsent, Karlova t. 29a, k. 3	3, 16, 21, 26
Jõgever, J., prof. k. t., Riia t. 131, k. 2	3, 11
Kaho, H., dotsendi k. t., Botaanika-aed (Lai t. 38)	18, 25
Kauko, Y., prof., pole veel kohale jõudnud	17
Kennel, J. v., prof., Veski t. 22	18
Kettunen, H., lektori k. t., Vabriku t. 3	11
Kettunen, L., prof., Vabriku t. 3	11, 24
Kjellin, T. H., prof., Veski t. 20	14, 24
Kieckers, E., prof., Tiigi t. 54	13
Koch, K., dotsent, Tiigi t. 42	16, 25
Kogerman, P., dotsendi k. t., Lepiku t. 9	17, 25
Konik, K., prof., haavakliinik (Toome mäel)	3, 9, 21
Koppel, H., prof., rektor, Suurturg 7, tel. 341	3, 9, 10, 23
Korsakov, F., rahvusvahelise õiguse õpetaja, Vallikraavi t. 18	8
Koženy, J., dotsent, Pepleri t. 10	20, 28
Kupffer, V., Maarjamõisa t. 11	8
Kurtshinski, M., prof., Vallikraavi t. 18	7, 21
Köpp, J., prof., Vabriku t. 5, k. 3	4, 6
Köpp, P., dotsent, Tiigi t. 31, k. 1	20, 28

	Lbk.
Landesen, G., prof., Tähe t. 19	17, 21, 25
Letzmann, J., eradotsent, Maarjamõisa t. 26, k. 3	16
Lipschütz, A., prof., Savi t., füsioloogia-instituudis	8, 24
Loewe, S., prof., Vallikraavi t. 12	8, 24
Luksepp, A., põllumajand. riistade ja -masinate õpetaja, Lootuse t. 19, k. 4	20, 28
Lüüs, A., dotsendi k. t., Vallikraavi t. 4	10, 22
Mahlmann, A., prosektor, Tallinna t. 2	19, 27
Maim, N., prof. k. t., Vabriku t. 3, k. 16, tel. 359	3, 7
Mark, J., prof. k. t., Söögiturg 3, k. 4	11
Masing, E., prof., Aia t. 24b, k. 1	9, 21
Masing, L., prof. Tallinna t. 41, k. 2	13
Mathiesen, A., dotsendi k. t., Maarjamõisas	20, 27, 28
Melnikov, A., krim. protsessi õpetaja, Aleksandri t. 72, k. 14	8
Metsapa, H., eradotsent, Rüütli t. 2	11, 23
Mielberg, P., dots. k. t., Veski t. 33, k. 2	20, 28
Miländer, J., prof., naistekliinik (Toome mäel), tel. 145	9, 21
Mutschmann, H., prof., Vallikraavi t. 23, k. 2	13
Mägi, J., prof. k. t., Raadimõisas	4, 20, 27, 28
Müller, K., dots. k. t., Jakobi t. 1	8
Narbutti, J., prof., Era t. 1	4, 17, 25
Nõmmik, A., dotsent, Tähe t. 69	3, 20, 27, 28
Oldekop, H., prof. k. t., Tiigi t. 32	3, 14
Paldrock, A., prof., Kiiutri t. 2, tel. 213	10, 22
Parts, H., dotsent, Karlova t. 63a, k. 7	11, 23
Perlitz, H., dotsendi k. t., Vana Kastani t. 63, k. 2	17
Piip, A., prof., Tallinnas	8
Piiper, J., prof. k. t., Näituse t. 22, k. 3	18, 25
Pravdin, B., lektor, Tähe t. 31	13
Pridik, A., prof. emer., Kastani t. 6a, k. 8	15
Puusepp, L., prof., Uus Kastani t. 28, tel. 321	10, 22
Pöld, P., prof., kuraator, Munga t. 2, tel. 268	3, 15
Rahamägi, H. B., prof. k. t., Vallikraavi t. 25	3, 6, 21
Rammul, A., prof., Hetzeli t. 1	10, 23, 26
Ramul, K., dotsent, Puistee t. 84	15, 24
Reichenbach, H., dotsent, Kitsas t. 6, k. 3	13
Rootsman, D., prof. k. t., Kroonuaia t. 20, k. 1	16, 25
Roosson, J., dots. k. t., Herne t. 38, k. 3	16
Rägo, G., prof. k. t., Tähe t. 55, k. 1	16, 26
Rängel, A., dotsendi k. t., Peterburi t. 76	19, 27
Sabler, G. eradotsent, Puistee t. 82	12
Saral, K., dotsent, Jakobi t. 8, tel. 319	19, 27
Sarv, J., prof. k. t., Tähe t. 80, k. 5	16
Schlossmann, K., dotsent, Lai t. 26	10, 23, 24, 26
Schmied-Kowarzik, W., prof., Tiigi t. 19	15
Schneider, G., prof., Jakobi t. 39, k. 1	20, 28
Schröder, E., prof., Kivi t. 15	19, 27
Scupin, H., prof., Vallikraavi t. 19	17, 26
Seeberg-Elverfeldt, P., lektor, Aia t. 55, k. 2	12
Seeler, W. v., prof., Tiigi t. 42	7, 21
Seesemann, O., Pepleri t. 1	6
Sepp, H., eradotsent, Tiigi t. 54a, k. 2	15
Sild, O., prof., Tiigi t. 21	3, 6, 21
Sildnik, A., eradotsent, Vabriku t. 5, k. 3	15
Sirotnin, V., prof., pole veel kohale jõudnud	10, 22
Sivers, S., lektor, Karlova t. 24	12
Sommer, A., prof., Karlova t. 19	4, 8, 23
Spohr, E., eradotsent, Botaanika-aed (Lai t. 38)	18, 25
Stamm, J., prof. k. t., Veski t. 11, k. 2	10, 23
Stein, S., eradotsent, Vallikraavi t. 18	13

	Lhk
Stromberg, A., prof., Riia t. 52	6
Suits, G., prof. k. t., Kiiütri t. 8	14
Tallgren, A. M., prof., Pepleri t. 15	4, 14, 24
Talvik, S., dotsendi k. t., Kalda t. 5	10, 24
Tennmann, E., dotsent, Veski t. 49	6
Tjutrumov, J., prof., Tähe t. 3	7
Thomson, A., prof. emer., Jakobi t. 28, k. 1	27
Treiberg, P., stipendiaat, Lepiku t. 2, k. 3	15
Ucke, A., prof. k. t., Kiiütri t. 8-b	9, 23
Uluots, J., dotsent, Aleksandri t. 40	3, 4, 7
Waldes, A., prosekotor, Jakobi t. 34	9, 23
Wanach, R., prof., Riia t. 6	9, 22
Weski, J. W., lektor, Vabriku t. 5, tel. 281	11
Wiget, W., prof., Pepleri t. 32	12, 24
Wilip, J., prof. k. t., Vabriku t. 3, k. 11	16, 25
Wittlich, M., prof., Tiigi t. 54, k. 2	3, 17, 25

EESTI VABARIIGI
TARTU ÜLIKOOLI ETTELUGEMISTE KAVA
1923. AASTA I POOLAASTAL

Sisukord.

	Lhk.
Ülikooli valitsus	3
„Toimetuste“ toimkond. Kantselei. Majandusosakond. Arveamet ja kassa.	4
Tähtpäevad 1923. aasta I poolaastal	4
Auhinnatööde ained 1923. a.	5
Määrused auhinnatööde ja auhindade kohta	8
Ettelugemiste kava	9
Usuteaduskond	9
Õigusteaduskond	10
Arstiteaduskond	12
Filosoofiateaduskond	14
Matemaatika-loodusteaduskond	20
Loomaarsti-teaduskond	23
Põllumajandus-teaduskond	24
Teaduse- ja õppeasutused	25
Ülikooli raamatukogu ajutised määrused	33
Õppejõudude nimekiri	36

Ülikooli valitsus.

Ülikooli kuraator: prof. **Peeter Põld**. Kõnetunnid: ülikoolis äripäeviti 12—1, tel. 6-23. Elukoht: Munga t. 2., tel. 268.

Ajutine nõukogu: juhataja — rektor, liikmed — prorektor ja dekaanid.

Rektor: prof. **H. Koppel**. Kõnetunnid: ülikoolis äripäeviti 12—1, tel. 6-22. Elukoht: Suurturg 7, tel. 341.

Prorektor: prof. **J. Kõpp**. Kõnetunnid: ülikoolis e. 1—2, t., k., n., r. 12—1, l. 1—2. Elukoht: Veski t. 5, k. 7.

Teaduskondade dekaanid ja sekretärid:

1. Usuteaduskonnas prof. **O. Sild**. Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid, kodus (Tiigi t. 21) l. 3—4. Sekretär: prof. k. t. **H. B. Rahamägi**. Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid, kodus (Vallikraavi t. 25) t., k., n., r. 4— $\frac{3}{4}$ /5.

2. Õigusteaduskonnas prof. k. t. **N. Maim**. Kõnetunnid: deканаadis k. 11—12, l. 12—1. Dekaani abijõud kaubandusosakonna asjus prof. k. t. **J. Filippov**. Kõnetunnid: deканаadis e., r. 1—2. Sekretär: dotsent **J. Uluots**. Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

3. Arstiteaduskonnas prof. **K. Konik**. Kõnetunnid: deканаadis e., k., r. 10—11. Sekretär: vakant.

4. Filosoofiateaduskonnas prof. k. t. **J. Jõgever**. Kõnetunnid: deканаadis n., r., l. 1— $\frac{1}{2}$ /2. Sekretär: dots. **P. Bauman**. Kõnetunnid: ülikoolis peale loenguid, kodus (Kastani t. 6a, k. 8) pühapäeviti $3\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$.

5. Matemaatika-loodusteaduskonnas prof. **M. Wittlich**. Kõnetunnid: deканаadis e., k., r. 12—1. Sekretär: dots. **H. Jaakson**. Kõnetunnid: matemaatika-instituudis peale loenguid.

6. Loomaarstiteaduskonnas prof. **K. Happich**. Kõnetunnid: loomaarstiteaduskonna kantseleis (Vene t. 38, tel. 27) äripäeviti 12—1. Sekretär: dots. **J. Ainson**. Kõnetunnid: patoloogilise anatoomia kabinetis (Vene t. 32) peale loenguid.

7. Põllumajandusteaduskonnas dots. **A. Nõmmik**. Kõnetunnid: põllumajandusteaduskonna kantseleis (Vene t. 38), e., r. 12—1, n. 11—12, Sekretär: õpetaja **O. Daniel**. Kõnetunnid: Metsakasvatusekabinetis (Aia t. 38a) peale loenguid.

Ülikooli „Toimetuste“ (*Acta et Commentationes*) toimkond: prof. J. Köpp (esimees), dotsent J. Uluots (sekretär), prof. A. Sommer, prof. A. M. Tallgren, prof. J. Narbutt, prof. k. t. J. Mägi.

Toimetaja: prof. W. Anderson. Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Kantselei (ülikooli peahoones, tel. 147) on avatud äripäeviti 11—2.

Nõukogu asjade sekretäri k. t.: F. Lambert, Lille t. 8, k. 2.

Usuteaduskonna ja filosoofiateaduskonna kantselei (ülikooli peahoones, III korral), avatud äripäeviti 11—2.

Õigusteaduskonna kantselei (ülikooli peahoones, sissekäik aud. 4 esise kaudu), avatud äripäeviti 11—2.

Arstiteaduskonna ja mat.-loodusteaduskonna kantselei (ülikooli peahoones, II korral), avatud äripäeviti 11—2.

Loomaarstiteaduskonna ja põllumajandusteaduskonna kantselei (Vene t. 38, tel. 27), avatud äripäeviti 11—2.

Majandusosakond, tel. 6-24. Juhataja: vakant. Sekretär: K. Laagus, Tähe t. 73, k. 4, tel. 271. Eksekuutor: A. Bock. Vastuvõtmine omas kontoris (Vallikraavi t.) äripäeviti 8—3, tel. 6-21.

Arveamet ja kassa (ülikooli peahoones), avatud äripäeviti 11—2.

Pea-raamatupidaja: K. Wilhelmson, Vene t. 22.

Kassahoidja: J. Kangus, Viljandi t. 11, k. 1.

Tähtpäevad 1923. aasta I poolaastal.

- 1) Semestri algus 15. jaanuaril, lõpp — 31. mail.
- 2) Ülikooli sisseastumise sooviavaldused tuleb ülikooli valitsusele kuni 16. jaanuarini sisse anda.
- 3) Immatrikulatsioon on 22. jaanuaril.
- 4) Viimaseks tähtajaks, mil rektori poolt maksvaks tunnistatud põhjustel immatrikulatsioon veel lubatud, on 1. veebruar.
- 5) Õppemaksust vabastamise ja abiraha saamise sooviavalduste sisseandmise viimaseks tähtpäevaks on 1. veebruar.

Tä h e n d u s: Ülikooli määrsummadest stipendiumide saajad on õppemaksust vabad. Üliõpilased, kes omavalitsuse või erisummadest stipendiumi ja peale selle veel õpperahast vabastamist soovivad, peavad kummagi soovi kohta eriti sooviavalduse sisse andma ja nimelt ülikooli kantseleist saadavatel iseäralistel teatelehtedel.

6) Õppemaksude ja praktiliste tööde maksude äiendamise kui ka ettelugemistele kirjutamise viimaseks tähtpäevaks on 15. veebruar.

7) Kõik ettelugemised ja muu õppetöö peavad hiljemalt 25. jaan. alganud olema ja võivad lõppeda mitte enne 7. maid.

8) Kõik üliõpilased on kohustatud hiljemalt 2 nädala jooksul pärast õppetöö algust oma aadressi ülikooli kantseleist saadaval aadressilehel üles andma. Korterit muutmisel õppeaja vältusel tuleb uus aadress hiljemalt 3 päeva jooksul ülikooli kantseleis üles anda.

Auhinnatööde ained 1923. aastal.

I. Usuteaduskonnas:

- 1) „Usk kirikusse Evesuse ja Kolossuse kirjade järele“ („Der Glaube an die Kirche im Epheser- und Kolosserbrief“).
- 2) „Mäejutluse eetilised nõudmised ja politika“.
- 3) „Ühe kodumaa kihelkonna usu ja kiriku olude kirjeldus“.

II. Õigusteaduskonnas:

- 1) Pol. ökon.: „Kõige uuemad rahateooriad“ (XX a. s. algusest) („Новѣйшія теоріи денег“ [съ начала XX вѣка]).
- 2) Eramajandusteaduses: „Ettevõtete varandusliste bilansside kokkuseadmine riigi huvide ja omanikkude huvide seisukohast“ („Составленіе имущественныхъ балансовъ предпріятій с точки зрѣнія интересовъ государства и с точки зрѣнія интересовъ владѣльцевъ предпріятій“).
- 3) Kaub.-õiguses: „Indossamendi (veksli teise külje pealkirja) tähtsus praeguse õiguse seisukohast“ („Значеніе индоссамента [надписи на оборотѣ векселя] с точки зрѣнія современнаго права“).
- 4) Kaub.-geograafias: „Majanduslised valmistusjõud Eestis“ („Производительныя силы Эстоніи“).
- 5) Rahvusv.-õiguses: „Enamsoodustuse tingimus Eesti Vabariigi kaubalepingutes“ („Условіе наибольшаго благопріятствования в торговых договорахъ Эстонской Республики“).
- 6) Eesti Ühistegelise Liidu poolt annetatud auhindade ained (I auhind — 5000 mk., II — 3000 mk.):
 - 1) „Laenu- ja hoiuühisuste tähtsus vene-aegses Eestis“.
 - 2) „Ühingute ja nende liitude, eriti ühistegeliste asutuste (kooperatiivide) asutamise ja registreerimise kord Eestis“ (De lege lata et ferenda).
- 7) Eesti Karskusliidu poolt annetatud auhindade ained (I auhind — 10 000 mk., II — 5000 mk.):
 - 1) „Kas võib ütelda, otsustades Venemaa ja Schveitsi kogemuste järele, et kroonu viinamonopol võib olla alkoholismi vastu võitlemise abinõuks?“ („Можно ли, судя по опыту Россіи и Швейцаріи, сказать, что казенная винная моно-

полия может служить средством борьбы с алкоголизмом ?“).

- 2) „Alkoholiliste jookide müük Göteburi süsteemi järele alkoholismi vastu võitlemise abinõuna“ („Готтебургская система продажи спиртных напитков, как средство борьбы с алкоголизмом“).
- 3) „Alkoholi mõju tööstuse ja kaubanduse edenemise peale Eestis“ („Влияние алкоголя на развитие в Эстонии промышленности и торговли“).
- 4) Joovastavate jookide keeld Põhja-Ameerika Ühisriikides“ („Запрещение спиртных напитков в Соединенных Штатах Северной Америки“).
- 5) „Praeguste Eesti alkoholimüügi-seaduste psühholoogiline mõju rahvahulkade peale“.

III. Arstiteaduskonnas :

- 1) „Inimese paelusside ettetulemine Eestis“.
- 2) „Eesti rahvameditsiin, eriti sünnituse, naistehaiguste ja laste juures, vanavara valgustusel“.
- 3) „Hiniini määramise meetodide võrdlev hindamine“.
- 4) „Luuperkussioon kliinilise juurdlusmeetodina ja selle kliiniline tähtsus“ („Über Knochenperkussion als klinische Untersuchungsmethode und ihre diagnostische Bedeutung“).
- 5) „Sümpaatikuse sõlmede muutused kohaliku aneemia juures“ („Измѣненіе симпатических узлов при мѣстной анеміи“). (Eksperimentaal-uurimine.)
- 6) „Vererõhumis-kõver soetõbe kestusel“ („Die Blutdruckkurve des Typhus abdominalis“).
- 7) „Andmed Tartu veeolude kohta“.
- 8) „Eesti tervismuda mõju füüsikalised ja füüsikalisch-keemilised alused“ („Die physikalischen und physikalisch-chemischen Grundlagen der Wirkung des estnischen Heilschlammes“).
- 9) „Lipoidi- ja glükogeenikogu kindlaksmääramine emaka värskes ilanahas suguorganide haiguste ja kuuriete suhtes“ („An frischem Material den Lipoid- und Glykogengehalt der Uterusschleimhaut zu bestimmen im Hinblick auf die Periode und Erkrankungen der Geschlechtsorgane“).
- 10) „Leepra ravitsemine süsihapu lumega“.
- 11) Eesti Apteekrite Seltsi poolt kuulutatud auhinnatöö aine üle: „Eestis kasvanud Mentha piperita eeterilise õli väärtuse hindamine“ („Wertbestimmung des ätherischen Oeles der in Eesti gewachsenen Mentha piperita“).
- 12) Eesti Karskusliidu poolt annetatud auhindade ained (I auhind — 10 000 mk., II — 5000 mk.):
 - 1) „Alkoholimürgituse mõju sisesekreetsiooni näärmete peale“ („Вліяніе алкогольнаго отравленія на измѣненія желѣз внутренней секреціи“) (Epiphysis, Thyreoidea, Suprarenalis, Hypophysis). (Eksperimentaalne uurimus.)

- 2) „Alkoholi mõju selgroolüli-vaheliste ergusõlmede peale“ („Вліяніе алкоголя на межпозвоночные узлы“). (Eksperimentaalne ja patoloogilis-anatoomiline uurimus.)
- 3) „Atsetaldehüüdi kui joodud alkoholi lagunemisprodukti tähtsus“ („Die Bedeutung des Acetaldehyds als Abbauprodukt aufgenommenen Alkohols“).
- 4) „Missugustest tingimustest oleneb alkoholi kontsentratsiooni kõrgus pärast alkoholiliste jookide tarvitamist?“ („Von welchen Bedingungen ist die Höhe der Alkoholkonzentration nach dem Genuss alkoholischer Getränke abhängig?“).
- 5) „Alkoholismi tähtsusest kohtu-arstilisest suhtes Tartu ülikooli kohtulik-arstiteaduse instituudi obduktsiooniprotokollide põhjal“.
- 6) „Alkohol ja tõu tervis“.

IV. Filosoofiateaduskonnas:

- 1) „Liivimaa Riimkroonika keelemurre, eriti riimide põhjal“ („Der Dialekt der livländischen Reimchronik, besonders auf Grund der Reime“).
- 2) „Miltoni „Blank verse“i edenemine“ („The Development of Milton's Blank verse“).
- 3) „Rõhk vene verbide mineviku passiivipartitsiipidel nominaal-deklinatsioonis“ („Ударение существительнаго склонения пассивных причастій прошедшаго времени русских глаголов“).
- 4) „Süstemaatiline ja võrdlev ühe soome-ugri rahva mütoloogia peatüki arutus“.
- 5) „Vahed loodusteaduslike ja vaimuteaduslike vaatlemise vahel“ („Die Unterschiede naturwissenschaftlicher und geisteswissenschaftlicher Betrachtung“).
- 6) „Valgustuseaja mõju rahvakooli kohta Eestis“.

V. Matemaatika-loodusteaduskonnas:

- 1) „Elliptilistüübilise osatuletistega differentiaalvõrrandi äärväärtusprobleemi graafiline lahendamine“.
- 2) „Piiratud loomagruppi kuuluva võimalikult suure ja võimalikult väikese esindaja kudede ja orgaanide histoloogilise ehituse uurimine ja võrdlus“.
- 3) „Eesti fosfaadi lademetest igakülgne uurimine, iseäranis ka fosfaadi rikastamine ja tarvitamise võimalus segus teiste ainetega“.
- 4) „Piiratus kui põletusaine“.
- 5) Kirjastusühisuse „Looduse“ poolt annetatud aubinnad à 5000 marka ainete üle:
 - 1) „Tamula ja Vagula järve plankton“ (korduvalt).
 - 2) „Teatava Eesti maa-ala (kodukihelkonna) geoloogiline (stratigraafiline ja paleontoloogiline) kirjeldus“.
 - 3) „Tartu linna geograafia“.
 - 4) „Kodumaa juurjalalised“.
 - 5) „Antotsüaani esinemine ja levimine kodumaa taimedel seente ja infektsiooni tagajärjel“ (literatuuri ja omavaatlemiste põhjal).

- 6) Eesti Karskusliidu poolt annetatud auhindade ained (I auhind — 10 000 mk., II — 5000 mk.):

- 1) „Konnapoja arenemine alkoholiseeritud keskkonnas“.
- 2) „Alkoholiseeritud keskkonna mõju infusooride peale“.

VI. Loomaarstiteaduskonnas :

- 1) „Eesti müügiletulevate juustusortide standardi sisseseadmise katse“.
- 2) „Pörsaste külgehakkava maksatõbe — Hepatitis enzootica porcellorum — tekkimise uurimine“.
- 3) „Kuivõrt on professor Abderhalden'i optiline ja dialüüsimeetodid veiste tiinuse kindlakstegemise juures tegeliku väärtusega“.

VII. Põllumajandusteaduskonnas :

- 1) „Emajõe kalade parasiidid“.
- 2) Külvikord kodumaal N piirkonnas“.
- 3) „Missugused kultuurtehnilised tööd võiksid Eesti maasaaduste hulka kestvalt suurendada“? („Welche kulturtechnischen Massnahmen sind geeignet, den Bodenertrag Estlands nachhaltend zu erhöhen“?).
- 4) „Tähtsamad männimetsade vaenlased kodumaal“.
- 5) „Hollandi-Friisi kari Eestis“.
- 6) Akadeemilise Metsaseltsi auhinnad (I — 5000 m., II — 3000 marka) töö eest aine üle: „Tuleviku väljavaated kodumaa haavametsade kasutamises“.
- 7) Eesti Karskusliidu poolt annetatud auhinna aine (I — 10 000 mk., II — 5000 mk.):
 - 1) „Ühistegelased karskusaate eest võitlejatena“.

Määrused 'auhinnatööde ja auhindade kohta.

(Kinnitatud ülikooli ajut. nõukogu poolt 5. I. 1921.)

§ 1. Üliõpilastele pannaks ette iga aasta teaduskondade poolt auhinna-ülesanded, mille eest rahuloldavaks tunnistamise puhul nende väärtust mööda autasuks antakse: esimese auhinnana 5000 marka, teise auhinnana 3000 marka, kolmanda auhinnana kiituskiri.

Auhindade arvu määrab ülikooli nõukogu iga aasta kindlaks.

§ 2. Kirjatööd auhinna-ülesannete üle tuleb asjaomase teaduskonna dekaanile mingi märgusõnaga pealkirjas varustatult hiljemalt 1. novembriks ära anda. Kirjatöödele lisatakse juurde kinnises pitseeritud ümbrikus, mis sama märgusõna kannab, autori nimi ja perekonna-nimi ja õpiaine.

§ 3. 1. detsembril, ülikooli aastapäeval, avatakse pidulikult aktusel nende tööde kohta käivad ümbrikud, mis teaduskondade poolt auhinnaväärilisteks arvatud, ja kuulutatakse nende autorite nimed. Ümbrikud, mis auhinnast ilma jäetud tööde juurde kuuluvad, põletatakse ära koosoleku ees ilma lahti tegemata.

Samal koosolekul antakse järgmise aasta jaoks määratud auhinna-ülesanded teada.

§ 4. Kui teaduskondade poolt kaks või mitu tööd sama auhinna vääriliseks on arvatud, siis võidakse nõukogu otsusel kõigile vastav autasu määrata.

§ 5. Auhinnaga kroonitud töid võib asjaomase teaduskonna ettepanekul ülikooli toimetustes trükkida, kui nad laiemal teadusilma tähelepanu väärt on.

§ 6. Auhinnatööde keele kohta maksavad ülikooli põhikirja XI peatüki määrused väitekirjade keele asjus.

Ettelugemiste kava.

Usuteaduskond.

Bulmerincq, A., Dr. theol., Vana Testamendi teaduse ja semi keelte professor. 1) Geschichte des Volkes Israel, T. II, 3 t., e., k., r. 9—10. 2) Biblische Theologie des Alten Testaments, T. II, 3 t., t., n., l. 9—10. 3) Die aramäischen Stücke des Alten Testaments, 2 t., e., r. 8—9 (mittesundsl.). 4) Alttestamentliche Uebungen (ausgewählte Psalmen), 1 t., k. 8—9. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis äripäeviti k. 10.

Seesemann, O., Mag. theol., Dr. phil. Loeb ülesandel: 1) Hebräische Grammatik, 3 t., t., n., l. 8—9. 2) Exegese der vor-exilischen kleinen Propheten, 2 t. Aeg antakse edaspidi teada. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis pärast loenguid.

Uue Testamendi teaduse õppetool — vakant.

Sild, O., Mag. theol., ajaloolise usuteaduse professor, dekaan. 1) Sümboolika, 4 t., e., t., k., r. 4—5. Aud. 3. 2) Praktikum: Läti Hindreku kroonika, II, 2 t., n. 4—6. Seminaris. 3) Allikate lugemise õpetus, 1 t., e. 5—6. Seminaris. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis pärast loenguid, kodus (Tiigi t. 21) l. 3—4.

Rahamägi, H. B., Cand. theol., süstem. usuteaduse professori k. t. 1) Eetika ajalugu, 3 t., k., n., r. 12—1. Aud. 3. 2) Dogmaatika (lõpp), 1 t., t. 12—1. Aud. 3. 3) Praktikum: Melanchtoni „Loc communes“, 2 t., r. 5—7. Seminaris. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid, kodus (Vallikraavi t. 25) t., k., n., r. 4—³/₄5.

Gruehn, V., Lic. theol., süstem. usutead. eradotsent. Süstemaatiline praktikum: Schleiermacher: „Der christliche Glaube“, 2 t. Aeg antakse edaspidi teada. Seminaris. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid, kodus (Rüia t. 52) e., k., r. ¹/₂3—¹/₂4.

Köpp, J., Cand. theol., tegeliku usuteaduse professor, prorektor. 1) Homileetika, 3 t., t., n. 11—12, l. 12—1. 2) Kultuseõpetus, II, 2 t., k., r. 11—12. 3) Praktikum (homileetil.-kateheetil.), 2 t.,

e. 11—1. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis pärast loenguid, kodus (Veski t. 5, k. 7) n. 3—4.

Tennmann, E., Cand. theol., uskuloo, usupsüholoogia ja usufilosoofia dotsent. 1) Soome sugu usud, II, 2 t., k., n. 1—2. Aud. 3. 2) Usu psüholoogiline praktikum: Starbuck, II, 2 t., k. 5—7. Seminaris. 3) Usu ajalooline praktikum: Söderblom, II, 2 t., n. 6—8. Seminaris. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Martinson, W., Cand. theol., apostliku õigeusu dogmaatika prof. k. t. Süstemaatilise usuteaduse kursus, 6 t. Aeg ja koht antakse edaspidi teada.

Õigusteaduskond.

Seeler, W. v., Dr. jur., Rooma õiguse professor. 1) System des römischen Rechts, 6 t., e., t., n., r. 1—2, l. 12—2. Aud. 5. 2) Estländische Rechtsgeschichte, 4 t., e., t., n., r. 12—1. Aud. 5. 3) Prakt. Übungen in der estländischen Rechtsgeschichte, 2 t., e. 5—7. Seminaris. Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Uluots, J., Rooma õiguse dotsent. 1) Õiguse üldõpetus, 2 t., k. 10—11. Aud. 1, n. 9—10. Aud. 2. 2) Rooma õiguse ajalugu, 4 t., r. 9—11. Aud. 5, l. 9—11. Aud. 2. 3) Prakt. Rooma ja tsiviilõiguses, 2 t., n. 5—7. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Maim, N., riigiõiguse magistrand, riigiõiguse prof. k. t., dekaan. 1) Riigiõigus, 4 t., r., l. 10—12. Aud. 1. 2) Administratiivõigus, 6 t., t. 5—7, k. 9—11, n. 10—12. Aud. 2. 3) Prakt. tööd riigiõiguses, 1 t., aeg määratakse edaspidi. — Kõnetunnid: dekaanaadis k. 11—12, l. 12—1.

Tjutrumov, J., tsiviilõiguse ja tsiviilprotsessi professor. 1) Гражданское право, 5 t., e., k. 4—6, t. 4—5. Aud. 5. 2) Практик. занятия по гражданскому праву, 1 t., kahe nädala tagast, l. 5—7. Aud. 5. 3) Торговое право, 2 t., t. 10—12. Aud. 5. 4) Практик. занятия по торговому праву, 1 t., kahe nädala tagast, t. 5—7. Aud. 5. 5) Особый курс торгового права (право вексельное, морское и конкурсное) (kaubandusosakonna jaoks), 2 t., k. 11—1. Aud. 5. 6) Практик. занятия по особому курсу торгового права (kaubandusosakonna jaoks), 1 t., kahe nädala tagast, k. 6—8. 7) Гражданский и торговый процессы, 3 t., e. 9—11, t. 9—10. Aud. 5. 8) Практик. занятия по гражданскому и торговому

процессу, 1 t., kahe nädala tagast, k. 6—8. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Bjerre, A., Dr. jur., kaelakohtulise õiguse professor. 1) Strafrecht, 4 t., e., t. 11—1. Aud. 1. 2) Rechtsphilosophie, 2 t., k. 12—2. Aud. 2. 3) Seminar, 1 t., kahe nädala tagast, n. 6—8. Aud. 1. — Kõnetunnid antakse edaspidi teada.

Berendts, E., finantsõiguse Dr., finantsõiguse professor. 1) Финансовое право, 6 t., e. 9—11. Aud. 2; t. 9—11. Aud. 1; k. 9—11. Aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis t. 10—11.

Kurtshinski, M., finantsõiguse mag., poliitilise ökonomia (teoreetilise) ja statistika professor. 1) Политическая экономия, 4 t., k., n. 12—2 (Aula). 2) Практ. занятія по политической экономии, 1 t., kahe nädala tagast, n. 6—8. Statist. kab. 3) Статистика, 2 t., t. 3—5. Aud. 1. 4) Практ. занятія по статистикѣ, 1 t. kahe nädala tagast, n. 6—8. Statist. kab. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Piip, A., rahvusvahelise õiguse magistrand, rahvusvahelise õiguse professor. Rahvusvaheline õigus, 6 t., e. 12—2 ja 5—7, t. 9—11. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Korsakov, F., rahvusvahelise õiguse magistrand. Loeb ülesandel. Konsulaarõigus ühenduses kaubalepingutega 2 t. kahe nädala tagast, r. l. 12—2. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Melnikov, A., kaelakohtu-õiguse ja -protsessi tegelik õpetaja. Loeb ülesandel. 1) Практ. курс „Уложение о наказаніях и устав о наказаніях“, 2 t., l. 4—6. Aud. 1. 2) Практ. курс уголовного процесса по дѣйствующему законодательству, 4 t., t. k. 3—5. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Filippov, J., poliitilise ökonomia (tegeliku) prof. k. t. 1) Экономическая политика, 6 t., e., r. l. 3—5. Aud. 2. 2) Экономическая географія, 2 t., t. 11—1. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis l. 5—6.

Müller, K., raamatupidamise ja kirjavahetuse aj. dots. k. t. 1) Raamatupidamine, 5 t., I gr. t., n. 11—1, r. 9—10. Aud. 86 (Aia t. 38-a), II gr. e. 3—5, k. 5—7. Aud. 1., r. 5—6. Aud. 5. 2) Kaubandus-kirjavahetus, 1 t., I gr. r. 8—9. Aud. 86 (Aia t. 38-a), II gr. r. 4—5. Aud. 5. 3) Eramajandusteadus, 4 t., n., l. 4—6. Aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Mark, R., I järgu kaub. ing. Loeb ülesandel. Kaubatundmine, 4 t., n., r. 12—2. Keem. inst. kuuldesaal. Kõnetunnid: keemia-laboratooriumis peale loenguid.

Arstiteaduskond.

- Sommer, A.,** Dr. med., anatoomia professor. 1) *Анатомія чело-
вѣка II*, 5 t., e., t., k., n., r. 8—9. 2) *Практ. занятія по
анатоміи, е., т., к., н., р. 3—6*. 3) *Гистологія и эмбріо-
логія*, 4 t., e., k., n. 10—11, l. 9—10. 4) *Практ. занятія
по гистологіи*, 4 t., e. 11—1, l. 10—12. *Vanas anatoomikumis*
(Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.
- Lipschütz, A.,** Dr. med., füsioloogia professor. 1) *Physiologie des
Menschen II*, 5 t., e., t., k., n., r. 9—10. 2) *Physiologisches
Prakt. II*, 4 t., rühmades, t., r. 10—12. 3) *Wissenschaftliche
Arbeiten im Laboratorium*, äripäeviti. 4) *Physiologi-
sches Seminar für Vorgerücktere*, 2 t., r. 8—10 ö. *Füσιο-
logia-instituudis* (Savi t.). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Loewe, S.,** Dr. med., farmakoloogia professor. 1) *Experimentelle
Pharmakologie II*, 6 t., t., n., l. 9—11. 2) *Pharmakologie
und Toxikologie für Pharmazeuten*, 2 t., n., r. 6—7. 3) *Phar-
makologisches Prakt.*, 2 t., r. ehk l. 3—5 (mittesunduslik).
Vanas anatoomikumis (Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale
loenguid.
- Ucke, A.,** Dr. med., patoloogia professor. 1) *Allgemeine Patho-
logie*, 5 t., t., r., l. 12—1, k., n. 11—12. 2) *Seminar über
Fragen der allgemeinen Pathologie*, 1 t. õhtul. 3) *Patho-
logisch-histologischer Kursus*, 2 t., k., n. 12—2. 4) *Kli-
nische Sektionen* (materjali ulatuse järele), hommikutundidel,
vastavalt kliinikutele. 5) *Prakt. Arbeiten* (edasijõudnutele). *Pa-
toloogia-instituudis* (Savi t.). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Waldes, A.,** Dr. med., patoloogilise anatoomia eradotsent, patoloogia-
instituudi prosektor. 1) *Valitud peatükid patoloogilisest
anatoomiast*, 1 t. (VI, VIII, X poolaasta üliõpilastele). 2) *Pato-
loogilis-histoloogilise tehnika praktikum*, 2 t. (VI pool-
aasta üliõpilastele). Aeg kokkuleppel kuulajatega. *Patoloogia-insti-
tuudis*. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Masing, E.,** Dr. med., sisehaiguste professor. 1) *Medizinische
Klinik*, e., t., k., n., r. $\frac{1}{2}$ 10—11. 2) *Diagnostika*, e., t., k.,
n. 6—8. *Sisehaiguste kliinikus* (Toome mäel). — Kõnetunnid: seal-
samas peale loenguid.
- Koppel, H.,** Dr. med., sisehaiguste professor, ülikooli rektor. *Sise-
haiguste polikliinik*, 6 t., t., k., n., r. 3— $\frac{1}{2}$ 5. *Polikliinikus*
(Jakobi t. 2). — Kõnetunnid: rektoraadis äripäeviti 12—1,
- Konik, K.,** Dr. med., kirurgia professor, dekaan. *Teaduskonna
haavakliinik*, 6 t., äripäeviti 12—1 (tarbekorral 6 t. lisana, iga-
päev 1—2). *Haavakliinikus* (Toome mäel). — Kõnetunnid: arstitea-
duskonna dekanadis e., k., r. 10—11.

Wanach, R., Dr. med., kirurgia professor. Госпитальная хирург. клиника, 6 t., äripäeviti 11— $\frac{1}{2}$ 1. Hospitaal-haavakliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Blumberg, J., Dr. med., kirurgilise patoloogia ja operatiiv-kirurgia dotsendi k. t. 1) Allgemeine chirurgische Pathologie und Desmurgie, 3 t., k. 3—6. 2) Operative Chirurgie mit topographischer Anatomie, 3 t., t. $\frac{1}{2}$ 5—6, r. 5— $\frac{1}{2}$ 7. 3) Operationslehre, 4 t., e., l. 3—5. Vanas anatoomikumis (Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Blessig, E., Dr. med., silmahaiguste professor. 1) Klinik der Augenkrankheiten, 6 t., äripäeviti 9—10. Silmakliinikus (Maarjamõisa tän. ja Vallikraavi tän. nurgal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Miländer, J., Dr. med., sünnitusabi ja gүнäkoloogia professor. 1) Sünnitusabi ja naistehaiguste õpetus, 3 t., e., r. 8— $\frac{1}{2}$ 10. 2) Naistekliinik, 6 t., t., k., n., 8— $\frac{1}{2}$ 10, l. $\frac{1}{2}$ 9—10. 3) Sünnitusabi õpetuse praktiline kursus fantoomi peal (VIII poolaasta üliõpilastele), n. 5—7. Naistekliinikus (Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti $\frac{1}{2}$ 10—10.

Bresovsky, M., Dr. med., psühiaatria professori k. t. 1) Общая психопатология, 2 t., t., r. 4—5. Naistekliinikus (Toome mäel). 2) Психиатрическая клиника и поликлиника, 2 t., pühap. 11—1. Vaimuhaiguste-kliinikus (Puistee tän. 1). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Puusepp, L., Dr. med., neuropatoloogia professor. 1) Общая невропатология и семиотика нервных болезней с диагностикой, 2 t., k. 5—7. 2) Нервные болезни с клиникой, 2 t., t., r. 10—11. Närvikliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Sisehaiguste hospitaal-kliiniku õppetool — vakant.

Paldrock, A., Dr. med., naha- ja suguhaiguste professor. 1) Suguhaigused, 4 t., t., k., n., r. 1—2. 2) Prakt. tööd, 2 t., r., l. 2—3 (mittesunduslik). Polikliinikus (Jakobi tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Kõrva-, nina- ja kurguhaiguste õppetool — vakant. Loeb ülesandel prof. H. Koppel. Kõrva-, nina- ja kurguhaigused, 4 t., e., l. 3—5. Polikliinikus (Jakobi tän. 2). — Kõnetunnid: rektoraadis äripäeviti 12—1.

Lüüs, A., Dr. med., lastehaiguste dotsendi k. t. Lastehaigused ja kliinik, 3 t., e., k., r. 11—12. Lastekliinikus (Veski tän. 6). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Rammul, A., Dr. med., hügieeni professor. 1) Hügieen, 4 t., t., r. 5—7. 2) Demonstratsioonid, kokkuleppel. 3) Prakt.:

- Toiduainete keemia (rohuteadlastele), k., n. 3—6. Hügieeni-instituudis (Aia tän, 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Schlossmann, K.**, Dr. med., bakterioloogia dotsent. 1) Eri-bakterioloogia, 3 t., e., k., r. 10—11. 2) Prakt. tööd bakterioloogias, 4 t., e., r. 12—2. Bakterioloogia kabinetis (Aia tän. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Talvik, S.**, Dr. med., kohtuliku arstiteaduse dotsendi k. t. 1) Kohtulik arstiteadus, 4 t., t., n. 11—12, l. 10—12. 2) Kohtuarstilised sektsioonid, materjali ulatuse järele, lõunatundidel 12—2. 3) Colloquium kohtulikus arstiteaduses, 1 t., kokkuleppel kuulajatega. Vanas anatoomikumis (Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Stamm, J.**, Mag. pharm., farmaatsia ja farmakognoosia professori k. t. 1) Farmakognoosia, 5 t., t. 12—2, k. 12—1, l. 11—1. 2) Farmakognoosia mikroskoobiline ja farmakokeemiline prakt., 5 t., k. 1—2, n. 10—2. 3) Kohtukeemia I, (prakt.), 6 t., k., n. 5—8. 4) Kvalitatiivne keemiline analüüs (arstiteadlastele; ühes eradots. H. Metsapa'ga), 6 t., t., r. 5—8. Farmaatsia-instituudis (Rüütli tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas e., n., r. ja l. 1— $\frac{1}{2}$.
- Parts, H.**, Mag. pharm., rohuteaduse-keemia dotsent. 1) Rohuteadusline keemia II (rohuteadlastele IV poolaasta), 5 t., e. 11—12, t. 10—12, k. 11—12, r. 11—12. 2) Kvalitatiivne keemiline analüüs, prakt. (rohuteadl. II poolaasta), 6 t., t., r. 5—8. 3) Rohuainete valmistamine, nende väärtuse ja puhtuse järelekatsumine, prakt. (rohuteadl. VI poolaasta), 4 t., l. 9—1. Farmaatsia-instituudis (Rüütli tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.
- Metsapa, H.**, Magnd. pharm., farmaatsia eradotsent. Rohuteaduse ajalugu, 1 t., k. 10—11. Farmaatsia-instituudis (Rüütli tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Filosoofiateaduskond.

- Jõgever, J.**, Cand. phil., eesti keele professori k. t., dekaan. 1) Eesti rahvalaulude keel (ühenduses proseminariga), 2 t., n. 11—1. 2) Eesti kirjakeele arendamislugu, II, 2 t., r. 11—1. 3) Seminar (etümoloogilised harjutused), 2 t., l. 11—1. Aud. 6. — Kõnetunnid: filosoofiateaduskonna kantseleis n., r., l. 1— $\frac{1}{2}$.
- Veski, J. V.**, eesti keele lektor. 1) Tegelik eesti keele kursus, 3 t., e., n. l. 3—4. 2) Eesti kirjandusloo peajooned, 2 t., k., r. 3—4. 3) Eesti keele kursus muulastele, 3 t., t., n. 2—3, l. 7—8. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Kettunen, L., Dr. phil., Läänemere-Soome keelte professor. 1) Karjala keel, 2 t., t., r. 4—5. 2) Vepsa keel, 2 t., t., r. 5—6. 3) Üldfoneetika kursus, transskriptsiooni harjutustega, 2 t., k. 4—6. Aud. 4. — Kõnetunnid: kodus (Vabriku t. 3) e., n. 5—6.

Kettunen, H., soome keele lektori k. t. 1) Soome keele algkursus, 3 t., t., k., r. 2—3. Aud. 4. 2) Kursus edasijõudnutele, 2 t., t. 1—2, n. 2—3. Aud. 2. 3) Suomalaisen kirjallisuuden pääpiirteet, n. 1—2. Aud. 2. — Kõnetunnid: kodus (Vabriku t. 3) n. 5—6.

Mark, J., Mag. phil., uurali keelte professori k. t. 1) Soome-ugri häälikute ajalugu, 2 t., l. 8—10. 2) Seminarharjutused, 2 t., k. 8—10. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikoolis peale ettelugemisi ja kodus (Söögiturk 3) k. 4—5.

Viranyi, E., ungari keele lektor. Annab oma loengutest edaspidi teada.

Klassilise, eriti ladina filoloogia õppetool — on vaba. Loengud antakse semestri algusel teada.

Seeberg-Elverfeldt, P., Cand. phil., vanade keelte lektor. 1) Algajatele: a) Caesar: bellum Gallicum, I; b) Ovidius, избранные отрывки из метаморфоз, 3 t., e., t., n. 6—7. 2) Edasijõudnutele: a) Cicero: de imperio Cn. Pompei; b) Römische Elegiker in Auswahl, 3 t., e., t., n. 5—6. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis pärast loenguid.

Bauman, P., Cand. phil., klassilise, eriti kreeka filoloogia dotsent. 1) Thukydides (proseminar), 2 t., t. 6—8. 2) Aischylos, Agamemnon, 2 t., k. 5—7. 3) Harjutused kreeka papüüruste alal, 2 t., e. 6—8. Klassilise muinasteaduse instituudis. — Kõnetunnid: ülikoolis peale loenguid ja kodus (Kastani t. 6-a, k. 8) pühapäeval $3\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$.

Kreeka keele lektori kursust loeb ülesandel eradotsent W. Freymann.

1) Algajatele, 4 t., e., k. 7—8 ö., t., r. 8—9 ö. 2) Edasijõudnutele, 4 t.: a) grammatilised harjutused, e. 8—9 ö.; b) Platon, Lysis ja Odyss. lib. VI, 3 t., t., r. 7—8 ö., k. 8—9 ö. Aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Gutmann, R., võrdl. keeleteaduse mag., romaani keelte professori k. t.

1) Vana prantsuse keel, kirjandus ja tekstid (Rolandi laul, seminar), 2 t., e. 10—12. 2) Romaani keelte grammatika, 1 t., n. 10—11. 3) Prantsuse keele ajalooline grammatika, 1 t., n. 11—12. 4) Vana provansaali keel, kirjandus, tekstid, 1 t., r. 10—11. 5) Hispaania keel, II, 1 t., r. 11—12. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Sivers, S., Dr. phil., prantsuse keele lektor. 1) Prantsuse keele algkursus, 3 t., e., t., k. 6—7. 2) Kursus edasijõudnutele, 2 t., e., k. 7—8 ö. 3) Littérature, 1 t., n. 6—7.

4) Correspondance commerciale, 2 t., t., n. 7—8 ö. Aud. 5. — Kõnetunnid: pärast loenguid ülikoolis ja kodus (Karlova t. 24) iga päev (peale laup. ja pühap.) $1\frac{1}{2}$ 3—3.

Rudrauf, L., prof., Dr., erakorraline õppejõud prantsuse keele jaoks. Loeb: 1) Le Romantisme français (järg), 2 t., t., r. 5—6. 2) Le Théâtre classique (explications de textes), 2 t., r., l. 6—7. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid ja kodus (Vallikraavi t. 14) pühap. 11—1.

Wiget, W., Dr. phil., germaani filoloogia professor. 1) Geschichte der deutschen Nominalflexion, 2 t., t., l. 12—1. 2) Angelsächsische Grammatik, 2 t., t., l. 1—2. 3) Lektüre des mittelniederdeutschen Theophilus, 1 t., n. 5—6. Aud. 4. 4) Sprachwissenschaftliche Übungen, 2 t., e, 4—6, filosoofiateaduskonna seminaris. 5) Lektüre ausgewählter Eddalieder, 1 t., r. 4—5. Kodus. — Kõnetunnid: kodus (Peppleri t. 32 III) äripäeviti 3—4.

Ljunggren, R., Lic. phil., aj. rootsi keele lektor. 1) Algajatele, 3 t., e. 12—1, k. 1—2, r. 12—1, 2) Edasijõudnutele, 3 t., e. 3—4, n. 12—1, r. 1—2. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Sabler, G., Dr. phil., germaani filoloogia eradotsent. Loeb ülesandel. 1) Prinzipien der indogermanischen Sprachwissenschaft, mit besonderer Berücksichtigung des Germanischen, II, 1 t., n. 7—8 ö. 2) Erklärung des „Gregorius“ Hartmann's von Aue, nebst Einführung in die mittelhochdeutsche Sprache und Metrik, 2 t., e., r. 7—8. Aud. 6. — Kõnetunnid; ülikooli lektuuriumis peale loenguid 8— $1\frac{1}{2}$ 9.

Bettac, F., Cand. phil., saksa keele lektor. 1) Lektüre und Besprechung eines Textes erzählenden Inhalts, 3 t., t., n., r. 5—6. Aud. 1. 2) Lektüre und Besprechung eines Textes wissenschaftlichen Inhalts, 2 t., e., n. 6—7. Aud. 4. 3) Sprech- und Schreibübungen für Studierende der Handelswissenschaften, 2 t., t., r. 6—7. Aud. 4. 4) Ausgewählte Kapitel aus der Geschichte der deutschen Prosadichtung im 19. Jahrh. Für Hörer aller Fakultäten, 1 t., e. 5—6. Aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Mutschmann, H., M. A., Dr. phil., inglise filoloogia professor. 1) Modern English Phonetics, 2 t., k. 11—1. Aud. 4. 2) Life and Works of Shakespeare, 2 t., t., r. 6—7. Aud. 1. 3) Proseminar: Phonetic Exercises, 2 t., t. 9—11. Aud. 4. 4) Seminar: Chaucer, 2 t., l. 9—11. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Earnshaw, J., B. A., inglise keele lektor. 1) Algajatele a) 3 t., e., k., r. 8—9 homm., b) 3 t., t., n., l. 8—9 homm. Aud. 1; c) 3 t., e., k., r. 3—4. Aud. 6; d) 3 t., t., n., l. 3—4. Aud. 4. 2) Edasi-jõudnutele, 3 t., e., k., r. 4—5. Aud. 6. 3) Kaubandusteaduse terminoloogia, 2 t., n., l. 9—10. Aud. 5. Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Masing, L., Dr. phil., slaavi filoloogia professor. 1) Сравнительная грамматика славянских языков, 1 ч. (учение о звуках), 2 t., e., n. 9—10. 2) Сербские тексты, 2 t., t., r. 9—10. 3) Древние русские тексты, 1 t., k. 9—10. 4) Практические занятия по этимологии аrio-европейских языков и специально по русской грамматикѣ, 1 t., l. 9—10. Klassilise muinasteaduse instituudis. — Kõnetunnid: kodus äripäeviti 8—9 h.

Pravdin, B., Cand. phil., vene keele lektor. 1) Русский язык, 4 t., t. 7—9, k. 6—8. Aud. 4. 2) Новая русская литература, 2 t., r. 6—8. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid ja kodus (Jakobi t. 58) l. 3—4.

Ernits, V., Cand. phil., slaavi filoloogia eradotsent. Slaavi elemendid eesti keeles (järg), 2 t., l. 10—12. Aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Stein, S., Cand. phil., slaavi keelte eradotsent. 1) a) Введение в изучение литературы, 1 t., t. 9—10, b) praktilised harjutused, 2 t., k., n. 1—2. 2) История польской литературы. Эпоха Мицкевича, 1 t., e. 10—11. 3) Общий обзор истории славянских литератур, 2 t., t., n. 10—11. Aud. 6. — Kõnetunnid ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Kieckers, E., Dr. phil., indo-euroopa keeleteaduse professor. 1) Sanskrit für Anfänger, 2 t., e. r. 11—12. 2) Erklärung von Sanskrit-Texten für Fortgeschrittene, 1 t., e. 12—1. 3) Altpersische Grammatik und Erklärung der Keilschriften, 1 t., n. 12—1. 4) Vulgärlatein mit besonderer Berücksichtigung der romanischen Sprachen, 1 t., l. 12—1. Klassilise muinasteaduse instituudis. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Kjellin, T. H., Dr. phil., kunstiajaloo professor. 1) Allgemeine Kunstgeschichte (von der Renaissance), 2 t., e. 10—12. Geol. aud. (Aia t. 38-a). 2) Die graphischen Künste (Technik und Geschichte), 2 t., n. 10—12. Geol. aud. (Aia t. 38-a). 3) Kunstgeschichtliche Proseminar- und Seminarübungen, 2 t., k. 3—5 (ühel nädalal proseminar, teisel — seminar). Kunstiajaloo-kabinetis (Rüütli t. 2). 4) Praktische Übungen, 8 t., k. 10—12. (Ülikooli raamatukogu gravüüride kogu katalogiseerimine); e., r. 4—7. (Kunstiajaloo

kabineti reproduktsioonide ja teiste kogude korraldamine ja katalogiseerimine). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Suits, G., Mag. phil., eesti ja üldise kirjanduse prof. k. t. 1) Eesti poeetika, 1 t., t. 3—4. 2) Valitud Skandinaavia autorid, 1 t., n. 3—4. 3) Saksa märtsirevolutsiooni kirjanikud, 1 t., r. 6—7. 4) Anatole France'st Barbusse'ini, 1 t., l. 6—7. Aud. 5. 5) Proseminar: a) Eesti poeetika alalt, iga teine kolmapäev 3—5. b) Euroopa kirjanduse valitud autorid, iga teine kolmapäev 3—5. Klassilise muinasteaduse instituudi auditoriumis. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Anderson, W., Dr. phil., eesti ja võrdleva rahvaluule professor. 1) Rahvajuttude võrdleva uurimise meetod, 2 t., e. 11—1. 2) Eesti lastesalmikud ja lastelaulud, 2 t., t. 11—1. 3) Rahvaluuleline praktikum (seminar), 2 t., k. 11—1. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Eisen, M., J., eesti rahvaluule isiklik professor. 1) Tähtpäevad ja pühalsed, 2 t., r. 9—11. Aud. 6. 2) Kalevala tegelased, 1 t., k. 10—11. 3) Praktilised tööd, 3 tundi, kokkuleppe järele. — Kõnetunnid: ülikooli kantseleis peale loenguid.

Manninen, J., Dr. phil. Loeb ülesandel. 1) Eesti rahvariided ja nende ajalugu, 2 t., t., r. 8—9 h. Geol. aud. Aia t. 38. — Kõnetunnid peale loenguid, sealsamas.

Tallgren, A. M., Dr. phil., eesti ja põhjamaade muinasteaduse professor. 1) Soome arheoloogia, 2 t., k. 8—10. 2) Skandinaavia arheoloogiline kirjandus, 2 t., l. 8—10. 3) Seminarharjutused Soome kiviajast, 2 t., r. 7—9 ö. 4) Seminarharjutused Vana Idamaade muinasleidude kohta, 2 t., t. 7—9 ö. Geoloogia-aud. (seminarharjutused arheoloogiakabinetis) Aia t. 38-a. — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 10—11.

Oldekop, H., Dr. phil., üldise ajaloo professori k. t. Loengud antakse üles semestri algul.

Treiberg, P., Cand. hist., üldise ajaloo stipendiaat. Loeb ülesandel. 1) Saksa keisririik 1870—1914, 2 t., r., l. 5—6, aud. 2. 2) Prantsuse revolutsioon 1848. a. ja Prantsuse teine vabariik 1848—1852, 1 t., n. 4—5, aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Pridik, A., Dr. phil., prof. emer. Loeb ülesandel. 1) Das Zeitalter der mazedonischen Könige Philipps II. und Alexanders des Grossen, II. 2 t., t. 3—5. 2) Geschichte Aegyptens unter der Herrschaft der Griechen und Römer, II. 2 t., n. 3—5. 3) Praktische Übungen über alte Geschichte enam ja vähem edasijõudnutega,

vaheldumisi igal teisel laupäeval 2 t., 3—5. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Cederberg, A. R., Dr. phil., eesti ja põhjamaade ajaloo professor. 1) Ülevaade Daani ajaloost, 2 t., e., n. 9—10. Aud. 1. 2) Vene ajalugu Katariina II ajal, 2 t., r., l. 9—10. Aud. 1. 3) Proseminar: Baltasar Russovi Liivimaa kroonika (järg), 2 t., l. 5—7. Aud. 6. 4) Seminar: Euroopa poliitilised olud 1780. aastatel, 2 t., k. 5—7. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Sepp, H., Cand. hist., eesti ja põhjamaade ajaloo eradotsent. Loeb ülesandel. 1) Ülevaade eesti ajaloost (eriti kaubandusteadl.), 2 t., e. 6—7, r. 4—5. Aud. 1. 2) Daani aeg Harjus ja Virus, 1 t., t. 11—12. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Sildnik, A., Cand. hist., eesti ja põhjamaade eradotsent. Loeb ülesandel (eriti kaubandusteadlastele). Eesti ajalugu 19. aastasajal, 2 t., e. 11—12. Aud. 5; n. 5—6. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Pöld, P., Cand. theol., kasvatusteaduse professor, ülikooli kuraator. 1) Üldine kasvatusõpetus, 2 t., e., k. 11—12. 2) Sissejuhatus pedagoogikasse, 1 t., r. 11—12. Aud. 2. 3) Proseminar (algajatele ja keskkooliõpetaja kutse taotajatele) didaktiliste küsimuste üle, 2 t., t. 5—7. 4) Seminar (edasijõudnutele) töökooli üle, 2 t., n. 4—6. Filosoofiaseminari ruumides. — Kõnetunnid: äripäeviti 12—1 ülikooli kantselei ruumides.

Schmied-Kowarzik, W., Dr. phil., filosoofia professor. 1) Ethik, 2 t., e., t. 1—2. 2) Probleme der Metaphysik, 1 t., n. 1—2. 3) Probleme der Ästhetik, 1 t., r. 1—2. Aud. 1. 4) Übungen über Kants „Kritik der praktischen Vernunft“ (edasijõudnutele), 2 t., n. 4—6. Seminaris. — Kõnetunnid: kodus (Tiigi tän. 19) e. 4—5.

Ramul, K., Cand. phil., filosoofia dotsent. 1) Loogika, ühes harjutustega, 2 t., k., n. 9—10. Aud. 4. 2) Praktilised tööd eksperimentaalpsüholoogias, 4 t., k., n. 10—12. Psüholoogialaboratoriumis (ühiselumaja, IV korral). 3) Harjutused üksikute filosoofiliste probleemide üle, 1 t., e. 5—6. Aud. 4. — Kõnetunnid: peale loenguid.

Freymann, W., Cand. phil., filosoofia eradotsent. Aristoteles, *Metaphysica*, lib. VII—XIV, 2 t., n. 7—9. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Matemaatika-loodusteaduskond.

Sarv, J., matemaatika prof. k. t. 1) Funktsioonide teooria, 4 t., t., n. 10—12. 2) Harjutused funktsioonide teoorias, 2 t., r. 5—7. 3) Differentsiaalarvutuse rakendused geomeetrias, 3 t., k. 10—12, r. 10—11. 4) Harjutused differentsiaalarvutuse rakendustes, 1 t., r. 11—12. Matem.-aud. — Kõnetunnid: matemaatika-instituudis peale loenguid.

Aleksejev, V., Dr. math., prof. emer. -Loeb eradotsendina. Символическая теория инвариантов, 2 t. Aeg ja koht kokkuleppe järele. — Kõnetunnid: peale loenguid.

Jaakson, H., Cand. math., matemaatika dotsent. 1) Differentsiaal- ja integraalarvutus II, 4 t., t., n. 12—2. 2) Harjutused differentsiaal- ja integraalarvutuses II, 2 t., t. 5—7. 3) Kõrgem algebra, 4 t., k., r. 12—2. 4) Harjutused kõrgemas algebras, 2 t., n. 5—7. Matem.-aud. — Kõnetunnid: matem.-instituudis peale loenguid.

Rägo, G., Cand. math., mehaanika ja rakendusmatemaatika prof. k. t. 1) Mehaanika põhijooned (ühes harjutustega), 6 t., t., k., r. 8—10. 2) Seminaris: liikmete ettekanded valitud küsimustes rakendusmatemaatikast, 2 t., e. 6—8. Matem.-aud. 3) Kollookvium valitud küsimustes mehaanikast, 2 t., e. 8—10. Matem. seminaris. 4) Praktikum rakendusmatemaatikas, e., t., k., n., r. 8—2 ja 4—8, l. 8—2. Rakendusmatemaatika laboratooriumis. — Kõnetunnid: matem.-instituudis peale loenguid.

Kupffer, V., Cand. math., eradotsent. Loeb ülesandel. 1) Коммерческая математика II (kaubandusteadlastele), 3 t., e. 4—6, n. 4—5. 2) Analüütilise dünaamika differentsiaalvõrrandid, 2 t., e. 10—12. Mat.-inst. aud. — Kõnetunnid: mat.-inst. peale loenguid.

Roosson, J., Ing. tehn., rakendusmehaanika dotsent k. t. 1) Keemiatööstuse masinad ja aparaadid, 6 t., t., n., l. 2—4. 2) Harjutused masinate osade üle, 4 t. Aeg kokkuleppel kuulajatega. — Kõnetunnid: oma kabinetis peale loenguid.

Rootsman, D., Cand. math., astronoomia prof. k. t. 1) Teoreetilise astronoomia põhijooned, 4 t., e. 8—10, n., l. 8—9. 2) Harjutused teoreetilise astronoomia põhijoontes, 2 t., n., l. 9—10. 3) Astronoomiline eripraktikum tähetornis spetsialistidele. Tunnid kokkuleppel. — Kõnetunnid: äripäeviti tähetornis k. 1— $\frac{3}{4}$ 2.

Koch, K., Cand. math., meteoroloogia ja geofüüsika dotsent. 1) Meteoroloogia ja klimatoloogia (põlluteadlastele), 4 t., e., t., n., r. 10—11. 2) Prakt. harjutused, 2 t., kokkuleppel rüh-

madega. Meteor.-aud. (ühiselumajas IV korral). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Letzmann, J., Cand. phys., geofüüsika eradotsent. Eriklimatoloogia, 2 t., t., r. 11—12. Geolog.-aud. — Kõnetunnid: peale loenguid.

Wilip, J., Cand. phys., füüsika prof. k. t. 1) Üldine füüsika II, 5 t., e., t., k., n., r. 11—12. Aulas. 2) Füüsika katsetehnika, 3) füüsika prakt. tööd ja 4) eriharjutused, e., t., k., n., r. 10—1 ja t., n. 4—7; katsetehnika ka l. 11—1 $\frac{1}{2}$. Füüsika-instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas e., t., k., n., r. 12—1.

Perltz, H., Cand. phys., teoreetilise füüsika dots. k. t. 1) Termoodünaamika lahutusteadlastele, 1 t., k. 10—11 ja harjutusi 1 t., l. 10—11. 2) Valitud osad matemaatilisest füüsikast, 3 t., e., t., n. 10—11 ja harjutusi 1 t., r. 10—11. Füüsika-aud. — Kõnetunnid: füüsikainstituudi lugemisruumis peale loenguid.

Landesen, G., Mag. chem., anorgaanilise keemia professor. 1) Analytische Chemie, 4 t., e., t., r., l. 9—10. Keemia-inst. aud. 2) Analytische und synthetische Übungen und praktische Arbeiten, äripäeviti 9—1 ja 4—7. Keemialaborat. — Kõnetunnid: oma kabinetis (üliskoolis) äripäeviti 11—1 $\frac{1}{2}$ 12.

Narbutt, J., Mag. chem., professor. Loeb ülesandel. 1) Physikalische Chemie, II, 3 t., e., t., k. 10—11. 2) Photochemie und Radioaktivität, 2 t., n., r. 10—11. Keemiainst. aud. 3) Elektroanalytisches und spektralanalytisches Praktikum, äripäeviti 11—12. Anorg. keemia laborat. — Kõnetunnid: oma kabinetis äripäeviti 12—12 $\frac{1}{2}$ 12.

Wittlich, M., Ing. techn., tehnilise keemia professor, dekaan. 1) Organchemische Technologie II, 3 t., e., t., k. 8—9. 2) Die biochemischen Gewerbe, 2 t., n., r. 8—9. 3) Общая технология (kaubandusteadlastele), 2 t., e., n. 6—7. Keemia-aud. 4) Praktilised tööd tehnoloogialaboratooriumis 9—1 ja 4—7. — Kõnetunnid: teaduskonna dekaanaadis e., k., r. 12—1.

Kauko, Y., Dr. ing., anorgaanilise tehnoloogia professor. 1) Anorganische Technologie, 3 t., e. 2—4 ja k. 3—4. 2) Einführung in die Thermodynamik der technischen Gasreaktionen, 2 t., t. 2—4. Keemia-aud. 3) Anorg.-technolog. Laboratorium, äripäeviti 9—1 ja 4—7. — Kõnetunnid: peale loenguid ja n., r. 3—4.

Kogerman, P., M. Sc. (London), orgaanilise keemia dots. 1) Orgaaniline keemia, 5 t., e., t., k., n., r. 10—11. Aulas. 2) Praktilised tööd orgaanilises sünteesis, äripäeviti 9—1 ja 4—7. Kõnetunnid: äripäeviti 11—1 $\frac{1}{2}$ 12 oma kabinetis.

Scupin, H., Dr. phil., mineraloogia professor. 1) Spezielle Mineralogie, 3 t., t., n., r. 1—2. 2) Mineralogisches Prakt., 2 t., l. 12—2. 3) Die Bodenschätze der Erde, ihre Entstehung und Verbreitung, 2 t., n., r. 5—6. Mineraloogia-aud. (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas t., r. 6— $\frac{1}{2}$ 7.

Bekker, H., Ph. D. Sc. (London), geoloogia dotsent. 1) Stratigraafiline geoloogia (formatsiooniõpetus), 3 t., (aeg kokkuleppel). 2) Seminarharjutused, 2 t. 3) Harjutused paleontoloogias (edasijõudnutele), 2 t. (aeg kokkuleppel). 4) Harjutused üldises geoloogias (mat.-lood. üliõpilastele ja soovijatele põllumajandusteadusk.), 2 t. (aeg kokkuleppel). Geoloogia-aud. (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas 12—1.

Bucholtz, F., Dr. bot., botaanika professor. 1) Morphologie und Systematik der Pflanzen, II (Archegoniatae), mit Demonstrationen, 5 t., e., t. 3—5, l. 3—4. 2) Übungen im Bestimmen höherer Pflanzen mit Exkursionen (3 gruppi), t., k., r. 3—5. 3) Morphologisches und systematisches Praktikum für Spezialisten (äripäeviti). 4) Phytopathologie, 3 t. (1 t. üldine osa, 1 t. agronoomidele, 1 t. metsateadlastele) und Praktikum (gruppides à 2 t.). Aeg kokkuleppel. 5) Kolloquium, ühes dots. Kaho'ga, 1 t., l. 6—7. Bot.-inst. — Kõnetunnid: sealsamas (Lai t. 38) äripäeviti 10—11.

Kaho, H., Cand. rer. nat., taimefüsioloogia dots. k. t. 1) Taimefüsioloogia põhikursus (IV sem. loodusteadl. ja põllumajandusteadlastele), 4 t., e., t., n., r. 5—6. Botaan.-aud. 2) Taimefüsioloogia praktikum spetsialistidele (VI sem. üliõp.), 4 t. (aeg kokkuleppel). 3) Eksperimentaalne taimefüsioloogia (IV sem. pedagoogidele), 4 t., k., l. 9—11. Taimefüsioloogia-labor. 4) Praktilised töõdtaimeanatoomias spetsialistidele (V ja VI sem. üliõp.), äripäeviti 9—1 ja 3—6. 5) Bot. kolloquium ühes prof. Bucholtz'iga, 1 t., l. 6—7. Bot.-inst. — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti $9\frac{1}{2}$ —10.

Spohr, E., Cand. rer. nat., botaanika eradotsent. Loeb ülesandel: Väljavalitud peatükid ökoloogiast ja kodumaa taimestiku süstemaatikast, 2 t. loenguid ja 2 t. harjutusi. Aeg kokkuleppe järele kuulajatega. Bot.-inst. — Kõnetunnid: äripäeviti $10-\frac{1}{2}$ 11 sealsamas.

Kennel, J. v., Dr. phil., zooloogia professor. 1) Spezielle Zoologie: Crustacea et Tracheata, 5 t., e., t., k., n., r. 12—1. 2) Praktische Übungen in allgemeiner Zoologie: Zellen- und Gewebelehre, 6 t., t., r. 4—7. 3) Anleitung zu selbständigen Arbeiten, beliebig viele Stunden. Zoologia-inst. (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Piiper, J., Cand. rer. nat., zooloogia prof. k. t. 1) Selgrooliste erizooloogia, 2 t., t., k. 10—11. 2) Selgrooliste zoo-

loogia praktikum, 2 t., l. 4—6. 3) Evolutsiooniteooriad bioloogias. 1 t., e. 10—11. 4) Seminarharjutused, 2 t., e. 6—8. 5) Kodumaa ornitoloogia, 2 t. n., r. 10—11. Zooloogia-inst. (Aia t. 38-a), väike aud. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Reichenbach, H., Cand. rer. nat., zooloogia dotsent. 1) Selgrootute võrdlev anatoomia, embrüoloogia ja süstemaatika, II osa (loodusteadl.-pedagoogidele), 3 t., e., k., r. 1—2. 2) Zootoomia praktikum, 3 t., r. $\frac{1}{2}$ 5— $\frac{1}{2}$ 8. 3) Süstemaatilised harjutused, 3 t. Aeg kokkuleppel kuulajatega. Zooloogia-inst. (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas e., k., r. 12—1.

Granö, J. G., Dr. phil., geograafia professor. Loengutest 1922/23. aastal vabastatud. Juhatab seminari töid ja eksamineerib semestri lõpul (kokkuleppel osavõtjatega). Aadress: Helsingi, Pohjois-Rautatie katu 11.

Brandt, A., Dr. med. et zool., prof. emer. Loeb eradotsendina. Antropoloogia, 2 t., t. 5—7. Anatoomia-instituudis (Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Loomaarsti-teaduskond.

Taecker, J., Mag. med. vet., anatoomia, embrüoloogia, histoloogia ja võrdleva anatoomia professor. 1) Anatoomia, 6 t., äripäeviti 8—9. 2) Koduloomade anatoomia ja füsioloogia (põllumajanduse üliõpilastele), 4 t., e. 9—11, n. 11—12, r. 10—11. Teaduskonna Theatrum zootomicum'i ülemisel korral (Vene t. 32). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mahlmann, A., loomaarst, prosector. 1) Диссекционные занятия, äripäeviti 4—6. Theatrum zootomicum'is (Vene t. 32). — Kõnetunnid: kodus (Peterburi tän. 76, krt. 24), k. 2—4.

Gutmann, W., Mag. med. vet., kirurgia professor. 1) Частная хирургия, 3 t., e. 8—9, n., l. 9—10. 2) Офтальмоскопия, 1 t., t. 4—5. 3) Клиника мелких животных, 12 t., äripäeviti 10—12. Loengud teadusk. peahoones, prakt. tööd väik. loomade kliinikus (Vene t. 36). — Kõnetunnid: väikeste loomade kliinikus 10—12.

Saral, K., Drd. med. vet., kirurgia dotsent. 1) Operatiiv-kirurgia praktilised tööd, tunnid määratakse selle järele, kuidas katseloomi saadaval. 2) Haavakliinik, 12 t., äripäeviti 10—12. — Kõnetunnid: haavakliinikus äripäeviti 10—12, telef. 182, kodus (Vene tän. 22, kt. 3); 2—4, telef. 319.

Schröder, E., Mag. med. vet., spetsiaalse patoloogia ja teraapia ja diagnostika professor. 1) Частная патология и терапия, 3 t., t., k., r. 9—10. 2) Клиника внутренних болезней,

12 t., äripäeviti 10—12. — Kõnetunnid: sisehaiguste kliinikus (Vene t. 30) äripäeviti 10—12, telef. 155, kodus (Kivi tän. 15, kt. 5), 2—3, telef. 152.

Hobmaier, M., Dr. med. vet., patoloogilise anatoomia, histoloogia, liha-vaatuse dotsent. Annab oma ettelugemistest edaspidi teada.

Ainson, J., loomaarst, patoloogilise anatoomia dotsent. 1) Kohtulik loomaarsti-teadus, 2 t., t., n. 8—9 h. 2) Sektsioonid, 6 korda nädalas, kaks tundi päevas, e., t., k., n., r., l. 11—1. Teaduskonna Theatrum zootomicum'i I korral. — Kõnetunnid: patoloogilise anatoomia kabinetis (Vene t. 32) peale loenguid.

Rängel, A., loomaarst, hobuserautamise ja kabjahaiguste dotsendi k. t. 1) Hobusekasvatuse (loomaarstitead. VIII sem. ja põllumajandustead. üliõpilastele) 3 t., t., k., r. 9—10. — 2) Prakt. tööd õppesepikojas äripäeviti 10—12. — Kõnetunnid õppesepikojas äripäeviti 10—12.

Happich, K., Mag. med. vet., bakterioloogia, epizootoloogia ja politseilise loomaarstiteaduse professor, dekaan. 1) Энизоотология и ветеринарная полиция, 2 t., t., r. ja l. 8—9. Teaduskonna uue hoone ülem. aud. 2) Zoohügieen (loomaarstiteaduse ja põllumajanduse üliõpilastele), 2 t., e., l. 9—10. 3) Piimatalitus, 2 t., e. ja n. 8—9. 4) Практическія занятія по молочн. хоз., 4 t., e. 10—12, n. 9—11. — Kõnetunnid: teaduskonna kantseleis (Vene t. 38) äripäeviti 12—1.

Zoohügieeni õppetool — vakant.

Heinrich, G., loomaarst, eribakterioloogia ja seroloogia dotsendi k. t. Seerumilaboratooriumi tegelik juhataja. 1) Eribakterioloogia ja seroloogia, 2 t., e., k. 8—9. 2) Praktilised tööd, 4 t., k., r. 5—7. Bakterioloogiajaamas. — Kõnetunnid: seerumilaboratooriumis (Vene t. 28) äripäeviti 10—12.

Põllumajandus-teaduskond.

Taimakasvatuse õppetool — vakant.

Schneider, G., Dr. phil., prakt. zooloogia professor. 1) Entomoloogia, 3 t., e., t. 12—1, k. 1—2. 2) Kalandus, 3 t., n., r., l. 12—1. 3) Jahiõpetus, 1 t., k. 12—1. 4) Prakt. harjutused: a) Entomoloogia, 2 t., b) Kalandus, 2 t. Aeg kokkuleppe järele. Praktilise zooloogia kabinetis (Aia tän. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mägi, J., I järgu õpetatud agronoom, loomakasvatuse professori k. t. 1) Loomakasvatus, 4 t., e., k., r. 12—1, l. 11—12. 2) Prakt. laboratooriumi harjutused, 4 t., n. 11—1, l. 12—2.

Loomakasvatuse-kabinetis (Peterburi tän. 76). 3) Prakt. harjutused. Raadi mõisas, aeg kokkuleppe järele. — Kõnetunnid: loomakasvatuse-kabinetis (Peterburi tän. 76) peale loenguid.

Kõpp, P., põllumajapidamise dotsent. 1) Hindamisõpetus, 2 t., t. 10—12. 2) Raamatupidamine, 2 t., k. 10—12. 3) Seminar, 2 t., r. 10—12. Taimekasvatuse-kabinetis (Vene tän. 22). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Nõmmik, A., I järgu õpetatud agronoom, mullateaduse ja agrikultuurkeemia dotsent, dekaani k. t. 1) Väetusõpetus, 4 t., e. 11—12, n. 9—11 ja r. 11—12. 2) Praktilised harjutused, äripäeviti 8—1 ja 3—7. Mullateaduse ja agrikultuurkeemia kabinetis (Vene tän. 22). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Luksepp, A., põllumajandusliste riistade ja -masinate õpetaja. 1) Põllumajandusliste riistade ja -masinate tundmine, 2 t., r. 1—2, l. 11—12. 2) Praktilised harjutused, 2 t., aeg kokkuleppe järele. Põllumajandusliste riistade ja -masinate kabinetis (Aia tän. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mathiesen, A., I järgu õpetatud metsateadlane, metsakorralduse dotsendi k. t. 1) Dendroloogia, 2 t., e, r. 11—12. 2) Metsatakseerimine, 3 t., t., k., n. 11—12; 3) Metsakorralduse praktika, 4 t., e, k. 4—6. 4) Dendroloogia prakt., 4 t., t., n. 4—6. Metsakorralduse kabinetis (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Daniel, O., metsakasvatuse õpetaja. 1) Üldine metsateadus, 2 t., t. 9—11. 2) Metsakasvatus, 2 t., k. 9—11; 3) Metsakaitse, 1 t., n. 9—10. 4) Metsanduse ajalugu, 1 t., n. 10—11. 5) Praktilised tööd metsakasvatuses. Aeg kokkuleppe järele. Metsakasvatuse-kabinetis (Aia t. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mielberg, P., arhitekt, ehitusõpetuse dotsendi k. t. 1) Ehitusõpetus, 5 t., t., n. 2—4, l. 2—3. 2) Praktilised tööd, 2 t. Aeg kokkuleppe järele. (Aia t. 38-a). Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Koženy, J., Dr. ing., kultuurtehnik ja geodeesia dotsent. 1) Kultuurtehnik, 3 t., e, t. 1—2 ja n. 9—10. 2) Geodeesia (metsaosakonna üliõp.), 2 t., r. 9—10 ja l. 10—11. 3) Praktilised tööd, 4 t. Aeg kokkuleppe järele. (Aia t. 38-a). Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Teaduse- ja õppeasutused.

Ülikooli raamatukogu (Toome mäel, tel. 295) on avatud iga äripäev 12—3. Lugemissaal on avatud 9—3 ja 5—8.

Raamatukogu juhataja: Puksov, Fr., cand. phil. Kõnetunnid: raamatukogus äripäeviti 10—12.

Raamatukoguhoidja: Weltmann, K., cand. rer. pol. et rer. com.
Assistendid: Freymuth, O.

Aavakivi, V.

Raamatukogu komisjon: Esimees: raamatukogu juhataja Fr. Puksov.
Liikmed: prof. A. Bulmerincq, prof. E. Berendts, prof. E. Masing, prof. A. R. Cederberg, prof. G. Landesén, dots. H. Jaakson, prof. W. Gutmann, raamatukoguhoidja K. Weltmann.

Usuteadusline seminar (ülikooli peahoones, III korral). Jaguneb õppetoolide järele 6 osasse; on avatud äripäeviti 8—8.

Juhataja: H. B. Rahamägi, prof. k. t. Kõnetunnid seminaris r. $\frac{3}{4}$ 7.

Usuteadusline arheoloogiline muuseum (ülikooli peahoones, III korral).

Juhataja: O. Sild, prof. Kõnetunnid: muuseumis e., n. 6 ö.

Õigusteadusline seminar (ülikooli peahoones, II korral).

Juhataja: Seeler, W. v., prof.

Statistikakabinett (Suur turg 6, III korral).

Juhataja: Kurtshinski, M., prof.

Kaubatundmise kabinett

Aj. juhataja: Mark, R.

Sisehaiguste kliinik (Toome mäel, tel. 73). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 9—10.

Juhataja: Masing, E., prof.

Van. assistent: Söber, H., Drnd. med.

Noor. assistendid: Ojakäär, T., arst.

Assmuth, W., arst.

Haavakliinik (Toome mäel, tel. 126). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 9—10.

Juhataja: Konik, K., prof.

Van. assistent: Prisko, J., arst.

Noor. assistendid: Kull, J., arst.

Karell, U., arst.

Jürgens, B., arst.

Naistekliinik (Toome mäel, tel. 145). Sünnitajate ja haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti $\frac{1}{2}$ 12—1.

Juhataja: Miländer, J., prof.

Van. assistent: Bernakoff, R., Drnd. med.

Noor. assistendid: Krull, V., arst.

Kleitsman, R., Drnd. med.

Kibbermann, V., arst.

Röntgeni kab. aj. töäjõud: Sööt, K., arst.

Hospitaal-haavakliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 342). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 10—1.

Juhataja: Wanach, R., prof.

Noor. assistendid: Rosenfeldt, A., Drnd. med.

Pobol, A., arst.

Dunkel, G., arst.

Eilmann, K., arst.

Sisehaiguste hospitaal-kliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 255). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 11—12.

Aj. juhataja: Puusepp, L., prof.

Noor. assistendid: Wadi, W., Drnd. med.

Willemi, K., Drnd. med.

Arrak, A., arst.

Ein, J., arst.

Närvikliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 255). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 10—11.

Juhataja: Puusepp, L., prof.

Van. assistent: Lindeberg, W., Drnd. med.

Noor. assistendid: Laos, A., arst.

Rives, J., arst (väljamaale komandeeritud).

Aj. noor. assist. k. t.: Weinberg, E.

Vaimuhaiguste kliinik (Puiestee t. 1, tel. 52). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants iga päev 11—12.

Juhataja: Bresovsky, M., prof. k. t.

Van. assistent: Schwalbe, K., Drnd. med.

Noor. assistendid: Toomingas, K., Drnd. med.

Lellep, K., Drnd. med.

Silmakliinik (Maarjamõisa t. ja Vallikraavi t. nurgal, tel. 398). Ambulants äripäeviti 8—10.

Juhataja: Blessig, E., prof.

Van. assistendi k. t.: Uudelt, J., arst.

Noor. assistent: Kuriks, O., Drnd. med.

Lastekliinik (Veski t. 6, tel. 461). Ambulants ja nõuandekoht emadele. Avatud äripäeviti 9—11.

Juhataja: Lüüs, A., Dr. med.

Noor. assistent: Mõttus, A., arst.

Dermatoloogia- ja veneroloogia-polikliinik (polikliiniku-hoones, Jakobi t. 2). Haigete vastuvõtmine äripäeviti 12—1.

Juhataja: Paldrock, A., prof.

Noor. assistendid: Sääsk, R., arst.

Kornel, G., arst.

Dermatoloogia- ja veneroloogia-polikliiniku juurde kuulub leprosoorium „Muuli“ (Veeriku alevis).

Sisehaiguste polikliinik (Jakobi t. 2). Haigete vastuvõtmine äripäeviti 2—4.

Juhataja: Koppel, H., prof.

Van. assistent: Schulzenberg, A., arst.

Noor. assistent: Jürgenson, H., arst.

Kõrva-, nina- ja kurguhaiguste polikliinik (polikliinikus, Jakobi t. 2).

Haigete vastuvõtmine e., k., l. 2—4.

Aj. juhataja: Koppel, H., prof.

Van. assistendi k. t.: Saareste, E., Drnd. med.

Farmaatsia-instituut (Rüütli t. 2, tel. 198). Avatud äripäeviti 9—1, 5—8.

Juhataja: Stamm, J., prof. k. t.

a) **Farmakognoosia-laboratoorium.**

Juhataja: Stamm, J., prof. k. t.

Van. assistent: Metsapa, H., Magnd. pharm.

b) **Farmatseutilise keemia laboratoorium.**

Juhataja: Parts, H., dots.

Noor. assistent: Labi, E.

Anatoomia-instituut (Toome mäel, tel. 233). Avatud äripäeviti 8—1, 3—6.

Juhataja: Sommer, A., prof.

Aj. prosektori k. t.: Willems, R., Drnd. med.

Vanem assistent: Kull, H., Drnd. med.

Histoloogia-, embrüoloogia- ja võrdleva anatoomia instituut (Toome mäel, tel. 233). Avatud äripäeviti 8—1, 3—6.

Juhataja: Sommer, A., prof.

Van. assistent: Aunap, E.

Operatiivse kirurgia kabinett (vanas anatoomikumis, Toome mäel, tel. 233).

Avatud äripäeviti 5—6.

Juhataja: Blumberg, J., dots. k. t.

Noor. assistent: Tedder, R., arst.

Patoloogia-instituut (Savi t., tel. 274). Avatud äripäeviti 9—1.

Juhataja: Ucke, A., prof.

Prosektor: Waldes, A., Dr. med.

Van. assistendi k. t.: Wilms, J., Drnd. med.

Noor. assistent: Raukas, J., arst.

Hügieeni- (tervishoiu-) instituut ja -muuseum (Aia t. 38-a, tel. 136).

Avatud: instituut äripäeviti 10—1, muuseum t., r., p. 1—2.

Juhataja: Rammul, A., prof.

Van. assist. k. t.: Tomberg, O., arst.

a) **Keemia-bakterioloogiline laboratoorium.** Tervishoiuliste ja bakterioloogiliste juurdluste tarvis avalikuks tarvitamiseks. Avatud äripäeviti 10—12.

Juhatajad: Rammul, A., prof.

Happich, K., prof.

Schlossmann, K., dots.

Bakterioloogiakabinett (Aia t. 38-a, tel. 136). Avatud äripäeviti 10—1, 4—5.

Juhataja: Schlossmann, K., dots.

Van. assist. k. t.: Sibul, E., arst.

Kohtuliku arstiteaduse instituut (vanas anatoomikumis, Toome mäel, tel. 233).

Avatud pühapäeviti 1—2.

Juhataja: Talvik, S., dots. k. t.

Van. assistendi k. t.: Madisson, H., Drnd. med.

Füsioloogia-instituut (Savi t., tel. 340). Avatud äripäeviti 9—3.

Juhataja: Lipschütz, A., prof.

Van. assistent: Tamm, R., arst.

Vab. assistent: Audova, A., Cand. rer. nat.

a) Füsioloogilise keemia laboratoorium.

Noor. assistent: Jaakson, E., cand. chem.

Farmakoloogia-instituut (vanas anatoomikumis, Toome mäel, tel. 233).

Avatud äripäeviti 9—12, 4—5.

Juhataja: Loewe, S., prof.

Van. assistent: vakant.

Ülikooli apteek (sisehaiguste kliinikus, Toome mäel, tel. 73). Avatud äripäeviti 8—8.

Juhataja: Bernhardt, J., prov.

Juhataja abi: Maeritz, O., prov.

Filosoofiateaduskonna seminar (ülikooli peahoones, 3. korral). Raamatukogu on avatud äripäeviti 12—2.

Juhataja: Wiget, W., prof.

Klassilise muinasteaduse instituut (ülikooli peahoones). Avatud püüpäeviti 12—2.

Aj. juhataja: Bauman, P., dots.

Foneetikalaboratoorium (Hetseli t. 1, Ühiselumajas, IV korral). Avatud k. 6—7.

Juhataja: Kettunen, L., prof.

Eksperimentaalse psühholoogia ja pedagoogika laboratoorium (Hetseli t. 1, Ühiselumajas, IV korral). Avatud k. n. 10—12.

Juhataja: Ramul, K., dots.

Arheoloogiakabinett (Aia t. 38-a). Avatud äripäeviti 10—11.

Juhataja: Tallgren, A. M., prof.

Kunstiajaloo-kabinett (Rüütli t. 2).

Juhataja: Kjellin, T. H., prof.

Botaanika-instituut (Lai t. 38). Avatud 9—12, 2—6.

Juhataja: Bucholtz, F., prof.

a) Botaanika-aed, b) botaanika-muuseum ja c) taimesüsteemaatika- ja -morfoloogia-laboratoorium.

Juhataja: Bucholtz, F., prof.

Adjuutor: vakant.

Van. assistent: Spöhr, E., cand. rer. nat.

Noor. assist. k. t.: Vilberg, G.

Ülemaednik: Ranna, J.

d) taimefüsioloogia-laboratoorium.

Juhataja: Kaho, H., dots. k. t.

Aj. abijõud: Port, J.

Zoologia-instituut ja -muuseum (Aia t. 38-a, tel. 136). Avatud t., r., p. 12—2.

Juhataja: Piiper, J., prof. k. t.
Van. assistent: Poska-Teiss, L.
Noor. assist. k. t.: Reinvald, E.
Muuseumi aj. korraldaja: Härms, M.

Keemia-instituut (üliskooli peahoones). Avatud äripäeviti 9—1, 4—7.

Juhataja: Landesén, G., prof.

a) Anorgaanilise keemia laboratoorium.

Juhataja: Landesén, G., prof.
Van. assistent: Wilpert, A.
Noor. assistent: Mark, R.
Noor. assist. k. t.: Mickwitz, A.
Abijõud: Loskit, K.

b) Orgaanilise keemia laboratoorium.

Juhataja: Kogerman, P., dots.

c) Füüsikalise keemia laboratoorium.

Juhataja: Narbutt, J., prof.

d) Tehnoloogia-laboratoorium.

Juhataja: Wittlich, M., prof.
Noor. assist. k. t.: Sossi, H.

e) Anorgaanilise tehnoloogia laboratoorium.

Juhataja: Kauko, Y., prof.
Abijõud: Paris, A.

Meteoroloogia-observatoorium (Ühiselumajas, tel. 135). Avatud äripäeviti 8—2.

Juhataja: Koch, K., dots.

Van. assist. k. t.: Pimenov, G.

Sünoptikud: Kurrik, W.

Tõllassepp, A.

Inspektor: Kusnetsov, W.

Vaatlejad: Sresnevskaja, N.

Liedemann, H.

Meteoroloogia-observatooriumi Tallinna abijaam (Lasnamäel).

Vaatleja: Wesk, H.

Tähetorn (Toome mäel, tel. 294). Avatud astronoomia õppijaile äripäeviti, publikumile n. 7—8, aja kontrollimiseks l. 12—1.

Juhataja: Rootsmann, D., prof. k. t.

Observaatori k. t.: Õpik, E.

Noor. assistent: Pohla, A.

Aj. abijõud: Livländer, R.

Füüsikainstituut (üliskooli peahoones). Avatud l. 10—12.

Juhataja: Wilip, J., prof. k. t.

Van. assistent: Neugard, E.

Noor. assistent: Kilksón, E.

Mineraloogiakabinett (Aia t. 38-a, tel. 136). Avatud äripäeviti 8—2.

Juhataja: Scupin, H., prof.

Van. assist. k. t.: Duhmberg, K.

Geoloogia-kabinett ja -muuseum (Aia t. 38-a, tel. 136). Kabinett avatud äripäeviti 8—2, muuseum — t., r. 10—12.

Juhataja: Bekker, H., dots.

Noor. assist. k. t.: Luha, A.

- a) Paleontoloogia-laboratoorium ja raamatukogu.
Avatud äripäeviti 10—1.

Geograafiakabinett (Aia t. 38-a, tel. 136).

Aj. juhataja: Piiper, J., prof.

- a) Joonistussaal ja raamatukogu (Aia t. 38-a, tel. 136).
Avatud äripäeviti 11—3.

Kab. van. assistent: Mieler, A., cand. rer. nat.

Aj. abijõud: Tammekann, A.

- b) Kodu-uurimise osakond (Ühiselumajas, IV korral).
Avatud äripäeviti 10—12.

Vabat. assistent: Rumma, J.

Matemaatika- ja mehaanika-instituut (polikliiniku hoones, Jakobi t. 2).

Avatud äripäeviti 8—1, 4—7.

Juhataja: Rāgo, G., prof. k. t.

- a) Rakendusmatemaatika- ja mehaanika-laboratoorium.

Juhataja: Rāgo, G., prof. k. t.

- b) Puhtmatemaatika ja osakond.

Juhataja: Jaakson, H., dots.

Instituudi aj. abijõud: Naarits, H.

Bakterioloogiajaam (Vene t. 34). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Happich, K., prof.

Noorem assistent: Laja, F., loomaarst.

Pasteuri-jaam (Vene t. 28). Haigete vastuvõtmine iga päev 11—1.

Juhataja: Happich, K., prof.

Arst: Hansen, P., Drnd. med.

Seerumi-laboratoorium (Vene t. 28). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Heinrich, G., dots.

Seerumi valmistamise riiklik kontrollkomisjon:

Esimees: Rammul, A., prof.

Liikmed: Schlossmann, K., dots.

Happich, K., prof.

Peale nende veel nimetatavad liikmed Tervishoiu Peavalitsuse ja Põllutööstusministeeriumi Loomatervishoiu Peavalitsuse poolt, kummagi poolt üks.

Piimanduselaboratoorium (Vene t. 38). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: H a p p i c h, K., prof.

Assistent: P l o o m, A.

Loomaarsti-teadusk. anatoomiakabinett (Vene t. 32). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: T a e c k e r, J., prof.

Prosektor: M a h l m a n n, A.

Aj. noor. assist. k. t.: V ä r n i k, J., loomaarst.

Loomaarsti-teadusk. patoloogilise anatoomia kabinett (Vene t. 32). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: H o b m a i e r, M., dots.

Noor. assist. k. t.: R e d l i c h, E., loomaarst.

Zoohügieeni- ja loomatoitmise-kabinett (Vene t. 38). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: H a p p i c h, K., prof.

Aj. noor. assist. k. t.: R u u b e r, E.

Loomaarsti-teadusk. haavakliinik (Vene t. 26, tel. 182). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: S a r a l, K., dots.

Noorem assistent: T o o m b e r g, J., loomaarst.

Väikeste loomade kliinik (Vene t. 36). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: G u t m a n n, W., prof.

Loomaarsti-teadusk. sisehaiguste kliinik (Vene t. 30). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: S c h r ö d e r, E., prof.

Noorem assistent: K a r l s o n, J., loomaarst.

Õppe-sepikoda (Vene t. 18—32). Avatud äripäeviti 8—12, 1—5.

Juhataja: R ä n g e l, A., dots. k. t.

Taimekasvatuse-kabinett (Vene t. 38). Avatud äripäeviti 10—1.

Aj. juhataja: K ö p p, P., dots.

Noor. assist. k. t.: M i l j a n, A.

Loomakasvatuse-kabinett (Peterburi t. 76). Avatud e., t., r. 3—6; n. 11—1, l. 12—2 ja 4—7.

Juhataja: M ä g i, J., prof. k. t.

Abi-õppejõud: T h o m s o n, A., prof. emer.

Mullateaduse- ja agrikultuurkeemia-kabinett (Vene t. 28). Avatud äripäeviti 8—1 ja 3—7.

Juhataja: N õ m m i k, A., dots.

Assistendi k. t.: G r o s s, M.

Metsakasvatuse-kabinett (Aia t. 38-a, tel. 136). Avatud äripäeviti 11—1.

Juhataja k. t.: D a n i e l, O.

Metsakorralduse-kabinett (Aia t. 38-a, tel. 136). Avatud äripäeviti 11—1.

Juhataja: Mathiesen, A., dots. k. t.

Aj. van. assist. k. t.: Pavlov, A.

Piimandusekabinett (Vene t. 38). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja k. t.: Happich, K., prof.

Tegeliku zooloogia kabinett (Aia tän. 38-a, tel. 136). Avatud äripäeviti 11—2. 5—8.

Juhataja: Schneider, G., prof.

Noor. assist. k. t.: Zolk, K.

Põllumajandusliste riistade ja masinate kabinett (Aia t. 38-a). Avatud k. 11—1, n. 12—2.

Juhataja k. t.: Luksepp, A.

Põllumajapidamise kabinett (Vene t. 38, taimekasvatuse kabineti ruumides).

Juhataja: Köpp, P., dots.

Ehitusõpetuse kabinett (Aia t. 38-a).

Juhataja: Mielberg, P., dots. k. t.

Kultuurtehnika ja geodeesia kabinett (Aia t. 38-a).

Juhataja: Koženy, J., dots.

Põllumajanduslised katsejaamad (Raadi mõisas):

Agrikultuurkeemia — juhataja dots. A. Nõmmik.

Taimebioloogia — juhataja —

Zootehnika — juhataja prof. k. t. J. Mägi.

Entomoloogia — juhataja prof. G. Schneider.

Fütopatoloogia — juhataja prof. F. Bucholtz.

Ülikooli mõisad: Maarjamõisa (tel. 215), Raadi mõisa (tel. 368).

Maarjamõisa valitseja: Köpp, P., dots.

Raadi mõisa valitseja: Kalkun, H. (Raadi mõisas).

Kastre-Peravalla õppe-metskond.

Juhataja: Mathiesen, A., dots.

Juhataja abi: Daniel, O, õpetaja.

Metsaülevaade k. t.: Kelder, S. (Peravald, Järvselg).

Ülikooli raamatukogu ajutised määrused raamatute väljaandmise kohta.

(Kinnitatud ülikooli nõukogu poolt 1. IV. 1920.)

§ 1.

Tartu ülikooli raamatukogu on avatud igal äripäeval kella 12—3 peale lõunat. Lugemislaud on avatud k. 9—3 ja 5—8.

§ 2.

Raamatukogu võivad tarvitada: 1) ülikooli õppeasutused, 2) ülikooli õppejõud ja ametnikud, 3) üliõpilased ja kuulajad, 4) teaduslikud ja valitsusasutused ja teised raamatukogud, kes pakuvad hoiukindlustust ja vastuvahetust, 5) eraisikud, kes teatavat kindlustust võivad tuua.

§ 3.

Iga üliõpilane peab, raamatuid võttes, iga kord oma isikutunnistuse ette näitama.

§ 4.

Raamatuid antakse tarvitamiseks kas raamatukogu ruumides või kodus.

§ 5.

Keegi ei tohi ise raamatuid kappidest või riulitelt võtta.

§ 6.

Ülikooli raamatukogust antakse välja ainult teadusliku sisuga raamatuid. Kõiki järelevaatamis-raamatuid, nagu sõnaraamatuid, entsüklopeediasid, reaalleksikonisid, bibliograafilisi töid, ja viimase aasta ajakirju võib tarvitada ainult raamatukogu ruumides. Nad on asetatud lugemissaali, kus neid igauks riulitelt lugemiseks vabalt võib võtta.

§ 7.

Samuti ei anta raamatukogust välja käsikirju, ilu-väljaandeid, suure väärtusega raamatuid ega koguteoseid (Sammelwerke).

T ä h e n d u s: Erandina on selles § mainitud raamatute väljaandmine lubatud õppetstarvetel lühikeseks ajaks ülikooli õppejõududele.

§ 8.

Raamatuid võib anda kviitungi vastu õppejõududele kuni 25 annet semestri lõpuni, üliõpilastele ja eraisikutele kuni 5 annet 4 nädala peale, ajakirju aga ainult 2 nädalaks.

§ 9.

Üliõpilased ja eraisikud, kes soovivad raamatuid kauemini kui 4 nädalat pidada, on kohustatud väljaanni kviitungi pikendama. On aga nõudmine teise isiku poolt selle raamatu peale sisse antud, siis ei pikendata laenu tähte.

§ 10.

Kui keegi ülikooli õppejõududest tarvitab raamatut, mis välja on antud, siis on võtja kohustatud raamatukogu juhataja sellekohase teate peale raamatu tagasi tooma.

§ 11.

Aadressi vahetusel on üliõpilased, kuulajad ja eraisikud kohustatud sellest raamatukogu valitsusele kohe teatama.

§ 12.

Üliõpilastele ja eraisikutele, kes võetud raamatut määratud tähtsuseks tagasi pole toonud, tuletatakse seda kirjalikult meelde. Ei ole meeldetuletuse peale raamat tagasi toodud, saadetakse ühe nädala pärast teine meeldetuletus. Iga meeldetuletuse eest tuleb maksta 15 marka.

§ 13.

Kui raamat kahekordse meeldetuletuse järele tagasi ei ole toodud, loetakse ta kadunuks.

§ 14.

Kui raamat kaduma on läinud või ära lõhutud ehk rikutud, siis on see isik, kelle käes ta tarvitada oli, kohustatud kas uue asemele muretsema või kahjutasu maksma, mille suuruse kindlaks määrab raamatukogu valitsus.

T ä h e n d u s: Kui raamatu võtja näeb raamatul mõnda puudust ehk riket, siis tähendagu ta see, ametnikule näidates, väljaanni-sedellile.

§ 15.

Iga semestri lõpul tehakse raamatute revisjon; sellepärast peavad kõik raamatud selleks ajaks tingimata tagasi toodud olema.

§ 16.

Igaüks peab oma kohuseks lugema raamatukogu ruumides ennast vaikselt ja korralikult üles pidada.

§ 17.

Raamatukogu juhatusel on õigus raamatute väljaandmist lõpetada, kas ajutiselt või jäädavalt, neile isikutele, kes neid määrusi ei täida.

§ 18.

Raamatute laenuksandmine väljapoole Tartut on võimalik ainult rektori loal.

Õppejõudude nimekiri.

	Lhk
Ainson, J., dotsent, Filosoofi t. 11	3, 24
Aleksejev, V., prof. emer., Kastani t. 26	20
Anderson, W., prof., Lossi t. 15, k. 7	4, 18
Bauman, P., dotsent, Kastani t. 6a, k. 8	3, 15, 29
Bekker, H., dotsent, Peterburi t. 135	22, 31
Berendts, E., prof., Vallikraavi t. 18	11, 26
Bettac, F., lektor, Vallikraavi t. 22	16
Bjerre, A., prof., Riia t. 32a	11
Blessig, E., prof., Vallikraavi t. 23	13, 27
Blumberg, J., dotsendi k. t., Hetseli t. 6, k. 5	13, 26, 28
Brandt, A., prof. emer., Puistee t. 80	23
Bresovsky, M., prof. k. t., Karlova t. 17	13, 27
Bucholtz, F., prof., Botaanika-aed (Lai t. 38)	22, 29, 33
Bulmerincq, A., prof., Tähe t. 10, k. 2	9
Cederberg, A. R., prof., Tiigi t. 4	19, 26
Daniel, O., metsakasvatuse õpetaja, Jakobi t. 58	3, 25, 33
Earnshaw, J., lektor, Tähe t. 10, k. 2	17
Eisen, M. J., isikl. prof., Näituse t. 10	18
Ernits, V., eradotsent, Filosoofi t. 21, k. 3	17
Filippov, J., prof. k. t., Vallikraavi t. 18	3, 11
Freymann, W., eradotsent, Peterburi t. 36	15, 19
Granö, J. G., prof., Helsingi. Pohjois-Rautatie katu 11	23
Gruehn, V., eradotsent, Riia t. 52	9
Gutmann, R., prof., k. t., Karlova t. 20	15
Gutmann, W., prof., Peterburi t. 133, k. 2	23, 26, 32
Happich, K., prof., Vene t. 22, k. 1, tel. 184	3, 24, 28, 31, 32, 33
Heinrich, G., dotsendi k. t., Tallinna t. 2	24, 31
Hobmaier, M., dotsent, ei ole veel Tartus	24, 32
Jaakson, H., dotsent, Karlova t. 29a, k. 3	3, 20, 26, 31
Jõgever, J., prof. k. t., Riia t. 131, k. 2	3, 14
Kaho, H., dotsendi k. t., Botaanika-aed (Lai t. 38)	22, 29
Kauko, Y., prof., Lossi t. 9	21, 30
Kennel, J. v., prof., Veski t. 22	22
Kettunen, H., lektori k. t., Vabriku t. 3	15
Kettunen, L., prof., Vabriku t. 3	15, 29
Kieckers, E., prof., Tiigi t. 54	17
Kjellin, T. H., prof., Veski t. 20	17, 29
Koch, K., dotsent, Tiigi t. 42	20, 30
Kogerman, P., dotsent, Lepiku t. 9	21, 30
Konik, K., prof., haavakliinik (Toome mäel)	3, 12, 26
Koppel, H., prof., rektor, Suurturg 7, tel. 341	3, 12, 13, 27, 28
Korsakov, F., rahvusvahelise õiguse õpetaja, Vallikraavi t. 18	11
Kozeny, J., dotsent, Hetseli t. 5	25, 33
Kupffer, V., Maarjamõisa t. 11	20
Kurtshinski, M., prof., Vallikraavi t. 18	11, 26
Köpp, J., prof., prorektor, Veski t. 5, k. 7	3, 4, 9
Köpp, P., dotsent, Tiigi t. 31, k. 1	25, 32, 33
Landesen, G., prof., Tähe t. 19	21, 26, 30
Letzmann, J., eradotsent, Maarjamõisa t. 26, k. 3	21

Lhk.

Lipschütz, A., prof., Savi t., füsioloogia-instituudis	12, 29
Ljunggren, R., lektor, Jaani t. 26	16
Loewe, S., prof., Vallikraavi t. 12	12, 29
Luksepp, A., põllumajand. riistade ja -masinate õpetaja, Lootuse t. 19, k. 4	25, 33
Lüüs, A., dotsendi k. t., Vallikraavi t. 4	13, 27
Mahlmann, A., prosekotor, Tallinna t. 2	23, 32
Maim, N., prof. k. t., Vabriku t. 3, k. 9, tel. 359	3, 10
Manninen, J., Dr. phil., Gildi t. 8	18
Mark, J., prof. k. t., Söögiturg 3, k. 4	15
Mark, R., õpetaja, Riia t. 12	11, 26, 30
Martinson, W., prof. k. t.	10
Masing, E., prof., Aia t. 24b, k. 1	12, 26
Masing, L., prof. Tallinna t. 41, k. 2	17
Mathiesen, A., dotsendi k. t., Jakobi t. 58	25, 33
Melnikov, A., krim. protsessi õpetaja, Aleksandri t. 72, k. 14	11
Metsapa, H., eradotsent, Lutsu t. 5	14, 28
Mielberg, P., dots. k. t., Veski t. 20, k. 5	25, 33
Miländer, J., prof., naistekliinik (Toome mäel), tel. 145	13, 26
Mutschmann, H., prof., Pepleri t. 3, k. 2	16
Mägi, J., prof. k. t., Raadi mõisas	4, 24, 32, 33
Müller, K., dots. k. t., Jakobi t. 1	11
Narbutt, J., prof., Aia t. 38-d	4, 21, 30
Nõmmik, A., dotsent, Jakobi t. 62	3, 25, 32, 33
Oldekop, H., prof. k. t., Tiigi t. 32	18
Paldrock, A., prof., Küütri t. 2, tel. 213	13, 27
Parts, H., dotsent, Karlova t. 71, k. 7	14, 28
Perlitz, H., dotsendi k. t., Vana Kastani t. 63, k. 2	21
Piip, A., prof., Tallinnas	11
Piiper, J., prof. k. t., Näituse t. 22, k. 3	22, 30, 31
Pravdin, B., lektor, Jakobi t. 58	17
Pridik, A., prof. emer., Kastani t. 6a, k. 8	18
Puusepp, L., prof., Uus Kastani t. 23, tel. 321	13, 27
Pöld, P., prof., kuraator, Munga t. 2, tel. 268	19
Rahamägi, H. B., prof. k. t., Vallikraavi t. 25	3, 9, 26
Rammul, A., prof., Hetzeli t. 3	13, 28, 31
Ramul, K., dotsent, Puistee t. 84, k. 3	19, 29
Reichenbach, H., dotsent, Kitsas t. 6, k. 3	23
Rootsman, D., prof. k. t., Kroonuaia t. 20, k. 1	20, 30
Roosson, J., dots. k. t., Herne t. 38, k. 3	20
Rägo, G., prof. k. t., Tähe t. 55, k. 1	20, 31
Rängel, A., dotsendi k. t., Peterburi t. 76	24, 32
Rudrauf, L., erakorraline õppejõud, Vallikraavi t. 14	16
Sabler, G., eradotsent, Puistee t. 82	16
Saral, K., dotsent, Vene t. 22, tel. 319	23, 32
Sarv, J., prof. k. t., Tähe t. 80, k. 5	20
Schlossmann, K., dotsent, Jakobi t. 58	14, 28, 31
Schmied-Kowarzik, W., prof., Tiigi t. 19	19
Schneider, G., prof., Jakobi t. 39, k. 1	24, 33
Schröder, E., prof., Kivi t. 15	23, 32
Scupin, H., prof., Tiigi t. 31, k. 6	22, 31
Seeberg-Elverfeldt, P., lektor, Aia t. 55, k. 2	15
Seeler, W. v., prof., Tiigi t. 42	10, 26
Seesemann, O., Pepleri t. 1	9
Sepp, H., eradotsent, Tiigi t. 54a, k. 2	19
Sild, O., prof., Tiigi t. 21	3, 9, 26
Sildnik, A., eradotsent, Vabriku t. 5, k. 3	19
Sivers, S., lektor, Karlova t. 24	15
Sommer, A., prof., Karlova t. 19	4, 12, 28
Spohr, E., eradotsent, Botaanika-aed (Lai t. 38)	22, 29

	Lhk.
Stamm, J., prof. k. t., Veski t. 11, k. 2	14, 28
Stein, S., eradotsent, Vallikraavi t. 18	17
Suits, G., prof. k. t., Kiiütri t. 8-b, k. 8	18
Taecker, J., prof.	23, 32
Tallgren, A. M., prof., Pepleri t. 15	4, 18, 29
Talvik, S., dotsendi k. t., Kalda t. 5	14, 28
Tennmann, E., dotsent, Lille t. 11	10
Thomson, A., prof. emer., Jakobi t. 28, k. 1	32
Tjutrumov, J., prof., Tähe t. 19	10
Treiberg, P., stipendiaat, Peterburi t. 85	18
Ucke, A., prof., Kiiütri t. 8-b	12, 28
Uluots, J., dotsent, Aleksandri t. 40	3, 4, 10
Viranyi, E., lektor, pole veel Tartu jõudnud	15
Waldes, A., prosektoir, Jakobi t. 34	12
Wanach, R., prof., Riia t. 6	13, 27
Weski, J. W., lektor, Vabriku t. 5, tel. 281	14
Wiget, W., prof., Pepleri t. 32	16, 29
Wilip, J., prof. k. t., Vabriku t. 3, k. 11	21, 30
Wittlich, M., prof., Tiigi t. 54, k. 2	3, 21, 30

EESTI VABARIIGI
TARTU ÜLIKOOI ETTELUGEMISTE KAVA
1923. AASTA II POOLAASTAL

Ülikooli õppeasutused Aia t. 38-a.

Sisukord.

	Lhk.
Ülikooli valitsus	3
„Toimetuste“ toimkond. Kantselei. Majandusosakond. Arveamet ja kassa.	4
Tähtpäevad 1923. aasta II poolaastal	4
Ettelugemiste kava	5
Usuteaduskond	5
Õigusteaduskond	6
Arstiteaduskond	8
Filosoofiateaduskond	10
Matemaatika-loodusteaduskond	15
Loomaarsti-teaduskond	18
Põllumajandus-teaduskond	19
Teaduse- ja õppeasutused	21
Ülikooli raamatukogu ajutised määrused	29
Õppejõudude nimekiri	30

Ülikooli valitsus.

Ülikooli kuraator: prof. **Peeter Pöld.** Kõnetunnid: ülikoolis äripäeviti 12—1, tel. 6-46. Elukoht: Munga t. 2, tel. 2-68.

Ajutine nõukogu: juhataja — rektor, liikmed — prorektor ja dekaanid.

Rektor: prof. **H. Koppel.** Kõnetunnid: ülikoolis äripäeviti 12—1, tel. 6-22. Elukoht: Suurturg 7, tel. 3-41.

Prorektor: prof. **J. Köpp.** Kõnetunnid: ülikoolis äripäeviti 12—1, tel. 6-23. Elukoht: Veski t. 5, k. 7.

Teaduskondade dekaanid ja sekretärid:

1. Usuteaduskonnas prof. **O. Sild.** Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid, kodus (Tiigi t. 21) l. 3—4. Sekretär: prof. k. t. **H. B. Rahamägi.** Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid, kodus (Vallikraavi t. 25, tel. 1-89) t., k., n., r. 4—³/₄5.

2. Õigusteaduskonnas prof. k. t. **N. Maim.** Kõnetunnid: dekaanaadis n. 11—12, l. 12—1. Dekaan abiõud kaubandusosakonna asjus prof. k. t. **J. Filippov.** Kõnetunnid: dekaanaadis e., r. 1—2. Sekretär: dotsent **J. Uluots.** Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid. Kaubandusosakonna õppejõudude konverentsi aj. sekretär: **R. Mark.** Kõnetunnid: õigusteaduskonna kantseleis ja kaubatundmise kabinetis peale loenguid.

3. Arstiteaduskonnas prof. **K. Konik.** Kõnetunnid: dekaanaadis e., k., r. 10—11. Sekretär: prof. k. t. **A. Lüüs.** Kõnetund: n. 10—11.

4. Filosoofiateaduskonnas prof. k. t. **J. Jõgever.** Kõnetunnid: dekaanaadis n., r., l. 1—¹/₂2. Sekretär: dots. **P. Bauman.** Kõnetunnid: ülikoolis peale loenguid, kodus (Kastani t. 6a, k. 8) pühapäeviti 3¹/₂—4¹/₂.

5. Matemaatika-loodusteaduskonnas prof. **M. Wittlich.** Kõnetunnid: dekaanaadis e., k., r. 12—1. Sekretär: dots. k. t. **H. Perlitz.** Kõnetund: n. 11—12.

6. Loomaarsti-teaduskonnas dots. **K. Saral.** Kõnetunnid: loomaarsti-teaduskonna kantseleis (Vene t. 38, tel. 27) äripäeviti 12—1. Sekretär: dots. **J. Ainson.** Kõnetunnid: patoloogilise anatoomia kabinetis (Vene t. 32) peale loenguid.

7. Põllumajandus-teaduskonnas dots. **A. Nõmmik**. Kõnetunnid: põllumajandus-teaduskonna kantseleis (Vene t. 38), t. 11—12, n., r. 12—1. Sekretär: õpetaja **O. Daniel**. Kõnetunnid: Metsakasvatuse-kabinetis (Aia t. 38a) peale loenguid.

Ülikooli „Toimetuste“ (*Acta et Commentationes*) toimikond: prof. **J. Köpp** (esimees), dotsent **J. Uluots** (sekretär), prof. k. t. **J. Sarv**, prof. **W. Gutmann**, prof. k. t. **J. Mägi**.

Toimetaja: prof. **W. Anderson**. Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Kantselei (ülikooli peahoones, tel. 1-47) on avatud äripäeviti 11—2.

Ülikooli sekretäri k. t.: **F. Lambert**, Lille t. 8, k. 2.

Usuteaduskonna ja filosoofiateaduskonna kantselei (ülikooli peahoones, III korral), avatud äripäeviti 11—2.

Õigusteaduskonna kantselei (ülikooli peahoones, sissekäik aud. 4. esise kaudu), avatud äripäeviti 11—2.

Arstiteaduskonna ja mat.-loodusteaduskonna kantselei (ülikooli peahoones, II korral), avatud äripäeviti 11—2.

Loomaarsti-teaduskonna ja põllumajandus-teaduskonna kantselei (Vene t. 38, tel. 27), avatud äripäeviti 11—2.

Majandusosakond, tel. 6-24. Juhataja: **H. Luht**. Sekretär: **K. Laagus**, Tähe t. 73, k. 4, tel. 2-71. Eksekuutor: **A. Bock**. Vastuvõtmine omas kontoris (Vallikraavi t.) äripäeviti 8—3, tel. 71.

Arveamet ja kassa (ülikooli peahoones), avatud äripäeviti 11—2.

Pea-raamatupidaja: **K. Wilhelmson**, Vene t. 22.

Kassahoidja: **J. Kangus**, Viljandi t. 11, k. 1.

Tähtpäevad 1923. aasta II poolaastal.

- 1) Semestri algus 1. septembril, lõpp — 20. detsembril.
- 2) Ülikooli sisseastumise sooviavaldused tuleb ülikooli valitsusele kuni 1. septembrini sisse anda.
- 3) Immatrikulatsioon on 11. septembril.
- 4) Viimaseks tähtajaks, mil rektori poolt maksvaks tunnistatud põhjustel immatrikulatsioon veel lubatud, on 25. september.
- 5) Õppemaksust vabastamise ja abiraha saamise sooviavalduste sisseandmise viimaseks tähtpäevaks on 28. september.

Täheendus: Ülikooli määrsummadest stipendiumide saajad on õppemaksust vabad. Üliõpilased, kes omavalitsuse või eri-

summadest stipendiumi ja peale selle veel õpperahast vabastamist soovivad, peavad kummagi soovi kohta eriti sooviavalduse sisse andma ja nimelt ülikooli kantseleist saada vatel iseäralistel teatelehtedel.

6) Õppemaksude ja praktiliste tööde maksude õiendamise kui ka ettelugemistele kirjutamise viimaseks tähtpäevaks on 3. oktoober.

7) Kõik ettelugemised ja muu õppetöö peavad hiljemalt 14. sept. alganud olema ja võivad lõppeda mitte enne 8. dets.

8) Kõik üliõpilased on kohustatud hiljemalt 2 nädala jooksul pärast õppetöö algust oma aadressi ülikooli kantseleist saadaval aadressilehel üles andma. Korterite muutmisel õppeaja vältusel tuleb uus aadress hiljemalt 3 päeva jooksul ülikooli kantseleis üles anda.

Ettelugemiste kava.

Usuteaduskond.

Bulmerincq, A., Dr. theol., Vana Testamendi teaduse ja semi keelte professor. 1) Hebräische Grammatik, T. I., mit praktischen Uebungen, 3 t., e., k., r. 8—9. Aud. 3. 2) Einleitung in das Alte Testament, T. I., 2 t., t., l. 8—9. Aud. 3. 3) Uebungen zur alttestamentlichen Theologie, 2 t., t., n. 9—10. Aud. 3. 4) Arabische Grammatik für Anfänger, 2 t., e., r. 9—10. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Uue Testamendi teaduse õppetool — vakantne.

Sild, O., Mag. theol., ajaloolise usuteaduse professor, dekaan. 1) Üldine kirikulugu, vana aeg, 5 t., e., t., k., n., r. 4—5. 2) Dogmade ajalugu, 3 t., e., k., r. 5—6. 3) Praktikum: Antiookia Ignaatsiuse kirjad, 1 t., t. 5—6. — Kõnetunnid: pärast loenguid lektooriumis, kodus (Tiigi t. 21) l. 3—4.

Rahamägi, H. B., Cand. theol., süstem. usuteaduse professori k. t. — 1) Dogmaatika ajalugu, 4 t., igal t., k., n., r. 12—1. Aud. 3. 2) Praktikum eetika süsteemi alal (Th. Häring: „Das christliche Leben“), 2 t., r. 6—8. Seminari ruumes. — Kõnetunnid: ülikoolis peale loenguid, kodus (Vallikraavi t. 25, tel. 1-89) t., k., n., r. 4— $\frac{3}{4}$ 5.

Gruehn, W., Lic. theol., süstem. usuteaduse eradotsent. Süstemaatiline praktikum (mittesunduslik) Fr. Frank, 2 t., e. 6—8. Seminaris. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid, kodus (Aia t. 47) e., k., r. $\frac{1}{2}$ 3— $\frac{1}{2}$ 4.

Kõpp, J., Cand. theol., tegeliku usutead. professor, prorektor. 1) Hinge hoid, 2 t., k., r. 11—12. 2) Kodu- ja välismisjon, 3 t., t., n., l. 11—12. 3) Seminar (homil. — kateheetil.) 2 t., e. 10—

12. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikoolis pärast loenguid, kodus (Veski tän. 5, k. 7) n. $\frac{1}{2}$ 4—4.

Tennmann, E., Cand. theol., uskudeloo, usupsüholoogia ja usufilosoofia dotsent. 1) Egiptuse usk, 2 t., k., n. 1—2. 2) Usupsüholoogia, 2 t., k. 6—7, n. 5—6. 3) Usufilosoofiline praktikum: Höffding, 2 t., n. 6—8. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Martinson, W., Cand. theol., apostliku õigeusu dogmaatika prof. k. t., annab oma ettelugemised pärastpoole teada.

Õigusteaduskond.

Seeler, W., Dr. jur., Rooma õiguse professor. 1) System des römischen Rechts, 6 t., e., t., n., r. 1—2, l. 12—2. Aud. 5. 2) Estländische Rechtsgeschichte, 4 t., e., t., n., r. 12—1. Aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Uluots, J., Rooma õiguse dotsent. 1) Õiguse üldõpetus, 2 t., k. 9—11. Aud. 5, 2) Rooma õiguse ajalugu, 4 t., r. 9—11. Aud. 5, l. 9—11. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Maim, N., riigiõiguse magistrand, riigiõiguse prof. k. t., dekaan. 1) Riigiõigus, 5 t., n. 10—11, r., l. 10—12. Aud. 1. 2) Prakt. tööd riigiõiguses, 1 t., iga kahe nädala tagast, aeg määratakse edaspidi. — Kõnetunnid: dekanaadis n. 11—12, l. 12—1.

Csekey, S. v., Dr. jur. et rer. pol., administratiiv-õiguse professor. 1) Allgemeines und estnisches Verwaltungsrecht, 4 t. 2) Verwaltungsgerichtsbarkeit, 1 t. 3) Ungarische Verfassungsgeschichte, 1 t. Aeg antakse edaspidi teada.

Tjutrumov, I., tsiviilõiguse ja tsiviilprotsessi professor. 1) Гражданское право, 5 t., e., k. 4—6, t. 4—5. Aud. 5. 2) Практик. занятия по гражданскому праву, 1 t., kahe nädala tagast, t. 5—7. Aud. 2. 3) Торговое право, 2 t., k. 11—1. Aud. 5. 4) Практик. занятия по торговому праву, 1 t., kahe nädala tagast, t. 5—7. Aud. 2. 5) Особый курс торгового права (право вексельное, морское и конкурсное) (kaubandusosakonna jaoks), 2 t., t. 10—12. Aud. 5. 6) Практик. занятия по особому курсу торгового права (kaubandusosakonna jaoks), 1 t., kahe nädala tagast, k. 6—8. Aud. 3. 7) Гражданский и торговый процессы, 3 t., e. 9—11, t. 9—10. Aud. 5. 8) Практик. занятия по гражданскому и торговому процессу, 1 t., kahe nädala tagast, k. 6—8. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Bjerre, A., Dr. jur., kaelakohtulise õiguse professor. 1) Strafrecht, 4 t., e., t. 11—1. Aud. 1. 2) Rechtsphilosophie, 2 t., k. 12—2. Aud. 2. 3) Seminar, 1 t., kahe nädala tagast, n. 6—8. Aud. 1. — Kõnetunnid antakse edaspidi teada.

Berendts, E., finantsõiguse Dr., finantsõiguse professor. 1) Финансовое право, 6 t., e. 9—11. Aud. 2, t. 9—11. Aud. 1, k. 9—11. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis, t. 11—12.

Kurtshinski, M., finantsõiguse mag., poliitilise ökonoomia (teoreetilise) ja statistika professor. 1) Политическая экономия 4 t., k., n. 12—2. Aula. 2) Практ. занятія по политической экономии, 1 t., kahe nädala tagast, n. 6—8. Statist. kabinetis. 3) Статистика, 2 t., t. 4—6, koht antakse edaspidi teada. 4) Практическія занятія по статистикѣ, 1 t., kahe nädala tagast, n. 6—8. Statist. kab. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Piip, A., rahvusvahelise õiguse magistrand, rahvusvahelise õiguse professor. Rahvusvaheline õigus, 6 t., e. 12—2. Aud. 2, t. 12—2. Aula ja 6—8. Aud. 2 ja seminari ruumides. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Korsakov, F., rahvusvahelise õiguse magistrand. Loeb ülesandel. Avaliku õiguse kursus kaubandusteadlastele (riigi-, administratiiv-, rahvusvaheline õigus), 6 t., n. 10—12, r., l. 3—5. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Melnikov, A., kaelakohtu-õiguse ja -protsessi tegelik õpetaja. Loeb ülesandel. 1) Практический курсъ особенной части дѣйствующаго уголовного права, 2 t., l. 4—6. Aud. 5. 2) Практический курсъ уголовного процесса по дѣйствующему законодательству, 4 t., k. 3—5. Aud. 2, n. 4—6. Aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Filippov, J., poliitilise ökonoomia (tegeliku) prof. k. t. 1) Экономическая политика, 6 t., e. 3—5, r., l. 12—2. Aud. 2. 2) Экономическая географія, 2 t., t. 11—1. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis l. 5—6.

Müller, K., raamatupidamise ja kirjavahetuse aj. dots. k. t. 1) Raamatupidamine, 5 t., t., n. 10—12, l. 10—11. Aud. 86 (Aia tän. 38-a). 2) Kaubanduse kirjavahetus, 1 t., l. 11—12. Aud. 86 (Aia tän. 38-a). 3) Era-majandusteadus, 4 t., e. 3—5. Aud. 1, r. 4—6. Aud. 5. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Mark, R., I järgu kaub. ing. Loeb ülesandel. 1) Kaubatundmine, 4 t., e., t., k., n., 1—2. (Rüütli t. 2, III kord). 2) Keemia entsüklopeediline (kaubandusteadlastele), 2 t., r., l. 12—1. Keemia aud. Kõnetunnid: Keemialaboratooriumis ja kaubatundmise kab. (Rüütli t. 2, III k.) peale loenguid.

Arstiteaduskond.

Sommer, A., Dr. med., anatoomia professor. 1) *Анатомія чело-
вѣка I*, 5 t., e., t., k., n., r. 8—9. 2) *Практ. занятія по
анатоміи*, e., t., k., n., r. 3—6. 3) *Гистологія и
эмбриологія*, 4 t., e., k., n. 10—11, l. 9—10. 4) *Практ.
занятія по гистологіи*, 4 t., e. 11—1, l. 10—12. *Vanas
anatoomikumis* (Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti
11—12.

Lipschütz, A., Dr. med., füsioloogia professor. 1) *Physiologie des
Menschen I*, 5 t., e., t., k., n., r. 9—10. 2) *Physiologi-
sches Prakt. I*, 4 t., rühmades, t., r. 10—12. 3) *Wissen-
schaftliche Arbeiten im Laboratorium*, äripäeviti. *Fü-
sioloogia-instituudis* (Savi tän.). — Kõnetunnid: sealsamas peale loen-
guid.

Loewe, S., Dr. med., farmakoloogia professor. 1) *Experimentelle
Pharmakologie I*, 5 t., t., n., l. 9—11. 2) *Pharmako-
therapie*, 2 t., aeg antakse edaspidi teada. 3) *Pharmako-
logie und Toxikologie für Pharmazeuten*, 2 t., n., r. 6—7.
4) *Pharmakologisches Prakt.*, 2 t., r. ehk l. 3—5 (mitte-
sunduslik). *Vanas anatoomikumis* (Toome mäel). — Kõnetunnid:
sealsamas peale loenguid.

Ucke, A., Dr. med., patoloogia professor. 1) *Spezielle patholog.
Anatomie*, 6 t., e., t., k., n., r., l. 11—12. 2) *Seminar
über Fragen der allgemeinen Pathologie*, 1 t., õhtul.
3) *Pathologisch-histologischer Kursus*, 4 t., t., r. 12—2. 4) *Klinische Sektionen* (materjali ulatuse järele),
hommikutundidel, vastavalt kliinikutele. 5) *Prakt. Arbeiten*,
(edasijõudnuile). *Patoloogia-instituudis* (Savi tän.). — Kõnetunnid:
sealsamas peale loenguid.

Waldes, A., Dr. med., patoloogilise anatoomia eradotsent, patoloogia-
instituudi prosekotor. 1) *Valitud peatükid patoloogilisest
anatoomiast*, 1 t. (V, VII ja IX poolaasta üliõpilastele). 2) *Pato-
loogilis-histoloogiline tehnika*, 4 t. (V poolaasta üliõpi-
lastele). Aeg kokkuleppel kuulajatega. *Patoloogia-instituudis*. — Kõne-
tunnid: sealsamas peale loenguid.

Masing, E., Dr. med., sisehaiguste professor. 1) *Medizinische
Klinik*, e., t., k., n., r. $\frac{1}{2}$ 10—11. 2) *Diagnostika*, e., t.,
k., n. 6—8. *Sisehaiguste-kliinikus* (Toome mäel). — Kõnetunnid:
sealsamas peale loenguid.

Koppel, H., Dr. med., sisehaiguste professor, ülikooli rektor. *Sise-
haiguste polikliinik*, 6 t., t., k., n., r. 3— $\frac{1}{2}$ 5. *Polikliinikus*
(Jakobi tän. 2). — Kõnetunnid: rektoraadis äripäeviti 12—1.

Konik, K., Dr. med., kirurgia professor, dekaan. 1) *Teaduskonna
haavakliinik*, 6 t., e., t., k., r. 12— $\frac{1}{2}$ 2. 2) *Kliinilised*

lõikused seletustega, t., n., l. Aeg antakse edaspidi teada. Haavakliinikus (Toome mäel). — Kõnetunnid: arstiteaduskonna dekanadis e., k., r. 10—11.

Wanach, R., Dr. med., kirurgia professor. Госпитальная хирург. клиника, 6 t., e., n., l. 10—12. Hospitaal-haavakliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Blumberg, J., Dr. med., kirurgilise patoloogia ja operatiiv-kirurgia dotsent. 1) Üldine kirurgia, 4 t., e., n. 4—6. 2) Tegelik anatoomia, 2 t., t., r. 4—5. 3) Operatsiooni kursus, 4 t., r. 9—11, l. 10—12. Vanas anatoomikumis (Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Blessig, E., Dr. med., silmahaiguste professor. 1) Klinik der Augenkrankheiten, 6 t., äripäeviti 9—10. Silmakliinikus (Maarjamõisa tän. ja Vallikraavi tän. nurgal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Miländer, J., Dr. med., sünnitusabi ja günekoloogia professor. 1) Sünnitusabi ja naistehaiguste õpetus, 3 t., e., r. 8— $1\frac{1}{2}$ 10. 2) Naistekliinik, 6 t., t., k., n., l. 8— $1\frac{1}{2}$ 10. 3) Naistehaiguste diagnostika praktiline kursus (VII poolaasta üliõpilastele), n. 5—7. Naistekliinikus (Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti $1\frac{1}{2}$ 10—10.

Bresowsky, M., Dr. med., psühiaatria professor. Психиатрическая клиника, 4 t., k., n. 5—7. Vaimuhaiguste-kliinikus (Puistee tän. 1). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Puusepp, L., Dr. med., neuropatoloogia professor. 1) Общая невропатология, 2 t., k. $1\frac{1}{2}$ 3— $1\frac{1}{2}$ 5. 2) Нервные болезни с клиникой, 3 t., t., k., r. 10—11. Närvikliinikus (Maarjamõisa väljal). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Sisehaiguste hospitaal-kliiniku õppetool — vakantne.

Paldrock, A., Dr. med., naha- ja suguhaiguste professor. 1) Nahahaigused, 4 t., t., k., n., r. 1—2. 2) Prakt. tööd, 2 t., r., l. 2—3 (mittesunduslik). Polikliinikus (Jakobi tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Kõrva-, nina- ja kurguhaiguste õppetool — vakant. Loeb ülesandel prof. H. Koppel. Kõrva-, nina- ja kurguhaiguste diagnostika, 4 t., e., l. 3—5. Polikliinikus (Jakobi tän. 2). — Kõnetunnid: rektoraadis äripäeviti 12—1.

Lüüs, A., Dr. med., lastehaiguste prof. k. t. Lastehaigused ja kliinik, 4 t., e., t., k., r. 11—12. Lastekliinikus (Veski tän. 6). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Rammul, A., Dr. med., hügieeni professor. 1) Hügieen, 4 t., t., r. 5—7. 2) Praktilised tööd hügieenis, 2 t., t., r. 7—8. 3) Toiduainete keemia (rohuteadlastele), k., n. 3—6. Hü-

gieeni-instituudis (Aia tän. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Schlossmann, K., Dr. med., bakterioloogia dotsent. 1) Üldine bakterioloogia, 3 t., e., k., r. 10—11. 2) Prakt. tööd bakterioloogias, 3 t., e., n. 12— $\frac{1}{2}$ 2. Bakteriol. kabinetis (Aia tän. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Talvik, S., Dr. med., kohtuliku arstiteaduse prof. k. t. 1) Kohtulik arstiteadus, 3 t. Aeg antakse edaspidi teada. 2) Kohtuarstlikud sektsioonid, materjali ulatuse järele, lõunatundidel 12—2. 3) Kollookvium kohtulikus arstiteaduses, 1 t., kokkuleppel kuulajatega. Vanas anatoomikumis (Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Stamm, J., Mag. pharm., farmaatsia ja farmakognoosia professor. 1) Kohtukeemia (rohuteadl. III poolaasta), 4 t., t., k., n., r. 12—1. 2) Kohtukeemia prakt. tööd II osa (rohuteadlastele V poolaasta), 3 t., k. 9—12. 3) Farmakokeemia prakt. tööd II osa (rohuteadl. V poolaasta), 3 t., n. 9—12. 4) Rohuteadusline propedeutika (rohuteadl. V poolaasta), 1 t., l. 12—1. Farmaatsia-instituudis (Rüütli tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas kell 1— $\frac{1}{2}$ 2.

Parts, H., Mag. pharm., rohuteaduse-keemia dotsent. 1) Rohuteadusline keemia I (rohuteadlastele III poolaasta), 5 t., e., k., n. 11—12, t. 10—12. 2) Kvalitatiivne keemiline analüüs, prakt. (rohuteadlastele I poolaasta), 6 t., t., r. 5—8. 3) Kvantitatiivne keemiline analüüs, prakt. (rohuteadlastele III poolaasta), 4 t., e. 9—1. Farmaatsia-inst. (Rüütli tän. 2). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Metsapa, H., Magnd. pharm., farmaatsia eradotsent. Rohuteaduse ajalugu, 1 t., k. 10—11. Farmaatsia-instituudis (Rüütli tän. 2). Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Filosoofiateaduskond.

Jõeveer, J., Cand. phil., eesti keele professori k. t., dekaan. 1) Georg Mülleri jutlused (ühenduses proseminariga eesti häälikute ajaloo), 2 t., n., r. 11—12. 2) Keeleteaduse põhimõtted, 2 t., n., r. 12—1. 3) Seminar (etümoloogilised harjutused), 2 t., l. 11—1. Aud. 6. — Kõnetunnid: Filosoofia-teaduskonna kantseleis, n., r., l. 1— $\frac{1}{2}$ 2.

Veski, J. V., eesti keele lektor. 1) Tegelik eesti keele kursus: foneetika ja morfoloogia, 3 t., e., n., l. 3—4. Aud. 3. 2) Eesti kirjandusloo peajooned (romantiline vool), 2 t., k., r. 3—4. Aud. 5. 3) Eesti keele kursus

muulastele, 3 t., t., n. 2—3, l. 6—7. Aud. 3. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Kettunen, L., Dr. phil., Läänemere-soome keelte professor. 1) Liivi keel, 2 t., t., r. 4—5. 2) Vadja keel, 2 t., k. 4—6. 3) Soome keele ajalooline grammatika (edasijõudnutele), 2 t., t., r. 5—6. 4) Tarbekorral seminariharjutusi. Aud. 4. Kõnetunnid: kodus (Vabriku tän. 3) e., n. 5—6.

Kettunen, H., soome keele lektori k. t. 1) Soome keele algkursus, 3 t., t., k., r. 2—3. Aud. 4. 2) Kursus edasijõudnutele, 2 t., t., l. 1—2. Aud. 6. 3) Suomalaisen kirjallisuuden pääpiirteet, 1 t., l. 2—3. Aud. 6. — Kõnetunnid: kodus (Vabriku tän. 3), n. 5—6.

Mark, J., Mag. phil., uurali keelte professori k. t. Annab oma loengud semestri algusel teada. — Kõnetunnid: ülikoolis peale loenguid.

Viranyi, E., ungari keele lektor. 1) Ungari keele algkursus, 3 t., e., k., l. 3—4. 2) Kursus edasijõudnutele, 2 t., t., n. 3—4. 3) Ungari kirjanduse ajalugu 1772—1831 (ungari keeles), 1 t., r. 3—4. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Süss, W., Dr. phil., klassilise, eriti ladina filoloogia professor. Loengud antakse semestri algusel teada.

Seeborg-Elverfeldt, P., Cand. phil., vanade keelte lektor. 1) Algajatele: Латинская грамматика и упражнения по грамматикѣ, 3 t., e., t., n. 6—7. 2) Edasijõudnutele: Ausgewählte Kapitel aus Livius XXI u. XXII, 3 t., e., t., n. 5—6. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis pärast loenguid.

Bauman, P., Cand. phil., klassilise, eriti kreeka filoloogia dotsent. 1) Kreeka kirjandus, 1 t., n. 1—2. Aud. 4. 2) Sissejuhatus klassilisse arheoloogiasse, 1 t., e. 12—1. Klass. muinastead. instituudis. 3) Proseminar (Thukydides või mõni teine autor), 2 t., t. 6—8. Klass. muinast. instituudis. 4) Kreeka autorite kursoorne lugemine, 2 t., k. 5—7. Klass. muinastead. instituudis. — Kõnetunnid: kodus (Lai tän. 36) pühapäeviti 3¹/₂—4¹/₂.

Kreeka keele lektori kursust loeb ülesandel eradotsent W. Freymann. 1) Algajatele: 4 t., e., k. 7—8 õ., t., r. 8—9 õ. 2) Edasijõudnutele: 4 t., a) gramm. harjutused, 1 t., e. 8—9 õ.; b) Xenoph. Anabasis, lib. III; Platon, Laches, t., r. 7—8 õ., k. 8—9 õ. Aud. 1.

Gutmann, R., võrdl. keeleteaduse mag., romaani keelte professori k. t. 1) Chrestien de Troyes. Seminar, 2 t., e. 10—12. 2) Romaani keelte grammatika, 1 t., n. 10—11. 3) Prantsuse keele ajalooline grammatika, 1 t., n. 11—12. 4) Trubaduuri deluule, 1 t., r. 10—11. 5) Cervantes, 1 t., r. 11—12. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Sivers, S., Dr. phil., prantsuse keele lektor. 1) Prantsuse keele algkursus, 3 t., e., t., k. 6—7. 2) Kursus edasijõudnutele, 2 t., e., k. 7—8. 3) Correspondance commerciale, 2 t., t., n. 7—8. Aud. 5. 4) Hispaania keel, 2 t. Aeg ja koht antakse pärastpoole teada. — Kõnetunnid: pärast loenguid ülikoolis ja kodus (Karlova tän. 24), iga päev (peale laup. ja pühap.), $\frac{1}{2}$ 3—3.

Rudrauf, L., prof., Dr., erakorraline õppejõud prantsuse keele jaoks. Loeb: 1) Honoré de Balzac, 1 t., t. 5—6. Aud. 3. 2) Eugène Delacroix et le romantisme artistique, 1 t., r. 6—7. Aud. 3. 3) Auteurs au XIX siècle (explications de texte), 2 t., k. 5—7. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid ja kodus (Vallikraavi tän. 14) pühap. 11—1.

Wiget, W., Dr. phil., germaani filoloogia professor. 1) Geschichte der deutschen Literatur im 16. Jahrhundert, 2 t., t., l. 12—1. 2) Althochdeutsche Grammatik, 2 t., t., l. 1—2. Aud. 4. 3) Interpretation des Beowulf, 2 t., e. 4—6. Filosoofia-teaduskonna seminaris. — Kõnetunnid: kodus (Peppleri tän. 32-III), äripäeviti 3—4.

Sabler, G., Dr. phil., germaani filoloogia eradotsent. Loeb ülesandel. Einführung ins Gotische, 3 t., t., n., r. 7—8. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid 8— $\frac{1}{2}$ 9.

Bettac, F., Cand. phil., saksa keele lektor. 1) Lektüre und Besprechung eines Textes erzählenden Inhalts, 3 t., t., n., r. 5—6. Aud. 1. 2) Lektüre und Besprechung eines Textes wissenschaftlichen Inhalts, 2 t., e., n. 6—7. 3) Sprech- und Schreibübungen für Studierende der Handelswissenschaften, 2 t., t., r. 6—7. Aud. 4. 4) Ausgewählte Kapitel aus der Geschichte der deutschen Literatur des 19. Jahrhunderts (für Hörer aller Fakultäten), 1 t., e. 5—6. Aud. 1. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Mutschmann, H., M. A., Dr. phil., inglise filoloogia professor. 1) Outlines of English Literature, 2 t., t., r. 6—7. Aud. 1. 2) Modern English Syntax, 2 t., k. 11—1. Aud. 4. 3) Seminar: Historical Study of the Modern English Sound System, 2 t., l. 10—12. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektoriumis peale loenguid.

Inglise keele lektoraat — vaba.

Masing, L., Dr. phil., slaavi filoloogia professor. 1) Сравнительная грамматика славянских языковъ, часть II (морфология: склонение), с практическими упражнениями, 3 t., e., k., r. 9—10. 2) Польскій языкъ, 2 t., t., n. 9—10. 3) Einführung in die sprachwissenschaftliche Phonetik, für Linguisten und Philologen der verschiedenen Gebiete,

1 t., l. 9—10. Klass. muinastead. instituudis. — Kõnetunnid: kodus (Tallinna tän. 41) äripäeviti 8—9 h.

Pravdin, B., Cand. phil., vene keele lektor. 1) Русский языкъ, 4 t., t. 7—9 ja k. 6—8. Aud. 4. 2) Новая русская литература, 2 t., r. 6—8. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid ja kodus (Jakobi tän. 58) e. 4—5.

Stein, S., Cand. phil., slaavi keelte eradotsent. 1) История польской литературы во II пол. XIX стол., 1 t., n. 1—2. 2) Общий обзор историй славянскихъ литературы: a) История сербо-хорватской литературы, 2 t., k. 3—5. b) Творчество Льва Толстого, 1 t., r. 1—2. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Kieckers, E., Dr. phil., indo-euroopa keeleteaduse professor. 1) Sanskrit (Fortsetzung), 2 t., t., l. 12—1. 2) Erklärung griechischer Dialektinschriften, 2 t., n., l. 11—12. 3) Altirisch für Anfänger, 2 t., t. 11—12., n. 12—1. Klass. muinasteaduse instituudis. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Kjellin, T. H., Dr. phil., kunstiajaloo professor. Annab oma loengud edaspidi teada.

Suits, G., Mag. phil., eesti ja üldise kirjanduse prof. k. t. 1) Eesti poeetika, 1 t., t. 3—4. 2) Skandinaavia valitud autorid, n. 3—4. 3) Saksa märtsirevolutsiooni kirjandus, r. 6—7. 4) Anatole France'ist Barbusse'ini, 1 t., l. 6—7. Aud. 5. 5) Proseminar eesti poeetika alalt, iga teine kolmap. 5—7. 6) Seminar osavõtjatega kokkulepitavast aimest, iga teine kolmap, 5—7. Fil. seminaris. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Anderson, W., Dr. phil., eesti ja võrdleva rahvaluule professor. 1) Rahvalaulude võrdleva uurimise meetod, 2 t., e. 11—1. 2) Eesti kiigelaulud, 2 t., t. 11—1. 3) Rahvaluuleline praktikum (proseminar), 2 t., k. 11—1. Aud. 6. 4) Itaalia keel (algajatele), 2 t.; aeg kokkuleppel kuulajatega. — Kõnetunnid: ülikooli lektooriumis peale loenguid.

Eisen, M. J., eesti rahvaluule isiklik professor. 1) Eesti tähtpäevad, 1 t., k. 10—11. 2) Soome mütolooogia, 1 t., n. 10—11. 3) Kalevala kujud, 1 t., r. 10—11. Aud. 6. Praktilised harjutused, 3 t., aeg kokkuleppe järele osavõtjatega. — Kõnetunnid: ülikooli kantseleis peale loenguid.

Manninen, J., Dr. phil. Loeb ülesandel. Soome-ugri rahvusteadus, 1 t., t. 10—11. Geoloogia-auditooriumis (Aia tän. 38-a). — Kõnetunnid sealsamas peale loenguid.

Nerman, B., Dr. phil., Eesti ja põhjamaade muinasteaduse professor. Annab oma loengud edaspidi teada.

Oldekop, H., Dr. phil., üldise ajaloo professori k. t. 1) Kesk- ja uue aja kronoloogia ja paleograafia algsad algajatele, 2 t., k. 12—2. 2) Prantsuse monarhia arenemine ja langemine, 2 t., l. 12—2. Aud. 1. 3) Proseminar: Tocqueville „L'ancien régime et la révolution“, lugemine ja kriitika, 2 t., l. 6—8. Aud. 3. 4) Seminariharjutused Saksa Hansa ajaloost, 2 t., k. 5—7. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Treiberg, P., Cand. hist., üldise ajaloo stipendiaat. Loeb ülesandel. Inglise ajalugu XIX aastasaja esimesel poolel, 3 t., e., k. 7—8, r. 5—6. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Pridik, A., Dr. phil., prof. emer. Loeb ülesandel. 1) Geschichte Persiens im Altertum, 2 t., t. 3—5. 2) Geschichte der antiken Wirtschaft (Orient, Griechenland, Rom), allgemeiner Kursus, 2 t., n. 3—5. 3) Geschichte der römischen Kaiserzeit, 2 t., l. 3—5. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Cederberg, A. R., Dr. phil., Eesti ja põhjamaade ajaloo professor. 1) Soome ajalugu 1523—1721 (repetitsioonidega — cum laude ja laudatur kursuste jaoks), 2 t., e., n. 9—10. 2) Ülevaade Rootsi ajaloost (repetitsioonidega), 2 t., t., r., 9—10. Aud. 1. 3) Seminariharjutused: väljavalitud tükid Russowi Liivimaa kroonikast, 2 t., l. 5—7. Aud. 6. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Sepp, H., Cand. hist., Eesti ja põhjamaade ajaloo eradotsent. Loeb ülesandel. 1) Eesti ajalugu (üldine kursus), kaubandusteadlastele, 2 t., e. 6—7 ja r. 4—5. Aud. 1. 2) Eesti ajalugu, algades a. 1347 (ajaloolastele), 2 t., t. 11—12 ja l. 11—12. Aud. 2. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Sildnik, A., Cand. hist., Eesti ja põhjamaade ajaloo eradotsent. Eesti ajalugu — valgustuse-ajajärk (ajaloolastele ja kaubandusteadlastele), 1 t., e. 11—12. Aud. 5. — Kõnetunnid: Keskarhiivis (Hetseli tän. 1) iga päev k. 12—2.

Pöld, P., Cand. theol., kasvatusteaduse professor, ülikooli kuraator. 1) Pedagoogika ajalugu, 3 t., e., k., r. 11—12. Aud. 2. 2) Proseminar kõlblise kasvatuse küsimuste üle, 2 t., t. 5—7, Filos. seminaris. 3) Seminar (edasijõudnutele) Pestalozzi üle, 2 t., n. 4—6. Fil. seminaris. — Kõnetunnid: ülikooli kantselei ruumides äripäeviti 12—1.

Schmied-Kowarzik, W., Dr. phil., filosoofia professor. 1) Geschichte der alten Philosophie I, 2 t., t., r. 1—2. Aud. 1. 2) Bildung und Weltanschauung (für Hörer aller Fakultäten), 2 t., (auditoorium ja päev antakse semestri algul teada). 3) Übungen

über „Einfühlung und Verstehen“ (nach vorheriger Anmeldung), 2 t., e. 4-6. Filos. seminaris. — Kõnetunnid: kodus (Tiigi tän. 19) e. 4-5.

Ramul, K., Cand. phil., filosoofia dotsent. 1) Psüholoogia (ühes katsete ja demonstratsioonidega), 3 t., t. 9-10, n. 10-11, l. 9-10. 2) Praktilised tööd eksperimentaalpsüholoogias, 4 t., t., l. 10-12. Psüholoogialaboratooriumis (Lai tän. 36). — Kõnetunnid: peale loenguid psüholoogialaboratooriumis.

Freymann, W., Cand. phil., filosoofia eradotsent. Sundusline proseminar: Diels, „Die Fragmente der Vorsokratiker“, 2 t., n. 7-9 ö. Aud. 4. — Kõnetunnid: ülikooli lektuuriumis peale loenguid.

Matemaatika-loodusteaduskond.

Sarv, J., matemaatika prof. k. t. 1) Analüütiline geomeetria, 4 t., e., t., k. ja n. 10-11. 2) Harjutused analüütilises geomeetrias, 2 t., r. 5-7. Matem.-aud. — Kõnetunnid: matemaatika-instituudis peale loenguid.

Aleksejev, V., Dr. math., prof. emer. Loeb eradotsendina. Геометрическая теория дифференциальных уравнений, 2 t. Aeg ja koht kokkuleppe järele. — Kõnetunnid peale loenguid.

Jaakson, H., Cand. math., matemaatika dotsent. — Väljamaale komandeeritud.

Rägo, G., Cand. math., mehaanika ja rakendusmatemaatika prof. k. t. 1) Numbrilised ja graafilised meetodid ühes harjutustega, 6 t., t., n., l. 8-10. Mat.-inst. aud. 2) Praktikum rakendusmatemaatikas, e., t., k., n., r., 8-2 ja 4-8, l. 8-2. Rakendusmatemaatika-laboratooriumis. 3) Matemaatika meetodika, 2 t., e. 5-7. Matem.-aud. — Kõnetunnid: t., n., l. 10-11 omas kabinetis.

Kupffer, V., Cand. math., eradotsent. Loeb ülesandel. 1) Kõrgema matemaatika põhijooned (keemikuile), 4 t. 2) Harjutused kõrgema matemaatika põhijoontes, 2 t. 3) Kaubandusmatemaatika, 3 t. Aeg ja koht antakse pärastpoole teada. — Kõnetunnid: mat.-inst. peale loenguid.

Rooson, J., Ing. tehn., rakendusmehaanika dotsendi k. t. 1) Masinate osad, 4 t., k., r. 2-4. 2) Harjutused masinate osade üle, 4 t., k., r. 4-5, t., n. 3-4. — Kõnetunnid: omas kabinetis peale loenguid.

Rootsman, D., Cand. math., astronoomia prof. k. t. 1) Sfääriline astronoomia, 2 t., t. 10-12. 2) Tööd sfäärilises astronoomias, 2 t., n. 10-12. 3) Taevakehade teede määramine, 2 t., l. 10-12. 4) Tööd taevakehade teede

määramises, 1 t., n. 11—12. Tähetorni auditoorium. — Kõnetunnid: äripäeviti tähetornis peale loenguid.

Öpik, E., Dr. phil. nat., astronoom-observaator. Praktiline astronoomia, 2 t. Aeg ja koht antakse pärastpoole teada.

Koch, K., Cand. math., meteoroloogia ja geofüüsika dotsent. 1) Meteoroloogia ja klimatoloogia (põhikursus), 4 t., e., t., n., r. 9—10. 2) Prakt. harjutused, 2 t., kokkuleppel rühmadega. Meteor.-aud. (ühiselumajas IV korral). 3) Eriharjutused spetsialistidele (kollookvium), 1 t., kokkuleppel osavõtjatega. 4) Aeroloogia alused, k. 9—10. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Frisch, K., Dr. rer. nat., meteoroloogia eradotsent. Uuemat ideed meteoroloogias, 1 t. Aeg ja koht antakse pärastpoole teada.

Wilip, J., Cand. phys., füüsika prof. 1) Üldine füüsika I, 5 t., e., t., k., n., r. 11—12. Aulas. 2) Elekter, 3 t., e. 12—1 ja l. 11—1. 3) Füüsika katsetehnika, l. 9—11. 4) Füüsika prakt. tööd ja 5) eriharjutused, e., t., k., n., r. 10—1 ja t., n. 4—7. 6) Kollookvium, 1 t., 6—7, päev kokkuleppel. 7) Füüsika prakt. tööd (kaub. üliõpilastele), e., r. 4—7. Füüsika-instituudis. — Kõnetunnid: sealsamas e. 1—2, t., k., n., r. 12—1.

Perlitz, H., Cand. phys., teoreetilise füüsika dots. k. t. 1) Atomistika ühes harjutustega, 6 t., t., k., n., r. 10—11, l. 9—11. 2) Seminar teoreetilises füüsikas. Füüsika-aud. — Kõnetunnid: füüsika-instituudi raamatukogus peale loenguid.

Landesen, G., Mag. chem., anorgaanilise keemia professor. 1) Anorganische Chemie, 6 t., äripäeviti 10—11. Keemia-inst. aud. 2) Analytische und synthetische Übungen und praktische Arbeiten, äripäeviti 9—1 ja 4—7. Keemialaboratooriumis. — Kõnetunnid: omas kabinetis (ülikoolis) äripäeviti 11— $1\frac{1}{2}$ 12.

Narbutt, J., Mag. chem., professor. Loeb ülesandel eradotsendina. 1) Physikalische Chemie, 3 t., e., t., k. 10—11. 2) Elektrokeemia ja elektroanalüüs, 2 t., n., r. 10—11. Keemia-aud. 3) Harjutused spektraalanalüüsis ja elektroanalüüsis, 6 t., äripäeviti 11—12. 4) Harjutused füüsikalises keemias, 4 t. — Kõnetunnid: omas kabinetis äripäeviti 12— $12\frac{1}{2}$.

Wittlich, M., Ing. techn., tehnilise keemia professor. 1) Orgaaniline keemiline tehnoloogia I, 3 t., e., t., k. 8—9. 2) Die Chemie der Enzyme, 2 t., n., r. 8—9. 3) Allgemeine Technologie, 2 t., e. 6—8. 4) Praktilised tööd tehnoloogialaboratooriumis, 9—1 ja 4—7.

5) Tööstuste projekteerimise juhatus, 4 t. — Kõnetunnid: teaduskonna dekanadis, e., k., r. 12—1.

Kauko, Y., Dr. ing., anorgaanilise tehnoloogia professor. 1) Allgemeine anorganische Technologie, 2 t., e. 2—4. 2) Füüsikaline keemia anorgaanilises tehnoloogias, 2 t., t. 2—4. 3) Seminar anorgaanilises tehnoloogias, 1 t., k. 3—4. 4) Kollookvium anorgaanilises tehnoloogias uute edusammude üle, 1 t., e. 6—7. 5) Anorgaanilise tehnoloogia laboratoorium, äripäeviti 8—1 ja 3—7. — Kõnetunnid: omas laboratooriumis peale loenguid.

Kogerman, P., M. Sc. (London), orgaanilise keemia dots. 1) Süsinikühenduste stereoisomerism, 2 t. 2) Orgaaniline kvalitatiivne analüüs harjutustega, 2 t. 3) Gaasi-analüüsi praktikum, 4 t. 4) Orgaaniline sünteesiline praktikum, äripäeviti 9—1 ja 4—7. 5) Didaktilis-metoodilised harjutused. Keemia metoodika (pedagoogidele), 2 t. Aeg kokkuleppel kuulajatega. Keemia-auditooriumis. — Kõnetunnid: omas kabinetis, e., t., k., n., r. 11—11 $\frac{1}{2}$.

Scupin, H., Dr. phil., mineraloogia professor. 1) Allgemeine Mineralogie mit Übungen, 5 t., k., n., r. 1—2, l. 12—2. 2) Grundzüge der Erzlagertstättenlehre, r. 7—8. 3) Mineralogisches Praktikum für Fortgeschrittene, l. 11—12. Mineraloogia-aud. (Aia tän. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas t., r. 6—1 $\frac{1}{2}$ 7.

Bekker, H., Ph. D. Sc. (London), geoloogia dotsent. 1) Üldine paleontoloogia harjutustega, 3 t., l. 10—1. 2) Selgrootute paleontoloogia harjutustega, 4 t., e. 10—1, t. 10—11. 3) Harjutused üldises geoloogias, 2 t., t. 11—1. Geoloogia-aud. (Aia tän. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas 12—13.

Bucholtz, F., Dr. bot., botaanika professor. 1) Allgemeine Botanik, I. T., 3 t., e., k. r. 9—10; II. T. 2 t., t., l. 9—10. 2) Mikroskopisches Praktikum für Anfänger; äripäeviti 4—6. 3) Spezielles botan. Praktikum für Fortgeschrittene, poolpäeviti. 4) Botaan. kollookvium, ühes dots. Kaho'ga, 1 t., l. 6—7. Bot.-inst. — Kõnetunnid: sealsamas (Lai tän. 38), äripäeviti 10—11.

Kaho, H., Dr. phil. nat. (Tartu), taimefüsioloogia dots. 1) Taimeanatomia, 2 t., t. r. 5—6 (loodusteadlastele). 2) Spetsiaalne rakufüsioloogia (rakufüüsikaline keemia), 1 t., k. 5—6. 3) Mikrokoobiline algpraktikum, rühmiti 2 t. Aeg kokkuleppel. 4) Taimeanatomia praktikum (taimeteadlastele), äripäeviti 9—12 ja 3—6. 5) Bot. kollookvium ühes professor Bucholtz'iga, 1 t., l. 6—7. Bot.-inst. 6) Didaktilis-metoodi-

lised harjutused. Loodusteaduste metoodika (pedagoogidele), 2 t. Aeg kokkuleppel kuulajatega. Bot.-inst. — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 9¹/₂—10.

Spoehr, E., Cand. rer. nat., botaanika eradotsent. Loeb ülesandel. 1) Botaaniline mikrotehnika, 1 t. loeng. ja 2 t. harjutusi (loodusteadlastele). 2) Õistaimede määramise praktikum, 2 t. (agronoomidele). Aeg kokkuleppe järele kuulajatega. Bot.-inst. — Kõnetunnid: äripäeviti 10—¹/₂11 sealsamas.

Kennel, J. v., Dr. phil., zooloogia professor. 1) Allgemeine Zoologie, 6 t., äripäeviti 12—1. 2) Ausgewählte Kapitel aus der Biologie der Insekten und Spinnen, 1 t. (kõigi teaduskondade üliõpilastele). 3) Praktische Übungen an Crustaceen und Tracheaten für Zoologen, 3 t. Zoologia-inst. (Aia tän. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas äripäeviti 11—12.

Piiper, J., Cand. rer. nat., zooloogia professori k. t. — väljamaale komandeeritud.

Reichenbach, H., Cand. rer. nat., zooloogia dotsent. 1) Sissejuhatus zooloogiasse, 5 t., e., t., k., n., r. 12—1. 2) Histoloogia praktikum, 3 t. Aeg kokkuleppel kuulajatega. 3) Süstemaatika harjutused zooloogias, 2 t. Aeg kokkuleppel kuulajatega. Zoologia-inst. (Aia tän. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas e., k., r. 11—12.

Geograafia õppetool — vakantne.

Brandt, A., Dr. med. et zool., prof. emer. Loeb eradotsendina. Antropogeograafia, 2 t., t. 5—7. Anatoomia-instituudis (Toome mäel). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Loomaarsti-teaduskond.

Richter, H., Dr. med. vet., anatoomia, embrüoloogia, histoloogia ja võrdleva anatoomia professor. 1) Anatoomia, 6 t., e., t., k., n., r. l. 8—9. 2) Histologisches Praktikum, 8 t., annab tunnid edaspidi teada. 3) Koduloomade anatoomia (põllumajandusteaduskonna üliõpilastele), 4 t., e., t. 9—10, n., r. 10—11. Teaduskonna Theatrum zootomicumi ülemisel korral (Vene tän. 32). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mahlmann, A., Magd. med. vet., prosector. 1) Диссекционные занятия, 12 t., äripäeviti 4—6. 2) Extérieur, 3 t., t., k., n. 6—7. Theatrum zootomicumis (Vene tän. 32). — Kõnetunnid: kodus (Peterburi tän. 76, krt. 24) k. 2—4.

Gutmann, W., Mag. med. vet., kirurgia professor. 1) Sünnitusabi, 2 t., e., k. 9—10. 2) Üldine kirurgia, 3 t., t., n., l. 9—10.

3) Клиника мелкихъ животныхъ, 12 t., äripäeviti 10—12. Loengud teadusk. peahoones, prakt. tööd — väikeste loomade kliinikus (Vene t. 36). — Kõnetunnid: väik. loomade kliinikus 10—12.

Saral, K., Drd. med. vet., kirurgia dotsent, teaduskonna dekaani k. t. 1) Operatiiv-kirurgia, 2 t., t. 8—9, r. 6—7. 2) Välis-haigused haavakliinikus (agronoomidele), 1 t., t. 9—10. 3) Haavakliinik, 16 t., äripäeviti 10—12 ja t., k., n., r. 5—6. — Kõnetunnid: haavakliinikus äripäeviti 10—12, tel. 1-82, kodus (Vene tän. 22, krt. 3) 2—4, tel. 3-19.

Schröder, E., Mag. med. vet., spetsiaalse patoloogia, teraapia ja diagnostika professor. 1) Частная патологія и терапія, 3 t., e., n., r. 9—10. 2) Клиника внутреннихъ болезней, 12 t., äripäeviti 10—12; põllumajandusteaduskonna üliõpilast. 1 t., e. 8—9. — Kõnetunnid: sisehaiguste kliinikus (Vene tän. 30) äripäeviti 10—12, tel. 1-55, kodus (Kivi tän. 15, krt. 5) 2—3, tel. 1-52.

Hobmaier, M., Dr. med. vet., patoloogilise anatoomia, histoloogia, parasitoloogia, kohtuliku loomaarstiteaduse ja lihavaatuse professor. 1) Allgemeine pathologische Anatomie, 4 t., t., n., l. 12—1, r. 9—10. 2) Allgemeine pathologische Histologie, 2 t., e. 12—2. 3) Protozoenkunde, 1 t., t. 3—4. 4) Theorie und Praxis der Sektion, 4 t., k. 12—2, r. 2—4. 5) Sektionsübungen, igapäev juhtumise järele. Theatrum zootomicum (Vene tän. 32). — Kõnetunnid: sealsamas t. 1—2.

Ainson, J., loomaarst, patoloogilise anatoomia dotsent. Kohtulik loomaarstiteadus, 3 t., t., k., n. 8—9. Teaduskonna Theatrum zootomicumi 1 korral. — Kõnetunnid: patoloogilise anatoomia kabinetis (Vene tän. 32), peale loenguid.

Rängel, A., loomaarst, hobuserautamise ja kabjahaiguste dotsendi k. t. 1) Hobuserautamine ja kabjahaigused (loomaarstidele V sem. ja põllumajandusteaduskonna üliõpilastele), 3 t., k., n., r. 8—9. — Kõnetunnid: õppe-sepikojas äripäeviti 10—12.

Bakterioloogia, epizootoloogia ja politseilise loomaarstiteaduse õppetool — vakantne.

Zoohügieeni õppetool — vakantne.

Heinrich, G., loomaarst, eribakterioloogia ja seroloogia dotsendi k. t., seerumilaboratooriumi tegelik juhataja. — Kõnetunnid: seerumilaboratooriumis (Vene tän. 28) äripäeviti 10—12.

Põllumajandus-teaduskond.

Rootsi, N., Cand. agr., taimekasvatuse dotsendi k. t. 1) Üldine taimekasvatus, 3 t., t. 5—6, n. 9—11. 2) Sordiparandus ja katseasjandus, 2 t., e. 10—12. 3) Praktilised harju-

tused: a) Seminariharjutused, 1 t., t. 6—7. b) Seemne kontroll, 2 t., k. 10—11, n. 1—2. Taimekasvatuse-kabinetis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Schneider, G., Dr. phil., prakt. zooloogia professor. 1) Entomoloogia, 3 t., e., t. 12—1, k. 1—2. 2) Kalandus, 3 t., n., r. 12—1. 3) Jahiõpetus, 1 t., k. 12—1. 4) Prakt. harjutused: a) Entomoloogia, 2 t.; b) Kalandus, 2 t. Aeg kokkuleppe järele. Praktilise zooloogia kabinetis (Aia tän. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mägi, J., I järgu õpetatud agronoom, loomakasvatuse professori k. t. 1) Loomakasvatus I, 4 t., e., k., r. 12—1, l. 11—12. 2) Prakt. laboratooriumiharjutused, 4 t., n. 11—1, l. 12—2. Loomakasvatuse-kabinetis (Peterburi tän. 76). 3) Prakt. harjutused. Raadi mõisas, aeg kokkuleppe järele. — Kõnetunnid: loomakasvatuse-kabinetis (Peterburi tän. 76) peale loenguid.

Kõpp, P., põllumajapidamise dotsent. 1) Põllumajandus I, 3 t., t. 10—12, k. 11—12. 2) Ühistegevus, 2 t., r. 10—12. Taimekasvatuse-kabinetis (Vene tän. 22). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Nõmmik, A., I järgu õpetatud agronoom, mullateaduse ja agrikultuurkeemia dotsent, dekaani k. t. 1) Mullateadus, 4 t., t., k. 10—11, n., r. 11—12. 2) Praktilised harjutused, äripäeviti 8—1 ja 3—7. Mullateaduse ja agrikultuurkeemia kabinetis (Vene tän. 28). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Luksepp, A., põllumajandusliste riistade ja masinate õpetaja. 1) Põllutöö-riistad I, 3 t., k., n., r. 12—1. 2) Joonestamine, 2 t. Aeg kokkuleppe järele. Põllumajandusliste riistade ja masinate kabinetis. — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mathiesen, A., I järgu õpetatud metsateadlane, metsakorralduse dotsendi k. t. 1) Metsatakseerimine, 3 t., e., k., n. 11—12. 2) Metsavalitsemine, 2 t., t., r. 11—12. 3) Praktilised tööd metsatakseerimises, 4 t., e., n. 4—6. Metsakorralduse-kabinetis (Aia tän. 38-a). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Daniel, O., metsakasvatuse õpetaja. 1) Metsakasvatus, 2 t., t. 9—11. 2) Metsakaitse, 2 t., k. 9—11. Metsakasvatuse-kabinetis (Aia tän. 38-a). 3) Metsaentsüklopeedia (agronoomidele), 2 t., r. 9—11 (Vene tän.). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Mielberg, P., arhitekt, ehitusõpetuse dotsendi k. t. 1) Ehitusõpetus, 3 t., t., n., l. 3—4. 2) Praktilised tööd, 4 t., k., l. 2—4 (Lai tän. 36). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Koženy, J., Dr. ing., kultuurtehnika ja geodeesia dotsent. 1) Kultuurtehnika, 2 t., t. 1—2, r. 11—12. 2) Geodeesia I, 2 t.,

e. 1—2, k. 9—10. 3) Praktilised tööd geodeesias, 4 t., t., n. 4—6 (Lai tän. 36). — Kõnetunnid: sealsamas peale loenguid.

Teaduse- ja õppeasutused.

Ülikooli raamatukogu (Toome mäel, tel. 295) on avatud iga äripäev 9—3 ja 5—8. Raamatuid laenatakse lugemiseks k. 12—3.

Raamatukogu juhataja: Puksov, Fr., cand. phil. Kõnetunnid: raamatukogus äripäeviti 10—12.

Raamatukoguhoidja: Weltmann, K., cand. rer. pol. et rer. com.

Raamatukoguhoidja k. t.: Wigel, E.

Assistendid: Freymuth, O.

Avakivi, V.

Raamatukogu komisjon: Esimees: raamatukogu juhataja Fr. Puksov. Liikmed: prof. A. Bulmerincq, prof. E. Berendts, prof. E. Masing, prof. W. Anderson, prof. A. R. Cederberg, prof. G. Landesen, dots. H. Jaakson, prof. W. Gutmann, dots. P. Köpp, raamatukoguhoidjad K. Weltmann ja E. Wigel.

Usuteadusline seminar (ülikooli peahoones, III korral). Jaguneb õppetoolide järele 6 osasse; on avatud äripäeviti 8—8.

Juhataja: H. B. Rahamägi, prof. k. t. Kõnetunnid: seminaris r. $\frac{3}{4}$ 8.

Usuteadusline arheoloogiline muuseum (ülikooli peahoones, III korral).

Juhataja: O. Sild, prof. Kõnetunnid: muuseumis e., n. 6 õ.

Õigusteadusline seminar (ülikooli peahoones, II korral).

Juhataja: Seeler, W., prof.

Seminari raamatukogu korraldaja: Ein, E.

Statistika-ökonomiline kabinett (Suur turg 6, III korral).

Juhataja: Kurtshinski, M., prof.

Aj. abijõud: Lagus, A.

Kaubatundmise-kabinett (Rüütli t. 2, III korral).

Aj. juhataja: Mark, R.

Sisehaiguste-kliinik (Toome mäel, tel. 73). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 9—10.

Juhataja: Masing, E., prof.

Van. assistent: Söber, H., Drnd. med.

Noor. assistendid: Ojakäär, T., Drnd. med.

Assmuth, W., arst.

Haavakliinik (Toome mäel, tel. 1-26). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 9—10.

Juhataja: Konik, K., prof.
Noor. assistendid: Karell, U., arst.
Jürgens, B., arst.
Aj. noor. assist. k. t.: Kallas, H.
Huik, W.

Naistekliinik (Toome mäel, tel. 1-45). Sünnitajate ja haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti $\frac{1}{2}$ 12—1.

Juhataja: Miländer, J., prof.
Van. assistent: Bernakoff, R., Drnd. med.
Noor. assistendid: Krull, V., arst.
Kleitsman, R., Drnd. med.
Kibbermann, V., arst.

Hospitaal-haavakliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 3-42). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 10—2.

Juhataja: Wanach, R., prof.
Noor. assistendid: Rosenfeldt, A., Drnd. med.
Pobol, A., Drnd. med.
Dunkel, G., arst.
Eilmann, K., arst.

Sisehaiguste hospitaal-kliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 2-55). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 10—11.

Aj. juhataja: Puusepp, L., prof.
Van. assistent: Wadi, W., Drnd. med.
Noor. assistent: Willemi, K., Drnd. med.
Arrak, A., arst.

Närvikliinik (Maarjamõisa väljal, tel. 2-55). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants äripäeviti 9—10.

Juhataja: Puusepp, L., prof.
Van. assistent: Lindeberg, W., Drnd. med.
Noor. assistendid: Rives, J., arst.
Laos, A., arst.
Aj. noor. assist. k. t.: Weinberg, E.

Vaimuhaiguste-kliinik (Puiestee t. 1, tel. 52). Haigete vastuvõtmine igal ajal, ambulants iga päev 11—12.

Juhataja: Bresowsky, M., prof.
Van. assistent: Schwalbe, K., Dr. med.
Noor. assistendid: Toomingas, K., Drnd. med.
Lellep, K., Drnd. med.

Silmakliinik (Maarjamõisa t. ja Vallikraavi t. nurgal, tel. 3-98). Ambulants äripäeviti 8—10.

Juhataja: Blessig, E., prof.
Van. assistent: Uudelt, J., Drnd. med.
Noor. assistent: Kuriks, O., Dr. med.

Lastekliinik (Veski t. 6, tel. 4-61). Ambulants ja nõuande-koht emadele. Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Lüüs, A., prof. k. t.

Noor. assistent: Möttus, A., arst.

Dermatoloogia- ja veneroloogia-polikliinik (polikliiniku-hoones, Jakobi t. 2). Haigete vastuvõtmine äripäeviti 12—1.

Juhataja: Paldrock, A., prof.

Noor. assistendid: Kornel, G., arst.

Lind-Lik, A., arst.

Dermatoloogia- ja veneroloogia-polikliiniku juurde kuulub leprosoorium „Muuli“ (Veeriku alevis).

Sisehaiguste-polikliinik (Jakobi t. 2). Haigete vastuvõtmine äripäeviti 2—4.

Juhataja: Koppel, H., prof.

Van. assistent: Schulzenberg, A., arst.

Noor. assistent: Jürgenson, H., arst.

Kõrva-, nina- ja kurguhaiguste polikliinik (polikliinikus, Jakobi t. 2).

Haigete vastuvõtmine e., k., l. 2—4.

Aj. juhataja: Koppel, H., prof.

Van. assistendi k. t.: Saareste, E., Drnd. med.

Farmaatsia-instituut (Rüütli t. 2, tel. 1-98). Avatud äripäeviti 9—1, 5—8.

Juhataja: Stamm, J., prof.

a) Farmakognosia-laboratoorium.

Juhataja: Stamm, J., prof.

Van. assistent: Metsapa, H., Magnd. pharm.

b) Farmatseutilise keemia laboratoorium.

Juhataja: Parts, H., dots.

Noor. assistent: Labi, E.

Anatoomia-instituut (Toome mäel, tel. 2-33). Avatud äripäeviti 8—1, 3—6.

Juhataja: Sommer, A., prof.

Aj. prosektori k. t.: Willems, R., Drnd. med.

Vanem assistent: Kull, H., Drnd. med.

Histoloogia-, embrüoloogia- ja võrdleva anatoomia instituut (Toome mäel, tel. 2-33). Avatud äripäeviti 8—1, 3—6.

Juhataja: Sommer, A., prof.

Van. assistent: Aunap, E.

Operatiivse kirurgia kabinett (vanas anatoomikumis, Toome mäel, tel. 2-33).

Avatud äripäeviti 5—6.

Juhataja: Blumberg, J., dots.

Noor. assistent: Tedder, R., arst.

Patoloogia-instituut (Savi t., tel. 2-74). Avatud äripäeviti 9—1.

Juhataja: Ucke, A., prof.

Prosektor: Waldes, A., Dr. med.

Van. assistendi k. t.: Wilms, J., Drnd. med.

Hügieeni- (tervishoiu-) instituut ja -muuseum (Aia t. 38-a, tel. 1-36).

Avatud: instituut äripäeviti 10—1, muuseum t., r., p. 1—2.

Juhataja: Rammul, A., prof.

Van. assistent: Tomberg, O., Drnd. med.

Noor. assistent: Sumberg, W., arst.

- a) Keemia-bakterioloogiline laboratoorium. Tervis-
hoiuliste ja bakterioloogiliste juurdluste tarvis avalikuks tarvita-
miseks. Avatud äripäeviti 10—12.

Juhatajad: Ramul, A., prof.

Schlossmann, K., dots.

Bakterioloogiakabinett (Aia t. 38-a, tel. 2-17). Avatud äripäeviti 10—1, 4—5.

Juhataja: Schlossmann, K., dots.

Van. assist.: Sibul, E., Drnd. med.

Kohtuliku arstiteaduse instituut (vanas anatoomikumis, Toome mäel, tel. 2-33).

Avatud pühapäeviti 1—2.

Juhataja: Talvik, S., prof. k. t.

Van. assistent: Madisson, H., Drnd. med.

Füsioloogia-instituut (Savi t., tel. 3-40). Avatud äripäeviti 9—3.

Juhataja: Lipschütz, A., prof.

Van. assistent: Tamm, R., Drnd. med.

- a) Füsioloogilise keemia laboratoorium.

Noor. assistendi k. t.: Leesik, O.

Farmakoloogia-instituut (vanas anatoomikumis, Toome mäel, tel. 2-33).

Avatud äripäeviti 9—12, 4—5.

Juhataja: Loewe, S., prof.

Noor. assistent: Wiburg, J., arst.

Ülikooli apteek (sisehaiguste-kliinikus, Toome mäel, tel. 73). Avatud
äripäeviti 8—8.

Juhataja: Bernhardt, J., prov.

Juhataja abi: Maeritz, O., prov.

Filosoofiateaduskonna seminar (ülikooli peahoones, 3. korral). Raamatu-
kogu on avatud äripäeviti 12—2.

Juhataja: Wiget, W., prof.

Seminari raamatukogu korraldaja: Tamm, A.

Klassilise muinasteaduse instituut (ülikooli peahoones). Avatud püha-
päeviti 12—2.

Juhataja: Süss, W., prof.

Foneetikalaboratoorium (Lai t. 36). Avatud k. 6—7.

Juhataja: Kettunen, L., prof.

Ekspperimentaalse psüholoogia ja pedagoogika laboratoorium (Lai t. 36).

Avatud k., n. 10—12.

Juhataja: Ramul, K., dots.

Arheoloogiakabinett (Aia t. 38-a). Avatud äripäeviti 10—11.

Juhataja: Nerman, B., prof.

Konservaatori asetäitja: Mora, H.

Kunstiajaloo-kabinett (Lai t. 36).

Juhataja: Kjellin, T. H., prof.

Botaanika-instituut (Lai t. 38). Avatud 9—12, 2—6.

Juhataja: Bucholtz, F., prof.

- a) Botaanika-aed, b) botaanika-muuseum ja c) taime-süsteemaatika- ja -morfoloogia-laboratoorium.

Juhataja: Bucholtz, F., prof.

Õpetatud aednik: Boerner, Fr.

Van. assistent: Spohr, E., cand. rer. nat.

Aj. noor. assist. k. t.: Lipmann, Th.

- d) taimefüsioloogia-laboratoorium.

Juhataja: Kaho, H., dots.

Aj. abijõud: Port, J.

Zoologia-instituut ja -muuseum (Aia t. 38-a. tel. 1-36). Avatud t., r., p. 12—2.

Aj. juhataja: Reichenbach, H., dots.

Van. assistent: Poska-Teiss, L.

Noor. assist. k. t.: Reinald, E.

Muuseumi konservaatori k. t.: Härms, M.

Keemia-instituut (ülikooli peahoones). Avatud äripäeviti 9—1, 4—7.

Juhataja: Landesen, G., prof.

- a) Anorgaanilise keemia laboratoorium.

Juhataja: Landesen, G., prof.

Van. assistent: Wilpert, A.

Aj. noor. assist. k. t.: Kranig, J.

Laur, A.

Abijõud: Loskit, K.

- b) Orgaanilise keemia laboratoorium.

Juhataja: Kogerman, P., dots.

Aj. noor. assist. k. t.: Tiitso, K.

- c) Füüsikalise keemia laboratoorium.

Juhataja: Narbutt, J., prof.

- d) Tehnoloogia-laboratoorium.

Juhataja: Wittlich, M., prof.

Noor. assist. k. t.: Sossi, H.

- e) Anorgaanilise tehnoloogia laboratoorium.

Juhataja: Kauko, Y., prof.

Abijõud: Paris, A.

Meteoroloogia-observatoorium (Ühiselumajas. tel. 1-35). Avatud äripäeviti 8—2.

Juhataja: Koch, K., dots.

Van. assist. k. t.: Pimenov, G.

Sünoptikud: Kurrik, W.

Tõllassepp, A.

Inspektor: Kusnetsov, W.

Vaatleja: Liedemann, H.

Vaatleja k. t.: Timpmann, A.

Meteoroloogia-observatooriumi Tallinna abijaam (Lasnamäel).

Vaatleja: Wesk, H.

Tähetorn (Toome mäel, tel. 2-94). Avatud astronoomia õppijaile äripäeviti, publikumile n. 7—8, aja kontrollimiseks l. 12—1.

Juhataja: Rootsmann, D., prof. k. t.

Observaator: Öpik, E., Dr. phil. nat.

Noor. assistent: Pohla, A.

Aj. abijõud: Livländer, R.

Simberg, P.

Füüsikainstituut (ülikooli peahoones). Avatud l. 10—12.

Juhataja: Wilip, J., prof.

Van. assistent: Neugard, E.

Van. assist. k. t.: Kilksion, E.

Aj. noor. assist. k. t.: Parts, P.

Mineraloogiakabinett (Aia t. 38-a, tel. 1-36). Avatud äripäeviti 8—2.

Juhataja: Scupin, H., prof.

Van. assist. k. t.: Duhmberg, K.

Geoloogia-kabinett ja -muuseum (Aia t. 38-a, tel. 1-36). Kabinett avatud äripäeviti 8—2, muuseum — t., r. 10—12.

Juhataja: Bekker, H., dots.

Van. assist. k. t.: Luha, A.

- a) Paleontoloogia-laboratoorium ja raamatukogu.
Avatud äripäeviti 10—1.

Geograafiakabinett (Aia t. 38-a, tel. 1-36).

Aj. juhataja: Bekker, H., dots.

- a) Joonistussaal ja raamatukogu (Aia t. 38-a, tel. 1-36).
Avatud äripäeviti 11—3.

Kab. van. assistent: Mieler, A., cand. rer. nat.

- b) Kodu-uurimise osakond (Aia t. 38-a). Avatud äripäeviti 10—12.

Vabat. assistent: Rumma, J., mag. geogr.

Matemaatika- ja mehaanika-instituut (polikliiniku hoones, Jakobi t. 2).
Avatud äripäeviti 8—1, 4—7.

Juhataja: Rägo, G., prof. k. t.

- a) Rakendusmatemaatika- ja mehaanika-laboratoorium.

Juhataja: Rägo, G., prof. k. t.

- b) Puhtmatemaatika jaoskond.

Aj. juhataja: Rägo, G., prof. k. t.

Instituudi aj. abijõud: Naarits, H.

Rakendusmehaanika kabinett (Lai t. 36).

Juhataja: Roosson, J., dots. k. t.

Bakterioloogiajaam (Vene t. 34). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja:

Noorem assistent: Laja, F., loomaarst.

Pasteuri-jaam (Vene t. 28). Haigete vastuvõtmine iga päev 11—1.

Juhataja:

Arst: Hansen, P., Drnd. med.

Seerumi-laboratoorium (Vene t. 28). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Heinrich, G., dots.

Seerumi valmistamise riiklik kontrollkomisjon:

Esimees: Rammul, A., prof.

Liikmed: Schlossmann, K., dots.

Peale nende veel nimetatavad liikmed Tervishoiu Peavalitsuse ja Põllutööstusministeeriumi Loomatervishoiu Peavalitsuse poolt, kummagi poolt üks.

Piimanduselaboratoorium (Vene t. 38). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja:

Assistent: Ploom, A.

Loomaarsti - teadusk. anatoomiakabinett (Vene t. 32). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Richter, H., prof.

Prosektor: Mahlmann, A.

Aj. noor. assist. k. t.: Herodes, A.

Loomaarsti-teadusk. patoloogilise anatoomia kabinett (Vene t. 32). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Hobmaier, M., prof.

Noor. assistent: Redlich, E., loomaarst.

Zoohügieeni- ja loomatoitmise-kabinett (Vene t. 38). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja:

Aj. noor. assist. k. t.: Ruuber, E.

Loomaarsti-teadusk. haavakliinik (Vene t. 26, tel. 1-82). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Saral, K., dots.

Aj. noor. assist. k. t.: Kärner, K.

Westmann, N.

Väikeste loomade kliinik (Vene t. 36). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Gutmann, W., prof.

Loomaarsti-teadusk. sisehaiguste-kliinik (Vene t. 30). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja: Schröder, E., prof.

Noorem assistent: Karlson, J., loomaarst.

Õppe-sepikoda (Vene t. 18—32). Avatud äripäeviti 8—12, 1—5.

Juhataja: Rängel, A., dots. k. t.

Taimekasvatuse-kabinett (Vene t. 38). Avatud äripäeviti 10—1.

Juhataja: Rootsi, N., dots. k. t.

Noor. assist. k. t.: Miljan, A.

Loomakasvatuse-kabinett (Peterburi t. 76). Avatud e., t., r. 3—6;
n. 11—1, l. 12—2 ja 4—7.

Juhataja: Mägi, J., prof. k. t.

Abi-õppejõud: Thomson, A., prof. emer.

Mullateaduse- ja agrikultuurkeemia-kabinett (Vene t. 28). Avatud äripäeviti 8—1 ja 3—7.

Juhataja: Nõmmik, A., dots.

Assistendi k. t.: Gross, M.

Metsakasvatuse-kabinett (Aia t. 38-a, tel. 1-36). Avatud äripäeviti 11—1.

Juhataja k. t.: Daniel, O.

Noor. assist. k. t.: Reim, P.

Metsakasutuse-kabinett. (Aia t. 38-a, tel. 1-36).

Aj. juhataja: Mathiesen, A., dots. k. t.

Metsakorralduse-kabinett (Aia t. 38-a, tel. 1-36). Avatud äripäeviti 11—1.

Juhataja: Mathiesen, A., dots. k. t.

Aj. van. assist. k. t.: Pavlov, A.

Piimandusekabinett (Vene t. 38). Avatud äripäeviti 10—12.

Juhataja:

Tegeliku zooloogia kabinett (Aia tän. 38-a, tel. 1-36). Avatud äripäeviti 11—2, 5—8.

Juhataja: Schneider, G., prof.

Noor. assist. k. t.: Zolk, K.

Põllumajandusliste riistade ja masinate kabinett (Lai t. 36). Avatud k. 11—1, n. 12—2.

Juhataja: Luksepp, A.

Põllumajapidamise-kabinett (Vene t. 38, taimekasvatuse kabineti ruumides).

Juhataja: Köpp, P., dots.

Ehitusõpetuse-kabinett (Lai t. 36).

Juhataja: Mielberg, P., dots. k. t.

Kultuurtehnik ja geodeesia kabinett (Lai t. 36).

Juhataja: Koženy, J., dots.

Noor. assist. k. t.: Martin, A.

Põllumajanduslised katsejaamad (Raadi mõisas):

Agrikultuurkeemia — juhataja dots. A. Nõmmik.

Taimebioloogia — juhataja dots. k. t. N. Rootsi.

Zootehnika — juhataja prof. k. t. J. Mägi.

Entomoloogia — juhataja prof. G. Schneider.

Fütopatoloogia — aj. juhataja dots. k. t. N. Rootsi.

Ülikooli mõisad: Maarjamõisa (tel. 2-15), Raadi mõisa (tel. 3-68).

Maarjamõisa valitseja: Kõpp, P., dots. (Maarjamõisas.)

Raadi mõisa valitseja: Priimets, G. (Raadi mõisas).

Kastre-Peravalla õppe-metskond.

Juhataja: Mathiesen, A., dots.

Juhataja abi: Daniel, O, õpetaja.

Metsaülema k. t.: Kelder, S. (Peravald, Järvelg).

Ülikooli raamatukogu ajutised määrused raamatute väljaandmise kohta.

(Kinnitatud ülikooli nõukogu poolt 1. IV. 1920.)

§ 1.

Tartu ülikooli raamatukogu on avatud igal äripäeval kella 12—3 peale lõunat. Lugemislaud on avatud k. 9—3 ja 5—8.

§ 2.

Raamatukogu võivad tarvitada: 1) ülikooli õppeasutused, 2) ülikooli õppejõud ja ametnikud, 3) üliõpilased ja kuulajad, 4) teaduslikud ja valitsusasutused ja teised raamatukogud, kes pakuvad hoiukindlustust ja vastuvahetust, 5) erasikud, kes teatavat kindlustust võivad tuua.

§ 3.

Iga üliõpilane peab, raamatuid võttes, iga kord oma isikutunnistuse ette näitama.

§ 4.

Raamatuid antakse tarvitamiseks kas raamatukogu ruumides või kodus.

§ 5.

Keegi ei tohi ise raamatuid kappidest või riulitelt võtta.

§ 6.

Ülikooli raamatukogust antakse välja ainult teadusliku sisuga raamatuid. Kõiki järelevaatamis-raamatuid, nagu sõnaraamatuid, entsüklopeediald, reaaleksikonisid, bibliograafilisi töid, ja viimase aasta ajakirju võib tarvitada ainult raamatukogu ruumides. Nad on asetatud lugemissaali, kus neid igaüks riulitelt lugemiseks vabalt võib võtta.

§ 7.

Samuti ei anta raamatukogust välja käsikirju, ilu-väljaandeid, suure väärtusega raamatuid ega koguteoseid (Sammelwerke).

Täheendus: Erandina on selles § mainitud raamatute väljaandmine lubatud õppetstarvetel lühikeseks ajaks ülikooli õppejõududele.

§ 8.

Raamatuid võib anda kviitungi vastu õppejõududele kuni 25 annet semestri lõpuni, üliõpilastele ja eraisikutele kuni 5 annet 4 nädala peale, ajakirju aga ainult 2 nädalaks.

§ 9.

Üliõpilased ja eraisikud, kes soovivad raamatuid kauemini kui 4 nädalat pidada, on kohustatud väljaanni-kviitungi pikendama. On aga nõudmine teise isiku poolt selle raamatu peale sisse antud, siis ei pikendata laenutähte.

§ 10.

Kui keegi ülikooli õppejõududest tarvitab raamatut, mis välja on antud, siis on võtja kohustatud raamatukogu juhataja sellekohase teate peale raamatu tagasi tooma.

§ 11.

Aadressi vahetusel on üliõpilased, kuulajad ja eraisikud kohustatud sellest raamatukogu valitsusele kohe teatama.

§ 12.

Üliõpilastele ja eraisikutele, kes võetud raamatut määratud tähtsuse tagasi pole toonud, tuletatakse seda kirjalikult meelde. Ei ole meeldetuletuse peale raamat tagasi toodud, saadetakse ühe nädala pärast teine meeldetuletus. Iga meeldetuletuse eest tuleb maksta 15 marka.

§ 13.

Kui raamat kahekordse meeldetuletuse järele tagasi ei ole toodud, loetakse ta kadunuks.

§ 14.

Kui raamat kaduma on läinud või ära lõhutud ehk rikutud, siis on see isik, kelle käes ta tarvitada oli, kohustatud kas uue asemle muretsema või kahjutasu maksma, mille suuruse kindlaks määrab raamatukogu valitsus.

Tä h e n d u s : Kui raamatu võtja näeb raamatul mõnda puudust ehk rikut, siis tähendagu ta see, ametnikule näidates, väljaanni-sedelile.

§ 15.

Iga semestri lõpul tehakse raamatute revisjon; sellepärast peavad kõik raamatud selleks ajaks tingimata tagasi toodud olema.

§ 16.

Igaüks peab oma kohuseks lugema raamatukogu ruumides ennast vaikselt ja korralikult üles pidada.

§ 17.

Raamatukogu juhatusel on õigus raamatute väljaandmist lõpetada, kas ajutiselt või jäädavalt, neile isikutele, kes neid määrusi ei täida.

§ 18.

Raamatute laenuksandmine väljapoole Tartut on võimalik ainult rektori loal.

Õppejõudude nimekiri.

	Lhk.
Ainson, J., dotsent, Filosoofi t. 11	3, 19
Aleksejev, V., prof. emer., Kastani t. 26	15
Anderson, W., prof., Lossi t. 15, k. 7	4, 13, 21
Bauman, P., dotsent, Lai t. 36	3, 11
Bekker, H., dotsent, Peterburi t. 135	17, 21, 26
Berendts, E., prof., Vallikraavi t. 18	7
Bettac, F., lektor, Vallikraavi t. 22	12
Bjerre, A., prof., Riia t. 32a	7
Blessig, E., prof., Vallikraavi t. 23	9, 22

	Lhk.
Blumberg, J., dotsent, Hetseli t. 6, k. 5	9, 23
Brandt, A., prof. emer., Puiestee t. 80	18
Bresowsky, M., prof., Karlova t. 17	9, 22
Bucholtz, F., prof., Botaanika-aed (Lai t. 38)	17, 25
Bulmerineq, A., prof., Tähe t. 10, k. 2	5, 21
Cederberg, A. R., prof., Tiigi t. 4	14, 21
Csekey, S., v., prof.	6
Daniel, O., metsakasvatuse õpetaja, Jakobi t. 58	4, 20, 28, 29
Eisen, M. J., isikl. prof., Näituse t. 10	13
Filippov, J., prof. k. t., Vallikraavi t. 18	3, 7
Freymann, W., eradotsent, Peterburi t. 36	11, 15
Frisch, K., eradotsent, Filosoofi t. 10, k. 2	16
Gruehn, W., eradotsent, Aia t. 47	5
Gutmann, R., prof. k. t., Karlova t. 20	11
Gutmann, W., prof., Peterburi t. 133, k. 2	4, 18, 21, 27
Heinrich, G., dotsendi k. t., Tallinna t. 2	19, 27
Hobmaier, M., prof., Riia t. 107	19, 27
Jaakson, H., dotsent, Karlova t. 29a, k. 3	15, 21
Jõgever, J., prof. k. t., Riia t. 131, k. 2	3, 10
Kaho, H., dotsent, Botaanika-aed (Lai t. 38)	17, 25
Kauko, Y., prof., Lai t. 36	17, 25
Kennel, J. v., prof., Veski t. 22	18
Kettunen, H., lektori k. t., Vabriku t. 3	11
Kettunen, L., prof., Vabriku t. 3	11, 24
Kieckers, E., prof., Tiigi t. 54	13
Kjellin, T. H., prof., Veski t. 20	13, 25
Koch, K., dotsent, Tiigi t. 42	16, 25
Kogerman, P., dotsent, Lepiku t. 9	17, 25
Konik, K., prof., Lai t. 36	3, 8, 22
Koppel, H., prof., rektor, Lai t. 36, tel. 3-41	3, 8, 23
Korsakov, F., rahvusvahelise õiguse õpetaja, Vallikraavi t. 18	7
Kožený, J., dotsent, Hetseli t. 5	20, 28
Kupffer, V., eradotsent, Maarjamõisa t. 11	15
Kurtshinski, M., prof., Vallikraavi t. 18	7, 21
Köpp, J., prof., prorektor, Veski t. 5, k. 7	3, 4, 5
Köpp, P., dotsent, Maarjamõisa	20, 21, 28, 29
Landesen, G., prof., Tähe t. 19	16, 21, 25
Lipschütz, A., prof., Savi t., füsioloogia-instituudis	8, 24
Loewe, S., prof., Vallikraavi t. 12	8, 24
Luksepp, A., põllumajand. riistade ja -masinate õpetaja, Aleksandri t. 76	20, 28
Lüüs, A., prof. k. t., Vallikraavi t. 4	3, 9, 23
Mahlmann, A., prosektor, Tallinna t. 2	18, 27
Maim, N., prof. k. t., Vabriku t. 3, k. 9, tel. 3-59	3, 6
Manninen, J., Dr. phil., Gildi t. 8	13
Mark, J., prof. k. t., Lai t. 36	11
Mark, R., õpetaja, Puiestee t. 21	3, 7, 21
Martinson, W., prof. k. t., Elisabeti t. 33, k. 2	6
Masing, E., prof., Aia t. 24b, k. 1	8, 21
Masing, L., prof., Tallinna t. 41, k. 2	12
Mathiesen, A., dotsendi k. t., Jakobi t. 58	20, 28, 29
Melnikov, A., krim. protsessi õpetaja, Aleksandri t. 72, k. 14	7
Metsapa, H., eradotsent, Lutsu t. 5	10
Mielberg, P., dots. k. t., Veski t. 20, k. 5	20, 28
Miländer, J., prof., naistekliinik (Toome mäel), tel. 1-45	9, 22
Mutschmann, H., prof., Pepleri t. 3, k. 2	12, 20
Mägi, J., prof. k. t., Raadi mõisas	4, 28, 29
Müller, K., dots. k. t., Jakobi t. 1	7
Narbutt, J., prof., Aia t. 38-d	16, 25
Nerman, B., prof.	13, 24
Nõmmik, A., dotsent, Jakobi t. 62	4, 20, 28, 29

	Lhk.
Oldekop, H., prof. k. t., Tiigi t. 32	14
Õpik, E., astr.-observaator, Tähetornis	16, 26
Paldrock, A., prof., Küütri t. 2, tel. 2-13	9, 23
Parts, H., dotsent, V. Tähe t. 6, k. 1	10, 23
Perltitz, H., dotsendi k. t., Vana Kastani t. 63, k. 2	3, 16
Piip, A., prof., Tallinnas	7
Piiper, J., prof. k. t., Lai t. 36	18
Pravdin, B., lektor, Jakobi t. 58	13
Pridik, A., prof. emer., Maarjamõisa t. 24-a, k. 2	14
Puusepp, L., prof., Uus Kastani t. 28, tel. 3-21	9, 22
Põld, P., prof., kuraator, Munga t. 2, tel. 2-68	3, 14
Rahamägi, H. B., prof. k. t., Vallikraavi t. 25	3, 5, 21
Rammul, A., prof., Hetseli t. 1	9, 23, 24, 27
Ramul, K., dotsent, Puistee t. 84, k. 3	15, 24
Reichenbach, H., dotsent, Kitsas t. 6, k. 3	18, 25
Richter, H., prof., Vene t. 24	18, 27
Rootsi, N., dots. k. t., Õne t. 21, k. 2	19, 28, 29
Rootsman, D., prof. k. t., Kroonuaia t. 20, k. 1	15, 26
Roosson, J., dots. k. t., Herne t. 38, k. 3	15, 27
Rägo, G., prof. k. t., Tähe t. 55, k. 1	15, 26
Rängel, A., dotsendi k. t., Peterburi t. 76	19, 28
Rudrauf, L., erakorraline õppejõud, Vallikraavi t. 14	12
Sabler, G., eradotsent, Puistee t. 82	12
Saral, K., dotsent, Vene t. 22, tel. 3-19	3, 19, 27
Sarv, J., prof. k. t., Tähe t. 80, k. 5	4, 15
Schlossmann, K., dotsent, Jakobi t. 58	10, 24, 27
Schmied-Kowarzik, W., prof., Tiigi t. 19	14
Schneider, G., prof., Jakobi t. 39, k. 1	20, 28, 29
Schröder, E., prof., Kivi t. 15	19, 28
Scupin, H., prof., Tiigi t. 31, k. 6	17, 26
Seeborg-Elverfeldt, P., lektor, Aia t. 55, k. 2	11
Seeler, W., prof., Tiigi t. 42	6, 21
Sepp, H., eradotsent, Tiigi t. 54a, k. 2	14
Sild, O., prof., Tiigi t. 21	3, 5, 21
Sildnik, A., eradotsent, Vabriku t. 5, k. 3	14
Sivers, S., lektor, Karlova t. 24	12
Sommer, A., prof., Karlova t. 19	8, 23
Spohr, E., eradotsent, Botaanika-aed (Lai t. 38)	18, 25
Stamm, J., prof., Veski t. 11, k. 2	10, 23
Stein, S., eradotsent, Vallikraavi t. 18	13
Suits, G., prof. k. t., Lai t. 36	13
Süss, W., prof.	11, 24
Talvik, S., prof. k. t., Kalda t. 5	10, 24
Tennmann, E., dotsent, Lille t. 11	6
Thomson, A., prof. emer., Jakobi t. 28, k. 1	28
Tjutrumov, J., prof., Vallikraavi t. 14	6
Treiberg, P., Tähe t. 31	14
Ucke, A., prof., Küütri t. 8-b	8, 23
Uluots, J., dotsent, Aleksandri t. 40	3, 4, 6
Viranyi, E., lektor, Tiigi t. 54-a, k. 2	11
Waldes, A., prosektoir, Jakobi t. 34	8, 23
Wanach, R., prof., Maarjamõisa t. 50	19, 22
Weski, J. W., lektor, Vabriku t. 5, tel. 2-81	10
Wiget, W., prof., Pepleri t. 32	12, 24
Wilip, J., prof., Vabriku t. 3, k. 11	16, 26
Wittlich, M., prof., Tiigi t. 54, k. 2	3, 16, 25

Eelmiste köidete sisu. — Contenu des volumes précédents.

A I (1921). 1. A. Paldrock. Ein Beitrag zur Statistik der Geschlechtskrankheiten in Dorpat während der Jahre 1909—1918. — 2. K. Väisälä. Verallgemeinerung des Begriffes der Dirichletschen Reihen. — 3. C. Schlossmann. Hapete mõju kolloidide peale ja selle tähtsus patoloogias. (L'action des acides sur les colloïdes et son rôle dans la pathologie.) — 4. K. Regel. Statistische und physiognomische Studien an Wiesen. Ein Beitrag zur Methodik der Wiesenuntersuchung. — 5. H. Reichenbach. Notes sur les microorganismes trouvés dans les pêches planctoniques des environs de Covda (gouv. d'Archangel) en été 1917. — **Misc.** F. Bucholtz. Der gegenwärtige Zustand des Botanischen Gartens zu Dorpat und Richtlinien für die Zukunft.

A II (1921). 1. H. Bekker. The Kuckers Stage of the Ordovician Rocks of NE Estonia. — 2. C. Schlossmann. Über die Darmspirochäten beim Menschen. — 3. J. Letzmann. Die Höhe der Schneedecke im Ostbaltischen Gebiet. — 4. H. Kaho. Neutraalsoolade mõjust ultramaksimum-temperatuuri peale *Tradescantia zebrina* juures. (Über den Einfluss der Neutralsalze auf die Temperatur des Ultramaximums bei *Tradescantia zebrina*.)

A III (1922). 1. J. Narbutt. Von den Kurven für die freie und die innere Energie bei Schmelz- und Umwandlungsvorgängen. — 2. A. Томсонъ (A. Thomson). Значение аммонійныхъ солей для питанія высшихъ культурныхъ растений. (Der Wert der Ammonsalze für die Ernährung der höheren Kulturpflanzen.) — 3. E. Blessig. Ophthalmologische Bibliographie Russlands 1870—1920. I. Hälfte (S. I—VII und 1—96). — 4. A. Lüüs. Ein Beitrag zum Studium der Wirkung künstlicher Wildunger Helenenquellensalze auf die Diurese nierenkranker Kinder. — 5. E. Öpik. A statistical method of counting shooting stars and its application to the Perseid shower of 1920. — 6. P. N. Kogerman. The chemical composition of the Esthonian M.-Ordovician oil-bearing mineral „Kukersite“. — 7. M. Wittlich und S. Weshnjakow. Beitrag zur Kenntnis des estländischen Ölschiefers, genannt Kukersit. — **Misc.** J. Letzmann. Die Trombe von Odenpäh am 10. Mai 1920.

A IV (1922). 1. E. Blessig. Ophthalmologische Bibliographie Russlands 1870—1920. II. Hälfte (S. 97—188). — 2. A. Valdes. Glükogeeni hulka vähendavate tegurite mõju üle südame spetsiifilise lihassüsteemi glükogeeni peale. (Über den Einfluss der die Glykogenmenge vermindernden Faktoren auf das Glykogen des spezifischen Muskelsystems des Herzens.) — 3. E. Öpik. Notes on stellar statistics and stellar evolution. — 4. H. Kaho. Raskemetallsoolade kõhtsisusest taimeplasma kohta. (Über die Schwermetallgiftwirkung in bezug auf das Pflanzenplasma.) — 5. J. Piiper und M. Härms. Der Kiefernkreuzschnabel der Insel Ösel *Loxia pityopsittacus estiae* subsp. nov. — 6. L. Poska-Teiss. Zur Frage über die vielkernigen Zellen des einschichtigen Plattenepithels.

A V (1924). 1. E. Öpik. Photographic observations of the brightness of Neptune. Method and preliminary results. — 2. A. L ü ü s. Ergebnisse der Krüppelkinder-Statistik in Eesti. — 3. C. Schloßmann. Culture in vitro des protozoaires de l'intestin humain. — 4. H. K a h o. Über die physiologische Wirkung der Neutralsalze auf das Pflanzenplasma. — 5. Y. K a u k o. Beiträge zur Kenntnis der Torfzersetzung und Vertorfung. — 6. A. T a m m e k a n n. Eesti diktüoneema-kihi uurimine tema tekkimise, vana-duse ja levimise kohta. (Untersuchung des Dictyonema-Schiefers in Estland nach Entstehung, Alter und Verbreitung.) — 7. Y. K a u k o. Zur Bestimmung des Vertorfungsgrades. — 8. N. W e i d e r p a s s. Eesti piparmündi-õli (*Oleum menthae esthicum*). (Das estnische Pfefferminzöl.)

A VI (1924). 1. H. Bekker. Mõned uued andmed Kukruse lademe stratigraafia ja faunast. (Stratigraphical and paleontological supplements on the Kukruse stage of the Ordovician Rocks of Eesti (Estonia).) — 2. J. Wilip. Experimentelle Studien über die Bestimmung von Isothermen und kritischen Konstanten. — 3. J. Letzmann. Das Bewegungsfeld im Fuss einer fortschreitenden Wind- oder Wasserhose. — 4. H. Scupin. Die Grundlagen paläogeographischer Karten. — 5. E. Öpik. Photometric measures on the moon and the earth-shine. — 6. Y. K a u k o. Über die Vertorfungswärme. — 7. Y. K a u k o. Eigentümlichkeiten der H_2O - und CO_2 -Gehalte bei der unvollständigen Verbrennung. — 8. M. Tilzen und Y. K a u k o. Die wirtschaftlichen Möglichkeiten der Anwendung von Spiritus als Brennstoff. — 9. M. Wittlich. Beitrag zur Untersuchung des Öles aus estländischem Ölschiefer. — 10. J. Wilip. Emergenzwinkel, Unstetigkeitsflächen, Laufzeit. — 11. H. Scupin. Zur Petroleumfrage in den baltischen Ländern. — 12. H. Richter. Zwei Grundgesetze (Funktion- und Strukturprinzip) der lebendigen Masse.

A VII (1925). 1. J. Vilms. Köhreglükogeeni püsivusest mõne-suguste glükogeeni vähendavate tegurite puhul. (Über die Stabilität des Knorpelglykogens unter verschiedenen das Glykogen zum Verschwinden bringenden Umständen.) — 2. E. Blessig. Ophthalmologische Bibliographie Russlands 1870—1920. Nachtrag. — 3. O. Kuriks. Trachoma Eestis (eriti Tartus) möödunud ajal ja praegu. (Das Trachom in Estland (insbesondere in Dorpat) einst und jetzt.) — 4. A. Brandt. Sexualität. Eine biologische Studie. — 5. M. Haltenberger. Gehört das Baltikum zu Ost-, Nord- oder zu Mitteleuropa? — 6. M. Haltenberger. Recent geographical work in Estonia.

A VIII (1925). 1. H. Jaakson. Sur certains types de systèmes d'équations linéaires à une infinité d'inconnues. Sur l'interpolation. — 2. K. Frisch. Die Temperaturabweichungen in Tartu (Dorpat) und ihre Bedeutung für die Witterungsprognose. — 3. O. Kuriks. Muutused leeprahaigete silmas Eesti leprosooriumide haigete läbivaatamise pöhljal. (Die Lepra des Auges.) — 4. A. Paldrock. Die Senkungsreaktion und ihr praktischer Wert. — 5. A. Öpik. Beiträge zur Kenntnis der Kukruse- (C_2 -) Stufe in Eesti. I. — 6. M. Wittlich. Einiges über den Schwefel im estländischen Ölschiefer (Kukersit)

und dessen Verschwelungsprodukten. — 7. H. Kaho. Orientierende Versuche über die stimulierende Wirkung einiger Salze auf das Wachstum der Getreidepflanzen. I.

A IX (1926). 1. E. Krahn. Über Minimaleigenschaften der Kugel in drei und mehr Dimensionen. — 2. A. Mieler. Ein Beitrag zur Frage des Vorrückens des Peipus an der Embachmündung und auf der Peipusinsel Pirisaar in dem Zeitraum von 1682 bis 1900. — 3. M. Haltenberger. Der wirtschaftsgeographische Charakter der Städte der Republik Eesti. — 4. J. Rumma. Die Heimatforschung in Eesti. — 5. M. Haltenberger. Der Stand des Aufnahme- und Kartenwesens in Eesti. — 6. M. Haltenberger. Landeskunde von Eesti. I. — 7. A. Tammekann. Die Oberflächengestaltung des nord-ostestländischen Küstentafellandes. — 8. K. Frisch. Ein Versuch das Embachhochwasser im Frühling für Tartu (Dorpat) vorherzubestimmen.

A X (1926). 1. M. Haltenberger. Landeskunde von Eesti. II—III. — 2. H. Scupin. Alter und Herkunft der ostbaltischen Solquellen und ihre Bedeutung für die Frage nach dem Vorkommen von Steinsalz im baltischen Obersilur. — 3. Th. Lippmaa. Floristische Notizen aus dem Nord-Altai nebst Beschreibung einer neuen *Cardamine*-Art aus der Sektion *Dentaria*. — 4. Th. Lippmaa. Pigmenttypen bei Pteridophyta und Anthophyta. I. Allgemeiner Teil. — 5. E. Pipenberg. Eine städtemorphographische Skizze der estländischen Hafenstadt Pärnu (Pernau). — 6. E. Spohr. Über das Vorkommen von *Sium erectum* Huds. und *Lemna gibba* L. in Estland und über deren nordöstliche Verbreitungsgrenzen in Europa. — 7. J. Wilip. On new precision-seismographs.

A XI (1927). 1. Th. Lippmaa. Pigmenttypen bei Pteridophyta und Anthophyta. II. Spezieller Teil. — 2. M. Haltenberger. Landeskunde von Eesti. IV—V. — 3. H. Scupin. Epirogenese und Orogenese im Ostbaltikum. — 4. K. Schlossmann. Mikroorganismide kui bioloogiliste reaktiivide tähtsusest keemias. (Le rôle des ferments microbiens dans la chimie.) — 5. J. Sarv. Ahmese geomeetriselised joonised. (Die geometrischen Figuren des Ahmes.) — 6. K. Jaanson-Orviku. Beiträge zur Kenntnis der Aseri- und der Tallinna-Stufe in Eesti. I.

A XII (1927). 1. E. Reinwaldt. Beiträge zur Muriden-Fauna Estlands mit Berücksichtigung der Nachbargebiete. — 2. A. Öpik. Die Inseln Odensholm und Rogö. Ein Beitrag zur Geologie von NW-Estland. — 3. A. Öpik. Beiträge zur Kenntnis der Kukruse-(C₂)-Stufe in Eesti. II. — 4. Th. Lippmaa. Beobachtungen über durch Pilzinfektion verursachte Anthocyaninbildung. — 5. A. Laur. Die Titration des Ammoniumhydrosulfides mit Ferrieyankalium. — 6. N. King. Über die rhythmischen Niederschläge von PbJ₂, Ag₂CrO₄ und AgCl im kapillaren Raume. — 7. P. N. Kogerman and J. Kranig. Physical constants of some alkyl carbonates. — 8. E. Spohr. Über brunsterzeugende Stoffe im Pflanzenreich. Vorläufige Mitteilung.

A XIII (1928). 1. J. Sarv. Zum Beweis des Vierfarbensatzes. — 2. H. Scupin. Die stratigraphische Stellung der Devonschichten im Südosten Estlands. — 3. H. Perlitz. On the parallelism between

the rate of change in electric resistance at fusion and the degree of closeness of packing of metallic atoms in crystals. — 4. K. Frisch. Zur Frage der Luftdruckperioden. — 5. J. Port. Untersuchungen über die Plasmakoagulation von *Paramaecium caudatum*. — 6. J. Sarw. Direkte Herleitung der Lichtgeschwindigkeitsformeln. — 7. K. Frisch. Zur Frage des Temperaturanstiegens im Winter. — 8. E. Spohr. Über die Verbreitung einiger bemerkenswerter und schutzbedürftiger Pflanzen im Ostbaltischen Gebiet. — 9. N. Rägo. Beiträge zur Kenntnis des estländischen Dictyonemaschiefers. — 10. C. Schlossmann. Études sur le rôle de la barrière hémato-encéphalique dans la genèse et le traitement des maladies infectieuses. — 11. A. Öpik. Beiträge zur Kenntnis der Kukruse- (C_2-C_3) Stufe in Eesti. III.

A XIV (1929). 1. J. Rives. Über die histopathologischen Veränderungen im Zentralnervensystem bei experimenteller Nebenniereninsuffizienz. — 2. W. Wadi. Kopsutuberkuloosi areng ja kliinilised vormid. (Der Entwicklungsgang und die klinischen Formen der Lungentuberkulose.) — 3. E. Markus. Die Grenzverschiebung des Waldes und des Moores in Alatskivi. — 4. K. Frisch. Zur Frage über die Beziehung zwischen der Getreideernte und einigen meteorologischen Faktoren in Eesti.

A XV (1929). 1. A. Nõmmik. The influence of ground limestone on acid soils and on the availability of nitrogen from several mineral nitrogenous fertilizers. — 2. A. Öpik. Studien über das estnische Unterkambrium (Estonium). I—IV. — 3. J. Nuut. Über die Anzahl der Lösungen der Vierfarbenaufgabe. — 4. J. Nuut. Über die Vierfarbenformel. — 5. J. Nuut. Topologische Grundlagen des Zahlbegriffs. — 6. Th. Lippmaa. Pflanzenökologische Untersuchungen aus Norwegisch- und Finnisch-Lapland unter besonderer Berücksichtigung der Lichtfrage.

B I (1921). 1. M. Vasmer. Studien zur albanesischen Wortforschung. I. — 2. A. v. Bulmerincq. Einleitung in das Buch des Propheten Maleachi. 1. — 3. M. Vasmer. Osteuropäische Ortsnamen. — 4. W. Anderson. Der Schwank von Kaiser und Abt bei den Minsker Juden. — 5. J. Bergman. Quaestiunculæ Horatianæ.

B II (1922). 1. J. Bergman. Aurelius Prudentius Clemens, der grösste christliche Dichter des Altertums. I. — 2. L. Kettunen. Lõunavepsa häälik-ajalugu. I. Konsonandid. (Südwepsische Lautgeschichte. I. Konsonantismus.) — 3. W. Wiget. Altgermanische Lautuntersuchungen.

B III (1922). 1. A. v. Bulmerincq. Einleitung in das Buch des Propheten Maleachi. 2. — 2. M. A. Курчинский (M. A. Kurtschinsky). Социальный законъ, случай и свобода. (Das soziale Gesetz, Zufall und Freiheit.) — 3. A. R. Cederberg. Die Erstlinge der estländischen Zeitungsliteratur. — 4. L. Kettunen. Lõunavepsa häälik-ajalugu. II. Vokaalid. (Südwepsische Lautgeschichte. II. Voka-

lismus.) — 5. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. I. — 6. A. M. Tallgren. Zur Archäologie Eestis. I.

B IV (1923). 1. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. II. — 2. A. v. Bulmerincq. Einleitung in das Buch des Propheten Maleachi. 3. — 3. W. Anderson. Nordasiatische Flutsagen. — 4. A. M. Tallgren. L'ethnographie préhistorique de la Russie du nord et des États Baltiques du nord. — 5. R. Gutmann. Eine unklare Stelle in der Oxforder Handschrift des Rolandsliedes.

B V (1924). 1. H. Mutschmann. Milton's eyesight and the chronology of his works. — 2. A. Pridik. Mut-em-wija, die Mutter Amenhotep's (Amenophis') III. — 3. A. Pridik. Der Mitregent des Königs Ptolemaios II Philadelphos. — 4. G. Suess. De Graecorum fabulis satyricis. — 5. A. Berendts und K. Grass. Flavius Josephus: Vom jüdischen Kriege, Buch I—IV, nach der slavischen Übersetzung deutsch herausgegeben und mit dem griechischen Text verglichen. I. Teil (S. 1—160). — 6. H. Mutschmann. Studies concerning the origin of „Paradise Lost“.

B VI (1925). 1. A. Saareste. Leksikaalseist vahekordadest eesti murretes. I. Analüüs. (Du sectionnement lexicologique dans les patois estoniens. I. Analyse.) — 2. A. Bjerre. Zur Psychologie des Mordes.

B VII (1926). 1. A. v. Bulmerincq. Einleitung in das Buch des Propheten Maleachi. 4. — 2. W. Anderson. Der Chalifenmünzfund von Kochtel. (Mit Beiträgen von R. Vasmer.) — 3. J. Mägiste. Rosona (Eesti Ingeri) murde pääjooned. (Die Hauptzüge der Mundart von Rosona). — 4. М. А. Курчинский (M. A. Kurtshinsky). Европейский хаосъ. Экономическія послѣдствія великой войны. (Das europäische Chaos.)

B VIII (1926). 1. A. M. Tallgren. Zur Archäologie Eestis. II. — 2. H. Mutschmann. The secret of John Milton. — 3. L. Kettunen. Untersuchung über die livische Sprache. I. Phonetische Einführung. Sprachproben.

B IX (1926). 1. N. Maim. Parlamentarismist Prantsuse restauratsiooniajal (1814—1830). (Du parlementarisme en France pendant la Restauration.) — 2. S. v. Csekey. Die Quellen des estnischen Verwaltungsrechts. I. Teil (S. 1—102). — 3. A. Berendts und K. Grass. Flavius Josephus: Vom jüdischen Kriege, Buch I—IV, nach der slavischen Übersetzung deutsch herausgegeben und mit dem griechischen Text verglichen. II. Teil (S. 161—288). — 4. G. Suess. De eo quem dicunt inesse Trimalchionis cenae sermone vulgari. — 5. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. III. — 6. C. Vilhelmson. De ostraco quod Revaliae in museo provinciali servatur.

B X (1927). 1. H. B. Rahamägi. Eesti Evangeeliumi Luteri usu vaba rahvakirik vabas Eestis. (Die evangelisch-lutherische freie Volkskirche im freien Eesti. Anhang: Das Gesetz betreffend die religiösen Gemeinschaften und ihre Verbände.) — 2. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. IV. — 3. A. Berendts und K. Grass. Flavius Josephus: Vom jüdischen Kriege, Buch I—IV, nach der slavischen

Übersetzung deutsch herausgegeben und mit dem griechischen Text verglichen. III. Teil (S. 289—416). — 4. W. Schmied-Kowarzik. Die Objektivation des Geistigen. (Der objektive Geist und seine Formen.) — 5. W. Anderson. Novelline popolari sammarinesi. I.

B XI (1927). 1. O. Loorits. Liivi rahva usund. (Der Volksglaube der Liven.) I. — 2. A. Berendts und K. Grass. Flavius Josephus: Vom jüdischen Kriege, Buch I—IV, nach der slavischen Übersetzung deutsch herausgegeben und mit dem griechischen Text verglichen. IV. Teil (S. 417—512). — 3. E. Kieckers. Sprachwissenschaftliche Miscellen. V.

B XII (1928). 1. O. Loorits. Liivi rahva usund. (Der Volksglaube der Liven.) II. — 2. J. Mägiste. *oi*-, *ei*-deminutiivid läänemesoome keelis. (Die *oi*-, *ei*-Deminutiva der ostseefinnischen Sprachen).

B XIII (1928). 1. G. Suess. Petronii imitatio sermonis plebei qua necessitate coniungatur cum grammatica illius aetatis doctrina. — 2. С. Штейн (S. v. Stein). Пушкин и Гофман. (Puschkin und E. T. A. Hoffmann.) — 3. A. V. Kõrv. Värsimõõt Veske „Besti rahvalauludes“. (Le mètre des „Chansons populaires estoniennes“ de Veske.)

B XIV (1929). 1. Н. Майм (N. Maim). Парламентаризм и суверенное государство. (Der Parlamenteptarismus und der souveräne Staat.) — 2. S. v. Csekey. Die Quellen des estnischen Verwaltungsrechts. II. Teil (S. 103—134). — 3. E. Virányi. Thalès Bernard, littérateur français, et ses relations avec la poésie populaire estonienne et finnoise.

B XV (1929). *Ilmub hiljemini. (Paraättra plus tard.)*

B XVI (1929). 1. O. Loorits. Liivi rahva usund. (Der Volksglaube der Liven.) III. — 2. W. Süss. Karl Morgenstern (1770—1852). I. Teil (S. 1—160).

TARTU ÜLIKOOLI TOIMETUSED ilmuvad kolmes seerias:

A: Mathematica, physica, medica. (Matemaatika-loodusteaduskonna, arstiteaduskonna, loomaarstiteaduskonna ja põllumajandusteaduskonna tööd.)

B: Humaniora. (Usuteaduskonna, filosoofiateaduskonna ja õigusteaduskonna tööd.)

C: Annales. (Aastaruanded.)

Ladu: Ülikooli Raamatukogus, Tartus.

LES PUBLICATIONS DE L'UNIVERSITÉ DE TARTU (DORPAT) se font en trois séries:

A: Mathematica, physica, medica. (Mathématiques, sciences naturelles, médecine, sciences vétérinaires, agronomie.)

B: Humaniora. (Théologie, philosophie, philologie, histoire, jurisprudence.)

C: Annales.

Dépôt: La Bibliothèque de l'Université de Tartu, Estonie.

